

Naročnina enaka mesečno 25 Din.
za inozemstvo 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telef.
št. 440.
Celje: Kocanova ulica 2. Telefon
št. 190.

Rekopis se ne vrača.
— Oglasi po tarifi —

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištev: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125 in 8126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova ce-
sta 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti št. 66. in 67. Ljub-
ljana št. 11.842; Praha čisto 78.180;
Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 16. februarja.

Strokovnjaki, ki so poklicani, da pri-
pravijo končno ureditev reparacijskega
problema, so se začeli tedaj sedaj
sestati v Parizu. Njihova posvetovanja
so sedaj že v polnem teku, vrše pa se
strogo tajno in zunanji svet je navezan
zgodaj na kratke, suhoparne uradne ko-
munikacije.

Reparacijski problem je ena izmed
najtežjih in najsodbonosnejših ostavi-
ščin svetovne vojne. Od njegove reši-
tve zavisi usoda Nemčije, zlasti njen
gospodarski, pa tudi politični položaj
za desetletja, razvoju splošnega evrop-
skega gospodarstva, bodoči odnosaji
med zmagovalci in premaganci iz sve-
tovalne vojne, usoda sedenih porenske
Nemčije in kapitalno vprašanje finan-
čnih odnosov med Evropo in severno-
ameriškimi Zedinjenimi državami. Bolj
ko pri kakem drugem vprašanju gre tu
za končno likvidacijo krvavega štiri-
letnega klanja narodov. Zato je tudi te
dni obrnjena pozornost celega sveta v
Pariz, kjer zborujejo v skrajni tišini,
za štirimi stenami prvi finančni in go-
spodarski strokovnjaki Nemčije, Fran-
cije, Anglije, Italije, Zedinjenih držav,
Japonske in Belgije. Manjši interesen-
ti, med njimi Mala antanta, niso kli-
ceni, vendar bo treba upoštevati tudi
njihove zahteve.

Princip reparacij, ki jih morajo pla-
čati Nemčija in njene bivše zavezni-
ce, zmagovalcem v svetovni vojni, je bil
postavljen v pariških mirovni pogod-
bah. Dočim se je Turčija pozneje od-
tegnila slehernim obveznostim, se je
Avstriji, Madžarski in Bolgariji pri-
znal vsa ali manj popoln moratorij.
Skoro vsa teža reparacij je ostala na
Nemčiji.

Njene obveznosti so bile nazadnje
določene l. 1921. Tedaj se je nemški
vojni dolg napram zveznikom ocenil
na 132 milijard zlatih mark. Jasno je,
da te orjaške vsote Nemčija ne zmoe-
re in je tudi nikdar ne bo plačala. To
predvideva tudi Dawesov plačilni na-
črt iz l. 1924., ki se je oziral na plačil-
no sposobnost Nemčije. Po tem načr-
tu plačuje Nemčija normalno dve in
po milijarde zlatih mark na leto za
reparacije. Ta že po sebi ogromna vsota
predstavlja jedva dva odst. v l. 1921.
določenega nemškega dolga. S tem se
ne plačujejo niti obresti na odplačilo
glavnice pa ne pride prav nič. Če se se-
danje pravno stanje ne izpremeni, ne bi
Nemčija nikdar prenehala biti dolžnica,
marveč bi celo njen reparacijski
dolg neprestano naraščal.

Treba bo torej še enkrat proučiti,
koliko more plačevati Nemčija na leto,
da se ne uniči njeno gospodarstvo in
ne zruši nemška marka, ki je sedaj
med najsolidnejšimi denarji sveta. Zla-
sti p. bo treba določiti skupni znesek,
ki ga je Nemčija dolžna. Da ne bo
moglo ostati pri 132 milijardah, o tem
ni dvoma. Seveda bodo pogajanja sil-
no težavna, ker se bodo Nemci trudili
doseči čim nižjo številko, dočim se bo
pri upnikih uveljavljala nasprotna ten-
denca. Zaveznike zahteve sicer niso
enotne, vendar se dajo obelodaniti s te-
ga-le skupnega vidika: Nemčija mora
plačati toliko, kolikor so se zavezni-
ci med vojno zadolžili med seboj in zla-
sti napram Zedinjenim državam. Zra-
ven pa zahtevajo vse prizadete sile, ra-
zen Anglije, da jim plača Nemčija še
neki pravičen znesek za prave repa-
racije, to je za obnovo v vojni uničenih
dobrin. Od prve skupne zahteve zave-
zniki nikakor ne bodo popustili. Zakaj
ključ k temu vprašanju ni v Parizu,
marveč v Washingtonu. Najtežja bo
borba za čiste reparacije, seveda ne za
prinsep, ki bo moral obveljati, marveč
za znesek, ki ga mora plačati Nemčija.

Ostane še tretje vprašanje, ki je
morda najdalekosežnejše. Gre za to,
da se nemški dolg »komercializira«,
t. j., da se na mednarodnem trgu pla-
cirajo obligacije, ki predstavljajo ta
dolg. Tako bi zgubile nemške repa-
racije svoj sedanj politični značaj in se
pretvorile v trgovski dolg napram mno-
žici lastnikov zadolžnic, raztresenim
po celem svetu. S tem bi prenehala po-
litična napetost, ki jo izhaja reparacijs-
ko vprašanje med Nemci in zavezni-
ci. Odpadla pa bi tudi bojazen, ali ne bo
Nemčija nekega dne nehala plačevati
reparacij. Trgovskega dolga ne bo
mogla Nemčija nikoli zanikati, če ne
ubiti svojega kredita in ruinirati svoje
marke. Potemtakem pomeni komerci-
jalizacija reparacijskega dolga boljše
jamstvo za upnike nego še tako ostro
nadzorstvo in vse zasedbe nemškega
ozemlja.

Če bi prišlo do komercializacije
nemških reparacij, bi bila odstranjena
važna ovira za izpraznitev Porenja, ki
je Nemčiji upravljeno pri sre. Na-
mesto med vlada bi se reparacijska
zadeva obravnavala na borzah. To bi
bila ogromna usluga svetovnemu miru.
Seveda — brez kapitala, brez ogrom-
nega kapitala ne bo nič s komerci-
jalizacijo. Denar pa ima edino Amerika.
Ali ga bo hotela dati? To bo povedal
prvi svetovni bankir John Pierpont
Morgan, ki je pri pariških pogajanjih
tudi ameriški strokovnjak. Na žalost

Novi kazenski zakon stopi v veljavo 1. jan. 1930.

Vladar je včeraj podpisal tudi kazenskopravni red in zakon o izvrševanju kazni

Beograd, 16. febr. p. Povodoma svoje
današnje avdijence je minister pravde
dr. Srškić predložil kralju v podpis več
zakonov, med katerimi so najvažnejši
zakon o kazenskem postopku, zakon o
izvrševanju kazni, združenih z omejit-
vijo svobode, in zakon o uveljavljanju
kazenskega in z njim zvezanih zakono-
v.

Ta zakon določa: 1. Kazenski zakon
za kraljevino SHS z dne 27. januarja
1929 dobi za vsa država obveznost s
1. januarjem 1930.

2. Zakon o kazenskem postopku za
kraljevino SHS z dne 16. februarja 1929
dobi obveznost s 1. januarjem 1930
za vsa država izvzemši področje Sr-
bije in Črne gore. Na področju beogra-
jskega apelacijskega sodišča stopi ta
zakon v veljavo s 1. januarjem 1931, na
področju apelacijskega sodišča v Skop-
lju in velikega sodišča v Podgorici pa
s 1. januarjem 1932.

3. Zakon o izvrševanju kazni, zdru-
žene z omejitvijo svobode z dne 16. fe-
bruarja 1929 dobi obveznost v vsej
državi s 1. januarjem 1930. Predpisi o
pogoju odpušča (glava II., III. odde-
lek, § 27 do 33) pa dobe obveznost
že z dnem objave tega zakona v »Slu-
žbenih novinah«.

V prehodnih odredbah se določa, da
izgube istočasno veljavo vsi dosedajni
kazenski zakoni. Vojaški kazenski za-
kon, ki je raztegnjen na vsa država s
finančnim zakonom za leto 1927/28
ostane še nadalje v veljavi. Z novimi
zakoni so odpravljene okoliščine iz-
vzemši nevarnosti pojava ali nasilja. Razen
tega določajo prehodne odredbe, da
ostanejo še nadalje v veljavi določbe
tiskovnega zakona, zakona o zaščiti
države ter zakona o državnem sodišču.

Končno se pooblašča minister prav-
de, da izda vse potrebne uredbe za iz-
vrševanje teh zakonov.

Največja reforma sodne zakonodaje

Ogromen pomen novih kazenskopravnih zakonov — Da-
lekosežna modernizacija za sodstvo v Srbiji — Tudi za
naše kraje lep napredek

Beograd, 16. februarja p. Iz minist-
stva pravde je bilo izdano naslednje
obvestilo:

Zakon o kazensko-pravdnem redu,
zakon o izvrševanju kazni in zakon o
uveljavljanju kazenskega zakona tvo-
rijo eno celoto. S tem je izvedena ve-
lika reforma celokupne kazenske za-
konodaje. Kakšen rezultat bo rodil ka-
zenski zakon, je odvisno največ od ka-
zensko-pravnega reda, s katerim šele
stopa zakon v življenje. Zato se je po-
lagala pri teh reformah največja važ-
nost na kazensko-pravni red, ki je
osnovan na hrvatskem kazenskem po-
stopku in več ali manj sličen postop-
kom v vseh drugih pokrajina izven
Srbije in Črne gore. Ta zakon se bi-
stveno razlikuje od sedanjega srbskega
kazensko-pravnega reda ter predstavl-
ja največjo dosedajšnjo reformo na po-
lju sodne zakonodaje. Glavna spremem-
ba je v tem, da so za vse kazensko po-
stopanje kot organsko celoto pristojna
izključno sodišča, politične oblasti pa
samo kot pomožni organi v preiskavi.

Druge razlike od sedanjega srbskega
kazensko-pravnega reda je v tem, da
je vse postopanje osnovano na tož-
benem principu. Ta princip predstavlja
spor med dvema strankama, to je med
tožiteljem in obtoženecem. Sodišče ne
more v nobenem slučaju uvesti postop-
panja, če mu ni predložena tožba. V
zvezi s tem se uvaža v Srbiji doslej ne-
znana institucija državnega pravdnika.
Tožbo vložiti ali državni pravdnik
ali pa zasebnik. Položaj obtoženca se
po novem kazensko pravnem redu
znatno izboljša od dosedanjega, ker je
obtoženec ravnopravna stranka s tož-
teljem, izvzemši slučaje, ko določa za-
kon preiskovalni zapor, ki pa je odre-
jen samo v slučajih, ko to zahteva in-
teres preiskave.

Novo je tudi to, da obtoženec ne
samo lahko ima, marveč v gotovih pri-
merih mora imeti branitelja. Največje
važnosti za Srbijo in Črno goro je uve-
ljavanje načela da presoja sodišče po
svobodnem prepričanju in da pri tem
ni vezano na do sedaj običajna dokaz-
na pravila.

Za sodišča je predviden sistem dveh
instanc: Za sreska sodišča so II. in-
stancna okrožja, za ta pa apelacijska in
kasacijska sodišča. Med nove institucije
zakona spada tudi postopanje z mila-
doletnimi, ki je osnovano na najmoder-
nejših principih. Uveljavljanje novega
kazensko-pravnega reda znači za naše
celokupno pravosodje velik napredek.

Obenem je uveljavljen tudi novi za-
kon o izvrševanju kazni, združene
z omejitvijo svobode. V tem zakonu je
osvojen progresivni sistem, po katerem
se vse vrste kazni izvršujejo po težini
kazni, po dobi trajanja in po individual-
nosti obsojenca. Kazen prične v celici,
se nadaljuje v skupnem zaporu in kon-
ča s pogoju odpušča. Zakon pred-
videva tudi razne druge olajšave.

se da iz njegovih dosedanjih izjav po-
sneti, da ne more biti za sedaj niti go-
vora o popolni in takojšnji komerci-
jalizaciji nemških reparacij. Niti za ka-
ko kolikortoliko pomembno akcijo v
tej smeri ni zaenkrat v Ameriki pra-
vega smisla. Ameriške banke bi pri-
stale le na komercializacijo sorazmer-
no zelo majhne vsote. Končno bo tudi
to boljše nego nič. Depolitizacija repa-
racijskega problema bi bila načeta in
že to bi bil velikanski napredek za po-
mirjenje včerajšnjih sovražnikov.

Ker se s temi zakoni spremeni cel niz
dosedanjih zakonov in uvaža deloma
nov sistem, je bilo treba posebnega za-
kona za uveljavljanje teh zakonov. Ker
je neobhodno potrebno, da se tako so-
dišča kakor državljani v onih sodnih
področjih, za katera predstavljajo novi
zakoni temeljne spremembe, do dobra
seznanijo z novimi določbami, vseh
teh zakonov ni mogoče istočasno uve-
ljaviti po vsej državi. Zategadelj so
predvideni različni roki za Srbijo in
Črno goro. Vsi ti zakoni bodo v dveh
etapah do konca leta 1931. oživitvor-
jeni.

Včerajšnje avdijence

Beograd, 16. februarja p. Kralj je danes
sprejel v avdijenci delegate glavnega za-
druženja saveza Jeremijo Protića, Antona
Kristana in Vojo Gjorgjevića, za tem pa
delegata saveza izvidnikov in planin ter
nato dr. Frana Ježa, predsednika »Matice
živih in mrtvih«.

Seja Prosvetnega saveta

Beograd, 16. februarja p. Danes se je v
ministertvu prosvete vršila seja glavnega
prosvetnega saveza. Glavni prosvetni sa-
vez je prejel od ministra prosvete Bože
Maksimovića obvestilo, naj ne sprejema
več nobenih rokopisov za šol. knjige, ker
je njegov namen unificirati in monopolizir-
ati šolska učila.

Ministrska konferenca v Zagrebu

Zagreb, 16. februarja 6. Danes dopoldne
se je vršila v prostorih zagrebske borze
skupna konferenca ministra za poljedelstvo
dr. Frangeša, ministra za trgovino dr. Ma-
jurića in finančnega ministra dr. Švrlji-
ge. Konferenca se je udeležil tudi pomoč-
nik finančnega ministra dr. Gospodnetić.
Tekom dopoldneva je finančni minister
sprejemal deputacije gospodarskih krogov
ter se setal med drugimi tudi z bivšim mi-
nistrom trgovine dr. Krajačem. Popoldne
so bili vsi trije ministri na skupnem kosilu
v hotelu Esplanade, kjer je bil navzoč tudi
veliki župan dr. Zoričić.

Proračunske razprave

Beograd, 16. febr. 6. Iz ministrskega pred-
sedstva so bili vsi ministri, ki se mude iz-
ven Beograda, obveščeni, da morajo pri-
ti ponedeljka v Beograd v svrhu razprave o
njihovih proračunih v finančnem minist-
ertvu.

Predlogi agronomov

Beograd, 16. febr. 6. Včeraj se je vršila v
prostorih ministertva za poljedelstvo seja
upravnega odbora Udruženja jugosloven-
skih agronomov. Po daljši debati je bilo
sklenjeno, da sestavi uprava obširne me-
morandum, ki bo izročen ministrskemu
predsedniku in v katerem bo uduženje sta-
vil predlog, naj bi se vsa sedanja gospo-
darska ministertva, kakor so ministertvo tr-
govine, ministertvo za poljedelstvo, mi-
nistertvo prometa itd. uknila ter mesto njih
osnovalo enotno gospodarsko ministertvo.
Nadalje bodo stali zahtevo po osnovanju
kmetijskih zbornic.

Pred imenovanjem članov zakonodajnega sveta

Beograd, 16. febr. p. Pričakuje se, da bo jutri
ali najkasneje poltrajanjem podpisano imeno-
vanje članov zakonodajnega sveta.

Hripa v Beogradu

Beograd, 16. febr. p. Zadnje dni se v Beogra-
du zelo naglo širi epidemija hripa.

Obnovitev 20. ekumenskega koncila

L. 1931. se bo nadaljeval odpovedani koncil iz l. 1870. — Pa-
peževa enciklika o novem stanju — Vatikanska država se
obda z obzidjem

Rim, 16. febr. s. Vzdržujejo se govo-
rice, da bo papež Pij XI. v kratkem iz-
dal dekret, s katerim se bo obnovil
ekumenski koncil, ki ga je l. 1870. Pij
IX. zaradi zasedbe Rima odpovedal.
Tem vestem je verjeti zlasti glede na
spravno pogodbo med Italijo in Vati-
kanom. Je to 20. splošni ekumenski
koncil, ki je bil sklican l. 1869. in skle-
nil prihod v nezmožnost papeža, cela
vrsta vprašanj pa je ostala nerešena.
Z njim se je v tem času bavil poseben
odbor, ki bo še nerešena vprašanja
predložil koncilu. Končna zborovanja
l. 1870 odpovedanega koncila bodo naj-
brž l. 1931. Ker bo na ta koncil prišla
večina škofov, od katerih bo vsak imel

ne znanke in kovani denar.
vsaj enega tajnika, se računa z navzo-
čnostjo približno 3000 oseb.

Mussolini bo na prihodnji seji velike-
ga fašističnega sveta sporočil besedilo
med italijansko vlado in Vatikanom
sklenjene pogodbe. Člani velikega faš-
ističnega sveta bodo pri tej priliki pri-
redili svojemu voditelju manifestacije.
Trdi se, da bo papež po izmenjavi ra-
tifikacijske liste izdal encikliko, v kate-
ri bo sporočil celokupnemu rimsko-
katoliškemu svetu vsebino pogodb. Od
merodajne strani sporočalo listom, da
bodo vatikansko mesto obdani z zidom,
v kolikor še ni obzidano. Vatikansko
mesto namerava izdati tudi lastne pošt-

Finančni škandal v Nemčiji

Kreditna zadruga nemških poljedelcev oškodovana za težke
tisočake — Zadruga je pred polomom, 500 poljedelcev priza-
detih

Berlin, 16. februarja. V Hamburgu je ne-
davno izvršil samomor odvetnik dr. Hassel-
mann. Preiskava o motivu njegovega samo-
mora je pokazala, da je izvršil obupni čin
zaradi finančnih težkoč, za katere se je za-
pletel z malverzacijami Kreditne zadruge
nemških poljedelcev, kjer je bil predsednik
nadzornega sveta. Ta zadruga je bila usta-
novljena, kakor tudi še nekaj drugih, po
zaslugi nekega Pochwala, ki je igral po-
sebno vlogo tudi v Wöllersdorfski aferi.
Bavila se je z različnimi kreditnimi operaci-
ami in hotela najeti tudi večje posojilo v An-
glij. V ta namen je pooblastila nekega dr.
Goldberga iz Berlina in mu izstila več me-
ne v skupnem iznosu 400.000 mark. Gold-
berg pa je nekaj mesecev ponesveril in oško-
dovani Kreditni zadrugi nemških poljedelcev
za okroglo 90.000 mark, ki jih bodo morali
sedaj plačevati nemški kmetje, včlanjeni v
zadrugi. Zadruga namreč nima zadostnih
denarnih sredstev, da bi poravnala škodo,
nastalo po nepravilnosti njenega vodstva.

Velika plinska eksplozija v Pragi

Vnel se je plin v kanalih ter dvignil pokrove kanalov — Eden
teh pokrovov je prerezal nekega delavca na dvoje

Praga, 16. februarja. h. Danes dopoline
se je na zelo obljudenem Vavčavskem trgu
dogodila strahovita eksplozija. Ze pred enim
letom se je dogodila nekaj sto metrov od se-
danjega mesta nesreče slična eksplozija v
podzemski napeljavi, kjer se nahajajo kabli
in plinski vodi. Današnja eksplozija pa je bi-
la mnogo strašnejša ter je zahtevala celo
eno človeško žrtev. Ob 9.30 so slišali v bli-
žini trga detonacijo, ki je bila tako močna,
da se je sneg vsul s petnadstropnih hiš in
da je več kanalskih pokrovov zletelo visoko
v zrak. Pokrovi so poškodovali električno
napeljavo. Cestna železnica je morala usta-
viti promet. Eden teh pokrovov je padel na

delavca praškega magistrata, ki je ravno vo-
zil poln voz snega. Raztrgal je delavca do-
besedno dva kosa. Razen tega so kamenje
in drobci železa lahko ranili dve osebi. Na
uradnika uprave »Prager Tagblatt« je pa-
del kos železa. Ker so mislili, da je ranjen,
so ga prepeljali na rešilno postajo. Ugotovili
pa so, da ima samo strgane hlače in ga spu-
stili domov. Nesreča se je zgodila zaradi te-
ga, ker monterji, ki so hoteli popraviti tele-
fonski kabel, niso mogli priti v kanal, ker
so bili pokrovi primrznjeni. Pri enem po-
krovu so napravili ogenj, da bi se sneg in
led stalila. V kanalu pa je uhajal plin, radi
česar je prišlo do eksplozije.

Borba proti špekulantom v Zagrebu

Maksimiranje cen za drva in premog — Omejitve oddaje
kuriva — Sodelovanje Trgovske zbornice

Zagreb, 16. februarja 6. V Zagrebu so za-
čeli energično pobijati špekulacijo in nav-
ijanje cen z življenjskimi potrebščinami,
ki jih je začelo primanjkovati zaradi vladajo-
čih prometnih težav. Danes se je vršila pri
velikem županu konferenca zastopnikov
Trgovske zbornice, na kateri je bilo skle-
njeno, da se maksimirajo predvsem cene
za drva in premog, ki jih najbolj priman-
juje. V svrhu enakomerne razdelitve raz-
položljivih zalog, je bilo določeno, da se
sme posameznim strankam oddajati naj-
več po 500 kg žaganih ali po pol sežula
cepljenih drv. Obrtniki, ki prebujajo večje
količine, morajo prositi za dobavo mestno
tržno nadzorstvo. Za drva so bile določene
slednje cene: Seženj cepljenih drv 500 do

580 Din, hrastovih 10% manj. Hrastovi od-
padki se smejo prodajati največ po 30 par
za kg. Za premog so bile določene sledeče
cene: črni premog 90 Din, trboveljski 70,
lignit 45 Din za 100 kg.

Izvajajoč včerajšnje okrožnico notra-
njega ministra, ki naroča vsem policijskim
oblastem kar najožje izvajanje zakona
o pobijanju dražnje, je zagrebska policija
tekoma današnjega dne ovadila že celo vr-
sto prodajalcev premoga in drv zaradi ne-
dopustnega navijanja cen. Popoldne je bil
aretirani lesni trgovec Guro Harapin in iz-
ročen sodišču. 12 drugih trgovcev pa je
bilo zaenkrat kaznovanih policijsko. S po-
licijo sodeluje tudi občinstvo, ki prijavi
vsak primer navijanja cen.

Ruski tisk o sporazumu med papežem in Italijo

Trst, 16. febr. Italijanski listi beležijo
dojme, ki jih je vzbudila v Rusiji porava-
na spora med Italijo in Vatikanom. Nava-
ljajo zlasti mnenja »Pravde«, ki pravi, da bo
s sporazumom dobil fašizem tla v najšir-
ših plasteh kmetijske prehranljivosti. Spo-
razum je izdril trn večne opozicije cerkve in
ojačil stališče vlade. Učinek pa se bo opaz-
iti tudi v zunanji politiki, ker bo odslej ves
vpliv cerkve in vsa ne široko razpredena
meča misijonov na Bliznjem in Daljnem
vzhodu stopila v službo italijanske vlade.

Strokovnjaška pogajanja o reparacijah

Berlin, 16. febr. g. Potek strokovnjaške
konference v Parizu se presoja v berlinskih
političnih krogih dokaj zadovoljivo. Zlasti je
napravilo dober dojem, da je bila nemškim
strokovnjakom v polni meri dana možnost,
obrazložiti meje nemške plačilne zmognosti.
Sicer se pričakuje, da bo nasprotna stran-
ka v prihodnjem tednu natančno odgovorila
na nemške argumente. Na to bodo polagoma
določali višino celokupne vsote ter anuitete.

Revolucionarno razbojništvo v Mehiki

— Newyork, 16. februarja. g. Roparska tol-
pa je napadla ekspresni vlak, ki je vozil od
Jurecuare v Mexico City. Roparji so položili
na tračnice dinamitne bombe. Lokomotiva
in prtljajni vóz sta bila uničena. Tolpa je de-
loma umorila, deloma težko ranila 40 voja-
kov, ki so spremljali vlak. Izropali so potni-
ke. Dvema zavržema se je posrečilo po-
begniti do prihodnje župavnice ter nesnaniti
napad. Tudi strojevodja in kurjač sta bila
ubita.

Bolgarija ne išče tesne zveze z Italijo

Sofija, 16. febr. g. Oficijozni vladni or-
gan objavlja na uvodnem mestu razpravo o
zunanji politiki Bolgarije, ki jo smatrajo
v političnih krogih za oficijelno izjavo vla-
de. Članek nastopa v ostrih besedah proti
komentarjem, ki so bili objavljeni v ino-
zemstvu, češ da išče Bolgarija tesno zve-
zanje z Italijo ter da bo v kratkem pri-
šla z Rimom tozadevna konkretna pogaja-
nja. Članek zanika te vesti in naglašja,
da bodo smernice bolgarske zunanje politike
ostale neizpremenjene. Bolgarska vlada bo
samo stremela, da doseže prijateljske od-
nose do vseh držav in da ojači mir na
Balkanu.

Katastrofa francoskega parnika

Sofija, 16. febr. (so.) Včeraj je v burjaškem
zaviju zadel francoski tovorni parnik »Presne
Jacques« na skale, skrite pod morsko gladino.
Parnik je bil tako težko poškodovan, da je vrla
voda takoj z vsa silo v ladjske prostore, in je
parnik v par minutah izgubil v valovih. Posadka
45 moških se je večinoma rešila v dveh rešilnih
čolnih. 9 mornarjev, ki zanje ni bilo več prostora
na rešilnih čolnih, je splavalo na bližnje
skale, kjer so jih napol zmraznjeni našli zjutraj
obrneži prebivalci. Oba rešilna čolna sta skoraj
vso noč blodila po morju in končno pristala na
bližnji obali. Rešeni mornarji so bili zaradi pre-
stanih naporov in slabe mraza popolnoma iz-
črpani. Parnik je vžrel večino industrijske iz-
delke in kolonijalno blago. Ves tovor je izgubljen.

Kuga v Indiji

Allahabad, 16. febr. (be.) V nekaterih indijskih
pokrajinah je izbruhnila kuga. Minuli teden je
umrlo na tej strašni bolezni 500 oseb.

Poziv vsem gg. županom in župnikom

Vsled lanske suše in sedanje izredno hude in dolgotrajne zime je preživljanje mnogih družin, ki živijo izključno ali večinoma od nestalnega dnevnega zaslužka, težko ogroženo. Zaradi pomanjkanja hrane, kuriva, obleke in obutve so mnoge družine izpostavljene lakoti, a v največji nevarnosti je tudi njihovo zdravje, da celo življenje.

Število onih, ki so v tem položaju pomoči nujno in neobhodno potrebni, je širok dežele tako veliko, da zadostna pomoč iz javnih sredstev nikakor ni mogoča. Zato se obračamo podpisani do vseh gg. županov in župnikov, ki jih imajo na razpolago dobrodelna društva, oziroma družbe, kakor tudi občine in ubožni zakladi.

Kjer bi bila beda tako velika, da bi je z domačimi sredstvi s pritegnitvijo vseh navedenih činiteljev nikakor ne mogli olajšati, naj se odbori obrnejo za pomoč na podpisane (na naslov velikega župana).

Vse javne korporacije, gospodarske zavode in družbe, kakor tudi premožne zasebnike pa prosimo, da nas pri tem človekoljubnem stremeljenju podpro z denarnimi prispevki, ki jih po svojem ekonomskem položaju zmorejo. Prispevki naj se naslove na velikega župana v Ljubljani ali na čekovni račun poštne hranilnice št. 13.056. Imena darovateljev se bodo od časa do časa v dnevnikih, oziroma Uradnem listu objavila.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1929.
Dr. Fr. Vodopivec s. r. veliki župan.
Dr. Ant. B. Jeglič s. r. škof.
Dr. M. Natlačen s. r., komisar oblasti samouprave.

Za akcijo za gladijoče so kot prvi darovali po 1000 Din gg.: škof dr. A. B. Jeglič, veliki župan dr. F. Vodopivec, komisar obl. samouprave dr. M. Natlačen in ga. Asta Vodopivec, soproga velikega župana. Skupaj 5000 Din.

Polagoma se izboljšuje promet v Sloveniji

Navzlic neprestanim plazovom na raznih progah vozijo vlaki skoro v vsem omrežju

Ljubljana, 16. februarja. Položaj na železniških progah Slovenije je sicer še vedno težaven, vendar v splošnem že silno izboljšan napram stanju v zadnjih dneh. Direktna proga Ljubljana—Trst je očistična toliko, da se s predsedki na njej vrši vsaj enotirni promet. Velike težave dela vlakom zelo vzpenjajoča se proga od Borovnice do Logatca. Travnice ponoči zledené in koliese lokomotive se začne vrteči na mestu. Nad Verdrom je obstal prvi, po očiščenju proge Rakek—Trst iz Ljubljane odpravljeni OSE. Morali so ga v dveh delih prepeljati na postajo Logatec, kjer je zato moral čakati iz Postojne prvi odpravljeni tržaški brzovlak, ki je prišel v Ljubljano mesto ob 23.49 včeraj šele danes ob 14.

Proge na Gorenjskem in Dolenjskem so očistične in imajo vlaki le minimalne zamude, maksimalno 60 minut. Proge na Štajerskem še niso vse proste, vendar se bo stanje že tekom jutrišnjega dne izboljšalo.

Plazovi najhujše ovirajo promet na glavni progi Ljubljana—Maribor. Zato prihajajo vlaki v Ljubljano z večurnimi zamudami. Zaradi silnega plazu med Laškim in Celjem je bilo odrejeno, da vozijo vsi brzovlaki iz Maribora po koroški progi. Komaj je bila popoldne proga pri Laškem očistična na enem tiru, že se je pojavil ob 12.15 nov plaz med Lazami in Zalogom na mestu, kjer teče proga tik pod hribom. Plaz je bil 70 m dolg in 3 m visok. Pomožni vlak iz Zaloga s 40 delavci je najprej odkidal desni tir, ki je bil za vlake že ob 14.30 prost. Zvečer je bil odkidan še drugi tir. Ob 17. je na progi Ponikva—Poljane pri Lipoglavju plaz zasul oba tira, a zopet je proga bila v pol ure očistična. Iz Maribora vozeči dunajski brzovlak, ki je moral čakati v Poljanah, je prišel v Ljubljano s 3 urno zamudo.

Neprestano ogrožena proga pri Laškem

Celje, 16. februarja. Sinoči ob pol 24. se je utrgal na progi med Celjem in Laškim s hriba Vipota nov ogromen plaz. Po izjavi železniških strokovnjakov je vseboval 20.000 kubičnih metrov snega. Ta ogromna prometna ovira, ki je bila 60 metrov dolga, 44 m široka in okrog 21 m visoka, je zatrpala progo in tudi polovico struge Savinje. Železniška uprava je zaradi tega odredila 24 urno popolno zaporo proge Celje—Zidani most. Odposlala je na zasuto mesto proge delavstvo z vsemi potrebnimi pod vodstvom inženjerjev. Ob enem je vodstvo celjske progovne sekcije interveniralo tudi pri komandantu 39. pešpolka v Celju, polkovniku Kostiću za vojaško pomoč. Polkovnik je takoj dal železniški upravi na razpolago 50 mož, ki so se z lopatami in drugim orodjem takoj odpravili na progo. Delavcem in vojakom se je po naporu na delu posrečilo že dopolne očistiti prvi tir, nakar je bil takoj zopet odprt promet med Zidanim mostom in Celjem in s tem edina zveza med štajersko in ljubljansko oblastjo. Posebno pohvalo zaslužijo vojaštvo, ki je z vso vmeno pomagalo delavcem.

Pričakovati pa je nov ogromen plaz s hriba Vipota, zato je postavljena na tem kraju straža, ki opazuje premikanje sneženih mas na pobočju hriba. Danes ob pol 17. uri se je nenadoma utrgal na istem mestu manjši plaz in zaprl progo za dve uri. Ob 18. pa je bila proga že zopet očistična. In tako se promet nadalje vrši na enem tiru, kar pa zaenkrat zadostuje.

Na savinjski progi proti Velenju se vrši promet za silo. Vlaki prihajajo v Celje z velikim zamudami. Na tej progi bo treba najhitreje urediti promet zaradi premoči, ki ga dovažajo iz velenjskega premočkopja, sicer bodo prisiljena celjska industrijska podjetja popolnoma ustaviti obrat. Naitežje bi bila prizadeta velepodjetja, kakor celjska cinkarna, tovarna Westen, kemična to-

varna itd., ki bi morale odpustiti v tem primeru nad 3000 delavcev. Cinkarna in tovarna Westen porabita dnevno 10 do 15 vagonov premoga.

Maribor, 16. februarja. Za železniški promet v mariborski oblasti je bilo v petek najslabše. Snežilo je ves dan. Vlaki so prihajali z vedno večjimi zamudami. Danes pa do 16. z juga sploh niso prispeli nobeni potniki. Promet v južni smeri se je vršil samo do Celja in le po enem tiru. Po odstranitvi lavine pri Laškem imajo vlaki od popoldne dalje zopet pristo pot.

Ljubljanski poštni vlak je prišel v Maribor s štiriurno zamudo ob 15.34. Iz Zagreba ves dan ni bilo nobenega vlaka. Dočim je bila koroška proga očistična že v petek ponoči. Zaradi plazov na glavni progi pri Laškem so bili tržaški potniki dirigirani iz Maribora preko Koroške in so danes odpotovali z izseljeniškim vlakom, dirgiranim iz Poljske v Trst.

Iz Maribora so doslej odšli vsi vlaki pravočasno in je mariborsko osebje zadnje dni izvršilo nadčloveško delo. Zlasti zasluži pohvalo, ker se v vseh teh dneh v mariborski oblasti ni pripetila nobena nesreča. Naporna služba je vendar zahtevala več žrtev, ki so zaradi ostre zime težje obbolele. Dočim so lahka obolenja na dnevnem redu. Danes je končno prenehalo snežiti in blagodejni vpliv je bilo čutiti že v popoldanskih urah. Vlaki odhajajo in prihajajo sicer z zamudami, toda sigurnost potovanja je mnogo večja. Ako ne bo prenapeto nastopilo južno vreme, se bo nagajivost vremena lahko odpomoglo.

Poplave v Južni Srbiji

Beograd, 16. febr. p. V Beogradu je bila danes temperatura —2. Iz vseh krajev države poročajo, da se promet na železniških progah polagoma popravlja. V Južni Srbiji dežuje ter se sneg hitro topi. Prihajajoče vodo so pokvarile nekatere železniške proge, zlasti progo Štip—Kočane.

Mraz v inozemstvu

Praga, 16. febr. h. Mraz je po vsej državi popustil. Na Slovaškem imajo celo temperaturo nad ničlo. V Pragi je danes močno snežilo. V železniškem prometu je še vedno mnogo težko. Ustavljenih bo še nekaj brzovlakov. Mednarodni železniški promet pa se vrši na vse strani.

Berlin, 16. febr. g. Temperatura v mestu je postala vsaj znosna. V južni Nemčiji zele trpijo zaradi mraza. V Frankfurtu in v Monakovem so danes imeli 18 stopinj pod ničlo. V Plesu je devet članska ciganska rodbina zmrznila ob taboriščem ognju.

Krakov, 16. febr. g. V Krakovu so imeli danes 2 stopinji nad ničlo. Nastalo je južno vreme. Zvečer pa je temperatura zopet padla in so imeli 7 stopinj pod ničlo.

Solun, 16. febr. g. Nad mestom in okolico se je pretrgal oblak. Naliv je trajal več ur. Mesto in nižina v okolici je poplavljen. Na Škodu je več milijonov.

Oslo, 16. febr. s. Do sedaj na Norveškem ni bilo tako nizkih temperatur, kakor v drugih državah. Samo v južnem delu so zadnje štiri dni divjali močni snežni viharji.

Berlin, 16. febr. s. Povsod v Nemčiji je zapadel nov sneg. Temperatura je nekoliko padla.

Pomanjkanje časopisnega papirja v Avstriji

Dunaj, 16. febr. Zveza avstrijskih papirnic je obvestila Zvezo lastnikov avstrijskih dnevnikov, da je prisiljena reducirati dobavo rotacijskega papirja zaradi pomanjkanja brusnega lesa in premoga. Ta redukcija znaša zaenkrat deset procentov že najavljene narobe. V zvezi s tem naznanjajo avstrijski listi, da bodo prisiljeni za nedolgo čas omejiti svoj obseg.

Konferenca o carinskih skladiščih

Beograd, 16. febr. c. Na zahtevo nekaterih trgovskih zbornic se sklicana v kratkem konferenca, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju carinskih skladišč. Konferenca bi se imela vršiti že te dni, da pa bila na željo beogradske trgovske zbornice, ki tega vprašanja še ni protučila, odgođena.

Na pomoč železničarjem

V večerašnjem uvodniku »Jutra« se je obrazložilo stanje eksekutivnega železniškega osebja v današnji ostri zimi. V pomoč osebju sta organizirala UJNZB Ljubljana in Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v večjih železniških centrih v Sloveniji izdajanje čaja eksekutivnemu osebju, s čimer se skuša vsaj nekoliko pomoči onim, ki so brez dvoma izpostavljeni vsem vremenskim nevarnostim.

Oblastni odbor UJNZB Ljubljana se obrača na vse, ki jim je mogoče prisločiti na pomoč, s prošnjo, da to akcijo podpro z darili (čaj sladkor, rum, limone) in denarnimi prispevki, ki jih pošljejo načelniku Ljubljana, glavni kolodvor, ter tako omogočijo železniškemu osebju, da vzdrži v svoji brez primera težki službi, ki gre v blagor nas vseh, in se tako z združenimi močmi borimo proti katastrofi, ki grozi nam vsem; pred očmi moramo tudi imeti, da ni za železničarje in železniške katastrofe še končana, kajti ko bo odjenjal mraz bo najbrže nastala nevarnost, vsled taljenja snežnih mas še katastrofalnejša, nego je sedanjí mraz. Kje bo naš promet, ako osebje do takrat pod nečloveškimi napori fizično obnemore?

Pomagajte, ker s tem pomagате samemu sebi.

Ljubljana, dne 16. februarja 1929.

Oblastni odbor UJNZB Ljubljana.

Državna podpora vdovama Pavla Radića in Gjüre Basarička

Beograd, 16. februarja. p. Minister pravde je predložil kralju v podpis zakon, s katerim se priznavajo rodbinam pokojnih poslancev Pavla Radića in dr. Gjüre Basarička izredna podpora po 5000 Din mesečno, za vsakega nepreiskrbljenega otroka pa do polnoletnosti po 800 Din mesečno.

Francija posreduje v Beogradu in Atenah

Beograd, 16. februarja. p. Po vesteh iz Aten je tamošnji francoski poslanik Simon prijateljsko priporočil grški vladi, naj pristane na poslednje predloge jugoslovske vlade za rešitev vprašani, ki so še nereseni v odnošjih med našo državo in Grsko. Razen tega se poroča, da je poslanik Simon ob tej priliki izjavil, da bo francosko zunanje ministrstvo v enakem pravcu interveniralo tudi v Beogradu.

Zakon o hudournikih

Beograd, 16. februarja c. V ministrstvu za šume in rude je bil sestavljen zakon o ureditvi hudournikov. Zakon obsega 8 poglavij z 39 členi. Zanimivo je, da sloni zakon o nekih določbah na dosedajni razdelitvi državne oblasti. Zato bo treba zakon po vsej priliki spremeniti, ko bo postala aktualna preureditev drž. razdelitve. Čl. 2. predvideva, da se imajo ustanoviti sumsko tehnične izpostave za hudournike v Nišu, Užicu, Skoplju, Cetinju, Splitu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani (za ljubljansko in mariborsko oblast). Beogradska podunavska, sremska in baška oblast bodo priključene neposredno ministrstvu za šume in rude.

Dividende Narodne banke

Beograd, 16. febr. p. Ob navzočnosti velikega števila članov, se je vršila danes plenarna seja upravnega odbora Narodne banke. Glavna skupščina bo 10. marca. Dividenda za eno delnico znaša 400 Din.

Odhod poliskega konzula iz Zagreba

Zagreb, 16. februarja c. Včeraj je priredil tukajšnji konzularni zbor poslovilni večer odhajajočemu poljskemu konzulu in doajnu konzularnega zbora v Zagrebu Barthelu de Waldenthal v hotelu Esplanada. Novi doajen konzularnega zbora, italijanski generalni konzul Rochita, je v svojem govoru proslavil odhajajočega poljskega konzula kot sposobnega moža, ki je užival vsestranske simpatije.

Cena živinske soli

Beograd, 16. februarja c. Monopolna uprava je v sporazumu s finančnim ministrstvom določila za vsa država sledeče cene živinske soli: Kamena sol, rumunska 140 Din za 100 kg. mineralna biketirana iz Kreke 160 Din. morska bela 160 Din. morska siva 140 Din. Trgovci, ki bi prodajali denaturirano sol za čisto, bodo kaznovani.

Poslanik Galli pri ministru Kumanudiju

Beograd, 16. febr. p. Italijanski poslanik Galli je danes posetil zastopnika zunanjega ministra dr. Kumanudija ter ostal pri njem dalje časa v razgovoru.

Admiral Tošo obolel

Tokio, 16. febr. (be.) Zmagovalec pri Čušimi admiral Heihachiro Tošo je težko obolel. Zaradi visoke starosti je njegovo stanje zelo resno.

Aretacija madžarskih komunistov

Berlin, 16. febr. z. Tukajšnja policija je aretirala 20 madžarskih emigrantov, ki so pristali komunističnega gibanja. Devet so jih pridržali v zaporu, ker niso imeli osebnih dokumentov.

Peti vsesovjetski kongres

Moskva, 16. febr. (mo.) Dne 16. maja se sešane v Moskvi peti sovjetski kongres. Na dnevnem redu bo v glavnem vprašanje razvoja gospodarstva v prihodnjih petih letih, vprašanje obnove poljedelstva, poročilo vojnega in mornariškega komisarja.

Član Prpičeve tolpe zblaznel

Na smrt obsojeni Josip Vrbanc, pajdaš Prpića Malega, je zno-rel in zato najbrž ne bo obešen

Zagreb, 16. februarja. c. Danes je sodni izvedenec psihijater dr. Herzog ugotovil, da se je na smrt obsojenemu članu Prpičeve razbojniške tolpe Josipu Vrbancu zmračil um. Zdravniki so že več dni opazovali čudno vedenje Vrbanca, ki je postal do svoje okolice docela apatičen. Že več dni ne premeično v svoji celici, ne odgovarja na vprašanja, odklanja hrano in se sploh ne zmeni za ničesar. Dr. Herzog ga je davi ponovno preiskal in ga zbadal z iglo, vendar pa Vrbanc na vse to ni

reagirao. Dr. Herzog naglašja v svojem poročilu, da je Vrbanc v čudnem duševnem stanju in nekakem letargičnem snu, ki izključuje vsako simulacijo. Po njegovi sodbi je Vrbancovo duševno stanje tako, da po zakonu justifikacija ni dopustna.

V ostalem pa doslej tudi krvnik Hart še ni prispel. Po vesteh iz Sarajeva je sicer že odpotoval, vendar pa sedaj ni znano, kje se nahaja. V Zagreb še ni prispel, a tudi v Sarajevo se ni vrnil.

Pepca Kureševa pomiloščena

Pred obnovitvijo razprave — Razen nje je izmed štirih obsojenk pomiloščena še ena — Napeto zanimanje pariške javnosti za misterijozno zadevo

Pariz, 16. februarja. Jugoslovska državljanka Josipina Kureš, ki je bila lansko jesen obsojena na smrt pod pezo suma, da je umorila malo Carmin Burniauxovo, je pomiloščena. Z njo vred je pomilostitve deležna še ena izmed štirih žensk, ki so bile zadnji čas pred pariško poroto obsojene na smrt pod giljotino. Niuna kazen je izpremenjena v dosmrtno prisilno delo. Vendar pa se v pariških pravniških krogih zatiruje, da bo sodni proces proti Pepci Kureševi najbrž v kratkem obnovljen in to zaradi nekega tajinstvenega pisma, ki ga je nedavno od nepoznane ženske prejel bratelj Pepce Kurešev, odvjetnik Henry Canet. V tem pismu izjavlja neznana ženska, da je pripravljena stopiti pod giljotino namesto Pepce Kurešev, ako bi slednji bila pomilostitev odklonjena.

Kakor znano je bila smrtna obsodba nad Pepco Kureševu izrečena lani 13. oktobra po tridnevni razpravi, ki je vzbudila senzacijo v vsej evropski javnosti. Dokazi za krivdo Pepce Kurešev so bili sicer pomanjkljivi, toda pariška javnost je v usodni dvorani tako ostro manifestirala svoje ogorčenje zaradi zločina nad 14letno Carmen Burniauxovo, ki so jo 2. julija 1927. našli zadavljeno v bulonjskem gaju, da so očitno tudi porotniki stali pod vplivom splošnega nerazpoloženja napram obtoženi inozemki. Posvetovanje po-

rotnikov je komaj 35 minut in krivdorek je potrdil vsa vprašanja senata, zanikal pa samo vprašanje glede olajševalnih okolištin. Tako je bila Pepca Kureševa po nenavadno nagli odločitvi obsojena na smrt pod giljotino in obenem na plačilo 20.000 frankov odškodnine staršem male umorjenke. Pepca Kureševa, ki je ves čas razprave odločno tajila vso krivdo, se je po prečitaniu obsodbe onesveščena zgrudila v roke prisotnih stražnikov.

Odkar so jo prepeljali v žensko jetnišnico St. Lazare je Pepca Kureševa neprestano zadrževala svojo nedolžnost in v neprestani grozi pričakovala končne odločitve. Vest o pomilostitvi je sprejela z velikim vzradočenjem. Pariška javnost zdaj z napetim zanimanjem pričakuje obnovitve procesa, ki bo nedvomno vnovič vzbudil interes pravniških krogov v Evropi.

Svoje grozne usode pričakuje v jetnišnici St. Lazare še obsojenki Brucy, ki je umorila svojega soproga, in Davidova, ki je zadušila nekega otroka, starega par mesecev na ta način, da mu je potisnila v grlo klopko homobavčine. Za slednji dve ne pričakujejo pomilostitve, vendar sta njuna odvjetnika ukrenila vse potrebno, da bi svoji klijentini morda vendarle rešila giljotino.

Dr. Topalović o socijalni politici v naši državi

Iz razgovora s glavnim tajnikom centralnega tajništva Delavskih zbornic v Beogradu.

Ljubljana, 16. febr. Številnim konferencam, ki se vrše v okviru svečane otvoritve novega doma Delavske zbornice v Ljubljani prisostvuje tudi glavni tajnik Delavskih zbornic v Beogradu dr. Topalović. Naš poročevalec je imel danes priliko razgovarjati se z dr. Topalovićem, ki je gotovo med prvimi politikom, da tolmači poglede jugoslovskega delavstva na socialno politiko v naši državi. Iz interesantnega razgovora navajamo:

Osnovnega pomena je za nas zakon o zaščiti delavcev. Ta zakon je bil sprejet l. 1922. Iz tega je razvidno, da ni točna trditve v nekem nedavnem na najvišjem mestu izročnem memorandumu, da je bil ta zakon sprejet, ko je v naši državi vel boljšeševski vter. Saj je bila komunistična stranka že l. 1921. razpuščena. Zakon o zaščiti delavcev pa žal kasneje ni bil izvajal v mnogih svojih bitnih določbah. Zlasti so bile določbe o delavniku trajno izigravane z različnimi uredbami. Nadejamo se, da bo novi minister, gospod Drinković, nasprotoval dosedajni praksi in da bo po anketi, ki se vrši 21. febr. v Zagrebu, popravi in približal uredbo zakonu, mero da jo od zakona oddalji.

Kakor je torej večika zasluga takratne vlade, da je zakon izdal, vendar ne smemo pozabiti, da je bil l. 1922. delavski pokret znatno lažji nego je danes in je tudi po vsej Evropi segal delavski vpliv mnogo dalje in je naposled napredke socialne politike bil v vseh državah mnogo večji, nego je danes.

Od l. 1922. delavstvo ni doseglo nobene pridobitve več, temveč je bilo v polni meri zaposleno z borbo, da se ta zakon sploh izvede v praksi. Se danes vlada proti temu zakonu ponekod težak odpor socialno nepravilno orijentiranih ljudi.

Važna sta tudi zakon o zavarovanju delavcev in zakon o inspekciji dela iz istega časa. Zakon o zavarovanju delavcev je bil kasneje poslabšan s tem, ker ni bilo izvedeno ne starostno zavarovanje, ne zavarovanje za primer brezposelnosti. Vrh tega so bile iz tega splošnega zavarovanja izvzete tudi važne kategorije delavstva, n. pr. železničarji, rudarji in delavstvo, zaposleno pri javnih gradnjah delavce.

Zakon o inspekciji dela pa ni pokazal vse svoje učinkovitosti zato, ker je prejel inspektorjev, ki imajo dolžnost nadzorovati podjetja in paziti ali se izvajajo predpisi.

Mirne duše lahko rečemo, da se je vršilo od l. 1922 naprej neprestano demontiranje socialne politike in da so to leta njenega nazadovanja, ne pa njenega napredka.

Centralno tajništvo Delavskih zbornic bo imelo, danes in jutri v Ljubljani seje, in se bo bavilo pred vsem s sestavo memorandumu, ki bo na podstavi številnih dokazov, da so trditve tako o preveliki obremenitvi, kakor o težkih predpisi delavskega zakonodavstva netočne. Nadležno bo tajništvo razpravljalo o uredbi, ki bi se nižjega železniškega osebja in o uredbi o zavarovanju rudarjev. Ako bodo dovoljevala sredstva namerava tajništvo organizirati enotno statistično centralo za vsa gospodarska vprašanja ter ustanoviti centralno socialno politično biblioteko v Beogradu.

Politična amnestija v Franciji odklonjena

Pariz, 16. febr. (be.) Justični minister je stavil vprašanje zaupnice ter je francoska zbornica s 320 proti 225 glasovom odklonila socialistični predlog za splošno politično amnestijo.

Norveška ratificirala Kelloggov pakt

Berlin, 16. febr. (be.) Norveški storting je soglasno ratificiral Kelloggov protivojni pakt.

Težave Poincaréja s kongregacijami

Pariz, 15. februarja. s. Vlada zadeva v vprašanju pripustitve misijonskih kongregacij in vračila cerkvenih posestev slej kot prej na resne težave. Včeraj je moral ministrski predsednik Poincaré spraviti nov poraz. Finančna komisija zbornice se je z 20 proti 17 glasovom odločila za predlog socialista Renaudja, da se zahteve stilizirajo v posebnih osnutkih in ne zberejo v zbirnem zakonu. Tudi radikali so se izrekli za ta socialistični predlog.

Ogromen požar v Buenos Airesu

Buenos Aires, 16. febr. (be.) V tukajšnji luki je izbruhnil velikanski požar in se razširil na zaloge alkohola ter petroleja, ki so s silnim pokom eksplodirale. Požar je pozneje objel tudi v bližini se nahajajočo avtomobilsko garažo, kjer je zgorelo 600 avtomobilov. Škoda se ceni na 60 milijonov dinarjev.

Politični atentati na Kitajskem

Peking, 16. febr. (be.) Pred kratkim sta bila izvršena proti Čangkajšku dva atentata. Pri prvem atentatu v Hsuečovu je bil Čangkajšek lahko ranjen. Drugi atentat v Nankingu se je popolnoma ponesrečil.

Stalin obračunava z opozicijo

Kovno, 16. febr. (be.) Kakor poročajo iz Moskve, je ruska vlada izgnala v Sibirijo 150 pristavev Trockega. Iz istih razlogov je bilo izgnanih iz Rusije večje število inozemskih komunistov.

Ameriško pomorsko oboroževanje

Washington, 16. febr. (be.) Proračunski odbor poslanske zbornice je odobril kredit 700.000 dolarjev za takojšen pričetek gradnje novih križark.

Anglija skliče pomorsko razorožitveno konferenco

Washington, 16. febr. (be.) Kakor je izjavil angleški poslanik, bo Anglija prihodnji teden ofi-cijelno poskušala sklicati razorožitveno konferenco najvažnejših pomorskih velevladi.

Žrebanje obveznic vojne škode

Beograd, 16. februarja. p. Pri žrebanju dobitkov obveznic državne vojne odškodnine so bile izžrebane: Serija 2778 št. 899 Din 50.000, 30—928 Din 100.000, 4682—904 Din 100.000, 1790—689 Din 50.000, 4341—679 Din 250.000, 2147—712 Din 50.000, 3609—238 Din 50.000, 792—307 Din 500.000, 3378—709 Din 50.000, 3288—225 Din 50.000, 1643—938 Din 100.000, 3674—207 Din 50.000, 2123—729 Din 50.000, 2154—437 Din 50.000, 1924—66 Din 100.000, 2185—432 Din 100.000, 4662—218 Din 50.000, 2390—629 Din 250.000, 4682—304 Din 100.000. Razen tega je bila izžrebana še cela vrsta dobitkov po 25, 10 in 5 tisoč dinarjev.

Hmeljski trg

Zatec, 16. febr. h. Tedensko poročilo. V preteklem tednu so se dnevno zaključile manjše kupčije klub temu, da so bile manipulacije s hmeljem zaradi mraza skoraj onemogočene. Interesenti so bili iz nezveststva. Tendencja je bila zelo mirna. Cene 1300 do 1550 Kt za 50 kg. Hmeljarji so v svojih zahtevah zelo čvrsti ter prodajajo samo po polnih cenah. Javni markacijski urad v Zatecu je do petka markiral 89.000 meterskih stotov zateškega hmelja.

Naši kraji in ljudje

Varuh naših gozdov

V sredo je obhajal, kakor smo kratko že poročali, gozdarski referent ljubljanskega velikega župana g. inž. Anton Šivic 50-letnico svojega rojstva. O odličnem in zaslužnem, a tako skromnem strokovnjaku in o njegovem plodnem delu, smo prejeli še naslednji prispevek:

V Sloveniji je ono ravnotežje med poljem in gozdom, ki se ustali kot zaključek prirodnega gospodarskega razvoja, do malega dovršeno in večina gozdov je na izključno gozdnih, za drugovrstno obdelavanje nespodobnih tleh. Kljub temu zavzemajo gozdi 687.408 ha ali 44% vsega površja, ker je svet pretežno gorati ali pa kraški. In ravno

njegov sotrudnik. Mnogo zanimivih član- kov in vesti je pisanih od njega.

Občudovanja je vredna vztrajnost, s katero se inž. Šivic ob svojih mnogovrstnih, dostikrat prav težavnih uradnih poslih, še slovstveno trudi za povzdigo in napredek gozdarstva. Borno je naše gozdarsko slo- vstvo in tem zaslužnejše njegovo stremenje. Največ lepega in koristnega nam je ustvaril baš inž. Šivic, mnogočesa pa si še obe- tamo od njega.

Odličnemu strokovnjaku, zaslužnemu kul- turnemu delavcu in ljubeznemu tovarišu iskreno čestitam o življenjskem jubileju in srčno želimo, da bi še mnogo let delal s priročno živatnostjo za napredek našega gozdarstva, stal se mnogo let s svežimi močmi na braniku našega zelenega loga!

Inž. A. G.

Poljski glas o naših krajih

Pod naslovom »Ohrana prirode je glavna naloga slovanske turisticke« je g. Walery Gütel napisal dokaj obširno poročilo o tret- jem shodu Zveze slovanskih turističnih društev v Ljubljani leta 1928. Poseben od- tisk iz VI. zvezka planinske smotre »Wier- chy« (Vrhovi) je avtor poklonil posamez- nim prijateljem v belem mestu. Odšel si iz Krakova 23. septembra 1928. s tovariši, so poljski zastopniki na Dunaju srečali češko odposlanstvo in prispeli skupaj v Maribor, kjer jih je sprejel »sympatyczny« dr. Se- njar.

Nadaljnja pot je zanosil slavošpev naših pokrajini. Po pozdravu z delegacijo SPD so odšli na stanovanje v Unionu, čistem in dovršenem v vsakem pogledu. Zborova- nja so se udeležili tudi Hrvatje in bolgar- ski zastopnik poleg oficijelnih udeležencev. »Razprave so se vršile kakor vselej v ro- dnikih slovanskih vsakega izmed dele-

gato in ponovno smo mogli potrditi, da je pri počasnem in jasnem govorjenju bilo možno razumeti slednji slovanski jezik, osobito pa so se severni Slovani, Poljaki, Čehi in Slovaki doumievali brez najmanjših zaprek zaradi neobičajne podobnosti svojih govorov.

Obrazložilivo delo zasedanja, poudarja članar zlasti otvoritev treh narodnih par- kov v Jugoslaviji po češko-poljskem zgledu. Na megleni, deževni 26. kimavec so »sa- mohodi« (avtomobili) odpeljali goste na Bled, kjer se je prikazalo solnce in vse družbi pripravilo neizbrisnih vtisov z jeze- ra in okolice. Navdušeno popisuje tudi Bo- hinj, z vsemi pritlikinami. Prikazovanje zveni tem prijetnejše, ker se imenovani pla- ninar ozira venomer na svoje domače raz- mere. Izredni užitek izleta, organiziranega po g. Maksu Hrovatinu, se je nudil v zave- tišču Sv. Janeza, kjer so gostje čuli sloven- sko pesem, »brezprimerno po blagoslavju in po zvezi z gorami«. Ne mislim prevajati Goetlovihih poklonov našim snažnim kmet- skim domovom, visoki civilizaciji, redu.

Ko so jih avti privedli med Mojstrano in Kranjsko goro, so severnjaki kar obstali v nemem strmenju. Skupina Martuljka jim je: zjavislo neziemskie (nadzemski pojav). Špi, ki je pokazan v uspehi sliki, pa ideal gorskega vrhuna. Posvetitvi pokojnemu Aljažu nekaj toplih vstic omenja poslo- vični banke, na katerem je predaval profes- sor Jesenko o zaščiti narave in narodnih parkih, dr. Tominec ml. pa pisu razlagal napor planinske narščaja v Jugoslaviji. Dne 28. septembra so naši bratje odhajali z vlakom proti severu iz prekrasne zemlje slovanske s počutkom, da je jugoslovanska turistika na dobri poti in korakajoč dalje pod geslom »čuvati prirodo!« bo najbolje uresničila geslo svoje sijajne narodne him- ne »Lepa naša domovina«.

(K)

Pred odhodom v toplo zavetje

Dve gospodični iz Radovljice sta po »Jutrovem« članku o bedi v ljubljanskih barakah vzeli po dva otročička čez zimo na svoje domove

V četrtek zvečer sta v uredništvo »Jutra« priskakljali dve srnici iskat strica Toneta, pa ga ni bilo. Kakor sta na- povedali, sta bili v petek ob pol 11. že zopet pri »Jutru«.

»Na pustno soboto, ko sva se pri- pravljali na maskerado, sva se jokali, ko sva braki v »Jutru«, kako ubogi otročki zmrzujejo v barakah.«

Spokorno sem priznal, prosil za od- puščanje in obljubil, da ne bom nikoli več pisal kaj takega, da bi morale ve- kati.

»Kaj pa da ne! Še mnogo več pišite, nama pa dajte otročke, da jih vzameva seboj v Radovljico.«

V snegu se trese drobna, blede Mil- ena, tista, ki je prevelika in nam je vse povedala, kje so punčke in fantki naj- bolj ubožčki. Dobro dete, samo odsto- paš srečo drugim! Vedoma, saj je že učenka IV. razreda. In pametnejša kot druga deca enakih let, ker jo stara boji za košček kruha. Z bratcem pomagata Poldetu, vsom ljubljancem znanemu kolporterju »Jutra« in »Slov. Naroda«, ki z bergjami poganja svoj vozček in ropota po mestnih ulicah. Zadnje dni se je ubogi fant brez nog drsal na sankah, sedaj je pa sneg prevelik. Kaj je z njim? Milena in njen bratec mu hodita v ti- skarno po časopise — in sam največji

Po izbiri pred barakami

Od leve proti desni: Iskrava Milka v naročju svoje mame, stric Tone, gđ. Jelena Pe- ganova z Boltetovo Milojko in naročju in veselo žarečo Polikovo Mileno pred seboj, za njo Boltetov Milovoj na roki svoje mame, gospodična Mladka Celestina z Iskravo Zvonko na roki in njenim bratcem Rastom, dalje pa Polikova družina

Kaj takega ne bi bil nikdar pričako- val in miho se mi je storilo, da se mi kar sitno zdi.

O zlata gorenjska srčka, take so bile torej Vajne pustne misli, ko je vse dru- go norelo!

Tudi na magistratu so bili presene- čeni, da so kar ponudili denar za vož- njo dece v Radovljico in nazaj.

Neprestano cvrčanje in žvrgolenje je prenehalo, ko smo zavili na Grudno- vem nabrežju med kope snega, ki pri- krivajo očem bedno kolonijo barak ob zamrznjenih Ljubljani. Makro so se zale- sketale lepe oči, ko so oddale čudne, žalostne stavbe. Nista mogli razumeti dobri deklici.

S steh, ki ni ž njih skidan sneg, se- gačo rumeni umazani ledeni slapovi do- tal, z rdečim »kovtrom« je obita naj- manjša baraka. Plabe, prestrašene oči strme skozi mala okna na nenavadne goste.

Težka je bila izbira. Sramežljivo skr- ivalo matere svoje margaste otročke in se v zadregi opravičujejo, da ni vo- de. Še ne petletni Stanko se stiska za mamo in se koražno odreže: »Jaz že ne grem.« njegova triletna sestra za- joka, najmanjša Milka pa z zanimanjem ogleduje lepi in prijazni gospodični. Ka- ko presunljivo žalostno so Milenine oči, ko ji povemo, da je prevelika.

Ali gospodična Mladka zna vabiti in gospodična Jelena zna pregovarjati, pa smo se pogodili. Saj je tudi tako toplo v naročju prijaznih gospodičen. Milojka jo kar mahne za Mladko, ko gremo pro- ti drugi baraki.

siromak, ju dobro nagradi.

Kakopa, da gre Milena tudi v Radov- ljico. Igrala se bo z malo Milojko in v šolo bo hodila, pa prav pridno se bo učila, saj je tudi tu gospodična učeli- lica z njo prav zadovoljna.

Milojka še ni 5 let stara in gre, če- prav bi mamica raje dala slabotno Na- do, ki je pa v bolnici. Tako je slaba, pravi, da nič ne je, kakor tudi Milena ne more jesti od slabosti.

Gospodična Jelena, hčerka notarja Alojzija Pegana, je brez mame, sedaj bo pa ona dobra mamica še ne triletni Zvonki in njenemu še ne pet- letnemu bratcu Rastu. 17-mesečna Mil- ka ostane v baraki pri mami, ki je pri- šla nedavno iz bolnice, kjer ji je umrl majhen fantek. Atek, pismonoša Ivan Iskra, jeseniški rojak, tudi ne more v službo, ker ga boli noga, ko je padel na ledenih tleh.

Mladka, hčerka pokojnega sod. svetnika Ruperta Celestine, bo s svojo dobro mamo negovala 10-letno Mileno, eno izmed sedmerih otrok biv- šega kočijaža Avgusta Polika, in pesto- vala še ne petletno Milojko trgovskega potnika Franca Bolteta. Njen atek le redko pride domu, a mamica Albina čaka na šestletno Nado, da se vrne iz bolnice, in ne želi se štiriletnega Mi- lovoja. Gospoda ne sramujete se, in sto- pite v to barako, da vidite, kaj je red in snaga. Mamiškatera gospodična bi se lahko šla učiti v to barako.

Ljubljani, vsi se učite od hčerke uradniške vdove in od hčerke notarja- vlovca. Koliko je v mestu premožnih

parov brez otrok, ki bi jim bilo tako-le dete tja do toplih dni le najlepša igra- ča. Barake na vseh koncih in krajih Ljubljane in vse so polne nedolžnih otročičev. Ali ni dete bolj vredno vaše ljubezni kakor najplemenitejši pes in najlepša anjorska mačka? Kako po- nosno bodo hodile odrasle hčerke na- ših meščanov na promenado z veselimi detetom iz barak ob roki.

Lesni industrialci, ki ste ob vsaki priliki vzgledno odprti rok, vas pa prosimo za drva.

Vsi drugi pa, ki ne morete vzeti na dom kakrga otročička in tudi ne mo- rete priskočiti na pomoč z blagom, pri- spevajte po svojih skromnih močeh k »Jutrovi« podporni akciji za bedno de- co.

Se nov naval zime in mraza proro- kujejo vremenoslovci. Priskočite zato na pomoč hitro, čim prej!

Jelena in Mladka, vajina mamica in papanček pod zemljo sta Vaju vesela, vsi čitateji »Jutra« so pa na Vaju po- nosni in Vaja hvalčice za lepi vzgled.

Stric Tone.

Zanimiva fantovska proslava – zanimive 250 letnice

Begunje, 17. februarja

Poročilo, ki ga je »Jutro« v številki na- pustno nedeljo objavilo in v katerem je bilo po Valvazorju opisano, kako so naši davni dedje in babice pred 250 leti plesali ob zvokih harmonike, je begunjske fante tako navdušilo, da so sklenili primerno po- častiti to nenavadno 250-letnico s starodav- no tradicijo vlečenja poba. Na gradu Kam- nu, ki ima še vedno v posesti velike goz- dove, v katerih stoji prastara drevesa, vzrastle gotovo že v Valvazorjevi dob, so begunjski fante takoj v nedeljo za malenkostno ceno kupili velikansko ieko. Na pu- stni ponedeljek se je preko 20 fantov po- dalo s potrebnim orodjem v dve uri od- dajati gozd, skoro v bližino Vitanove ko- če na Begunjski Posekali so orjakino in jo razžagali v štiri hode, kateri tretji je imel v premeru 130 cm. Ponoči (da niso motili vojni zasebnikov, ker sedaj vse vozi les iz gozdov na Begunjski), so vse velike štiri hode spravili v dolino pred razvaline gradu Kamna. Hodi imajo 12 ku- bnihi metrov lesa. V torč popoldne so fante hode lepo okrasili, nakar je nad 30 fantov na saneli samotje vleklo hode sko- zi vas. Končno so bili hodi na dražbi pro- dani parni žagi v Lescah za 5000 Din.

Vsa cesta od gradu Kamna do gostlne Begunjske, približno 20 minut hoda, je bila polna gledalcev iz Begunji in okoliških vasi. Dasi je bilo 18 stopni mraza, ni nihče ozebel. Vse se je radovalo, da so naši fante s tako lepim običajem počastili spo- min davnih dedov.

Dočim so fante imeli tudi s spravlja- njem plovov, so dekleta skrbno pripravila- la vse potrebno za veselico. Nabavile so prašica, ovce, 10 kg moke za krofe ter okrog 260 l vina. Prostovoljna zbirka ma- mie je dala 100 jajc, 20 l mleka in 50 klob- zas, razni salat in sadja pa je bilo za nar- nahitrih krofov. Sredi vasi so v bivši gos- tinski najeli prostore, kjer je naistarejši fant z dekleti urejal vse te blagodati za slavnostno pojedino in veselico, ki se je po prodaji plovov udeležilo okrog 60 fan- tov in deklet. Bog vedi, kaj bi Valvazor nap- sal o tej veselici! Gotovo pa bi mu gosje pero še bolj simpatično zaškrpalo, kakor pred 250 leti. Z veseljem bi nego- vil, da poboli in teneži, ki so svoji čas bili narodni običaji begunjski, sedaj pri nas že dolgo niso več v modi. Zabava se je v naškrasnejšem razpoloženju vršila vso pu- stno noč.

To praznično razpoloženje pa se je ob- novilo še v četrtek na praznik sv. Valen- tina, ki je bil pred 250 leti grajski patron na Kamnu. Njegova slika je bila ob poru- šenju grajske kapele pred 180 leti prene- šena v faro cerkev, kjer se praznovanje vrši še vsako leto z vso slovesnostjo. Tu- di tokrat so se fante in dekleta korporati- vno zbraji k dopoldanski maši, nakar se je pirovanje nadaljevalo in se končno za- ključilo v najlepši skladnosti. Hvala čini smo »Jutru«, da sedanjemu rodu obnavlja spo- mine na običaje davnih dedov. V pohvalo naših fantov na nai v zaključku poudarim, da so 1000 Din od dobljene kupnine doro- vali v dobrodelne namene.

2.

Gripa je tu!

Ne čakajte, da tudi Vas popade, temveč oborožite se, da boste mogli že prve znake pobiti. Izvrstno orož- je so

Aspirin tablete

ker te olakšujejo glavobol, prehlaj- enja, trganje po udih, revmatizem in nevrogične bolečine.

Zahtevajte prislne Aspirin ta- blete v originalnem zamotu »Bayer«, katere se spozna po modro-beli- rdečbarvstveni znamki.

Zastrupljenja s plinom

Liubliana, 16. februarja

V Ljubljani se zaradi izjemnih prišk ču- dahu pogostejše pojavljajo primeri zastrup- ljenja z različnimi plini. Danes se je pripetila težja taka nezgoda v hiši št. 12 na Zabja- ku. Ko je hotel pomoč okrog 1.30 zasebnik Ivan Aljaž iz svoje sobe, je po par ko- rakih od postelje nenadoma omahnil in pa- del nesvješčen na tla. Tedaj se je zbudil sestanovalec brice, Albert Jarc, ki je pri- čel klicati na pomoč, ker je zavohal mo- čen vdih po p. mu. Odhitiel je iz sobe, med tem pa je prišlo pogledat gospodinja Str- letova, ki se je mahoma zgrudila zaradi za- dušljivega plina na tla. V sobi, kjer sta spala Jarc in Aljaž, je prenočeval tudi za- sebn uradnik Josip Murnik, ki je bil eno-ako omamljen od močnega plina. Jarc je o nesreči obvestil stražnika, ki je poklical re- šilno postaro. Po omamlence je pridrvel rešni voz, k je odjedal v bolnico Mur- nika ter Strletovo, dočim se je Aljaž med tem že zopet osvestil.

Kakor se je moglo zjutraj dognati, je pr- čel uhajati plin iz cevi v sobi vdove Str- letove. Da so ostali stanovaleci omenjenega stanovanja pri življenju, se je pač zahva- liti samo slučaj, da se je še pravočasno zbudil Jarc in prikal pomoč.

Podobna nesreča se je zgodila danes popoldne v Langusovi ulici v hiši št. 19. Zamrnil je vodovod, ki sta ga dopoldne odatala dva uslužbenca kleparja Gustava Puca s Tržaške ceste. Popoldne bi morala ista delavca, in sicer mojstrov brat Viktor Puc ter 16-letni vajenec Herman Batnik, odtaati s pomočjo posebne pečice, kurjene z ogljem, še zamrznjeno stranišče. Prišla sta na delo okrog 14. ter pričela s pripra- vami, da odtaata stranišče. Postavila sta z ogeljem zakurjeno pečico v kot L nad- stropja pred stranišče, nakar sta pričela razgrevati cev. Med delom pa sta poza- bila odpreti pod stropnimi okni in tudi nista začutila da je plin, ki je uhajal iz pe- čice, preoster. Počasi pa je fantoma, začo postalati slabo. Puc se je kmalu zgrudil tik pred pečico na tla ter obeljal na hod- niku. Vajenček je bil še toliko pri zavesti, da se je pognal proti oknu, ki ga pa ni dosegel. Omahnil je tedaj tudi on in obie- žal nezavesten na stonihah.

Tik tam stanujoča gospa Edita Š. je krat- tek čas nato, nekako ob 14.30, začutila sumljiv duh. Odprla je vrata stanovanja ter planila na hodnik. Tam se je i. l. nudil ža- losten prizor. V kotu ležeči Puc je bil že popolnoma moker v obraz, dočim je mali Batnik komaj še dihal, ker se je nahajal v zelo neordni legi. Gospa je vsa prestra- šena pričela klicati na pomoč, odzvala je v naglici okno in odhitela nato na ulico, kjer je ustavila nekega gospoda da je orhitiel gori ter pomagal oba ponesrečenca spravi- ti z ledeno mrzlega tlaka v sobo. Tam so pričeli s poskusi umetnega dihanja, istočasno pa je nekdo iz sosednje Fried- richove hiše obvestil o zadevi rešilno po-

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Kino Ideal

Danes velika slavnostna premijera.

Volga, Volga...

Monumentalno filmsko vedomelo slovitega ruskega režiserja

V. TURŽANSKEGA

Stenka Razin, hetman

H. A. Schlettow

Bojari. Ruski narod. Na Volgi. V Astrahamu. Izdajstvo perzijskega šaha. Požig in rop. Princ za na brodu. Brez vade. Muke. Lu- bzen. Izdaj. Zrtve.

Film nepopisne lepote in očarljive, nepozabne vsebine.

Rad svoje ogromnosti se predvaja to filmsko vele- delo istočasno v dveh kinematografih in sicer v kinu Matica ob 3., 5., 7. in 9. uri v kinu Ideal ob 11. dop. Ob 2., 4., 6 in 8.

Pomni žen orkester!

Dveurne predstave

Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10—1/2 13

Kino Ideal

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, zapeka, žiloba v črevesu, želodčni okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, blede barva obraza, izkinitno čisto no večkratni uporabi naravne »Franz-Josef-ove« grenčice s tem da jo izločimo kozarec, predno ležemo spat. Soocialni zdravnik za boleznij v prebavih izjavljuje, da je »Franz-Josef-ovo« vedno tololo priporočati kot v te nauene službe domače zdravlje. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špeceriskih trgovinah.

stalo. Rešili smo avto in v nekaj minutah pridrveli pred hišo ter odpeljali oba ponesrečena v splošno bolnico, kjer so jima nudili prvo pomoč. Oba sta dobila potrebno injekcijo, zavedla pa sta se šele čez dobro uro ter pričela po učinku injekcije bruhati. S tem sta bila že tudi rešena, vendar bosta morala ostati zaradi splošne oslabelosti nekaj dni v bolniški oskrbi.

Pri brezplačnem čaju in v ogrevalnici

Ljubljana, 16. februarja. »Čaj, hej, topel čaj in kruh!... Velik blagoslov, velika dobrota! — ugotavlja stotine onih revežev, ki begajo po ulicah, ki se tresejo od mraza, ki so bolni in o katerih je malo kdo ve, koliko trpe. Ko so štiti ali bili opozorjeni na novico v listih, je šla beseda kakor topel veter od ust do ust. Obrazji so se zjasnili in oči so se nasmejale v prijetnem presenečenju. Vsaj nekaj!...

Včeraj popoldne so gospodinjice v posameznih zavetih in ljudskih kuhinjah, ki smo jih navedli, pričele s kuho. Prejele so zalogo prav dobrega ruskega čaja, velike množine citronov in sladkorja, uslužbenici Delavske pekarne pa so nanosili velikanske množine sveže pečene hlebečke. Gospodinjice so čakale in čakale s vsemi temi dobrotami, s kuhanim čajem in kruhom, zunaj pa so tavalili semintarji in krompirji, ki niso vedeli, kje jih čaka okrepilo. Seje, ko so nekateri zaznali iz Slovenskega Narodca, da jih čaka tam in tam toplo okrepilo so začeli posmehovati prihajajo v označene lokale. Hlastno so srebrali piščalo in prigrizovali sveži kruh. Obratno so jim sijali zadovoljstva in marsikateremu onemogelomu starejšemu revežu, ki mu je voljo donelo v prsih, če ga posili kašelj, se je zalesketala v obeh solza hvalečnosti.

Tekom noči seje, ko so se shajali brezposelniki po svojih skupnih ležiščih, se je prav razširila novica o okrepčevalnicah in jutraj je bil naval na čajarnice vse hujši kakor včeraj popoldne. Tedaj seje je pridihala v tiste prostore vsa ogromna ljubljanska beda. Priropotali so iz podstrešnih sobic po stopnicah na cesto mali otroci, ki so uživali doselej v nerednih primerih le po enkrat dnevno toplo hrano. Prihajali so njihovi tovariši iz barak, ki drgetajo v mrazu vse dni in noči. Pomečali so se mednje bradati, izčrpani možje, mladi fantje, ki iščejo dela, in nastavljal se posodice revne matere, katerih otroci leže doma, ker zaradi pomanjkljive obroke ne morejo na ulico. Toplega čaja so izpili vsi ti bednički danes nad 1000 litrov in prejeli nad 750 lepo zapeljenih hlebočkov.

Dobro je obiskana tudi ogrevalnica v poslopju Borze dela, kjer je toplo zakurjena velika soba. Zbirali so se siromaki ves dan, posedali po klopih in se pogovarjali o strašnih časih.

— O ja, prav dobro je tu! zatrjujejo drugi drugemu.

Pa pripomni ta ali oni: — Hej, da je bilo tako že početkom tedna, ko je brila zunaj burja!

— Kako pa z delom kaže?

— Danes so jih odpustili zopet 50 gori na Zidani most, omenja eden.

— Prav, pridi drugi. Počasi pridemo na vrsto vsi! Ne bo zmanjkalo snega na progih! Vsi se pridemo do zaslužka! Naj bo 3.50 Din na uro, da je le nekaj!

Ko se jame mračiti, postajajo ljudje, ki se

grejejo v tisti sobi, vsi tišji. Na duše jim leže težka skrb. Blizu se osma ura in morajo zopet na cesto. Kam sedaj? Pred poslopjem spregovore med seboj še po par glasnih besed, nato pa se porazgube v noč kakor senca: odhajajo iskat prenočišča po večini ven iz mestnih zidov, v Šiško, na Ježico v Dravljice, št. Vid in drugam, kjer se pač lahko zarijejo v seno na skednjih.

Pred sodniki

Zankarji

Zankarji hodijo po hostah in nastavlajo divjačini zanke. Uboge ubite živalce postanejo čisto plen lisice, mnoge ubite izkazuje in poginejo ali pa zmrznejo.

Te dni je pri razpravi pred okrajnim sodiščem naslikal zasebni udeleženec, odvnetnik dr. Krejčič zankarje kot ljudi, ki nimajo srca, ker se jim ne smili uboga divjačina. Zanke nastavlja, pa največkrat sami od tega ničesar nimajo, le žival se muči in počasi pogine, kajti zankarji, v večnem strahu pred zasledovalci, le včasih plašni stikajo za zankami in gledajo, če se kaj ujelo.

Okoli božiča je prišel France K., delavec iz Podgorice, klican svojega znanca Franceta D., posestnikovega sina, naj gre z njim v gozd. Oglasila se je fantova mati, ki je sinu branila hoditi s Francetom K., ker je znan divji lovec. Sin pa ni ubogal matere, danes mu je žal, ko čepi v tritedenskem zaporu. Dočim bo sedel njegov tovariš še enkrat toliko.

France D. se je torej bil dal pregovoriti in je odšel s svojim znancom v gozd. Hribe blizu domače vasi. Prišla sta rezati šibe. Ko sta jih narezala, je dejal France, »Zdaj bova pa nastavila zanke.« Tovariš se ni branil, držal je zanke, a France jih je privezoval.

Ko sta prišla čez nekaj dni gledat, če se je kaj ujelo, ju je zasledil lovski čuvaj.

Ta svoj izlet sta zankarja zaključila pred sodnijo. France D. je skesano priznal, da je šel s tovarišem, a je šele v hosti spoznal, da namerava nastaviti zanke. Držal mu jih je, a sam ni nastavljal.

France K. se je pa jezil, češ, da je zanke našel v hosti in je hotel enkrat poskusiti loviti nanje. Predlagal je svojemu znanecu, naj gre z njim, da poskusita z zankami svojo srečo.

Čuvaj je dejal, da je našel enega zajca v zanki, a od drugega samo še dlako v grmovju. Morda je drugi zajec pobegnil, ali pa se je ujel za malico teki lisici, ki ji v tej hudi zimi tudi primanjkuje zajčje pečente.

Slab prijatelj

»Zdavnaj te že nisem videl, kako se pa imaš?« je pozdravil lani jeseni kmeta Jožo za Ljubljano njegov znanec Janez, ki je pri sodniji dokaj slabo zapisan. Jože ni bil posebno vesel svojega znanca, ki je kar prišel na njegov voz in se peljal z njim na njivo. Kmetič je imel na ročici obesev suknič in v njegovem žepu 70 Din. Ko je prišel na njivo, je pustil voz na stezi in sam hitel po razorih. Med tem je Janez urno segel v žep sukniča in vzjel denar.

»No, pa pozdravljen, Jože, priporočam se ti,« je vpil Janez in odhitel Jože je prepoznal spoznal, zakaj se mu je Janez priporočal. Naznanil ga je in zdaj bo Janez petnajstič sedel: za vsakih 5 Din en dan.

Milejše vreme grozi s plazovi

Znaten popust mraza — Na solncu se je že začel tajati sneg — Potniški promet se izboljšuje

Ljubljana, 16. februarja

Prihaja luj v deželo. Po sedmih tednih snežnih metežev in trdega mraza se je začelo vreme mehčati. Jutrija je bilo že po vsej Sloveniji milejše vreme, sprva oblačno, tu pa tam je še naletal redke snežič, toda popoldne se je zjasnilo in marsikod je posililo sonce. Popoldne je bilo talno in južno, zato se je začel sneg povsod, zlasti pa po gorah hitro tajati. Po poročilih iz Gorenjske proti vedno večja nevarnost plazov.

V Ljubljani je davi termometer na prostem kazal —10 C. okoli 14 pa samo še —3.5 C. barometer se dviga in kaže danes stalno 760. Povprečno se je temperatura v Sloveniji gibala med —5 do —13 C. najnižja je bila še vedno na Rakeku. Popoldne je že bilo tako toplo, da je živo srebro skočilo čez ničlo ter doseglo 2 C. Jutranje

vremensko poročilo

navaia naslednje stanje termometra (v oklepaju prejšnjega dne):

Bohinjska Bistrica —10 (—11), Kranjska gora —12 (—16), Jesenice —8 (—14), Trzin —12 (—11), Kamnik —10 (—16), Ljubljana gl. kol. —10 (—12), Celje —6 (—14), Brežice —6 (—9), Dravograd-Meža —10 (—13), Maribor —7 (—9), Ljutomer —5 (—7), Kotoriba —8 (—12), St. Janž na Dolenskem —8 (—14), Novo mesto —6 (—11), Kočevje —7 (—13) in Rakek —18 (—25).

Železnice v borbi proti plazovom

Z nastopom toplejšega vremena snežni plazovi na mnogih krajih ogražajo železniški promet in dovolj živili v najvažnejše centre Slovenije. Pomoči pa je promet vlakov težaven po sveže zledenelih tračnicah, ker se začno kolesa lokomotiv kar na mestu vrteti in vlak ne more več dalje. Spričo teh kalamitet so imeli tudi danes vlaki velike, mnogourne zamude. Na črnih deskah objavlja ljubljanski kolodvor danes vlaki velike, večurne zamude. Na drugače minimarne, to pač zato, ker te najbolj interesirajo domače potujoče občinstvo.

Križi in težave potnikov

Brzi in ekspresni vlaki so danes prihajali v Ljubljano še z velikimi zamudami. Inozemski potniki se sedaj iz Trsta zbirajo v Ljubljani in čakajo, da jih prvi brzovlak odpelje dalje v Avstrijo, Češkoslovaško in na Madžarsko. Trumoma oblegajo prometno pisarno in naši vrtni prometniki so jim vedno z nasvetom in informacijami na uslugo. Prometna pisarna je te dni podobna pravemu mravljišču. Po mnogih dogodivščinah so se tudi razni slovenski potniki, ki so se začeli tedna ali že prejšnji teden odpravili iz Ljubljane na daljše potovanje, danes srečno in veselo vrnili.

Donokone ob 9.30 je prispejal beograjski brzovlak na kolodvor, ves snežen in

okrašen z ledenimi svečami. Vagoni pa so bili toplo zakurjeni. Imel je s seboj tudi jedilni voz, v katerem so dobivali potniki vso vožnjo okrepila. Brzovlak št. 4 je iz Beograda odpotil v četrtek ob 20. Že po sremski in slavonski ravnini je s težavo zmagoval ovire. Privozil je v Zagreb včeraj okoli 14. kjer je na glavnem kolodvoru počival do 19.45. nakar so ga porinili na savski kolodvor, kjer je zopet ždel do polnoči. Postajati pa je moral tudi na naslednjih postajah prav dolgo, tako v Savskem marofu 184 minut, v Zapršiču nad 300 minut in v Brežicah 62 minut, nakar se je vožnja razvijala v hitrejšem tempu.

Poročila z Gorenjske

Že včeraj smo opozarjali na pretežno nevarnost plazov za primer, da nastopi milejše vreme. Z Gorenjske so danes prišla kratka poročila, ki soglasno navajajo nagli preobrat vremena, in poudarjajo, da je s tem nevarnost plazov povečana.

Na Mrzlem Studencu je bilo popoldne izredno toplo. Sililo je sonce in sneg se je začel naglo tajati. Na Jesenicah je bilo popoldne jasno in solčno. Termometer je na kolodvoru kazal ob 14. že 2° C nad ničlo. Ograjena je posebno proga med Jesenicami in Dobrovom, kjer se z Mežakije posebno radi utrgajo plazovi.

V Bohinju je dopoldne še snežilo. Opoldne pa je nastopil nenaden preokret. Temperatura je ob 14. dosegla —2 C. Solčno in toplo. Zato je tem večja nevarnost lavin. Med Sotesko in Bohinjsko Belo je železniški čuvaj včeraj popoldne preprečil večjo nesrečo. Snežni plug je oral sneg po progi od Boh. Bele proti Soteski in čuvaj je pravočasno opazil bližanje manjšega plazja, ki bi bil sicer lokomotivo s plugom vred zagrebel. Tako pa se je lokomotiva še pravočasno ustavila, a zato je moral SÖE čakati v Soteski, da je bila proga očiščena, kar se je zgodilo v pol ure.

Posledice zime v kranjskem srezu

Kranj, 16. februarja

Davi je termometer v Kranju kazal —12 C. a popoldne se je nebo zjasnilo in je postalo prav solčno vreme. Posledice hudega mraza in prometnih ovir tudi Kranjski prav zelo občutili Industrijskim podjetjem primanjkuje premoga in so zato skrbili obratovanje. Občutno škodo trpi tudi kranjska trgovina, ki je koncentrirana v mestu za vso Gorenjsko. Zaradi slabih železniških zvez in zasneženih cest ni bilo teden nikakih živahnih stikov z oddaljenimi okolici. Trgovine so imele slabe posle, tržni dnevi so bili skrajno slabo obiskani.

Povsod vlada zaradi mraza velika stagnacija, osobito pa v lesni industriji, za katero je Kranj glavno izhajališče. Pred nastopom zime so kmetje dnevno dovažali do 150 voz lesa in drv, dočim so sedaj popolnoma izostali. Mnogim kmetom so zmrznila le velike zaloge krompirja in drugih pridelkov. Nasprotno v kranjskem okraju ni znan noben primer, da bi bila kmetom

zmrznila živina ali prašiči. Kranjski kmetje imajo pač dobre in moderne hleve, ki varujejo živino pred vremenskimi nepravilnostmi.

Solski pouk zaradi mraza in snežnega meteža sino trpi. Poprej je bil pouk na gimnaziji prekinjen zaradi pojave epidemične influence. Zaradi pomanjkanja kurjave pa je sedaj ravnateljstvo ukinilo pouk od

Omejitve nedeljskega prometa

Na progah Ljubljana—Maribor in Zidani most—Zagreb vozita danes le po dva para vlakov

Zaradi očiščenja prog in da se olajša dovoz premoga in živili v mesta, se je železniška uprava odločila za dalekosežno redukcijo prometa na današnji nedelji. Redukcija se nanaša samo na glavne proge Ljubljana — Maribor, Pragersko — Kotoriba in Zidani most — Zagreb ter velja samo za nedeljo. V ponedeljek vozijo zopet vsi vlaki, razen onih, ki so bili že pred dnevi na nedoločen čas ukiniti.

Danes vozijo samo naslednji vlaki: Na progi Ljubljana — Maribor vlaka št. 613 in 625 z odhodom iz Ljubljane ob 5.15 in 17.40 ter prihodom v Maribor ob 9.37 in 22.00, v nasprotni smeri pa vlaka 515 in 525 z odhodom iz Maribora ob 5.20 in ob 17.20 ter prihodom v Ljubljano ob 9.59 in 21.45.

Na progi Zidani most — Zagreb: vlaka št. 515 in 525 z odhodom iz Zida-

18. do 25. t. m. Pouk na osnovnih šolah se še vrši, toda v slabo kurjenih sobah. Pri sreskem šolskem referentu je drugače 15 šolskih upraviteljev zaprosilo za dovoljenje, da smejo zapreti šole za 5 do 10 dni zaradi mraza, visokega snega in pomanjkanja kurjave. Obisk šol je v nekaterih krajih kranjskega sreza zadnje čase itak skoro popolnoma opešal.

nega mosta ob 8.03 in 20.02 ter prihodom v Zagreb ob 10.25 in 22.20, v nasprotni smeri pa vlaka št. 616 in 526 z odhodom iz Zagreb ob 5.35 in 16.35 ter prihodom na Zidani most ob 8.06 in 18.58.

Na progi Maribor - Pragersko - Kotoriba vozi v vsako smer samo po en vlak in sicer iz Maribora vlak št. 1118 z odhodom iz Maribora ob 16.18 s Pragerskega ob 17.00 in s prihodom v Kotoribo ob 19.41, iz Kotoribe v Maribor pa vlak št. 1123 z odhodom iz Kotoribe ob 5.48, s Pragerskega 8.35 in prihodom v Maribor 9.10.

Na ostalih progah vozijo vsi vlaki razen onih, ki so bili že dosedaj ukiniti. Brzovlaki vozijo danes tudi na glavnih progah, vendar pa je še negotovo, koliko se bodo mogli držati voznega reda.

Anketa o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščenecv

Ljubljana, 16. februarja

V okvirju socialno političnih razprav, ki so združene z otvoritvijo palače Delavske zbornice v Ljubljani, je bila danes ob 10. dopoldne otvorjena anketa o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščenecv. Anketa naj odgovori na dve vprašanji:

Kako izpopolniti osnutek pokojninskega zavarovanja, ki ga je sestavil pokojninski zavod v Ljubljani na podlagi izdelka paritetne komisije pri tem zavodu udeleženi poslodavcev in posojemalcev, in

kako razširiti pokojninsko zavarovanje na zasebno nameščenstvo vse države.

Anketi so prisostvovali mnogi predstavniki zainteresiranih stanovskih, varovalnih in socialno političnih ustanov. Pokojninski zavod je bil zastopan po svojem podpredsedniku Evgenu Lovšinu in po svojih ravnateljih dr. Sagadinu in dr. Vrančiču. Zvezo zasebnih nameščenecv Slovenije je predstavil njen predsednik dr. Obersnel. Opačeni so bili zastopniki slovenskih, hrvaških in srbskih stanovskih organizacij iz Ljubljane, Zagreba, Sarajeva, Novoga Sada, Beograda. SUZOR sta zastopala ravnatelj dr. Glaser in načelnik Matjažič. Anketi je predsedoval predsednik Saveza zasebnih nameščenecv g. Pfeifer, ki je uvodoma pozdravil delegate, med njimi tudi zastopnika ministra za socialno politiko, načelnika Tufkoviča ter obrazložil glavna vprašanja ankete. Delegate je nato pozdravil še tajnik Delavske zbornice g. Uratnik kot domačin.

Ravnatelj Pokojninskega zavoda v Ljubljani, dr. Sagadin, je nato podal poročilo o dosedanjem razvoju pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščenecv. Po daljših izjavah o pokojninskem zavarovanju v bivši Avstro-Ogrski navaja poročilo o razvoju pokojninskega zavarovanja v naši državi to-le:

Stanje pokojninskega zavarovanja v naši državi

Pokojninski zavod v Ljubljani ki ga je narodna vlada takoli po prevratu ustanovila, je v letih 1919 in 1920 zbral vse potrebne podatke da nadaljuje prejšnje zavarovanje. Naša vlada je z zakonom z dne 12. 5. 1922 št. 119 125 prilagajala zakon novim razmeram. Vendar imamo za dobo 1919 do 1923 velik primanjkljaj poleg nemo izgube premoženja za dobo 1909—1918.

Sele od 1. januarja 1924 naprej se more govoriti o zmernem približanju našega pokojninskega zavarovanja realnim potrebam z zvišanjem prispevkov na 180 Din mesečne premije v najvišjem razredu za predvolnih 30 K.

Z julijem 1926 se je zavarovanje zvišalo nadalje od 18.000 Din na 24.000 Din z najvišjo premijo 240 Din in od 1. oktobra 1. 1928 naprej na 33.000 Din z mesečno premijo 330 Din.

Upokojenci, ki so bili neposredno po preobratu v veliki bedi, so bili deležni draginskih doklad iz Pokrajinskega pokojninskega sklada. Saj so imeli pravico le do rent v predvolni izmeri 5 K do največ 75 kron na mesec.

Istočasno je prva vojnena uprava Pokojninskega zavoda započela akcijo za sanacijo predvolnih izgub. To se je posrečilo na ta način, da je prešla od 4 % na 6 % obrestovanih imovine. S pravilnikom o draginskih dokladah, ki ga je odobril minister za socialno politiko, je valorizirala od 1. julija 1924 vsen upokojencem prejšnja vplačila na 12-kratno vsoto, t. i. za 30 kron je vračunala 90 Din mesečne premije, upoštevali pri tem draginske doklade iz Pokrajinskega pokojninskega sklada. Ta pravilnik je od 1. januarja 1928 naprej še izboljšala na 136 Din za vsakih prejšnjih plačanih 30 K, 45 Din in 90 Din, ki so se bili vplačali od leta 1909 do leta 1923.

Pred tem t. j. leta 1923 in 1924, pa je upokojencem priskočila na pomoč z enkratnimi podporami.

V prvih 10 letih svojega obstoja je Pokojninski zavod dokazal neobčudno potrebo svojega obstoja. Danes izplačuje svojim 600 upokojencem 4 milijone Din pokojnin in doklad letno. Poleg tega se je uveljavil tudi na gospodarskem polju. Sezidal je

svoje lastno uradno poslopje, sezidal v Ljubljani 45 stanovanj in v Mariboru skupino 4 hiš s preko 30 stanovanji. Razen tega je dovolil 6 milijonov Din stavbnih kreditov privatnim nameščencem po znižani obrestni meri. Tudi trgovini in industriji daje na razpolago cenena posojila. Za državo je zavod ravno tako velikega pomena ne glede na njegovo veliko socialno politično važnost temveč tudi v tem pogledu, ker nastopa kot stalni kupec državnih papirjev. Poleg tega daje cenena posojila občanom in oblastim, da morejo izvršiti svoje naloge v javnem interesu.

Delokrog Pokojninskega zavoda je še danes omejen na Slovenijo in Dalmacijo. Stevilo zavarovanih članov znaša preko 8000 in celotnega premija so zadnji noveli septembra 1928 20 milijonov Din letno. Premoženje, ki ga upravlja danes Pokojninski zavod, znaša okrog 100 milijonov Din.

Sedanje stanje pokojninskega zavarovanja je v kratkem prikazano v izveščku glede dajatev, a celoten veljavni zakon v posebni brošuri g. podrektorja dr. Vrančiča, ki to zavod oddaja za plačilo nabavnih stroškov 10 Din.

Debata o načrtu splošnega zakona za pokojninsko zavarovanje

Za tem je podpravnatelj pokojninskega zavoda dr. Vrančič podal referat o načrtu zakona o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščenecv, ki naj bi bil sprejet za vso državo. Podrobno tega zakonskega osnutka so naši javnostni in ponovnih časopisnih članov znane Na dopoldanski seji so še govorili gg. Lovšin, Tufkovič in dr. Obersnel, ki so pozdravljali anketo. — Dr. Obersnel je opozoril na historijat tega zakonskega osnutka. Komisija, ki ga je sestavljala, se je sestala 1. 1924 in je razpravljala o novem načrtu štiri leta, tako da ga je završila šele aprila 1. 1928. Komisija je bila sestavljena paritetno iz zastopnikov poslodavskih organizacij in delegatov nameščenecv. Pri sestavi tega zakona so se pojavile velike težkoče. Pred vsem je že materija prav težka. Nadalje obstoja nasprotstvo med interesi nameščenecv in poslodavcev. Za tem se je moralo upoštevati matematične račune. Skrbelo se je tudi zato, da je doseglo čim višji plačilni razred skrajša zavarovalna doba od 40 na 35 let. Urediti je bilo vprašanje pravilne razdelitve premij na nameščence v poslodavce. Skrbelo smo nadalje, da dosegemo čim boljše valorizacije premij, ki so bile vplačane od 1. 1909. Zato je komisija proučevala vsa ta vprašanja štiri dolga leta in završila svoje delo s kompromisom. Načrt je bil sprejet z vsemi proti enemu glasom. Po mnenju govornika je najbolje, da se naoprel osnutek razširi na vso državo in da se šele potem pristopi k proučevanju novih tehničnih možnosti. Temeljna misel osnutka je kapitalno pokritje onega, kar je predvideno za dajatev. Vse druge vrste zahtebe bi pa pomenile le obilne brez možnosti, da se faktično izpolnijo.

Popoldanska razprava je bila odprta ob 4. Na popoldnanski seji, ki se je začela ob 17. je prvi govoril zastopnik beograjske delavske zbornice g. Pravica, ki je izjavil v razpravi da je treba pri tem vprašanju postopati oprežno in da razmere v Srbiji še niso dozorele za pokojninsko zavarovanje nameščenecv. Zato naj se zavarovanje razširi šele postopoma ter pritekne v obveznost zavarovanja zaenkrat bančno uradništvo in nameščenci akcijskih podjetij. Za vse ostale kategorije pa naj bi se z zakonom normiral rok s 1. januarjem 1935 kakorega stopi to zavarovanje splošno obvezno v veljavo. Zavarovanje naj bi se priključilo bolniškemu zavarovanju in pridelilo Srednjemu uradu za zavarovanje delavcev.

V enakem smislu glede organizacije pokojninskega zavarovanja so govorili tudi naslednji govorniki. Mnenja so bila deljena le glede fiktilitvneza in obligatornega zavarovanja. Večina delegatov se ni poglabljala v tehnične ogrode predložene osnutka.

Generalni ravnatelj SUZOR g. Milah Glaser je govoril o zavarovalni obvezi, o roku, do katerega naj se izvede zavarovanje in o sam organizaciji. Posegel je naj z zakonom o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922. V zakonu je bilo predvideno poleg zavarovanja za primer bolezni in nezgode še starostno in brezposelnostno zavarovanje, ki bi moralo stopiti v veljavo že s 1. julijem 1923. Žal, da izvedbe tega zavarovanja ni prišlo. Srednjišnji urad pozdravlja misel prključitve starostnega zavarovanja k dosedanjemu bolniškemu zavarovanju, ker smatra, da bi se to moglo cenjeje izvrševati, kakor pa na podstavi treh ali več zasebnih krotajinskih zavodov, kakor jih predlaga osnutek.

G. Glaserju je odgovarjal dr. Obersnel, ki smatra, da je treba upoštevati tudi mišljenje zavarovancev in poslodavskih krogov v Sloveniji. Li so odločno proti zavarovanju potom Srednjega urada v Zagrebu. Smatra, da ni dobro postavljati junktuma med splošno uvedbo tega zavarovanja in med postopnim ker bi se s tem ome- moglo napredek tega zavarovanja in bi bil oškodovani interesi zasebnih nameščenecv.

G. Lovšin je opozoril delegate na dosedanj sistem finančne politike Pokojninskega zavoda, ki podpira s svojimi sredstvi tudi v izdatni meri gospodarsko delovanje pokrajine odkoder se stekajo v zavod denarna sredstva. Isti sistem je treba uvesti tudi splošno za pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščenecv in za ev. nove zadavne zavode. Končno je treba upoštevati, da je Pokojninski zavod v Ljubljani prevzel ogromni deficit, ki ga bo z racionalnim gospodarstvom pokrtil v 20 do 30 letih. Tega deficita se ne more in ne sme naprtiti drugim pokrajinaim.

Delegat voivodinskih bančnih uradnikov se je izjavil za sistem pokrajinske ureditve pokojninskega zavarovanja. Zaključno besedo je imel dr. Vrančič, ki je opozoril, kako zre razvoj po vsem svetu za specifikacijo Avstrija, Nemčija, Češkoslovaška, Poljska imajo posebne zakone za zavarovanje zasebnih nameščenecv. Italija je edina država Evrope, ki je obe zavarovanji združila.

S tem je bila razprava zaključena, nakar je predsednik ankete, g. Pfeifer, predlagal naslednjo

RESOLUCIJO:

»Anketa, sklicana na priporočilo IV. kongresa delavskih zbornic po zagrebški delavski zbornici v zvezi s centralnim tejništvom delavskih zbornic, je preštudirala načrt »Zakona o pokojninskem zavarovanju nameščenecv, zaslišana ustmene in pisne opombe in predloge posameznih zbornic, organizacij zasebnih nameščenecv in ostalih zainteresiranih udruženj, ustanov, korporacij itd. ter izrekla naslednje mišljenje:

1.) Načrt »Zakona o pokojninskem zavarovanju nameščenecv, ki ga je sestavil Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani, naj tvori podlago za zakonodajno delo.

2.) Priporočila se ministrstvu za socialno politiko, da ta načrt z izučeni opombami in predlogi ankete po zaslišanju zainteresiranih krogov na splošni anketi in po končni redakciji v pogledu zakon, tehnike in sistematike uzakoni in izvede v veljavo.

3.) Delavske zbornice se naprošajo, da na podlagi tega mišljenja energično delujejo na to, da se pretresani načrt uzakoni.

Za tem je bil sprejet še dodatni predlog, naj vlada čim prej uzakoni tudi starostno in brezposelnostno zavarovanje delavstva.

V zaključni besedi se je predsednik ankete zahvalil za sodelovanje delegatov in naprosil prisotnega delegata ministrstva za socialno politiko, naj bi želje in zahteve ankete predložil ministru dr. Drikoviču.

Popoldanska posvetovanja

Konferenca prosvetnih referentov delavske zbornice, določena za 10. uro, se ni vršila, ker niso prispele prosvetni referenti drugih zbornic, dasi so bile zastopane vse zbornice razen sarajevske in spitske. Zaradi nastalih prometnih ovir je onim iz Solita nemogoče priti drugače, kakor preko Trsta in Jesenice. Zastopniki iz Sarajeva pa lahko še pridejo. Zastopane so torej zbornice Zagreb, Ljubljana, Beograd in Novi Sad. Prva je po članstvu najmočnejša, šteje 150.777, druga 97.683, tretja 78.837, četrtja 77.184, sarajevska 62.042, spitska pa

Domače vesti

„Jutrova“ akcija za bedno deco

Strahovita zima, kakršne morda v naših krajih sploh še ni bilo, je pahnila v neizmerno bedo množico revnih rodin, ki nimajo ne zadostne obleke, ne zadostne hrane in čisto niti ne skromnega stanovanja. V barakah, za silo zbitih iz desk, drgeta v neizprosni mrazu še vedno mnogo rodin po naših mestih.

Trdno smo uverjeni, da pozivi, ki prihajajo od raznih strani in ki kličejo k pomoči, ne bodo ostali brezuspešni. Mnogo je še med nami čutečih ljudi, ki imajo srce za bližnjega in ki bodo po svojih močeh pomagali pri lajšanju bede in nesreče.

Najhuje je človeku, ki vidi, kako trpe v teh dneh tudi nedolžni, mali otročki. Nimajo obleke, nimajo zadostne hrane in ne morejo se pogreti v topli sobi. Bolezen se širi med njimi in uničuje mlada, nežna življenja.

Da pomore tem najbolj usmiljenja vrednim in najbolj pomoči potrebnim revčkom, se obrača „Jutro“ na dobra srca križem Slovenije z iskreno prošnjo:

Usmilite se uboge dece! Olajšajte ji težke čase, omilite najhušo bedo!

Prispevajte po svojih močeh za „Jutrovo“ podporno akcijo za bedno deco! Vsak, tudi najmanjši znesek je dobrodošel in bo žel hvalenost onih, katerim bo z našimi podporami pomagano. Ves nabrani denar bojno razdelili s pomočjo zastopnikov poklicnih in dobrodelnih ustanov tako, da bo pomagano res najbednejšim otročkom.

Prispevke lahko pošljate po pošti na direkcijo „Jutra“ v Ljubljani ali pa od-

dajte osebno v naših uredništvih in upravnistvih v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Naša zbirka narasla na 12.700 Din

„Jutrovemu“ pozivu so se tekom včerajšnjega dne odzvali že prvi darovalci, v svesti si, da dvakrat da, kdor hitro da. Večje vsote so nam obljubili nekateri ugledni ljubljanski gospodarski zavodi, katerih imena in prispevke navedemo pričetkom prihodnjega tedna. Z dežele umevno včeraj še ni bilo odziva, saj je „Jutro“ ves dan romalo po železnici ter prispe mnogim naročnikom šele danes v roke.

Iz krogov ljubljanskih prijateljev trpeče dece so nam tekom včerajšnjega dne poslali prispevke gg.:

Peter Štepec, veltgr. vina 500.—
Mr. Rihard Sušnik, lekarnar 300.—
Fr. Krapeš, rest. in kavarnar 300.—
Miroslav Urbas, tovarnar 300.—
Rajko Turk, špediter 200.—
dr. Albert Kramer 200.—
načelnik Ad. Ribnikar 200.—
ravnatelj A. Tosti 100.—
dr. Jos. Grablovič, odvjetnik 100.—
dr. Oton Fetic, odvjetnik 100.—
Fran Kavčič, gostilničar 100.—
dr. Pavel Pestotnik, prof. 100.—
Ferd. Palovec, dentist 100.—
Stanko Virant 100.—

skupaj 2100 Din, z včeraj izkazanim darilom torej 12.700 Din.

Prepričani smo, da bodo plemeniti darovalci našli še mnogo posnemačev! Darujte za bedno deco!

„JUTRO“

Novi šef kabineta v ministrstvu šum. Za novega šefa kabineta v ministrstvu šum in rudnikov je imenovan šumarski inženjer Ljubomir Marković. Dosedanji šef kabineta Stamenković je premeščen v eksploatacijski oddelek omenjenega ministrstva.

Iz sodne službe. Kancelist Anton Matičič pri okrajnem sodišču v Logatcu je imenovan za sodnega oficijala.

Imenovanja v državni službi. Imenovanja sta: Alfred Albin za asistenta na tehnični fakulteti zagrebške univerze, Anton Močnik pa za pristava pri moški kaznilnici v Mariboru v 3. skupini II. kategorije.

Imenovanja in premeščenja v železniški službi. Na teritoriji Slovenije so imenovani: Anton Vauda v Škofljici za poduradnika I. skupine, za poduradnika II. skupine pa sprevednik Ivan Babnik v Ljubljani, Franc Kliner na Jesenicah, Otmar Salomon v Mariboru in Anton Magdalenič v Čakovcu ter kretinika Ivan Kosce in Janez Pavlovič — obo v Ljubljani. Za služitelja je imenovan svetilničar Andrej Puc. Premeščen so: inženjer Milan Mikuš od strojnega oddelka pri generalni direkciji k 4. oddelku direkcije, administrativni uradnik Stanislav Obereigner od generalne direkcije v Ljubljano, Franc Selevšek iz Šostanja na Breg, Josip Bizilj iz glavnega kolodvora v Ljubljani na gorenjski kolodvor istotam, Andrej Blažič s Tez na v Maribor in Matija Cerar z gorenjskega kolodvora v Ljubljani na glavni kolodvor. Definitivnost so pridobili Stanislav Potočnik v Ljubljani, Alojzij Babovec v Hočah, Martin Lubej v Pesnici, Andrej Kolarič v Rušah in Mihael Dobranovič v Novem mestu. Trajno sta upokolena poduradnika Ivan Vergel na Jesenicah in Fr. Tomazin v Ljubljani.

Upokojitev v finančni službi. Kakor javljajo „Službene Novine“, je šef blagajne pri bivši delegaciji ministrstva financ v Ljubljani računski inšpektor Janko Gogala trajno upokojen.

Sarajevu zahteva šumarsko fakulteto. Veliki župan sarajevski Nikolič ter inženier Stolič sta v imenu sarajevskega meščanstva na merodajnih mestih v Beogradu pokrenila vprašanje ustanovitve šumarske fakultete v Sarajevu.

Vprašanje kontrakturnih profesorjev. Po vestih iz Beograda je ministrstvo prosvete vzelo v pretes vprašanje kontrakturnih učiteljev, oziroma profesorjev, kojih pogodbe so že potekle. Izvzemši malo število učiteljev, ki so odvedli, ostanejo vse ostale pogodbe še nadalje v veljavi.

Nova osnovna šola v Dolini Lendavi. Minister prosvete je odredil, da se v Dolini Lendavi otvori nova osnovna šola. Na tej šoli se istodobno otvorita dva oddelka: eden s slovenskim, drugi pa z madžarskim učnim jezikom.

Načrt novega lovskega zakona. Novoimenovani zagrebški veliki župan dr. Zoričič je predvčeršnjim posetil ministra za šume in rudnike. Pri tej priliki je minister dr. Zoričič poveril nalogo, da izdela načrt novega lovskega zakona.

Sprejem v naše državljanstvo. V državljanstvo naše kraljevine so sprejeti: posestnik Pavel Mavrič v Poluhah pri Celju, učitelj Josip Kralcer v Selcih in posestnik Mihael Gaberšek v Podvju.

Popravek. V 30. šte. „Jutra“ na strani 7 je bil objavljen poziv kmetijskim strokovnjakom, kamor so se vrnile besede „nagobčniki“, ki vanj ne spadajo, kar s tem popravljamo.

Vprašanje enotne mednarodne poštne tarife. Mednarodna poštna unija bo imela meseca maja letos svoj peti kongres, na katerem se bo načelo tudi vprašanje mednarodnih poštne odnošev. Odkar obstoji mednarodna poštna unija je ta vedno delovala na to, da se splošno znižajo poštne tarife. Zagovorniki enotne poštne tarife poudarjajo da večja distanca med tuzemstvom in inozemstvom ne opravičuje zvišanja tarife, češ da so stroški za odpravljane pisem mnogo manjši kakor pa stroški za sortiranje in za razdeljevanje pisem. Če že ni mogoče takoj doseči enotne ta-

rife za ves svet je vendarle mogoča enotna poštna tarifa za vso Evropo.

Konzulat ČSR v Ljubljani poziva vse češkoslovaške državljane, rojene v letih 1907., 1908. in 1909. ter stanovalce na ozemlju ljubljanske in mariborske oblasti ter Medmurja, da se pismeno ali ustmeno zglase v svrhu vpisa v naborno evidenco. Točen datum nabora, ki se bo vršil v začetku meseca aprila pri češkoslovaškem konzulatu v Ljubljani, Bleiweisova 18, bo pravočasno razglašen potom lokalnega časopisa in posebnih pozivov. Istotako se imajo zglediti tudi oni starejši letniki, ki svoji naborni obveznosti od sedaj še niso zadostili. Obenem se opozarja, da se morajo vsi naborniki izkazati z rednim češkoslovaškim potnim listom. V primeru, da ga nimajo, naj se še pred naborem obrnejo na konzulat s prošnjo za izstavitev. Oni naborniki, ki ne morejo svojega češkoslovaškega državljanstva dokumentirati, to je z veljavnim potnim listom, dokazati, bodo podvrženi naboru šele po ugotovitvi češkoslovaške pristojnosti.

Himen. Poročil se je g. Raiko Corn, državni listar, z gospico Mimico Kotnikovo, hčerko g. Kotnika iz Ljubljane.

Poročil se je gosp. Lojze Primožič, šolski upravitelj v Poljanah pri Dolenjskih Toplicah, z gđ. Almo Koštalovo, hčerko profesorja in znanega jezikoslovca Ivana Koštala iz Novega mesta. V Ljubljani sta se poročila g. Mirko Prosen, zasebni uradnik, in gđ. Minka Svete, posestnica iz Borovnice.

— V Beogradu sta se poročila gosp. Anton Cimfi, zastopnik „Universal Picture Corporation“, in gđ. Irma Gromes, bivša knjigovodkinja Delniške tiskarne v Ljubljani. Bilo srečno!

Smrtina kosa. Umrli je včeraj ponoči v ljubljanski javni bolnici gospa Ivana Dobrotova, roj. Reškova. Dosegla je starost 59 let in zapuščila soprogu g. Franu, nadstrovniku drž. žel. v p. sina Rajka, petošolca na humanistični gimnaziji. Pogreb blage pokojnice se bo vršil danes ob 14.45 izpred bolniške mrtvašnice na pokopališče pri Sv. Križu. — V Zagrebu je umrla v visoki starosti 87 let gospa Katarina Magdičeva, vdova sodnega uradnika. Pokojnica je bila mati pokojnega ljubljanskega trgovca Pavla Magdiča. — V Raškovcu pri Sarajevu je preminul g. Josip Kos, generalni major in komandant 101. zrakoplovne čete. Pokojnik je bil strokovnjak v svojem poklicu ter splošno priljubljen in spoštovan v vojaških krogih. — V Zireh je umrla g. Josipina Svetličeva, rojena Kendova. Pogreb blage pokojnice bo v ponedeljek 18. t. m. — Pokojnikom blag spomin, žaluzičim naše sožalje!

Redukcija vlakov na Hrvaškem. Kakor so v področju ljubljanske žel. direkcije tako so tudi v področju zagrebške železniške direkcije ukiniti mnogi potniški in mešani vlaki od 15. t. m. naprej. Tako so ukiniti na progi Zagreb gl. kol. — Koprivnica med Koprivnico in Drmo mešani vlaki 432-433, na progi Brod-Zagreb gl. kol. med Siskom in Čaprkom potniški vlaki 2911-16, na progi Dalj-Osijek gl. kol. potniški vlaki 1224-1223 in 1237-1220, pod direkcijo Subotica na progi Novi Sad-Subotica potniški vlaki 213-214, na progi Vin-kovci-Subotica vlaki 811-12, na progi Pančevo-Vršac vlaki 6013-6014 in na progi Stari Bečej-Sombor vlaki 7220-7221 in 7230-7231.

Akcija krajevnega odbora Rdečega križa. Poročajo nam: Kruta in trdovratna zima je prizadela našemu ljudstvu grozne udarce. Bolezen, pomanjkanje in glad se neizprosno širijo med narodom. Število žrtev narašča dan za dnem. Zaradi splošnega pomanjkanja so nekatere rodine tako hudo prizadete, da so njihove življenjske sile skoro izčrpane. Obupne prošnje za nujno pomoč prihajajo odboru Rdečega križa. Človeku se krči srce, ko prebira pisma teh nesrečnikov. Odbor Rdečega križa, čigar glavni cilj je, pomagati ljudstvu v sili in potrebi, ni mogel preko teh obupnih prošelj. V svoji seji je sklenil,

uvesti akcijo za nabiranje denarnih sredstev, obleke in naturalij, ki se bodo uporabljali za vse prizadete. Tudi glavni odbor Rdečega križa se je spomnil Slovenije in nakazal primerno vsoto, ki se naj razdeli med one rodine s številno deco, ki jim zaradi gladi preti bolezen ali celo smrt. Ne bilo bi človekoljubno, ako bi se Slovenija ne vzdramila in ne pomagala lastnemu ljudstvu v tej najhuši zimski dobi. Krajevni odbor Rdečega križa naproša zato vsa usmiljena srca in zlasti tudi denarne zavode, da se spomnijo z darovi vseh onih, ki trepečejo od mraza in gladi, brez strehe in obleke, brez perila in tople jedi. Obupni klicji teh nesrečnikov naj vzdramijo nas vse. Pomagajmo svojim ljudem, da ne poginejo v teh groznih zimskih dneh. Denarna sredstva bodo iz prijaznosti zbirala upravništva „Jutra“, „Slovenskega Naroda“ in „Slovenca“, obleko in naturalije pa je pošiljati na naslov g. Antona Jagodica, pisarniškega ravnatelja v Ljubljani, Streliška ulica 8. Zaradi nujnosti bo vodil odbor to akcijo kakih 10 do 14 dni. Prosimo zato hitre pomoči. Da ne bo pri upraviteljskih komit, prosimo darovalce, da pri pošiljankah točno označijo, da je denar za Rdeči križ.

PLANINKA zdravilni čaj čist in osvežuje kri. Originalni paket 20 Din Proizvajalec lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

Drva za zagrebške siromake. Tvrdba „Slavek“ v Zagrebu je tamkajšnjemu mestnemu županstvu dala brezplačno na razpolago en vagon drv, ki naj se razdeli siromakom mesta Zagreba.

Narkotiziran, a ne oropan. Odvetniku dr. Dragotinu Martinjaku v Križevcih se je v četrtke ponoči pripetila čudna dogodivščina. Bil je v kavarni do polnoči, potem pa se je vrnil v svoje stanovanje. Po legu spalne sobe se nahajala nekova pisarna. Odvetnik je v postelji še nekoliko časa čital ter slisal, da je nekdo odprl vržna vrata in da sta se dva moška razgovarjala na hodniku. Kaj se je pozneje zgodilo, mu ni znano. Ko se je zjutraj prebudil, je začuden opazil, da je v njegovi sobi vse premetano in da ni njegove zimske suknje. Odprta je bila tudi blagajna, v kateri je bilo 30.000 Din za razne stranke, a v blagajni, na čudo, ni manjkalo nič denarja.

Dogodek je povzročil v Križevcih veliko senzacijo. Domneva se, da je dr. Martinjak bil narkotiziran. Policija vodi v zadevi preiskavo.

Za štetan kuhanega vina na mestu čez zmrazlo Savo v hladno kopel. Včeraj smo poročali o nesreči, ki se je zgodila nekemu tesarju iz Pasjaka. Mož je hotel na drugo stran Save, ker je pa prevažanje s Strusovim brodom zaradi ledovja, ki ga prinaša s seboj dreveča reka, nemogoče, se je tesar odločil, da pojde kar peš preko zledenene struge. Ko se je na tesariu udri sredni Save led, je mož spoznal opasnost položaja in se je vrnil, od koder je prišel. Kakor nam pišejo iz Save, se je v bližini Mohorjeve čuvajnice, na Savi ponovil podoban dogodek. Po cesti na desnem bregu Save so šli trije mladeniči, doma iz Spodnjega Loga. Bili so to Albin Tomše, Martin Hribar in Matija Smuk. Prišedši vstric Mohorjeve čuvajnice, so jih zagledali savljanski fantje. Mladenčiči so pričeli razgovor preko zledenene savske struge. Pogovor je nanesel tudi na to, kdo bi si upal peš preko ledu. Navedeni trije spodnjelozani so se čutili dovolj pogumne za tako nevarno avanturo. Savljani so jih pričeli bodriti z raznimi obljubami. »Pridite sem, pa vam plačamo štetan kuhanega vina«, se je glasila njihova ponudba. Fantje Albin, Martin in Matija so bili s ponudbo zadovoljni in so se oprli vrvi, nakar so se spustili drug za drugim na led. Smuk je bil prvi. Ko se je zdrsal pred led do polovice poti, sta njegova spremljevalca kriknila od strahu. Njihov tovariš je stopil na tanko ledeno ploščo, ki se je udrla, da je padel pod zmrazil skorjo. Oba fanta sta pričela vleči za vrvi, nakar se je Matija pokazal iz vode. Do kože mroga potopljenca sta zvekla na breg, sezula mu škornje in mu izlila iz njih vodo, nato sta ponesrečenca jedro odnesla v najbližjo hišo. Kjer so mu Strusovi skuhali vroč čaj in premenjali perilo ter obleko. Fantovska trojica seveda ni dobila sportne nagrade.

Aretacija zaradi defraudacije. V Sarajevu je bil predvčeršnjim aretiran Dušan Stanić, uradnik tamkajšnjega sreskega poglavarstva, ter takoj izročen sodišču. Stanić je obdolžen, da je v svojstvu bolniškega referenta pri poverjeniku mesta Sarajeva ponesrečil, kolikor je doslej znano, 32.000 Din.

Tudi v Sarajevu se kopljelo v ledeno-mrzli vodi. Povodom senzacionalnega kopanja v Savi pri Zagrebu ter v Beogradu je v neki družbi stavlil znani sarajevski advokat dr. Bogdan Vidović za dobro večerjo, da se bo tudi on skopal v zamrznjeni vodi. Skopal se je v potoku Željeznici pri Ilidžu ter se kot zmagovalac pri stavi vrnil v Sarajevu.

Vrgla otroka skozi okno vagona. Kakor poročajo iz Varaždina, se je v bližini Novega Marofa pripetil te dni grozen zločin. Doselej še neznan mati je novorojenega otroka vrgla iz vagona v sneg. Željezniški čuvaj, ki je pregledoval progo, je zjutraj opazil v cunjeh zavitega otroka, starega par tednov. Otrok je bil seveda zmrtjen.

Opozorjamo na Belt teden, ki ga je priredila tvrdba A. Sinkovec naš. K. Soss. Ljubljana, Mestni trg 18—19. Glej današnji inersat! 69

Razvedrila potrebuje vsak človek, zlasti ob tem sibirskem mrazu. Zato se naročite na ljubljanski humoristični 14-dnevnik „Skovira“, ki izhaja na 16 straneh in stane četrtletno le 10 Din. V „Skovirju“, ki je bogato ilustriran, izhaja tudi zanimiv detektivski roman, ki mu lahko sledite tudi novih čitatelji. V zalogi so še vse stare številke. Cel lanski letnik se dobi po znatno nižani ceni 40 Din. 160

Danes premijera!!

Šlager pesem v filmu!!

Dve rdeči roži...

Po istoimenski šlager pesmi »Zwei rote Rosen — ein zarter Kuss...«

V glavni vlogi dražestna blondinka

LIANE HAID ter LA JANA in Harry Halm.

Šlager pesem poje operna pevka gsp. Gajeva.

Danes ob 1/2 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Telefon 2730.

»KINO LJUBLJANSKI DVOR«.

Zimsko vožnjo Garnisch - Partenkirchen je končal princ Leiningen na Mercedes - Benzu (Brest 1170 km) kot prvi. Wesels na Mercedesu kot drugi (Skagorak 150 km). Oba sta se vozila na novem 2.6 literskem Mercedesovem modelu, ki je lahkovozen. Večina nagradnikov je zmagała s pnevmatikami Continental. Mercedes je šudezen voz, ki zmagava povsod. 356

ITO — zobna pasta najboljša!

Arborin, preizkušeno najboljšo sredstvo za zatiranje sadnih škodljivcev, izdeluje »Chemotechnica«, Ljubljana. Mestni trg št. 10 (na dvorišču tvroke A. & E. Skaberne). 49

Tkanina »ETERNUM« glavna zaloga za Jugoslavijo pri I. Medved, manufaktura. Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Premog. Opozorjamo na današnji oglas uprave rudnika »Orle«. 352

— Na Miklošičev cest pri »Posesti« je naprodaj slika Smoleta iz l. 1814.

Darujte »Podpornemu društvu slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12. 186

Olajšan je nakup vsakomur, ako se potrdi na Kongresni trg št. 15 k tvrdki NOVAK in si ogleda izredno veliko izbiro blaga za obleke, plašče, perilo itd. Tam dobite prvovrstno blago najceneje. 281

Pozor! Danes! Kino »Dvor«!

Operna pevka gsp. Gajeva

poje danes šlager pesem:

»Zwei rote Rosen — ein zarter Kuss...«

Plesni turnir za „prvenstvo Slovenije I. 1929“

Ljubljana 2. marca - Kazina

Informacije: g. Jenko - Kazina 2816

Danes vsi na radio koncert

v gostilno k Rahnetu na Selo kjer se točijo pristna štajerska in dalmatinska vina po nainžil cen. Gorka in mrzla jedla.

Dr. France Pavločič

specijalist za zobne in ustne bolezni, vjudno naznanja, da izvršuje od 1. marca t. l. dalje v Ljubljani, Metelkova ulica št. 1. A. nadstropje, poleg Srca Jezusovega cerkve, zobno prakso in ordinira vsak delavnik od 8. do 12. ure dop. in od 3. do 7. ure popoldne. 2717

Zobozdravnik

Dr. Jos. Tavčar

specijalist za ustne in zobne bolezni
Gledališka ulica 4 2817

ima telefon šte. 3301

KARL MAY v slovenščini!

I. zvezek se dobi v Cirilovi knjigarni, Maribor. 2776

Lak za nohte

na dkg samo v drogeriji A. Kanc sinova, Ljubljana, Židovska ulica. 15574

LOVCI!

»bajte in hranite kožo«, da jih čimveč pošijete na dražo „Divje kože“ v Ljubljano, v. leševu, ki b. 25 marca

Etna - Murava

higijenično najbolj popolna, ni nikake nevarnosti zmrznjenosti vode, pri največjem mrazu se je izborno obnesla. Naprava sama in pogon zelo poceni. VZIDAVA POD GARANCIJO za najodličnejše funkcioniranje. Prospekt in proračune dobite brezplačno potom zastopstva Lufthelzungsbaugesellschaft, Wien, XVII, 1. Tehnični biro »TEHNA«, družba z o. z., LJUBLJANA, Mestni trg 25, I. Telefon št. 25—80

Salonit

cementno azbestni škrlji

je za pokrivanje zgradb najboljši material.

Revmatizem, trganje v kosteh, gih, išijas, zdravi naj- uspešneje REUSANAL PASTA. Dobi se v vseh lekarnah. Proizvaja lekarna ARKO. Zagreb, Ilica št. 12.

Iz Ljubljane

Adlerwerke, vorm. Heinrich Kleyer, A. G., Frankfurt a. M., ena najstarejših nemških tovarn avtomobilov, znana po svojih kvalitativnih 6 in 8 cilindriških vozovih je oddala izdelovati cenejšo 4 cilindriško tip. Ti vozovi, ki se ne razlikujejo na zunan od 6 cilindrske tipe, bodo stali franco Ljubljana, ocarinjeni s kompletno opremo, 70.000 Din za odprte in 80.000 Din za zaprte 4 do 5 sedežne avtomobile. Prvi vozovi nove tipe prispejo koncem februarja v Ljubljano ter bodo promptno dobavljeni pri glavnem zastopstvu avtomobilov »ADLER«, Ljubljana, Aljaževa cesta 10. 37

Koncert komorne kvarteta Zlka iz Prage v Ljubljani. V ponedeljek 25. t. m. bodo koncertirali v Ljubljani »Zikovci« in sicer v Filharmonični dvorani. Na programu imajo za Ljubljano popolnoma nove točke in sicer komorne kvartete starega češkega klasika Vavla Pichla, dr. Josipa Mandiča in dr. Antona Dvofaka. Vse ljubitelje komorne glasbe opozorjamo na koncert Zikovcev, ki je že več let zaporedoma pri nas vselej atrakcija koncertne sezi. Predprodaja vstopnic od torka dalje v Matični knjigarni.

Popis davčnih zavezancev. Mestni magistrat ljubljanski poziva vse stranke (lišne posestnike, najemnike in podnajemnike), ki so prejele popisne pole »B«, da jih vrnejo brez izjeme najkasneje in zanesljivo do vstetega 19. t. m. v mestno posvetovalnico na magistratu, da za obvarujejo nepotrebnih potov. Proti vsem onim, ki bi popisnih pol ne vrnil v tem roku, se bo moralo postopati po obstoječih predpisih.

Pouk na II. državni realni gimnaziji na Poljanski cesti v Ljubljani se bo pričel v sredo 20. t. m. ob 8. Dijaški naj takrat točno pridejo k pouku.

Tehniška srednja šola in trgovska akademija zaprti do 24. t. m. Direktor tehniške srednje šole in direktor državne trgovske akademije v Ljubljani javljata učencem in učenkam, da ostane zavod zaprt do 24. t. m.

Tudi na okoliških šolah ukiniten pouk. Zaradi pomanjkanja kuriva je ukiniten pouk tudi na nekaterih okoliških šolah. Tako so prenehali s poukom dne 14. t. m. na Viču ter v St. Vidu in bo ostala šola zaprta do prihodnjega petka. Ako v dolednem času ne bo sledila zadostna preskrba s premogom in drvmi, bodo ukiniteli pouk še nekatere druge okoliške šole.

Splošno žensko društvo bo imelo občni zbor v nedeljo 3. marca ob 4. pop. v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom.

Lutkovni odsek Sokola I. na Taboru bo priredil danes ob 15. veseloigro »Razpisnik«, ob 17. pa igrokaz »Lažni grof«. Predstavi se bosta vršili v stranski spodnji dvorani ter je vhod od severne strani nasprotni vojašnice. Vstopnine ni, vendar se prostovoljni prispevki za kritje režije hvalježno sprejemajo.

Mestna hranilnica ljubljanska je votala 6000 Din za ogrevalnice, organizirane od občine.

Sentjakovski gledališki oder ponavlja danes 17. t. m. izvrstno uspešno burko »Svetnik«. Občinstvo se je izvrstno zabavalo in temeljito nasmejalo. Vstopnice so v predprodaji izjemoma danes dopolnele v Sentjakovski knjižnici na Starem trgu.

Popoldanska plesna zabava Jenkove šole s poukom novitete taragona danes v nedeljo od pol 4. do 7. pop. v Kžini. — Trening za plesni turnir. 334

Čajanka — plesni večer danes v nedeljo in v sredo 20. t. m. ob pol 9. zvečer v balkonski dvorani Kazine. Aranžma Jenko. 354

Rezervni oficirji, člani ljubljanskega pododpora Uduženja rezervnih oficirja! ratnika se obveščajo, da poziva na zbor pododpora in volite nove uprave, ki je izšel v dnevnem časopisu in ki so ga podpisali gg. dr. B. Kurbus, S. Velkovrh, J. Štukelj in A. Kos, ni smatrati kot poziv podpisane pododpora, ker ni sklican po obstoječem upravnem ali nadzornem odboru niti v zmlisu društvenih pravil oziroma društvenega zakona. Poziv je torej izšel proti pravilom in sklepom naših občnih zborov. Uprava ljubljanskega pododpora Uduženja rezervnih oficirja i ratnika.

Drobna policijska kronika. Od petka na soboto so bili prilavljani policiji naslednji dozodki: 1 tatvina umivalnika. 1 tatvina topice. 1 telesna poškodba. 2 zastrupljenji s plinom. 1 poškodba tuje lastnine. 1 nezgoda. 2 primera nedostojnega vedenja. 1 prestopek trgovskih predpisov. 1 prestopek obrtnega reda. 2 prestopki avtomobilskih predpisov. 42 prestopkov cestnega policijskega reda. Arretiranih je bilo 5 oseb, in sicer: Iv. N. Janez K. ter Josip P. zaradi vlačunstva ter Janez U. in Anton H. zaradi beračenja.

kakih deset metrov, nakar so pasantje konja ustavili. Knjič ter Stenovec sta zavzle razburljivim trenutkom dobila le lažje poskodb.

u— **Prenočišča v šupah nad Vičem.** Viška stražnica je bila te dni obveščena, da pohajajo v razne skednje nad Vičem razni sumljivi ljudje, ki iščejo tamkaj prenočišča. Na podlagi prijave je bilo sklenjeno, da se priredi nočna racija, ki so jo stražniki izvršili predsončnim. Tam so v eni izmed šup res izsledili ponoči tri mlade delavce, stare od 18 do 20 let, ki pa niso bili nikoli sumljivi tipi. Ubožice je prisilila le brezposelnost in revščina, da so iskale prenočišča v skednjih. Vsi trije so bili prej zaposleni v tamošnjih opekarnah, kjer pa je sedaj zaradi snega in mraza ustavljen skoro vsak obrat. Premrzle delavce so stražniki odvedli na policijo kjer so se ogreli, nakar so jih zopet izpustili.

u— **Kaj vse kradejo.** Trgovca Hinko Ševcar na Starem trgu št. 34 je naznanil, da mu je nekdo odnesel 150 Din vreden umivalnik. Ševcar je imel železni, belo pleskan umivalnik spravljen v veži poleg trgovine. Kako ga je mogel tat odnesti, je ostalo doslej zagonetka.

u— **Saj sem mislila popolnoma pošteno.** Je dejala Tinca P., ko so jo prijeli in privedli na stražnico. Povod za aretacijo je bil naslednji: Postrežnica Ivana Železnikarjeva, stanujoča v Rožni dolini, je imela pred nekako štirinajstimi dnevi opravila na borzi dela na Masarykovi cesti, kjer je pustila nekaj časa svojega čestara, v kateri je imela lepo, modro pleteno jopico, brez nadzorstva na klopi pred poslopijem. Ko se je čez čas vrnila, je sicer našla svojo košaro na mestu, a jopice ni bilo v njej. Železnikarjeva se je, seveda, neznančno jezila, pozneje pa je že skoro pozabila na tatvino. Pot jo je včeraj dopolne zopet privedla v omenjeno poslopije, kjer je na svoje presenečenje zagledala tudi Tinco, in sicer obločeno v njeno modro jopico. Železnikarjeva ni rekla ničesar, marveč je hitro poklicala stražnika. Tinca je bila v neznanjski zadregi in je tatvino na stražnici tudi priznala. Opravičevala se je, kakor pove naslov, in pripomnila še, da je vzela jopico samo zaradi prehudega mraza, a jo je pozneje nameravala zopet vrniti lastnici.

u— **Razžaljeni ljubimec z nožem.** Marica V., stanujoča v Mencingerjevi ulici, se je podala na pustni torek v družbi svojega fanta v neko gostilno, kjer je bilo precej živahno. Marica se je tekom večera močno razvnela in ni odklanjala tujih plesalcev, zlasti še zaradi tega, ker se ji je njen fant pošteno zameril. Janez se je namreč kaj malo menil za svoje nezakonsko dete in je bil materi Marici in otroku prav slaba opora. Ker je Marica raje plesala z drugimi, se je v Janezu zbudila ljubosumnost in Janez je pričel svoje dekle zmerljati na vse pretege. S prepričano sta nadaljevala tudi pozno ponoči zunaj na Miklošičevi cesti, kjer pa se je Janez nenadoma tako razhudil, da je potegnil svoj čevljarjski nož, dekle zabodel v hrbet ter mu prizadel precejšnjo rano. Po dejanju je Janez pobegnil, Marica pa se je hitela napetila na najbližjo stražnico, odkoder so jo spravili v bolnico. Ljubosumnega čevljarja Janeza zasleduje policija, da ga izroči sodišču.

Iz Celja

e— **Zaradi izredno hude zime** in pomanjkanja premoga je gostovanje mariborskega gledališča, napovedano za nedeljo 17. t. m. odgodeno. Že kupljene vstopnice veljajo za poznejši čas.

e— **Umrta je v Rečici** ob Paki gospa Ana Lešnikova, stara 87 let, vdova po državnem mestnem mojstru iz Šmarjete pri Celju Zupšiča dva otroka, od katerih je eden postajalec v Smarju-Sapju. Blag ji spomin!

e— **Pouk na vseh celjskih šolah ukinjen.** Doslej se je vršil pouk le še na meščanski šoli, na drugih šolah je bil ukinjen. Včeraj je pa ravnanstvo meščanske šole dobilo brzoljavno obvestilo, naj učine pouk od 17. do vključnega 24. t. m. Tako so vse šole v Celju zaprte.

e— **Mestni vodovod v Celju še funkcioniira** in ni pričakovati večjih komplikacij v glavnih vodovodnih ceveh. Zamrznjene so nekatere hišne vodne napelave in nad polovico angleških klosetov.

e— **Falska elektrarna ne bo ustavila toka.** Ljubljanski radio in »Slovenec« sta včeraj poročala, da bo falska elektrarna ustavila električni tok. Včeraj je ravnanstvo falske elektrarne izjavilo, da so te govorice neosnovane.

Namočena polenovka

odslej stalno v zalogi pri tvrdki
ANTON FAZARINC, CELJE

e— **Preskrba Celja s premogom.** V Celju vlada občutno pomanjkanje premoga. Da bi temu pomanjkanju vsaj nekoliko odpravili, je mesto ukrenilo vse potrebne korake. Cinkarna je razdelila včeraj 30 strankam 500 kg premoga na podlagi izkaznice, ki so jih stranke dobile od mestne občine. Zeleti bi bilo, da bi temu vzgled sledila še druga celjska velika podjetja, ki so dobro preskrbljena s premogom. Mestni občinski svet je nabavil za svoje uradnike dve tona premoga iz premogokopa Huda Jama. Mestnemu svetniku Šabici se je posrečilo izposlovati z osebno intervencijo od ravnanstva TPD v Ljubljani 30 ton premoga iz Hude lame za celjske trgovce, ki na drobno prodajajo premog. Ta premog bodo morali pripeljati v Celje z vozovi, kar bo težavno, ker so ceste zasnežene. Velenjski rudnik je pripravil odstopiti mestni občini vsako množino premoga, ker ga ima dovolj, toda v Celje ga je treba spraviti z vozovi, kar je zelo težko. Mestna občina ga bo skušala pripeljati v Celje s svojim novim tovornim avtomobilom. Premog bo pa drag, kajti Velenje je

oddaljeno od Celja 40 km in dnevno bodo mogli pripeljati v Celje le dve tona premoga.

e— **Čiščenje ulic.** Mestni občinski svet je prekoračil proračunsko postavko za čiščenje ulic za 15.000 Din. Magistratu se je posrečilo dobiti od občinskega sveta odobrenje za naknadni kredit v znesku 30.000 do 40.000 Din. Danes je zaposlenih v Celju na cestah 45 delavcev. Mesto je brzoljavno prosilo dravsko divizijo v Ljubljani za vojaško pomoč 50 mož za čiščenje ulic.

e— **Proti navijalcem cen.** Mestni magistrat je izdal proti navijalcem cen življenjskih potrebščin oglas na prebivalstvo in producen, v katerem opozarja na zakon proti druginji in brezvestni speculaciji.

Iz Maribora

a— **Josip Kostanjevec 65 letnik.** V torek 19. t. m. bo minilo 65 let odkar se je v Vipavi rodil l. 1864 Josip Kostanjevec, ki je z raznimi deli obogatil slovensko literaturo. Bil je agilen delavec, sodeloval je pri ljubljanskem Zvonu. Slovenski Matici in Mohorjevi družbi. Sedaj živi v Mariboru in je kljub starosti še vedno delaven. Jubilantu iskreno čestitamo ter mu želimo še mnogo let.

a— **Karel Pirmer umrl.** V četrtek zvečer je umrl v 82 letu starosti Karl Pirmer, bivši mariborski župan in stric sedanega nemškega občinskega svetnika Julija Pirmerja. Bil je med Mariborčani zlasti pa med mariborskimi Nemci zelo popularen ter je užival velik ugled.

a— **Koncertna pevka Fanči Čadeževa** iz Ljubljane, nastopi v petek 22. t. m. v kazinskih dvorani. Na programu bodo Lalo, Škerjanc, Dev. Oster, Parma, Wagner in slovaške narodne pesmi. Na klavirju jo bo spremljal pianist g. Lipovšek.

a— **Odpovedano predavanje.** Zaradi sreznih zametov je univ. prof. dr. Vauk iz Zagreba odpovedal svoje predavanje o temi »Ali imajo rastline dušo«, ki bi se imelo vršiti v ponedeljek 18. t. m. na Ljudski univerzi v Mariboru.

a— **Javne ogrevalnice v Mariboru.** Mestni magistrat mariborski je včeraj razglasil sledeče: Z jutrišnjim dnem otvori mestna občina mariborska javna ogrevalnica za ubožne šole. Taki ogrevališki bosta dve v deški meščanski šoli v Krekovi ulici (v starih razredih in priključni) po ena za odrasle in za otroke, nadalje v otroškem vrtcu v Melnu 2 (samo za otroke) ter v deški šoli II. (v magdalenskem predmestju) 2 za odrasle in za otroke. Otroci bodo pod nadzorstvom učiteljice. Mestna občina je dobila zagotovila, da dobi iz premožavnikov Peklenica premog, ki ga bo oddajala prebivalstvu po 100 kg. — Danes se prične v čakalnici avtobusnega prometa na Glavnem trgu pri mostu deliti za ubožne šole, čal s kruhom. S seboj je prinesli posodo (lonc, kozarec ali slinčo). Od ponedeljka dalje se bo čal s kruhom deliti še na treh ali štirih krajih.

a— **Pralnica - svetlobnalnica Rakuša,** Slovenska ul. 15, zraven Ljubljanske kreditne banke, se priporoča.

Iz Litije

i— **Posrečen lov za kraguljem sredi litijskekega trga.** V včerajšnjem Jutru smo poročali o drznem obisku nekega kragulja, ki je zletel za ubogim škinkavcem celo v Laspovo vežo, odkoder ga je spodil gospodar. Prezbajajoč roparsko ptico so, kakor nam poročajo naknadno, opazovali že nekaj dni, kako je posedala celo po kostanjih pred litijsko cerkvijo in se pogajala za ptički, ki so se naselili okrog hiš in ptičjih krmilnic. Kraguljevo izzivanje sredi hiš pa je postalo zanj usodno. Premraženo ptico so po-

novno opazili in jo brez posebnega truda prijeli. Ptič je zdaj v rokah g. dr. Ukmarja. Značilno za letošnjo zimo je, da je mraz nagnal celo roparske ptice prav na obljude ne ulice.

i— **Otvoritev prepotrebne gostilne v Jevnici.** V nedeljo je bila na svečan način in ob številnem posetu prebivalcev iz gornje in spodnje strani Zasavja otvorjena prepotrebna gostilna na jevniskem kolodvoru. Gostilna je last g. Antona Godca, ki se je tudi neumorno trudil, da se je postavil v Jevnici kolodvor. Nova gostilna ima tudi nekaj prenočišč in bo prišla posebno prav turistom, namenjenim na Janče ali pa k Sv. Miklavžu.

i— **Ustavljen obrat Fincingerjeve fužine v Šmartnem.** Znana stara šmarna fužina, ki jo vodi g. Nace Fincinger, občuti to zimo vso ostrost mraza. Mraz je zledenil vso vodo v žlebovih in na kolesih, ki so gonila obrat. Ves trud delavcev, da bi očistili fužino ledene ovire, je bil zaman, ker voda sproti zmruze in tako onemogoča vsako nadaljnje obratovanje. Najstarejši Šmarčani ne pomnijo, da bi kdaj v zadnjih petdesetih letih njihova fužina toliko časa »praznovala«.

Iz Kranja

i— **Ukinjena sokolska telovadba.** Zaradi mraza je začasno telovadba v Narodnem domu ukinjena za vse člane, članice in učenke Sokolskega društva.

i— **Lilioni v Stražišču.** Znana igra »Lilioni« bodo predstavljali danes popoldne v Sokolskem domu v Stražišču. Igrali bodo združeni diletanti iz Kranja in Stražišča.

i— **Ukinjen 7. razred dekliške šole.** Nadzorstveno šolsko oblastvo je na dekliški osnovni šoli ukinilo 7. razred ter ga združilo s 6. Sedmi razred je obiskovalo samo 5 učenek. Zato je premeščena učiteljica Albina Bradakova iz Kranja na osnovno šolo v Šmartnem pri Kranju, kjer je otvorjena nova vzporednica.

Z Jesenic

a— **Posledice silnega mraza na Jesenicah.** Že par tednov sem se giblje živo srebro v termometru stalno med 18 do 27 stopinjami pod ničlo. V četrtek je bil sejmski dan sv. Valentina na Savi. Običajno je bilo vsako leto postavljenih na ta dan na sejmišču 20 do 30 stojnic, v četrtek pa so bile le tri. V noči od četrta na petek je padlo kakih 20 cm suhega snega, v petek dopoldne pa je nastopil silno mrzel veter. Zaradi trajnega mraza vlada tudi veliko pomanjkanje vode. Mnogo cevi je povsem zamrznilo in morajo stranke v dolgih vrstah po cele ure čakati na vodo pri cnih vodnjakih, ki se za silo funkcionirajo. Zelo občutno primanjkuje tudi kuriva. Ravnanstvo Kranjske industrijske družbe je moralo zaradi pomanjkanja premoga ustaviti svojim nameščencem za 14 dni vsako izdajo premoga. Zaradi pomanjkanja premoga je tudi obrat v tovarnah resno ogrožen. Bolezni hudo razsajajo zlasti med delavstvom in železničarji. V posameznih družinah so oboleli vsi člani. Bolniška blagajna bratovske skladnice beleži najvišje število obolenj tekom zadnjih 10 let, to je od l. 1918., ko je tudi pri nas silno razsajala španska bolezen.

a— **Na naslov ravnanstva elektrarne v Zirovnici.** Prejeli smo iz obrtniških krogov in objavljamo: Zaradi pomanjkanja vode je elektrarna v Zirovnici odvzela Jesenicam in okolici tok vsak večer med 22 in 23. uro ter ga zopet da jutraj med 5 in 6. uro. Ob nedeljah in praznikih pa smo ves dan brez toka. Pomanjkanje toka zelo občutijo obrtniki, zlasti pa hotelirji, ker prihajajo vlaki na Jesenice ponoči z več urnimi zamudami, ter potniki zaman pritskajo na gumbe električnih zvoncev. Še huje občutijo to številni bolniki, ker njihovi svojci ne morejo priklicati v kritičnih urah zdravnikov z električnimi zvonic, nego morajo klicati zdravnike z vpitjem ali pa z metanjem kamenja v njihova okna. Razen

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani, 16. februarja 1929.				Višina barometra 308,8 m.			
Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Smer vetra in brzina v m in sek.	Oblaka 0-10	Padavine
opazovanja							
Ljubljana	8.	760,2	-8,7	80	mirno	10	sneg 4,0
Maribor		756,6	-7,0	80	mirno	10	sneg 9,0
Zagreb		758,7	-7,0	95	WNW	10	0,6
Beograd		763,0	-9,0	80	N 1	8	sneg 4,0
Sarajevo							
Dubrovnik							
Skoplje	7		0				3,0
Split		755,4	-2,0	70	NE 1	3	dež 0,3

Solnce vzhaja ob 7,1, zahaja ob 17,28, luna vzhaja ob 10,4, zahaja ob 0,11. Najvišja temperatura danes v Ljubljani -4,8, najnižja -9,5; v Mariboru -8,0; v Zagrebu -8,0; v Beogradu -10,0; v Splitu -3,0.

Kakor ogromna trdnjava se je držal mrzli zrak domala ves teden nad Evropo, tvoje območje velike antiklone. Depresije so ga tako rekoč oblegale, glavna nad severnim Atlantskim oceanom, katere vpliv pa je ostal omejen na morje samo in kvečemu še nekoliko na obrežne dele kopnega. Proti kontinentu ni mogla prodrati, marveč se je celo maksimum zračnega tlaka razširil na njen račun proti zapadu. To pa je bilo v zvezi z drugo depresijo, ki se je razvila nad Sredozemskim morjem in se razšala tu trdnjavno ves teden.

Sredozemska depresija je imela svoje središče v severnem delu Sredozemskega morja. Kot ogromna črpalka je vlekla proti sebi zrak od vseh strani, zato so imele jadranske dežele silovito burjo, južna Francija silovit severni vihar mistral, severna Afrika močan zapad, a južna Italija južni veter ali široko. S kontinenta je tedaj došel vanjo mrzel zrak, a od Afrike potni južni zrak. Obe struji sta se držali nekako v ravnesju in spriču tega je pri nas slišalo bre: odihala. Jedro depresije se je razširilo v prvi polovici tedna proti zapadu, proti južni Franciji, kar je imelo za posledico, da se je mrzla struja čez srednjo Evropo zagnala proti zapadu. Tako je naposled dobila mraz tudi Francija, ki ga dotlej skoro še ni čutila; v ponedeljek jutraj je imel Pariz še 0 stopinj C, v torek 12 stopinj, a v sredo že 13 stopinj C pod ničlo; Clermont v centralni Franciji je imel v ponedeljek jutraj še 1 stopinjo nad ničlo, v sredo pa že 22 stopinj C pod ničlo. Tudi atlantsko Francijo je zajela mrzla poplava, pa tudi večina Anglije, kjer je bilo v Londonu v sredo že 10 stopinj pod ničlo. Edino Irsko je ostala še v območju atlantske depresije in njenega južnega vetra ter je ohranila temperaturo nekaj stopinj nad ničlo.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Dvig temperature bo mogoče jutri še napredovati, vendar pa se približuje svojemu koncu ter se bo pričetkom prihodnjega tedna umaknil zopetnemu valu mraza. Vreme negotovo.

Sigurna eksistenca!

Podvzetne privatne osebe z gotovino ca. 40.000 — 50.000 Din si zamorejo (brez predznanja) ustvariti sigurno stalno eksistenco z osnovanjem tvornice

brezalkoholnih pijač z mlečno kislino.

Tvorničarji soda vode, ki imajo že svoje stroje, morejo z njimi te pijače brez nadaljnega proizvoditi.

V vseh mestih province

iščemo po enega proizvajalca naših z zakonom zaščitene pijače, ki vsled svojih posebnih lastnosti ter posebnih sestavin iz zaježeno pristnih sadnih sokov daleko nadkriljuje mnoge dosedanje proizvode. V slučaju potrebe uredimo kompletno tvornico po najmodernejšem sistemu. Radi zelo ugodnih pogojev od strani naše centrale izkazujejo tvornice brezalkoholnih pijač

ogromno rentabilnost.

Poblizje ustmene ali pismene informacije daje centralna uprava te organizacije za kraljevino SHS, ki istotako oddaja odrejane rajone, v kolikor so še svobodni.

JOGURA COMPANY

ZAGREB

Jelačićev trg 20 (palača Gradske štedionice).

Dopisi

ST. VID PRI LJUBLJANI. Pri tukajšnji zadrugi lesnih strok se bodo vršile pomošniške preizkušnje v začetku marca. Oni vajenci, ki so dovršili učno dobo ali pa jo bodo do konca meseca marca, naj se prijavijo. Predložiti je treba delavsko knjižico in izpričevalo obrtne šole.

SOSTANJ. 14. redni občni zbor šaleške podružnice SPD se bo vršil 23. t. m. ob 18. v Marjavičev restavraciji. Dnevni red: poročila funkcionarjev, zgradba koč na Smrekovcu in slučajnosti. — Odbor

DOVJE — MOJSTRANA. Pomladke Rdečega križa osnovne šole na Dovjem je uprizaril preteklo nedeljo popoldne mladinski igra »Petrčekove poslednje sanje« v 4 dejanjih. Igra je bila dobro naštimana in je žela mnogo priznanja. Prav prisrčno je bilo videti našo dečo na oderskih deskah, zlasti »Petrček« je bil svoji dokaj težki vlogi docela kos. Prireditev je v moralnem kakor tudi v gnetnem pogledu dobro uspešna, čisti dobiček pa je namenjen v prid siromašni deci. Igra se bo ponovila na željo občinstva.

SV. JEDERT NAD LASKEM. Zadnje čase pozivajo vse novine, naj se prične z ustanavljanjem raznih kulturnih, prosvetnih in gospodarskih društev, osebno na deželi. Pri nas obstajajo: Javna ljudska knjižnica v Breznem, Rečici, Šmarjeti in Kuretnem, nadalje Sadržajo in vrtnarsko, Tamburško in Dramatično društvo pri Sv. Jederti. V večini teh drušev pa, žal, vlada mrtvilo. Da se temu odpravimo in da se oživijo društva, je dolžnost vsakega posameznika, ki stremi za dobrobitjo in izboljšavo ljudstva, da pride na pomoč. Osebno mladina naj se zbira v teh društvih in prihaja na sestanke, namestu da se shaja po zaduhlih pivskih lokalih. Res je bilo pri nas dosedaj vsako delo oteženo, ker nismo imeli svojih društvenih lokalov, pač pa bo temu v bodoče odprava, ker bo takoj, ko nastopi toplejša vreme, gospod Štokavnik v ta namen razširil sedanjega salona, dvorana bo dovolj prostorna in v njej se bodo lahko zbirali vsi oni, ki mislijo trezno in imajo voljo za napredek ljudstva. Pozdravljamo akcijo Dramatičnega društva »Zora« pri Sv. Jederti za nabavo radia, ki se bo inštaliral pri g. Štokavniku. Isto velja za Javno ljudsko knjižnico v Hudijami, ki bo imela svoj radio pri g. Draksljerju v Hudijami. Udeležujemo se v prosvetnih društvih in iščemo sredstev, da dvignemo družabnost, pa bo napredek hitro viden.

KRSKO. Akoravno so oglasimo Krčani le vsake svete čase enkrat, vendar nismo popolnoma zadremali. Res, da bi bilo v teh težkih časih najbolje, da bi človek posnemal jabezca, v jeseni zaspal in se zbudil v pomladi k novemu življenju. Ta stvar bi bila jako poceni in brez stroškov, katerih se Krčani vedno bojijo. Tako bi si prihranili razsvetljavo in se rešili tuhtanja o elektrani. Najboljša rešitev za naše razmere bo pač ta, da se v Krškem ustanovi nova trgovina (ker jih imamo premalo), ki bo prodajala raznovrstne svetilke. Svetilke 80 sveč bi bile ravno dobre, da bo vsak lahko našel ob svoji razsvetljavi varno domov. Tudi Diogenove lahterje bi se najbrž dobro obnesle, ker bi z njimi našli modrost, kako rešiti vprašanje elektrane, vodovoda, zboljšanja ceste, zidave stanovanj in še mnogo drugih. Električni homo pa najbrž le dobili, in sicer iz bratskega Vidma, kjer se obeta razviti nova industrija. Društveno se gibljemo. Izvolili smo nov sokolski odbor z malimi spremembami. Veseli predpustni čas smo zaključili z dobro uspešno maskirado v sokolski dvorani. Prišli so v goste različni narodi in stanovi kakor n. pr. Albanci, Američani, cigani in mornarji. Obiskal nas je tudi »nov človek« in nam pokazal napredek tehnike. Da nismo pozabili izvoliti miss Krško, je razumljivo. Splošno se je sodelo, da je odnesla miss Krško s svojim partnerjem rekord. Prvo priznanje pri tekmovalni mask v skupinah so odnesle brhke Albance, sledili so jim dolarski Američani in srčani mornarji. Tudi bratski Videm se je s svojim cirкусom dobro postavil. Prvo priznanje za posameznika maske je pa zaslužila vsekakor miss Krško, čeprav je bila majceno preširoka v

križu. Drugo priznanje je dobila naša dobra plesalka gđc. Bonova. Zabavali smo se dobro, a tudi Sokol je lahko v gnetnem pogledu zadovoljen. Ako nas ne uniči sibirski zima, se kmalu zopet oglasim. Celcius.

KOČEVJE. Naše sokolsko društvo, kakor tudi druga narodna društva utrpijo veliko izgubo, ker je bil po službeni potrebi premeščen iz Kočevja v Dolno Lendavo dosedajni tukajšnji šef davčne oblasti gospod Anton Prudič. Vesten, natančen in pravičen kot uradnik se je ljub veliki zaposlenosti v uradu žrtvoval v prostem času društvenemu delu. Vse naše občinstvo ga bo kot priljubljenega družabnika, značajnega in narodnega delavca zelo pogrešalo. Čestitamo Doljni Lendavi na pridobitvi, njemu samemu pa želimo vse najboljše na novem službenem mestu.

Letošnja zima - strahoten udarec za živinorejca in lovca

(Dopis)

Letošnji mraz bo imel nedogledne posledice v naši živinoreji, napravil pa bo tudi ogromno škodo našemu lovstvu. Od vseh povodov se glase poročila, kako ginejo domače živali kakor tudi divjačina.

V hotiški okolici je poznala pred dnevi krava, in to v hlevu, ki se ni dal popolnoma dobro zapreti. Ko je prišel jutraj gospodar v hlev, je našel kravo vso trdo od mraza.

V kresniški okolici je tudi že več glav domače živine poznalo od mraza. Pri posvetniku Flegariju je umrl mraz telčka. Zelo mučen dogodek pa se je primeril pri njegovem sosedu. Živina v hlevu je začela ponoči obupno mukati. Eden izmed domačih je bil stočil v hlev, kjer je našel živino v neprijetnem položaju. Zaradi zamašene odvodnice v gnojni jamo se je napravila v hlevu mlača gnojnice, ki je zaradi nastopajočega mraza zamrznila. V ledeni skorji stoječa živina se ni mogla niti premakniti, niti vleči in je mukala v temnem oklepu. Domačin se je nato le posrečilo, da so z vrelo vodo rešili uboga živinčeta z ledenih tal.

Z uničujočo roko je letošnji mraz segel po prašičih. Niso se mogli v slabo zavarovanih svinjakh zakriti niti starejši prasci niti mali odojci. Pri kmetu Mestniku v Podrožju pri Kotu v šmarni občini sta zamrznila v eni noči 2 prašička od 4, ki jih je povrgla svinja. Na mrazem predelu v okolici Mamola pa je poznila svinja in z njo vseh 7 prašičkov, ki so prišli pred nekaj urami na svet.

Sploh se čujejo glasovi prav od povsod, kako kruto je prizadel mraz našega podeželskega kmeta. Evo še nekaj kratkih primerov: Kmetu Štaniču v Tučrnu pri Stanzji je mraz ugonobil tele, Pri Jerču v Trebelnem je zamrznil prašič, pri sosedu pa krava. Če bi nadahčevali s poročilom, bi lahko nastala prava Jobova knjižica. Nič manj ni prizadeta naša divjad. Lovci iz Zasavja sicer še nimajo približno točnih poročil o posledicah strašne zime, ker zaenkrat zaradi visokih snežnih zametov ni mogoče lovskim čuvajem temeljito pregledati vseh revirjev. Po pripovedovanju kmetov iz vseh okoliških hribov, ki prihajajo v Litijo po poslu, pa smo že dobili približno sliko škode, ki jo povzroča letošnja zima.

Zajec se zna kaipak bolje prilagoditi zimskim nevarnostim kakor srna. Skrije se pod grm, kjer ždi in gloda korenine. Kljub temu pa so našli že precej zmrznenih zajčkov na ležišču, kjer jih je mraz za vedno otdrl. Nekaj kmet iz Stange je v Litijo grede opazil kaj neobičajen prizor. Ob ozki gazi je opazil gladno lisico, ki je trgala zajca. Sicer zelo opretna žival se ni dala motiti pri svojem poslu. Kmet je moral stradanjo žival nagnati s palico, nakar je opazil, da je bil zajec, ki mu je lisica požrla vso glavo, zmrznil na ležišču.

Srne, kras naših gozdov, morajo vznuditi največje pomlavljanje. Hranijo se le še z robidovcem, ki ga izkopijejo izpod debele snežne odeje. Po poročilih iz ponoviškega revirja so našli že nekaj zmrznenih srnic, nekatere od njih so bile načete od lisice.

V Gradcu pri Litiji so je zakadil v neko hišo celo kragulj. V okolici Zaloga in pri Pomovičah so našli zmrznele cele late divjih rac. Primeri, da so padle zaradi mraza in lakote ptice iz letice late, niso bili redki. V Šmartnem imajo pri Robavsu že nekaj tednov živo divjo gos, ki se počuti prav zadovoljno v toplem hlevu. Robavsovo oskrbnik Jože, ki je gos ulel, jo prav rad pokaže številnim radovednejšem, ki vidijo prvič takega ptica živega pred seboj.

Kavke in vrane so zelo krotke, in nič bojazlive. Če greš po poti ob poljanah, boš večkrat zagledal v snegu črno liso. Stopiš tja — zmrznela vrana.

Ob otvoritvi palače Delavske zbornice v Ljubljani

Palača Delavske zbornice je najmonumentalnije poslopje na Miklošičevi cesti. Težji in masivnejši je sicer Poškajnski zbor, ker so pri njem bolj poudarjene horizontale, Delavska zbornica je pa lažja in nekako vitkejša, ker jo dviga na sredi sedem naznačenih pilastrov, ki se nad atiko združujejo z nabom s sedmimi Dolinarjevimi sohami. Vladimir Šubic je ustvaril to arhitektonsko umetnino. Kakor ustvarja pesniki iz verzov, muziki iz tonov, slikarji iz barv, je potomec stare in največje slovenske umetniške družine Šubicev to svoje delo storil iz betona, opeke in železa. Lep je ta hram dela, in resen, globoko zamišljeno resen. Kakor je lep in globok namen stavbe.

Namen stavbe mu je narekoval obliko. Delo ne rabi reprezentacije, ker je veličastno in najlepše, če je samo za sebe. Zato je arhitekt vso lepoto dosegl le iz smotrenosti. Tu ni imponujočih stopnišč in vestibulov in ni dolgih birokratskih hodnikov, kjer stranke plašno iščejo oblastnike. Saj smo že rekli:

To ni palača!

Same prijazne sobe, tople in domače, brez luksusa, zato pa vse dostojno, zelo dostojno, praktično in — prav za to — lepo. Vse smotreno.

Kar pogledimo, kako se mu je posrečilo.

Najprej so mu naročili naj na parceli ob Miklošičevi cesti in Čopovi ulici postavi hišo, kjer bo dosti prostora za vse urade Delavske zbornice, Inšpekcije dela, za Borzo dela, razne delavske organizacije in še za mnogo stanovanj. Ko so bili načrti za stavbo, ki ji zavzema 1100 m², gotovi in so že zidali, so se odločili še za dvorano na dvorišču ter za njo določili okrog 500 m². Sploh so stavbni gospodari med zidanjem zamislili marsikaj potrebnega, da je bilo treba večkrat že med zidanjem izpreminjati prvotne načrte. Tudi to je arhitekt Šubic rešil tako, da se stavbi nikjer ne pozna pri nas skoraj neizogibna »flikarja«.

Ko je bila sklenjena dvorana na dvorišču, so uvideli, da bi bila ob njej priprava tudi mala okrepčevalnica, tako se za čašo malinoveca ali žemlje s šunko. Pa so jo napravili v podprtljiju in iz nje je zrasla

javna kuhinja,

ki so jo nameravali namestiti v prtljiju. Iz drvarnic in kleti so nastale čedne sobe in najmodernejša kuhinja v Sloveniji.

Tako je bilo tudi s kopalnimi sobami po stanovanjih in ne vem, še s čim vsem. Pa je vse pripravo in dobro ter tudi nikjer ne moti celote.

Na Miklošičevi cesti sta dva vhoda in dva s Čopove ulice, ki eden služi tudi za dovoz na veliko dvorišče. Četverto stopnišče, prav navadnih stopnic vodi na kvišku tako, da ima vsaka partija pisarn po dvojno izhoda, vsako stanovanje pa tudi direktno dostop na stopnice. Prav tako imajo tudi vsi prostori direktno luč in vsaka soba svoj

dohod, prosim, čeprav ni dolgih koridorjev in obširnih stopnišč.

Vhodi so namreč čisto navadne kratke veže, namesto koridorjev so pa čakalnice.

Vse veže, stopnišča in čakalnice

se zapirajo z nihalnimi vrati, da ni nikjer prepiha. Sedaj pa pomislite na naše kavarne, restavracije in večje stavbe, kjer mora biti povsod nekaj vrat

Kakor v vsej hiši ni nikjer patroniranih sten, je tudi dvorana gladko olivno prepletkana. S to barvo tvorijo živahno harmonijo barve ostalih arhitektonskih delov: cinobrovo rdeči betonski stopnjaki, ki nosijo s črnorjavim politiranim vezanim lesom pokrit strop z vdelanimi žarnicami, širok temen hrastov okvir okrog odra z dvema zlatima maskama — tudi delo Lojzeta Dolinarja —, črni okvirji desetih okroglih oken z zlatimi nastavki, zlasti pa 6 mogočnih, po 3,06 m visokih, na sredi okrog 70 cm debelih stebrov iz črne kamna. Dvorana je dolga 18 m in 13 široka ter 7 m visoka in ima prostora za 263 sedežev, v nižjem prostoru za stebri ob stranskih vseh je pa še 90 stojišč.

Oder je 10 m širok in 6 m globok z moško in žensko garderobo in drugimi potrebnimi prostori ob strani, pod njim je pa prostorna soba za godbo. Povsod je predvidena električna ventilacija.

Pod dvorano je centralna kurjava z dvema kotloma, ki ogrevata dvorano in pritličje ob Miklošičevi cesti, vsi drugi prostori imajo pa peči.

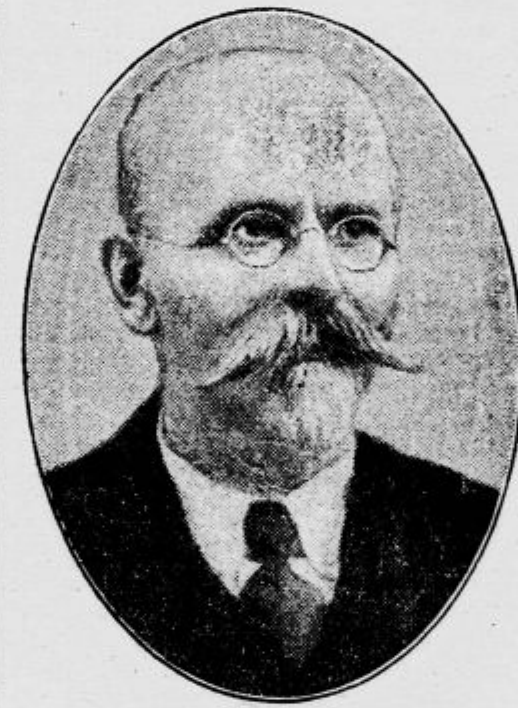
Samo poslopje dvorane s pritliklami je stalo kompletno 1.500.000 Din.

Edino nova cerkev v Šiški po Plečnikovih načrtih je še monumentalnejša, saj je tudi mnogo, mnogo večja, drugače se pa tudi največja ljubljanska dvorana po monumentalnosti ne more primerjati s tem malim prostorom.

Prostori Delavske zbornice

so iz veže na desni.

Na prvi pogled so vsi prostori zelo pisani pa so kljub svojim peštrim in močnim barvam mirni in resni. Seveda to niso puste in dolgočasne kanclije, temveč udobne le po 3 m široke in 5,50 dolge celice, kjer morajo biti funkcionarji vedro razporejeni tudi pri najtežjem delu. Kakor mavrica je pisan

Melhijor Čobal,
predsednik Delavske zbornice

pogled skozi teh 7 sob, ali harmonija barv je ona sila, ki ustvarja, da so vsakemu tako všeč in se tako dobro počuti v njih. Ti živahni in kontrastni akordi barv so zdravi za utrujene živce. Ampak, če bi se te krepke barve, ki jih je po troje popolnoma različnih v vsaki škatlici — kako naj pa rečem drugače takim prijaznim sobam — do najmanjšega odtodka in prehoda ne skladale med seboj, potem pa pri sežem na delirij vseh funkcionarjev Delavske zbornice v treh tednih. Pa je vendar ta barvni luksuz in noblesna najcenejša sobna slikarja, samo izbira barv mora imeti pravi mojster v rokah.

Ze čakalnica je kakor bogat salon. Temnocinobrovo stene, moder strop z rdečim živalskim krogom, ki vsakega čakalca opazarija, da čas neprestanoma hiti, in pa bele klopi ob stenah ter beli težki stoli okrog dolge bele mize. Oprava po glavnih sobah je namreč tudi narejena po Šubičevih načrtih, zato so prostori tako enotni in celotni.

V sejni dvorani se z belega, kasetiranega štukaturnega stropa preliva rumeni odtok v zobčasto lomljenih horizontalnih pasovih od belega do temnorumena do tal. Okrog ogromne, skoraj trioglate mize z izdolino za predsednika na vrhu stoje enostavni, a sila komodni, preprosti leseni naslonjači brez blazin. Dvorana je elegantna in svečana obenem, čeprav ni prav nič dragocena. Seveda je vse solidno in iz najboljšega in trdnega materiala, ker je stavba zidana za več generacij. Tudi udobno je vse in okusno ter praktično in ne drago. Z malimi sredstvi doseči tako lepe in reprezentativne prostore je pač umetnost.

Po sobah so razvrščene Tratinikove risbe raznih strokovnih del, za sejo dvorano pa dela slike.

Ostalo pritličje,

kjer ima Inšpekcija dela 3 sobe ter imajo svoje prostore tudi Javna knjižnica in čitalnica, Javna borza dela in Narodni klub, je potreben primerno popolnoma enostavno. Vse sobe so svetle in zračne ter sploh odgovarjajo vsem zahtevam higijene ter tudi svojemu namenu. Povsod prevladuje bela barva, da se vidi prah, strašni

kanclijski prah z zalegami bacilov in birokratskih sitnosti. To nadlego pa v novem, modernem poslopiju kar sproti obrišejo, okrajajo, pometejo in vržejo na smeti.

V največji sobi je javna

čitalnica

kjer imajo ob dolgih mizah pri najboljši razsvetljavi obiskovalci 70 sedežev. Kadar se naveličajo čitanja, pa gledajo po stenah obešene slike naših mladih in Umetniški Matici organiziranih umetnikov. Tudi nekaj kipov je tu, tako da so prav za prav vedno tudi v umetnostni razstavi in imajo od obiska čitalnice korist od večih strani. Gotovo hvalevredna ideja Prosvetnega odseka, ki naj pa umetnine večkrat me-

na izraba prostora in iz smotrenosti razvita visoko umetniška in idejno bogata arhitektura krasnih proporcij.

Javna borza dela

V Čopovi ulici, tam, kjer se od zadaj pride v kavarno Leon, se pri zadnjem vходу palače pride tudi v Javno borzo dela.

Ljubljanska je najstarejša in matica vseh borz dela v državi. Ima podružnice v Mariboru in Celju. Vse delajo tiho in z največjim uspehom. Največji industrijski in trgovski se z zaupanjem obračajo na njo. Leta so pretekla, predno je borza razbila predsodke, da se v borzi ponuja le oni, ki drugače ne more dobiti dela. Ker delojemalci vedo, da je mogoče dobiti tudi najboljše

Čitalnica

nja, da bo večja korist in tudi spoznanje, kaj je umetnost in kaj ni. Slike naj pa vse le na dobro razsvetljenih prostorih, ne pa med okni, da pridejo barve do veljave.

Kar je nad pritličjem in pod njim,

nam ni treba opisovati obširneje, ker so prostori podobni nazadnje opisanim in prav tako praktični.

Omeniti pa moramo, da so vsi stropovi v poslopiju železobetonski, česar menda še ni v nobeni večji ljubljanski zgradbi.

Proti Miklošičevi cesti so v 9 sobah organizacije strokovne komisije, na ogledno stanovanje s tremi sobami in vsemi pritliklinami, na Čopovo ulico je pa 5 sob Jugoslovanske strokovne zveze, 4 stanovanja po 2 sobi in 4 sobe Organizacije jugosl. grafičnih delavcev.

Drugo nadstropje ima 9 stanovanj in sicer: ob Miklošičevi cesti troje stanovanj po 3 in eno s 4 sobami, ob Čopovi ulici je pa 5 stanovanj s po dvojno sobo. Od vseh nima le dvojno stanovanje v II. in III. nadst. kopalnih sob, vsako se zapira z enim ključem ter ima svoje podstrešje in klet. Vsi prostori razen kopalnic imajo direktno luč. Kopalnice so bile namreč napravljene šele z izpremembami prvotnega načrta.

Tretje nadstropje je enako drugemu. Na podstrešju so ob cestnih stranch podstrešne shrambe in 4 skupne pralnice, torej za vsako stopnišče ena. Na višji dvoriščni strani je 5 stanovanj z 1 ali 2 sobama in ženski azil s 4 sobami, da bodo ženske v sili lahko prenočevale.

Streha je ravna, železobetonska z nasutim krovom.

V podprtljiju so nameščeni arhivi, drvarnice, kleti, vsi prostori javne kuhinje in 8 sobic azila za moške.

Ker so javna kuhinja, borza dela, knjižnica in čitalnica opisane v drugih člankih, naj zapišemo le še

nekaj važnih imen in števil

Dne 15. julija 1927. je mestna občina začela zidati na 2837 m² veliki parceli OJZD s prispelki mestne občine, Delavske zbornice in Javne borze dela palačo, lani pa dvorano. Stavbna tvrdka ing. Dukić in drug je po načrtih mestnega gradbenega svetnika arch. ing. Vladimira Šubica in pod vodstvom mestnega gradbenega urada izgotovila palačo v glavnem že lani do meseca novembra, dvorano pa minuli teden kljub težki zimi in mrazu.

Kompletna stavba s parcelo stane okrog 8.000.000 Din, od česar odpade na dvorano 1.500.000 Din.

Razen splošno koristnega namena odlikuje novo palačo skrajno praktič-

službe, se prijavljajo tudi najzmožnejši. Zlasti radi se v ta zavod zateka emigranti iz Julijske Krajine in zadovoljni ga zapuščajo. Seveda, če jim je ustrezilo mogoče. Pleskarjev, zidarjev in hotelskih slug ter šivilj in pletilj pozimi pač nihče ne išče, pisarniška in trgovska stroka je nadstevilo zasledena in brezupna, služkinjam s slabimi izpričevali pa tudi ni mogoče priskrbeti dela v mestu. Večina jih namreč noče na deželo, čeprav so na ponudbo najugodnejša mesta z vseh strani države. Takim pač ni moč pomagati.

Lani je iskalo dela v Ljubljani 11672 brezposelnih, ponujenih služb je bilo pa 6454. Borza je oddala 4554 mest. Tekom leta je odpadlo ali odpovalo 6049 brezposelnih in jih je ostalo v evidenci le še 1069.

Kdor je bolniško zavarovan in je delal 4 mesece na leto ali 2 meseca v 3 letih, ima

pravico na podporo

za 14 dni. Za 8 mesecev v enem ali 12 v dveh letih za 3 tedne, za 12 mesecev v enem ali 16 v dveh letih za 4 tedne, za 20 mesecev v dveh letih za 5 tednov, če je pa delal nepretrgoma nad dve leti, pa na 6 tednov podpore po 10 Din dnevno in za vsakega rodbinskega člana po 3 Din dnevno, vendar pa podpora za rodbinske člane ne sme presegati 18 Din na dan. Borza dela pa pozna tudi izredne podpore, če je potreba skrajna. Tako je lani izplačala samo v Ljubljani 1524 rednih, 72 izrednih in 92 potnih stroškov v znesku 211.586 Din, v Mariboru 61.371 Din in v Celju 35 tisoč 878 Din, kar znaša znatno vsoto 308.835,50 Din. Poleg tega je pa izdala objav za polovično vožnjo v vrednosti 629.936,89 Din za vso Slovenijo. Skoraj en milijon je že lep denar!

Minuli mesec januar je bil težak, zato so bile samo v Ljubljani izplačane 204 redne podpore v znesku 36.250 Din in 6 izrednih v znesku 890 Din, nadalje 2 potni 103,25 Din, 180 objav za polovično vožnjo v vrednosti 10.896,24 Din. Pri teh številkah pa moramo pomisliti, da domačine podpira mestna občina.

Borza dela računa, da imamo v vsej ljubljanski oblasti do 3000 brezposelnih obeh spolov. Številka je presenetljivo nizka, kar je gotovo zaslug vestnega dela Borze.

Čakalnica je za moške in ženske ločena. Moških je v čakalnici dnevno po 150, žensk se pa prijavi novih po 10.

Evidence, statistike, poizvedbe itd., ob enem pa vsak dan čez glavo oprava z brezposelnimi in delodajalci, da telefon nikdar ne miruje. Vsega uradništva je pa manj kakor prstov na eni roki in vendar je v uradu vse mirno in prijazno, nikjer ni kričanja niti psov, najmanj pa nervoznosti. Naj si

Kuhinja

Obednica

Jih vzamejo njih nezadovoljni klienti za vzgled!

Pod zemljo

Samo vestnost v službi me je premagala, da sem se podal v skušnjava in prestopil prag

javne kuhinje in Brezalkoholne gostilne.

Javna kuhinja je že opoldne zasedena in se vedno se oglašajo novi.

Noži in vilice ne više na veržicah od miz in tudi ponje ni treba hoditi, kakor v dunajskih ljudskih kuhinjah. Brhka in prijetni okrogli dekleta nosijo jedi na belo pogrnjene mize, ki jih krasi vrste papirnatih serviet in steklenice s kisom. Se zavese so na okenih, pa vendar ni nobel, da bi se človek ne upal notri. Prav prijazna gostilna je to, kjer se moraš udomačiti prvi dan.

Prvi dan, ko so odprli kuhinjo, jih je prišlo osem, seveda iz radovednosti, danes je aboniranih tristo

Hrana je razdeljena na A, B in C. V A sede pri mizah, ki je na njih napeto belo povozeno platno in imajo za jutrek, trikrat na teden kosilo z mesom in za večerjo mlečna ali močnata jed. V B imajo na mizah bele prte in opoldne zakuhano govejo juho, goveje meso in prikuho odnosno omako in prilogo. Kadar se menja goveja juha z drugo, sledi pečenka, v postih pa sladica, večerjajo pa meso in priloge, odnosno močnate in mlečne jedi. V C so pa gospodje, ki jim pravijo »melspajzarje«, ker imajo poleg hrane B še vsak dan sladico. V A za 10, v B za 14 in v C za 16 Din vse tri obroke, samo kosilo pa stane v A 5, v B 8 in v C 10 Din.

Pijačo dobi vsak, kadar hoče, hrano pa le po naročilu, da ni v kuhinji ostankov. Če kdo zamudi, mu pripravijo dunajski ali naravni zrezek, jajčno omeleto s šunko ali palačinke. Najdražja jed je

velik dunajski zrezek za 10 Din.

naravni stane 7, palačinka pa le 5 Din, kakor večina jedi po naročilu.

Ne samo naše gospodinjice, temveč tudi gostilničarje, zlasti one z dežele in iz industrijskih krajev, seveda pa tudi vse naše industrije ta obrat gotovo zanima. Naj si ga ogledajo, saj voditeljica gđ. Reizka Kmetičeva, naša priznana gospodinjica strokovnjakinja, vsakemu rada vse pokaže in pojasni. Najzanimivejša je gotovo kuhinja. Ogromna mora biti za tak promet, si mislite. Kaj še! Le 6.50 m je dolga in 5 m široka, torej manjša kakor vsaka gostilniška kuhinja na deželi. Ampak, kako je urejena! Vse na plin, vse na mašino. Zato je tudi čisto.

Na sredi stoji srednjeveliki štedilnik, v kotu sta dva kotla po 200 in 100 l za juho, tik njih je pa pečnik za drugo nad drugo razvrščeni pečicami. Ob stenu, ki so vse obložene z belimi ploščicami, so še za delo potrebne mize. To je namreč moderna kuhinja, ki niso več velike, temveč po ameriškem vzorcu vse stisnjene, da je kuharici vse blizu in pri rokah ter ni treba tekati sem in tja.

Družinske kuhinje v Ameriki.

seveda moderne, so tako majhne, da gospodinja lahko od štedilnika doseže z roko vse, kar rabi pri kuhi, ne da bi pri tem skakala sem in tja. Poleg kuhinje je ročna shramba, soba za snajenje servisa in za porcelan ter pomivalnica. Da je povsod, kjer je potreba, napeljana mrzla in vroča voda, je samo ob sebi umevno.

Da so gostje s hrano čim bolj zadovoljni, si izvolijo v vsakem oddelku po enega zastopnika, da se z gospodinjico voditelico pomenijo o jedilnem listu. Torej, kakor doma! Zato se pa gostje vsak dan množijo in ima OUZD naročeno tu hrano za svoje bolnike, daje mestni magistrat nakazila dobre hrane potrebnim, kakor tudi Delavska zbornica vajencem. Ni čuda, da mislijo že na povečavo te vzorne kuhinje, ki obeta postati celo regulator cen v Ljubljani, čeprav ne dela nikake konkurence gostilnam, ker daje, kakor že rečeno, hrano le po naročilu.

V kuhinjo prihajajo vsi sloji od preproste delavca in dijaka do uradnika in visoko inteligentnega duševnega delavca. Vsem je v korist, mnogim v rešitev.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Kombinacije v končnicah, presenetljive po svojih globinah, obdržijo vedno karakter fines. Z malim materijalom se mora operirati varčno, izčislirati je treba vse do skrajnega. Končnice večjega kalibra so predvsem duhovite.

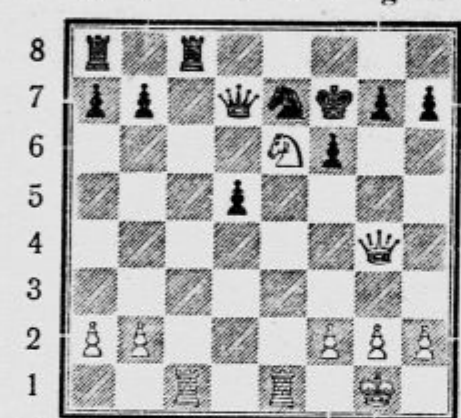
Toda v šahu tiči več kot duhovitost, več kot finca, več kot skrajna izraba materijala. Fine ideje niso edina forma lepote šahovske igre. Lepa je tudi neukročena sila, lepe so elementarne katastrofe boja. Duhovitost in moč sta oba pola v šahu.

Réti je duhovit, Niemcovič tudi. Silen je bil Čigorin, veliki ruski mojster, silen Pillsbury, genijalni Amerikanec. Največji mojstri so skoro vedno silni, toda včasih, ko drugače ne gre, duhoviti.

Pred dr. Laskerjem, oboževalcem sile, je bil Steinitz svetovni prvak. Ustanovitelj moderne šole, samoglav, bizaren na stara leta, je bil velik in v svoji nediscipliniranosti in vendar skoz in skoz umetniški nasilnosti. Ni odveč, če danes oživim spomin na krasen konec Steinitzove turnirske partije igra ne proti v. Bardelebenu v Hastingsu leta 1895. Ta konec ilustrira izredno jasno dejstvo, da tiči v šahu več kot duhovitost, da opazovalca prevzame vsega ogromna sila boja, da je torej boj sam po sebi lahko lep.

Po staroverskem začetku igre, s hitrim mobiliziranjem figur, pri čemer je v. Bardeleben zamudil pravi moment, da spravi kralja v normalno sigurno rošadno pozicijo, je došlo do sledeče kritične situacije:

a b c d e f g h

Steinitz je bil žrtvovalec kmeta, da je obdržal črnega kralja v sredini tabora in čim je bil s Th8-c8 baš razvil svojo trdnjavo. Direktno nevarnosti na videz za črnega ni, na De2-h5 dovrači črni s Kf7-g8 umetno rošado. In vendar je črni že izgubljen. Z elementarno silo začne beli svojo direktni napad na črnega kralja, prevede ga pa s kombinacijo, kakršnih je malo v zgodovini šaha.

Beli: Steinitz Črni: v. Bardeleben
1.) De2-g4! g7-g6
Beli je grozil Dg4xg7+ in Dg7-f8 mat. Na 1.)... Se7-g6 bi seveda Se6-g5+ upropastilo črno damo. Radi mata na g7 in f8 je seveda tudi Te8xc1 nemogoče.
2.) Se6-g5+ Kf7-e8
Seveda črni ne sme vzeti skakača, ker mora kriti svojo damo.
3.) Te1xc7+!!...
Silno presenetljivo in vrhu tega veliko bolj komplicirano kot bi človek mislil. Da črni z damo trdnjavo vzeti ne sme je jasno. Na 3.)... Dd7xc7 bi seveda prišlo 4.) Te1xc8+ Ta8xc8 5.) Dg4xc8+ in beli ima figuro več.
Pa tudi kralj ne sme vzeti trdnjave! Na 3.)... Ke8xc7 sledi 4.) Td-e1+ na kar črni kralj ne sme na d8 da krije svojo damo zaradi 5.) Sg5-e6+, Kd8-e7 6.) Sc6-c5+ in beli dobi mata. Na 4.)... Ke7-d6 pa pride 5.) Dg4-b4+ Kd6-c7 (5.)... Kd6-c6 6.) Te1-c1+ ali 5.)... Te8-c5 6.) Te1-c6+ 6.) Sg5-e6+ Kc7-b8 7. Db4-f4+ Te8-c7 8.) Se6xc7, Dd7xc7 9.) Te1-c8 mat.

Izgleda po vsem tem, da je beli oobil figuro, da je vrhu tega črna dama izgubljena, da je torej konec, katastrofa. Toda kombinacija je šele pričela. Črni je igral 3.)... Ke8-f8!

ker je videl, da beli ne z damo ne s stolpom črne dame vzeti ne sme. V obeh slučajih bi namreč sledilo Te8xc1 mat! To pa še ni vse. Kako naj beli sploh krije mat, ki mu preti? Ali naj se vrne s stolpom na e1: Te7-e1? In, dama na g4, ki je tudi napadena? Ali naj vleče Dd4-d1 in pusti drzno trdnjavo na e7, kjer je seveda izgubljena? Nazaj je belemu pot odrezana, torej mora pogumno naprej.

4.) Te7-f7+...
Če si me imela le trohico rada, opusti te misli na samomor! »Jaz da sem te ljubila? Smešno! Tvoj prijatelj Sergej je bil danes trikrat tukaj. Prihodnje dni odrinem z njim v Nizzo.«

Po kratkem odmoru je še dostavila: »Ali je bogata?«

»Mislim, da je.«

Tedaj ji je postalo lahko pri srcu. Skozi možgane ji je šinila misel: Mene je vsaj ljubil, mjo pa vzame samo iz pohlepa po denarju. Ta zakon me ne bo rasil.

In tako se je zgodilo, da niti prijateljica ni vprašala fanta: »Ali jo vzameš iz hubezni ali iz drugih vzrokov?«

»Čujte, jaz se oženim!« je dejal služkinji, ki je prišla zjutraj v sobo. »Oprostite vprašanju — ali to pomeni, naj si poiščem drugo službo?«

»Nikakor ne, Fini,« je odvrnil, lahko ostanete.«

»Hvala, gospod. Prosim pa, upoštevajte, da mi boste morali vžigati plačo. Kadar je dama pri h8, naraste delo. Prosim torej, da mi zvišate plačo za pet rubljev na mesec.«

Tudi preprostem dekletu iz ljudstva ni prišlo na um, da bi vprašalo: Ali ljubite svojo bodočo ženo?

Zopet črni ne sme vzeti trdnjave. Na Dd7xf7 sledi kakor v prejšnji potezi Tdxc8+. Zato beži kralj še naprej:

4.)... Kf8-g8
Sedaj je trdnjava na f7 vsaj krita. Beli bi mogel braniti mat s Dg4-d1. Nerodno je pa vendar, da visi skakač na g5, ki krije trdnjavo na f7. Umik bi bil še vedno nepravilen. Toda kako naprej?

5.) Tf7-g7+!!...
Steinitzvan elan je krasen. Ideja udara ga žene sama naprej.

Kralj trdnjave vzeti ne sme, ker mu pada dama s šahom. Dama seveda tudi ne more odstraniti vsiljive trdnjave. Še vedno bi sledilo Te1xc8+. Interesantno pa je vrhu tega, da črni kralj ne more na f8 nazaj radi Sg7xh7+ in črna dama pade. Torej naprej v beg:

5.)... Kg8-h8
Seveda beli ne popusti. Ideja še ni izčrpana. Na dlani leži nadaljevanje:

6.) Tg7xh7+...
In zopet je jasno, da je trdnjava nedotakljiva. Če bi bila šahovnica brez meja, bi bila trdnjava mogla in morala zasledovati svojega kralja venomer naprej. Tako pa pride druga faza kombinacije.

6.)... Kh8-g8
7.) Th7-g7+...
Ta šah ni prazen obnovitev že odigranih napadnih potez. Med tem je namreč izginil kmet na h7, odprla se je krajina linija in po tej liniji udere sedaj bela dama.

7.)... Kg8-h8
Da črni ne more na f8 je povedano že zgoraj.

8.) Dg4-h4+!! Kh8xg7
Končno je vendar trdnjava padla. Odsluži la je. Na njeno mesto stopa močnejša figura, ki konča igro.

9.) Dh4-h7+ Kc7-f8
10.) Dh7-h8+ Kf8-e7
11.) Dh8-g7+ Ke7-e8!
Na 11.)... Ke7-d6 odloči 12.) Dg7xf6+ takoj.

12.) Dg7-g8+ Ke8-e7
13.) Dg8-f7+ Ke7-d8
Seveda zopet ne gre Kc7-d6 radi Df7xf6+.

14.) Df7-f8+ Dd8-e8
15.) Sg5-f7+ Kd8-d7
16.) Df8-d6+ mat.

Ta prekrasna igra ima poleg svoje zvišene tragike tudi še svojo komično stran, kakor stare grške drame. Nesrečni v. Bardeleben je prenesel prvi udar, pogumno bezal s kraljem od e8 na h8 toda nazadnje ga je pa vseeno prevzelo. Zadnjih enajst potez sploh ni igral več. Na tiho je pred zadnjim šahom trdnjave zginil iz turnirske dvorane, ker je videl, da bo Steinitz napovedal mat v enajstih potezih. Spustil se je sam v divji beg. Napoved mata v enajstih potezih je Steinitz moral vpisati v svoj turnirski protokol.

Partija je dobila posebno nagrado. Pobeg li v. Bardeleben pa je prejel posebno grajo komiteja in nekaj časa sploh ni dobil več vabil na mednarodne turnirje. Mogoče je bilo to prekruto, ker mož je doživel v sami partiji dovolj. Kolosalna sila napada te več ne lepe igre pa nas očaruje vedno zopet iznova. Kdor obsedi pri opisani kombinaciji s pravim razumevanjem, ne bo iskal večjega estetičnega užitka. Šah ni enostavna igra. V njem tiči več, veliko, veliko več.

Zaradi Napoleonovega pohoda v Rusijo

Poljska aristokracija in nič manj tu da ostala poljska javnost pričakuje z velikim zanimanjem, kako se bo izvršil proces, ki ga vodijo med sabo člani znane veleplemenitaške rodbine Radziwilo. Knez Aleksander Radzivil, ki živi na Madžarskem, tožijo svoja daljna sorodnika, na Poljskem živeča kneza Albrehta in Jana Radzivila, ker bi rad, da bi mu odstopila majoratni posestvi Olyk in Nieczwiez (60.000 ha!) in pa odškodnino 50 milijonov zlotov. Zgodovinska osnova tega procesa je naslednja:

Kneza Dominika Radzivila je car Aleksander I razlaskil vseh posestev, ker se je za časa Napoleonovega pohoda v Rusijo postavil na francosko stran. L. 1813. je padel kot francoski polkovnik pri Hanau in njegovi potomci so se nastanili na Madžarskem. Aleksander Radzivil izvira v direktni liniji od kneza Dominika. Z razlaščenim imetjem tega kneza se je zgodilo tako, da ga je car prisodil njegovemu bratu Antonu, a Jan in Albreht sta njegova potomca, ki štejeta nekdanja Dominikova posestva še vedno med svojo last. Ker so pa na Poljskem izdali zakon, po katerem se razveljavljajo vse razlastitve, ki jih je počel iz političnih razlogov bivši carski režim, je menil knez Aleksander, da mu mora poljska sorodnika po tem zakonu vrniti navedena majorata

Služajni znanec

Služajni znanec je imel prijazen obraz, ki je vsakogar navdajal z občutkom simpatije. Ko ga je srečal fant, ki se je pripravljal na ženitev, mu je že od daleč zaklical:

»Čujte, jaz se oženim!«

Služajni znanec se je ozrl po njem, stresel se z glavo in odsekano znil:

»Tepec!«

»Prosim?« je zazijal razočarani ženitnik.

»Vi ste tepec!« mu je še enkrat ponovil omi.

Tudi služajni znanec ga ni vprašal: Ali ljubite njo, ki vam postane žena?

Prijatelj

»Ti, jaz se oženim!« je povedal svojemu najboljšemu prijatelju.

»Nu, kaj takega si nisem mislil!« je prijatelj tlesnil z rokami.

Pomisli! je napravil nekaj korakov in rekel:

»Kaj pa najino prijateljstvo? Ali se bo razdro?«

»Čemu vendar? Ostaneta si dobra kakor doslej!«

Tedaj je vprašal prijatelj ženina:

»Ali te ima tvoja bodoča žena rada?«

Fant, ki je bil sklenil, da se oženi, je pobešil pogled in odvrnil tiho:

Radio

Izveček iz radio-programov:

LJUBLJANA (577 m 4 kw), ZAGREB (309 m 0.7 kw), PRAGA 349 m 5 kw), BRNO (441 m 3 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (380 m 4 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), LONDON (Davenport 1604 m 25 kw) RIM (448 m 12 kw), BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw), STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw).

Ponedeljek, 18. februarja.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa in reproducijska glasba. — 13.30: Stanje vode in borzne vesti. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Francosčina. — 19.30: Predavanje o tuberkulozi. — 20: Sonetni večer — trio (čelo, flauta, klavir). 1. Bach: Sonata za flavto in klavir. — 2. Beethoven: Sonata za čelo in klavir. — 3. Vieniawski: Legenda VIII. — 4. Massenet: Serejada pitroška (čelo - solo). Izvajajo člani opernega orkestra. — Koncert radio - orkestra. — 22: Poročila in napoved časa. — ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Prosto za prenos. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — 22.20: Lahka godba. — BRNO 20: Literarno - glasbeni večer. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — VARŠAVA 20.30: Mednarodni koncert poljske komorne glasbe (Noskowski, Paderewski, Rozychki). — 22.30: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — Koncert dunajskega koncertnega orkestra. — BERLIN 16.30: Ura skladatelj. — 20: Literarni večer. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — FRANKFURT 16.35: Koncert operne glasbe. — 20.15: Stara cerkvena glasba. — 21.15: Koncert Verdijevih skladb. — LANGENBERG 17.45: Večerni koncert. — 20: Koncert orkestra. — 21: Godba na cembale. — Koncert lahke glasbe. — STUTTGART 16.35: Koncert iz Frankfurta. — 20.15: Veseloigra in koncert lahke glasbe. — TOULOUSE 21.30: Netturno. — 21.55: Operne arije. — 22.25: Klavirski koncert. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert tria. — 17.40: Ciganska godba s pejem. — 19.30: Koncert filharmoničnega društva. — Lahka godba. — LONDON 19.45: Händlove violinske sonate. — 20.15: Lahka glasba. — 20.45: Mešan večer. — 21.40: Govor vlaškega princa. — 22.35: Koncert komorne glasbe. — RIM 17.30: Prenos klavirskega koncerta iz filharmonije. — 20.45: Zabaven večer. — STOCKHOLM 18.30: Koncert lahke glasbe. — 20.15: Koncert švedske glasbe.

Torek, 19. februarja.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa in reproducijska glasba. — 13.30: Stanje vode in borzne vesti. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Zima in zimski turisti. — 18: Antologija slovenske lirike; predava ravnatelj Bratina. — 19: Nemščina. — 19.30: Dim in saje. — Električna kurjava in razsvetljava. — 20: Schiller: »Kovarnost in ljubezen, izvajajo člani Narodnega gledališča. — Koncert radio-orkestra. — 22: Poročila in napoved časa. — ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba. — 17: Poljuden popoldanski koncert kvarteta. — PRAGA 16.30: Koncert češke filharmonije: glasba za mladino. — 19.05: Godba za ples. — 20: Zabaven večer. — 21: Koncert lahke glasbe. — 21.40: Klavirski koncert — Lahka glasba. — BRNO 19.30: Dvofakove in Smetanove pesmi. — 20: Komorna glasba. — 21: Orkestralni koncert. — Lahka godba. — VARŠAVA 17.55: Popoldanski koncert.

Otroke, ki obiskujejo šolo, najsigurneje obvarujejo od nalezljivih klic

okusne ANACOT - PASTILE dra Wandera

Arkadij Avenčenko:

Fant je sklenil, da se oženi

Mati

»Oženil se bome,« je rekel materi. Mati je trenutek pomislila, vzdihnila, potem si je obrsala solze in vprašala:

»Ima kaj pod palcem?«

»Ne vem,« je odvrnil sin.

»Upam, da bo imela vsaj nekaj dote. Saj veš, kako je v zakonu: potrebe so velike, zlasti v začetku. Potrebujes srebrno posodo, pribor, to in ono in tretje. Vse je treba kupiti: žlice, nože, serviete... Treba bo tudi popraviti salonsko opremo, ker je njej bližje že omedlel. Morala si bosta kupiti novo spalnico... Ali si jo vprašal, če ima vsaj posteljino?«

Na vse mogoče je pomislila mati, vse je vprašala sina, le enega ne: če ga ima nevesta trdi kaj rada.

Prijateljica

»Ali že veš, da se oženim?« je dejal svoji prijateljici.

Vsa je prebledela.

»In kaj bo z menoj?« je vprašala s trepetajočim glasom.

»Skušaj me pozabiti,« je rekel hladno.

»Zastrupila se bom!« je zagrozila.

»Če si me imela le trohico rada, opusti te misli na samomor!«

»Jaz da sem te ljubila? Smešno! Tvoj prijatelj Sergej je bil danes trikrat tukaj. Prihodnje dni odrinem z njim v Nizzo.«

Po kratkem odmoru je še dostavila: »Ali je bogata?«

»Mislim, da je.«

Tedaj ji je postalo lahko pri srcu. Skozi možgane ji je šinila misel: Mene je vsaj ljubil, mjo pa vzame samo iz pohlepa po denarju. Ta zakon me ne bo rasil.

In tako se je zgodilo, da niti prijateljica ni vprašala fanta: »Ali jo vzameš iz hubezni ali iz drugih vzrokov?«

»Čujte, jaz se oženim!« je dejal služkinji, ki je prišla zjutraj v sobo. »Oprostite vprašanju — ali to pomeni, naj si poiščem drugo službo?«

»Nikakor ne, Fini,« je odvrnil, lahko ostanete.«

»Hvala, gospod. Prosim pa, upoštevajte, da mi boste morali vžigati plačo. Kadar je dama pri h8, naraste delo. Prosim torej, da mi zvišate plačo za pet rubljev na mesec.«

Tudi preprostem dekletu iz ljudstva ni prišlo na um, da bi vprašalo: Ali ljubite svojo bodočo ženo?

»Ne vem... Mislim pa, da ne posebno...«

Prijatelj je pomolčal in vprašal dalje: »Kakšna pa je? Družestna?«

»Očarljiva! Elegantna, svetska, plavalas!«

»Hm, prav. Le vzemi jo!« je rekel.

»Da, vzamem jo, prav zares jo vzamem.«

In prijatelj se je nasmehnil in je bil zadovoljen z novico.

Arkadij Avenčenko:

Materinstvo

V četrtem letu

Dve majni deklici sedita na podboju globokega okna in se tiho pogovarjata:

»Vera, tvoja punčka ne raste.«

»Saj res, ne raste! Bog ve, zakaj ne?«

»Čudno, kaj? In vendar otroci rasto!«

»Danes so takšni, jutri pa že tolikšni!«

»Kadar odrastem, se poročim in bom imela otroke... To bo veselo pri nas. Znočka!« pravi deklica in zasanjano gleda predse. »Koliko jih boš pa imela?«

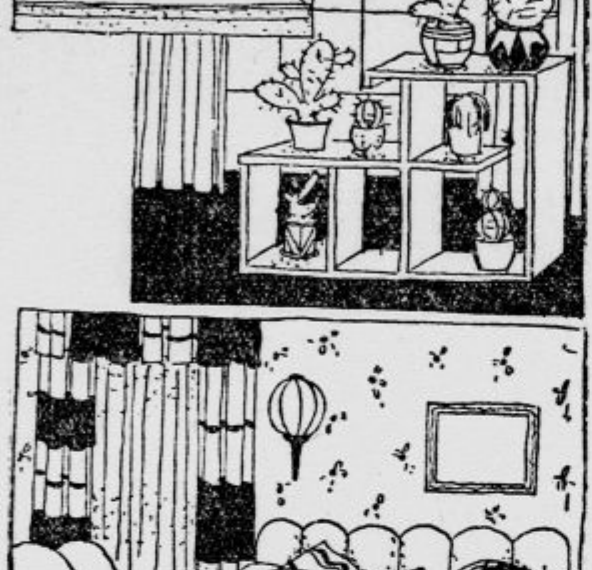
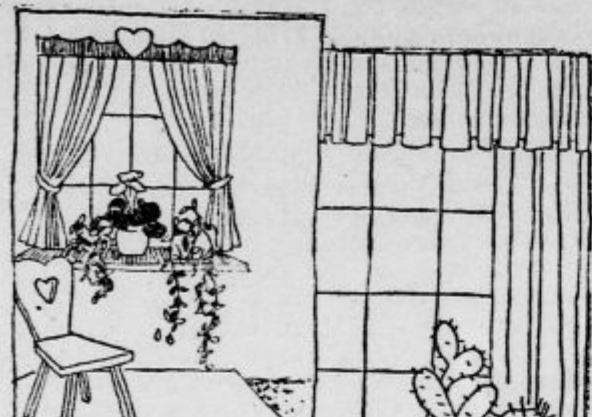
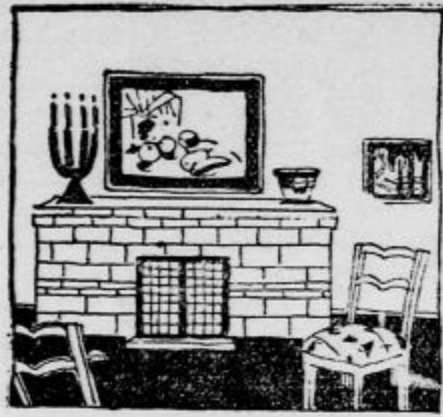
Vsaj pet. Eden bo moral imeti zelene,

eden pa črne oči.

»Ne, ti ne smeš imeti toliko otrok... Nekaj jih moraš pustiti meni...«

»Nu pa si jih nekaj vzemi!«

Kraljestvo mode

Stanovanje brez „moderne“ navlake

Splošno dela občinstvo pogreške, ker slepo in brez kritike kupuje, kar mu trgovec ponudi, češ da je moderno in gospoško ter bo trajalo na veke.

Seveda ima tudi to stališče svojo dobro stran, vendar pa nikdar ne bomo imeli individualnega doma, ker bi moral biti mišar izvrsten psiholog, da bi med pogajanjimi za naročeno opravilo spoznal, kakšna oprema je za naročnike. Za one, ki pri izbiri mobilij nimajo določenih namenov in niso sigurni, za kaj naj se odločijo, na drugi strani pa tudi nimajo smisla za slog ali celo ne dobrega okusa, taki naj vprašajo spretnega arhitekta, ki se bavi s temi stvarmi.

Najprej ne smemo nabasati svojega stanovanja, ker vendar ne gre za to, da bi našli svoje stanovanje z množico bogatega mobilijarja, pač si pa nabavimo le ono, kar odgovarja individualnosti naših razmer, prostorov in legi stanovanja in nazadnje tudi enotnemu vtisu stanovanja kot celoti.

Razmere so navadno take, da moramo čim bolj ekonomično izrabi prostor in včasih smo prisiljeni celo izpremeniti spalnico tako, da v njej lahko sprejemamo tudi goste. Če nam ni mogoče opremiti stanovanja, da bi vsa opravila tvorila enoto, si priredimo vsaj kotiček v sobi ali pri oknu na svoj način, tako da bo vsaj ta majhen del odražal naš dober okus. Kjer pa ni okusa, bo pa prav ta individualni kotiček razstava našega spisa.

Na naših slikah smo poskušali pokazati nekaj vzorcev apartne stanovanja, ki se nanašajo zlasti na zgoraj omenjene področnosti in so tudi odločilni za vtis vsega stanovanja.

V stanovanjih s centralno kurjavo je važno, kako naj pokrijemo sobni ogrevalnik. Ker ta železna naprava deluje navadno zelo dolgočasno, jo lahko spremenimo na ta način, da jo obložimo z navadnimi opalkami, kar napravi vtis intimnosti in prijetnosti kamina. Zlasti je pa prijeten zaradi svoje živahne rdeče barve. Ozadje mora biti tudi enobarvno, a žive barve, kar je zlasti v zadnjem času zelo moderno. Stoli morajo biti v takem prostoru popolnoma enostavni, vendar pa komodni. Neprepetljivi stoli z malimi blazinami iz kretone učinkujejo vedno dobro. Ozadje kamina lahko izpolni dobra pokrajina ali tihožitje, seveda delo dobrega umetnika, nikdar pa ne reprodukcija, ki vedno deluje kakor ponarejen nakit na fini dami. Na kamin lahko postavimo kako domačo staro majolico, fin starinski porcelan ali pa keramiko, ki jih v izbornih vzorcih izdeluje naša kera-

mična šola na tehniški srednji šoli. (Slika 1.)

Večkrat smo prisiljeni, da izpremenimo svojo malo kuhinjo v nekako sobo za stanovanje. Zato jo opremimo na način naših kmečkih hiš. Zlasti se pri tem moramo ozirati na okna. Na oknu naj bodo bele zavese, okvir naj bo prepleškan živozeleno, glavno na oknu so pa lonci z nagelnji in drugimi cvetličkami. Navaden kmečki stol se najbolje prilaga tako aranžiranemu oknu. (Slika 2.)

Danes v dobi velike mode kakete misli vsaka gospodinja, da ne sme biti brez teh apartnih eksotičnih gostov. Mizico s kaketi postavimo pred okno z zavesami iz surove svile kar deluje izredno ugodno. Mizica naj bo prepleškana živozeleno, da se pitoreske oblike in barve kakete tembol odražajo od nje. (Zadnja skica zgoraj.)

V moderni sobi polagamo veliko važnost na prikladne prostore za odpočivanje. Naša zadnja slika nam kaže blazinasto zofo, ob njej pa moderen fotel, nekaj živahno ornamentiranih blazin, ogledalo v modernem okvirju iz kovane medvi svetilke na steni v podobi krogl in pisano obrobjeno okno z drobnim desinirano tapeto kot ozadje.

Ker imamo po osvobojenju v naši državi prav mnogo orientalskih umetnostno-obrtnih izdelkov, moramo paziti pri njih, da jih ne zlečemo preveč na kup. Zato nam naj pa spodnja slika na levi dokaže kako neokusno, je naše stanovanje, če je opremljeno tako, kakor turški harem v panoptiku na velesejmu.

Bluze

To spomladi pri kostumu prepotrebno oblačilo je letos najrazličnejše vrste.

Pogosto vidimo enostavne, moškim srčkam podobne tipe, ki jih pa nosimo le dopoldne. Moderne so tudi zanimive proti sredini nekoliko nabrane bluze, ki so večkrat okrašene s fišijem ali podobnim nakitom. Tak model vidimo na naši sliki na prvi skici. Njeni robovi so iz temnomodrih

lakastih trakov. Prav tako so tudi mali okrogli gumbi temnomodri. Na tretji skici vidimo svetel telovnik, ki ga predpisuje moda v zvezi z ohlapno jopico kostuma. Ta bluza je ob strani všita in ima zato sedaj tako priljubljeno vsločeno obliko, ki izdaja vedno bolj se uveljavljajoč ameriški okus.

Mnog bluz je letos sešitih iz tankih tkanin linona ali batista, ki se perejo. Te tkanine so namreč zopet prišle v modo in se bodo gotovo tudi držale. Prav lepo bluzo vidimo na naši drugi skici. Nosi se za krilom in se končuje s širokim pasom ter je okrašena po sredi z gumbi, ob strani pa z robčki in zapetimi žepi. Ovrtnik je ozek in okrašen s široko svilenjo pentlo.

Tudi torbice morajo biti pomladanske

Napačno je mnenje, da smo pomladanski modni že zadostili, če si nabavimo novo obleko in nov klobuk. Paziti moramo poleg tega še na tisoč malenkosti, ki jih moda zahteva, če hočemo biti elegantni. Znano nam je, da elegantna rokavica, apartna torbica in dober čevlji lahko zelo povzdigne tudi drugače skromno obleko. Ker so pa te stvari zelo drage, moramo pač tako izbirati, da je vsaka stvar porabna za najrazličnejše prilike.

To velja zlasti za torbice, ki so zadnji čas izdelane tako, da jih lahko nosimo h kostumu ali pa tudi h plašču in promenadni obleki. Na drugi strani se pa skladajo tudi vse z vsemi modnimi barvami. Na naši sliki vidimo nekaj takih modelov, ki so pripravljeni zaradi svoje nevtalnosti za vsako priliko. Na prvi risbi vidimo enostavno a praktično torbico, ki se odlikuje po kvadratni usnji in svoji lepi nevtralni barvi. Originalen je zlasti ročaj, ki je sestavljen iz krogl iz železnega štita ali slonove kosti. Torbice iz kačjih kož v podobi denarnice (slika 2) nosimo sedaj samo na enem jermenu in so zlasti zaradi te hotimice primitivnosti prav mične.

Učinki pisanih pletenin in barvne gobelinske vzorine (spodnja skica) so zelo priljubljene, ker se njih pisane barve skladajo z vsako obleko.

Vi potrebu ete samo eno kožno kremo, kajti

NIVEA-CREME

je dnevna in nočna krema ob enem.

Podnevi Vas varuje škodljivih vplivov slabega vremena, pronicne v nasprotju z mastilno zlato kremo, popolnoma v kožo ne da bi zapuščala blešč — Ponoč učinkuje EUCERIT kot hranilno sredstvo za kožo, vse stanišče pomlajajoča, okrepujoča in nezuloca.

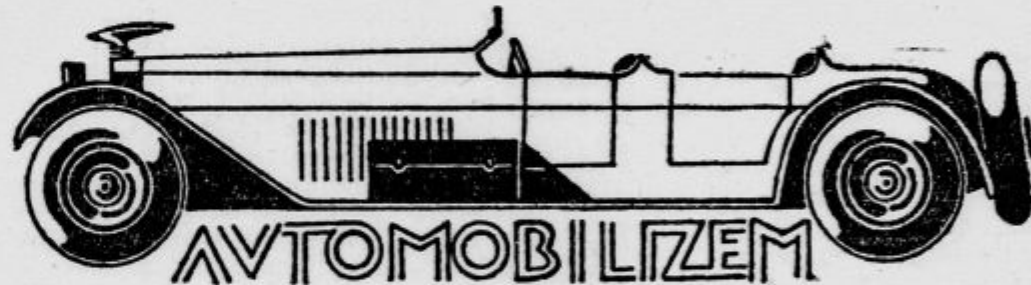
Samo NIVEA-KREMA vsebuje EUCERIT in v tem temelji njena svojevrsna učinkovitost.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. T. R. V. Ad I. Po vašem opisu ni moči uganiti, za kaj gre. Kakor smo povedali že nešteto krat, ne zadošča za diagnozo kožnih bolezni čisto niti najboljši strokovnjaki. Stopite vendar h kakemu dermatologu, da vas pregleda. Ad 2. Velja isto kot za 1. — Ad 3. V splošnem velja načelo, da je težje v tolikih kilogramih primerna, kolikor meri človek nad 1 metrom. Kdor tehtata torej 90 kg, mora biti 190 cm (= 1 m plus 90 cm) visok. — Če imate razširjeno srce in vam noge otekajo, potem je potrebno, da vodi shujšalno kuro zdravnik, odnosno, da vas ima pod nadzorstvom. Vsekakor vam pa ne more škodovati, če vam svetujemo, da ne uživate preveč tekočine (tudi ne vode) kaj še alkoholne pijače. Nadalje ne jejte mnogo. Izogibajte se posebnim močnatim, sladkim in mastnim jedi. Malo nezamaščenega mesa, sočvice, salate in nesladkega sadja. — G. N. P. v C. Brez osebnih preiskave in mnogokrat daljšega opazovanja ni moči ničesar točnega povedati in svetovati. Bolezen ni nujno, da je lokalnega izvora, izhaja tudi lahko iz preosnovne in konstitucije. Držite se tega, kar so vam zdravniki doslej odredili, ne odlašajte pa in se obrnite na kakoga strokovnjaka za ženske bolezni. — Tudi krema za obraz kot vobče za kožo se ne da, ne da se to kožo pregleda, kar na slepo nasvetovati. Poskusite s sledečim mazilom: boraksa 1 gr, glicerina 10 in vode 20 gr, kreme celest in lanolina po 30 gr. — Trajna in redna uporaba pudrov ni nikoli priporočljiva, zlasti ne prekomerna. Po možnosti izhajajte brez nje. — M. M. Glicerina ni niti olje niti maslo, ampak alkohol. Samo njegova konzistenca je oljnata in sirupozna. Dober glicerina mora biti brezbarven in čist ter ne sme imeti nobenega duha. Nerazredčen glicerina se močno navlači z vodo, izsuši kožo ter jo s tem izsuševanjem draži. Glicerina, pomešan z vodo najmanj v razmerju 1 : 2, lahko uporabljate brez škode. — M. P. B. — P. Ananimo! Koš! — G. P. D. v P. Ne dajte se vendar begati. Vsa tista sredstva so skoro vedno malo, navadno pa nič vredna; nikoli pa ne stoji njihova vrednost v količini primernem sorazmerju z njihovo ceno. Ljudje plačujejo za povsem neučinkovita sredstva vsote, za katere bi dobili v vsaki lekarni deset in večkratno

množino iste mešanice. In ne mislite vendar, da medicina ne pozna tistih tajanstvenih sredstev in njihove zdravilne vrednosti. Ampak ne uporabljajte jih, prav, ker jih pozna, in če jih uporabljate, jih stavljajte na tisto tisto mesto, ki jim gre do njihovi zdravilni učinkovitosti. — G. D. T. v M. Isto velja za vas! Cela vrsta bolezni je neozdravljivi, med njimi tudi gotovi primeri epilepsije. To dejstvo potem pri ubogih zbeganih ljudeh, katerim noben zdravnik pomagati ne more, izrabljajo navadno premeteni sleparji, ki jim z nesramnimi obljubami, da jih zanesljivo ozdravijo s svojimi čudežnimi lečili, krajejo samo denar iz žepa. Takih »absolutno učinkovitih« tajnih sredstev proti epilepsiji je nebroj, in vsako leto nekaj novih produkcij. — G. I. v C. p. P. Jasno je, da brez pregleda ni moči ničesar dognati in seveda tudi ne nasvetovati. Konzultirajte najprej strokovnjaka za usne bolezni in če ta res ne najde ničesar, nevrologa. Nam se zdi, da po opisanih podatkih ni izključljivo, da stoji bolezen v zvezi z malarijo, ali morda tudi s kininom, ki povzroča semtertja tudi take okvare. — G. I. v L. Ad 1. Ne, ne škoduje. Odvisna masloba je najmanj nedobrodošla. Ad 2. Za lase, ki izpadajo po opisani masli, nikakor ni škoda. Name-njeni so bili, da izpadajo. Masaža je priporočljiva. Ad 3. Koprivinskih korenin komaj, pač pa svežih listov, namočenih v alkoholu. To tinkturo bi bilo smatrati kot lahko dražeče sredstvo. — G. R. B. v S. Vzroki izpadanja so lahko lokalni (izhajajoči iz vzrokov, tičočih neposredno na lasišču) ali splošni. Kje je iskati vzroka in kje ta tiči, to pa more ugotoviti samo strokovnjak preiskava. Zato se odpravite h kakemu dermatologu v zdravljenje. To bo najzanesljivejša pa tudi najcenejša za vas. Dotlej pa lahko poskusite utirati v lasišče dvodstoten resorcinov spirit. Najmanj škodovalo vam ne bo. — G. dr. B. II v S. S. Na izvajanje vam ne moremo drugače odgovoriti kot z Wassermannovimi besedami: »Platz für ihre Majestät die Dummheit, mächtigste aller Potenzen!« — G. D. V. v 2. Masaža seveda počasi učinkuje; operacija je hitrejša. Dajte se preiskati na omenjenem oddelku. — Brazgotine, ki bi bile pozornost zbujujoče, se jako redko pojavijo po operaciji. — G. M. S. v R. Puder samo pri suhi in mršavi koži. Tako malo kot možno naprati. Puder izsuši. Če je absolutno potrebno, potem masten prah. — Dober svet. Odebeline, ležalne in arsen-ske kure, vse samo po zdravniškem nasvetu. — Individualizirajoče.

Produkcija »cenejših« avtomobilov. Med največje producente cenejših avtomobilov spadajo General Motors Corporation, Fordove tvornice in Citroen. Produkcija Fordovih tovarn je znašala v zadnjih tednih okoli 6500 avtomobilov dnevno. Po vesteh iz Detroita, bo Ford letos izdeloval nad 2 milijona osebnih in tovarnih avtomobilov. Tovarne družbe General Motors so v decembru pr. l. izdelovale v svojih tovarnah v Ameriki, Kanadi, Evropi in Avstraliji poleg drugih znamk 120.000 Chevrolet avtomobilov, dočim André Citroen v svojih pariških tovarnah dnevno dogotovi od 350 do 400 avtomobilov ter naznanja, da bo svojo produkcijo v kratkem se znatno povečal.

Problem cenenege aeroplana. Pred kratkim so se razširile vesti, da je začel Henry Ford v posebnem oddelku svojih detroitskih tovarn s fabricacijo letal, ki naj bi sčasoma bila v ceni tako nizka, da bi si jih lahko vsakdo nabavljali. Seveda računa Ford z dobodki srednjih slojev v Ameriki, ker če bi računal z Evropo, bi zaenkrat njegovo podjetje gotovo slabo uspevalo. Da je pa zanimanje za zrakoplovstvo tudi v Evropi precej veliko, nam dokazuje dejstvo,

da so se nemški konstrukterji začeli resno pečati z mislijo, kako bi konstruirali cenen aeroplan. Zdi se, da se jim je to deloma posrečilo, kajti pred kratkim so začeli v tovarni letal »Phoenix« v Düsseldorfu izdelovati lahka dvosedesna letala, ki se odlikujejo posebno s tem, da plovejo s povprečno hitrostjo 130 km na uro in da porabijo samo 10 litrov bencina na 100 km.

Hvalevredno postopanje angleške policije. Londonsko redarstvo ravnateljstvo je pred kratkim izdalo svojim uradnikom sledečo odredbo: Avtomobilist-zacetnik, ki bi pri prvih vožnjah prekršil policijske predpise s tem, da prekorači dovoljeno hitrost vožnje, da nima s seboj šoferske izkaznice ali da njegov avto ni razsvetljen po predpisih, naj se ne kaznuje takoj, ampak naj se samo pismeno opomni. S tem hoče policija preprečiti, da bi se mladim avtomobilistom kalilo že v začetku »karijere«, vselej in odvzemala volja za vožnjo. To postopanje policije je vsekakor zelo hvalevredno in gotovo je, da država blagajna vsled tega ne trpi prevelike škode, ker so druge denarne globe, ki jih nalaga policija za prestopke proti prometnemu redu precej občutne.

V osemnajstem letu

Pogovor s prijateljico: »Zinočka, če se omožiš — ali boš imela tudi otroke?«

»Seveda jih bom imela! Dva, dečka in deklico... Oba pojmeta v šolo, deček bo inženier, v obraz bo blede in aristokratski gladko obrbit in ne bo pil ne kadil. Deklica postane slavna igralka. Kadar bo igrala na odru, bodo vsi spraševali: Kdo pa je njena mati? Pokažite nam mater te nadarjene krasne mlade dame! In jaz ji bom izbrala moža... Poiščem ji slikarja, ki bo blede v obraz, gladko obrbit in ne bo ne pianec ne kadilec... To je moj ideal moža.«

V dvajsetem letu

»Sergej, saj nič ne rečem, ampak pri tvojih skromnih dohodkih imeti otroke — to je blazno!«

»Zinočka!«

»Ne, to je nepreračunljivo! Kadar se popravi tvoj gnotni položaj, ne bom oporekala. Zdaj... Ne!«

V tridesetem letu

»Sergej, sedaj mi je sedem in dvajset Po statusu me ima vsak za mlado dekle... Pomisli, če pride otrok!... Ali ne veš, da otrok pokvari figuro?«

»Vrag te umeji! Prej si vedno stokala, da ne moreva imeti otrok zaradi gnotnih razmer. Zdaj sva si postala, da

lahko udobno leživa, ti pa najdeš zmerom kak nov izgovor!«

»Sergej, pomisli, da mi je sedem in dvajset let... Saj imava še časa...«

V osem in štiridesetem letu

»Doktor, pomagajte mi vendar, rada bi imela otroka!«

»Milošljiva, sam Bog more pomagati. Koliko vam je let?«

»Če smem povedati resnico: šest in štirideset... Saj ženska v teh letih še lahko postane mati?«

»Seveda lahko postane, posebno vi, ki ste še mladi, zdravi in čvrsti!«

»Doktor, osrečite nesrečno žensko, storila vse, kar je v vaši moči!«

Šele zdaj je Zinočka zapopadla smisel svetega materinstva...

Rad. Peterlin-Petruška.

Sreča v nesreči Tita Dobrote

Titu Dobroti, uradniku v ministrstvu financ, je nenadoma zbolela žena. Tri dni in tri noči je sedel pri njeni postelji in jo tolažil, da bo že bolje in da bo še vse prav dobro; proti jutru četrtega dne je pa revica izdihnila svojo blago dušo.

Hudo je bilo Titu Dobroti, inako se mu je storilo in solze usmiljenja so ob-

ile njegova baržunasta lica ter mu zalile svetlorumeno bradico. V globokem premišljevanju je čakal, da je vzšlo solnce nad šumnim mestom, potem se je pa oblekel, vzel palico, zaklenil vrata za seboj in šel v pogrebni zavod.

Iskal je pogrebnega zavoda — bila je nedelja — pa je srečal s potoma tri prijatelje: Janeza, Ivana in Janka. Po tožil jim je svoje neznanstveno gorje. Vsi so bili do dna duše ginsteni in so ga iskreno pomilovali. Stopili so v bližnjo zajtrkovalnico in pri kozarčkih dobrega žganja, piva in vina jim je nesrečni Tit nešteto krat raztolmačil svojo globoko bol. In ko v pozni nočni uri zapustil gostilno, so imeli tudi prijateljski rosné oči in drug pred drugim so vabili nesrečnega Tita k sebi na dom.

Tit Dobrota pa si je obrisal obraz in odvrnil: »Ne, dragi prijatelji! Idite lepo mirno domov, jaz pojdem pa spat k svoji dragi, nepozabni ženi Marički!«

Težka in nerodna je bila pot v tretje nadstropje. Ko je pa stopil v sobo, se je brez luči slekel, otipal z roko posteljo in pokojnico na nji in tiho prisedel. Nekaj časa je sedel molče, potem je pa vstal, se sklonil nad mrtvo ženo, ji segel z rokami pod pazduho, jo nežno podvnil k steni ter legeč poleg nje na posteljo.

»Moja ljuba ženka, moja sladka Marička! Toliko let si mi stregla. Ponoči si vstajala s postelje in kuhala meni nesrečnežju čaj. Jaz sem pa ležal pri zidu in bujil vate s svojimi grdimi očmi in te ošteval, ker ni bilo vse že pripravljeno. To noč spi ti pri zidu, odpodij se, revica, a jaz bom ležal na kraju in ti postregel, če bo treba. Lahko noč, Marička, lahko noč!« Objel jo je z levico in zaspal. In spal je do drugega dne, dokler ga opoldansko zvonjenje in cingljanje ni zbudilo iz sladkega spanja. Pome si je oči, pogledal okoli sebe in skočil iz postelje.

Po pogrebu je taval Tit Dobrota po mestu kakor izgubljen. Hodil je iz gostilne v gostilno. Vse bolj in bolj se je zanemarljal, tako da skoraj ni bil več človeku podoben. Prihranki so taja; po krčmah kakor sneg pod južnim vetrom. Liter za litrom je natakarcica nosila na mizo Dobrota je pa pripovedoval zamiznikom čedalje lepše stvari o svoji ženi Marički. Svalil jo je kot mučenico in jo povzdigoval do nebes. Poslušalci pa so kimali in — pili.

Nekega dne ga dobe prijatelji v predmestni gostilnici, ko je prišel ravno s pokopališča. Sedejo k njemu in se razgovore po starem. V njih družbi je tudi postavna dolgoletna Jankova ljubica.

Marijanica ji je ime in na klobuku ima po tedanji modi malone celega golobčka prišitega.

Kmalu opazijo prijatelji, da se Titu Dobroti oči nekako svetlikajo, kedar se ozro po Marijanici. Najraje se mu ustavi na golobčku, od onod pa jim žvigne pogled kakor nehotne na zdravi Marijančin obraz in zdrne, samo za trenutek, malo niže na njene junaške prsi.

»Ključ!« pravi Janez Ivanu na uho in trči z vsemi.

Pri drugem litru postane Tit zgovornejši. Nagne se malo k Marijanici in ji polglasno pripoveduje o pokojni ženi, kako mu je stregla in kako da se počuti samotnega, odkar nima človeka, kateremu bi mogel zaupati vso svojo notranjo bol.

Pri tretjem litru se mu oči razširijo in poostre. On takoj opazi, ako se kdo dotakne Marijanice četudi le s poželjivim pogledom in pokara Janka, ko sih z roko v Marijančin muf, češ da se to ne spodobi. Sam pa nagne glavo naenkrat čisto blizu k Marijanici, kakor da občuduje golobčka, prikladi ga z levico narahlo in zašepeta, toda tako, da ga sliši Marijanica, sladko, presladko: »Golobček! Golobček!«

»Meni se Dobrota smili,« pravi Ivan tovarišem, ko so stopili malo v vežo in pustili ona dva sama. »Ako se kmalu

Iz življenja in sveta

Majhen izrez iz zimskega Pariza

Pogled na zasnežene vrtove pariškega Trocadera in na kip nosoroga, ki je v perspektivi zime še fantastičnejši kakor v žarkem poletnem soncu

Kadar grmijo plazovi v doline...

Nevarnosti plazov — Kako se jih ubranimo.

O plazovih in njihovih nevarnostih je bilo že dosti pisanja in nasvetov, a še vedno premalo, kakor dokazujejo nesreče, ki se dogajajo vedno znova in ki so, žal, tudi pri nas v zadnjih časih zahtevale več človeških žrtev.

Kadar je računati z

na glimi vremenskimi spremembami,

o čemer nas tisk dandanes že zelo zanesljivo obvešča, kadar beremo o udiranju plazov in ob močnih snežnih mežjih je najbolje, da se potovanju po nevarnih ozemljih za nekoliko dni sploh odpovemo. Ta nevarna mesta moramo dobro poznati, če kam gremo in tudi svariti domačinov nikar ne prezirajmo! Dobro je tudi, če se ne podajamo na smučarske in podobne ture nikoli sami

temveč vedno v družbi izkušenih tovaršev in vodnikov. Tudi na opremo polagajmo potrebno pozornost. Nikoli ne bi smeli na zimskih turah pozabiti na posebno varnostno vrstico, ki kaže v slučaju zasutja reševalcem pot do nesrečenca.

Strmine in obronke, ki so na glasu radi plazov, obidimo v velikem loku. Če le mogoče se poslužujemo poti po skalnih grebenih, tudi če bi morali pri tem smučati od časa do časa nositi.

Po nevarnih pobočjih

stopajmo dalč drug od drugega in ne privezani, nikoli naj bi ne bila več nego ena oseba na nevarnem kraju. Privežimo si gori omenjeno varnostno vr-

vico in stopajmo tiho in počasi, brez skokov in teptanja. Ne delajmo preglbokih sledov, a starih se poslužujmo le, če so varni. Če ne vozimo s smučmi poševno navzdol naj bodo le rahlo privezane na noge tako da se jih v slučaju nevarnosti lahko takoj rešimo.

Če zaidemo v plaz,

ohranimo mirno kri, odvrzimo deske, skušajmo se plazu s palicami upirati in ostati s plavalnimi gibmi na njegovi površini. Zasute tovariše skušajmo kolikor mogoče hitro odkopati in le tedaj, če sami nič ne opravimo, pojdemo po pomoč.

Elektrika v človeškem telesu

Profesor Jolly z londonskega vseučilišča se bavi z raziskovanjem električnih pojavov v človeškem telesu in je podal v ožjem krogu učenjakov dokaz, da nastopajo že ob najmanjšem čustvenem razgibanju. Dokaz se je izvršil približno takole:

Neki dijak je legel na blazino, ki je bila prepojena z določeno raztopino. Pod roko in na roko so mu dali manjšo blazino, pripravljeno na isti način, a vse te blazine so bile v zvezi z galvanometrom. Drug dijak je začel potem prvemu pripovedovati kakšno drastično zgodbo, n. pr. prizor pri zobo-

zdravniku. Že pet sekund pozneje se je pojavila reakcija in igla galvanometra se je začela premikati.

Prof. Jolly pravi, da potrebuje njegovo odkritje še mnogo podrobnih izdelave, šele tedaj bo postalo praktično pomembno. Zdravilna veda bo dobila s to metodo vsekakor zanesljiv pripomoček za diagnozo in zdravljenje raznih bolezni. Na londonski kirurški kliniki poskušajo že pospeševati celjenje ran s slabotnimi električnimi tokovi na ranjenem mestu. Rezultati teh poskusov še niso znani.

Posledice ponesrečene operacije

Procesi, kakršnega imajo ta čas v Parizu, so zelo redki in specialiteta naše dobe. Gospa Leguenova, lastnica neke pariške modne trgovine, se je zapela nekemu kirurgu, da bi ji z operacijo popravil linijo noge. Po operaciji pa se je noga vnela in namesto da bi postala lepša, so jo morali odrezati. Nesrečna pacientka je tožila kirurga za odškodnino. Sodišče še ni izreklo sodbe, ker mora najprvo ugotoviti, ali je nesrečo zakrivil kirurg ali pa kakšna druga okolščina.

Egiptski kralj obišče Evropo

Iz Prage poročajo, da bo egiptski kralj Fuad v prvi polovici tega leta obiskal Srednjo Evropo do Nemčije. Ob tej priliki pojde tudi v Prago, da vrne predsedniku Masaryku poset, ki mu ga je ta pred časom napravil v Egiptu.

Jasnovidec odkril tatove

Praški listi poročajo o zanimivem slučaju jasnovidenja. Znaní telepat in jasnovidec Erik Jan Hanussen je s svojimi okultivnimi zmožnostmi odkril družbo tatov, ki je pred dvema letoma opleniła

denarno pismo z 10.000 dolarjev, last Češke komercialne banke. Banka je zavarovana pri praški podružnici zavarovalnice Riunone Adriatica di Sicurtà in ta je bila dolžna svoji klijentini povrniti ukradeno vsoto, ki je bila odposlana v Rumunijo. Že 1. 1927. je predlagal vodja transportno-odškodninskega oddelka zavarovalnice Ehrenstein podružniškemu ravnateljstvu, naj se posluži za ugotovitev storilcev gori navedenega jasnovidca. Ravnateljstvo pa je ta predlog odklonilo in je šele pred kratkim, po znanih lanskih Hanussenovih uspehih v Pragi (o čemer smo tudi mi poročali) poklicalo tega na pomoč, potem ko so ostala vsa druga poizvedovanja brez uspeha. Hanussen se je pozivu odzval in je odgovoril na podlagi svojih eksperimentov, da živijo storilci v Rumuniji, kjer jih ne bo težko izslediti.

Glavni krivec po Hanussenovem popisu bi moral biti namreč vodilen uradnik na pošti v rumunskem mestu Satu-

mareju, kjer ga poznajo vsi zaradi njegovega izumiteljskega delovanja in kjer uživa mnogo protekcije. Njegova specialiteta je sestavljanje radioaparatur. Možakar je še mlad, a v njegovem stanovanju bodo našli kos lista, s katerim je napolnil denarno pismo, ko je pobral iz njega s svojimi pomagači ukradene dolarije.

Te navedbe so bile tako precizne, da ravnateljstvo še vedno ni hotelo verjeti.

Poizvedovalo je še vedno po češkoslovaških poštnih uradih, čeprav je Hanussen trdil z vso odločnostjo, da so tatovi Rumunci, in je ponudil zavarovalnici visoko bančno garancijo, da jih sam najde najdalje v teku 14 dni. Končno sta se Hanussen in Ehrenstein odpravila v Satu-mare in po nekoliko dneh je sedela vsa tatunska družba v zaporu. Našli so takšne dokaze za njegovo krivdo, da jih ni bilo mogoče spregledati — in v tej družbi je bil gori opisani poštni uradnik.

Tudi od ukradene vsote so rešili

samo del. Če bi bilo zavarovalniško ravnateljstvo že pred dvema letoma poslušalo Ehrensteinov nasvet, bi lahko rešilo vseh 10.000 dolarjev!

Miss Evropa išče orijentacije

Gđena. Simonova v Parizu vprašuje policijskega stražnika po imenu ulic in trgov

Kako rešujejo stanovanjski problem na Češkoslovaškem

Odkar je stopil v veljavo zakon o pomoči gradbenemu delovanju, t. j. od 1. jun. 1921., je dalo češkoslovaško ministrstvo za javna dela preko 3 1/4 milijarde kron podpore v to svrhu. Zgradili so v tem času 26.472 hiš s 56.801 stanovanjem. Celokupni gradbeni stroški so znašali skoraj 4 1/2 milijarde kron. Na Prago odpade 2116 hiš z 12.350 stanovanji.

Edisonov surogat za gumi

Izumitelj Edison, ki je dne 10. t. m. praznoval svoj 82. rojstni dan, je ob tej priliki oznanil prijateljem in znancem, da se že dalje časa bavi z odkritjem, ki bo velikske važnosti za razvoj

tehnike v bodočnosti. Posrečilo se mu je najti nadomestek za gumi, in sicer v obliki rastline, ki ima podobo trave. Rastlina se goji kakor žito, ni pa nujno, da bi se vsako leto nanovo sejala, ker ostane štor v zemlji in poganja rast naslednje leto sam iz sebe.

20.000 kvadr. milj novih rudninskih nahajališč

Okoli permanske reke Yurimagua in v bližini Amazonke so preiskali 20.000 kv. milj prostrano ozemlje, ki je prebogato na rudninah vseh vrst. Konsorcij denarnih magnatov iz Zedinjenih držav se je pogodil s peruansko vlado, da mu prepusti to ozemlje, ki ga odlikuje tudi mlo podnebje, v eksploatacijo. V bližnji pomladi se naseli tu baje 50.000 evropskih kolonistov. Ameriški konsorcij bo gradil preko te koncesije železniško progo z izhodiščem v pristanišču Painti.

Zopet rekord v zrakoplovstvu

Mlada, komaj 18letna Američanka miss Bobby Troutova, ki je vzdržala v zraku z letalom 17 ur, 5 minut, 37 sekund in je potokla vse dosedanje ženske vztrajnostne rekorde v zrakoplovstvu

Zora Voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793-20. kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguran in trajen. Cena steklenici brez poštne Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb Duga ulica 32.

Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

ne oženi, bo popolnoma propadel, le žena ga še more rešiti.

»Vesta, kaj?« reče Janko. »Marijani- ca bi bila zanj ravno prava. Jaz mu jo iz zgolj prijateljstva prepustim. Meni je bila vedno zvesta in tako bo tudi njemu.«

»Imenitno!« zakriči Janez. »Uredimo to stvar že našemu prijatelju Titu na ljubo. In sicer kolikor moč hitro!« Sežejo si v roko. »Zdaj pa brž na delo!«

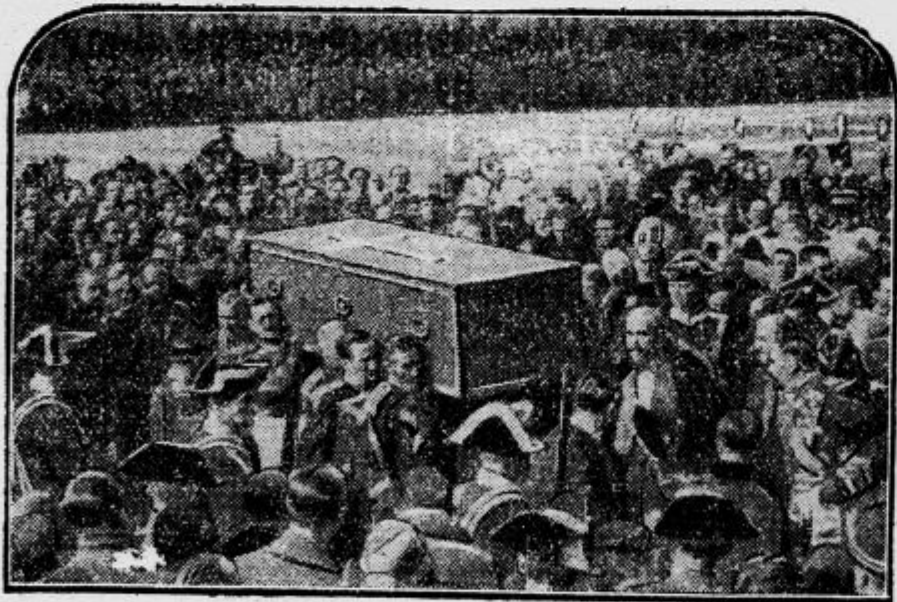
Ko stopijo v sobo, se jim ponudi kakor nalašč krasen prizor: Tit Dobrota drži z obema rokama Marijaničino desnico, jo nese k ustnicam in poljubi. enkrat, dvakrat, trikrat, ter vselej zašepeta »Golobček, golobček, golobček!« »Živel mladi par!« zakriče vsi trije in hite k njima ter jima čestitajo k zakonu.

»Ajò, natakarcica, liter šentjanževca na mizo!«

Tako se je za Tita Dobroto vse srečno končalo. Še tisti večer je vzel nevesto Marijaničo k sebi na stanovanje in sam osebno je šel k njenemu gospodarju odpuševati službo.

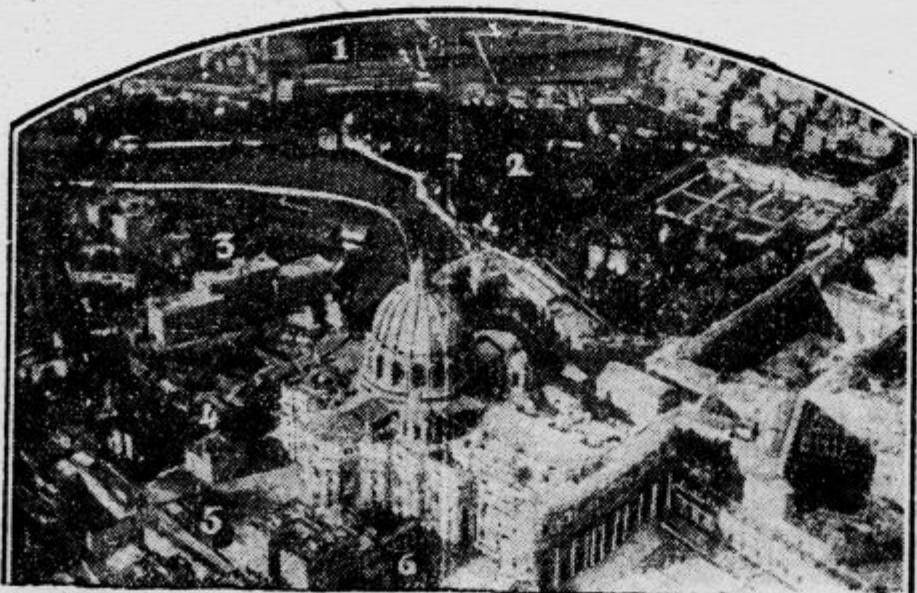
Oklicali so jih enkrat za vse trikrat.

Svatba je bila v isti gostilni kakor zaroka in svatbe: trije prijatelji Janez, Ivan in Janko so se prav dobro imeli in prvi neštetokrat na zdravje srečnemu mlademu paru.

Pogreb španske kraljice-matere Marije Kristine

V minulem tednu so pokopali špansko kraljico-mater Marijo Kristino, mater kralja Alfonza XIII. Položili so jo k večnemu počitku v obleki tretje rednice in z lesenim križcem v roki. Mrtvaški sprevoz na naši sliki se pomika skozi vojaški špall na kolodvor, kjer so prenesli krsto v poseben vagon in jo odpeljali v Escorial. Tam so položili rakev s truplom v cerkev avguštinskega same staua

Papeška država: Città di Vaticano

1. Viale del Interno. 2. Vatikanski vrtovi. 3. Etiopski kolegij. 4. Palača kardinala Merry de Vala

BOLEZNI

kot

HRIPA

izpodjedajo življenjsko telesno moč. Tudi pri najboljši negi in največji pažnji je še vedno potrebno dajati bolniku in rekonvalescentu lahko prebavljivo, osobito dobro hrano, ki dviga odpornost telesa, obnavlja izgubljeno moč ter je v stanju, da znova okrepi oslabiljeni organizem.

To se najlažje doseže z

OVOMALTINE

Dajte bolnikom 2—3 žličice Ovomaltine za dopoldne in južno in povrni jim boste v kratkem času zdravje in svežost.

Dobiva se povsod!

Zahtevajte brezplačni vzorec, pozivajoč se na ta list, pri

Dr. A. WANDER-U.D.D., ZAGREB

Kulturni pregled

Naše delavstvo in slovenska kultura

Ob otvoritvi palače Delavske zbornice v Ljubljani

Dejstvo, da je dobil osrednji zavod slovenskega delavstva — Delavska zbornica — to, o čemer so sanjale generacije naših proletarcev: svoj reprezentativni dom, nas vodi tudi na kulturno področje. V tem domu ima prosvetni odsek Delavske zbornice veliko knjižnico; tu bo poslej centralna kulturna dela med slovenskim proletariatom.

V dnevi, ko se ta dom slovesno odpre, mislimo o tem, koliko važnih kulturnih nalogov ta krogi, ki jim je poverjena reprezentanca slovenskega delavstva.

Predvsem: razširiti, poglobiti kulturo naših delavcev, dvigniti duševni nivo slovenskega delavstva.

Problem narodove kulture ni samo kar naoblašča in najizvirnejša produkcija, marveč tudi kulturni konzum. Zakaj ne bi teh delavcev tako znanj pojmov prenesli na področje kulturnega dela?

Tu proizvedli: pisatelji, likovni umetniki, glasbeniki. Tam konzumenti: delavci, kmetje, meščani, intelektualci.

Ali naj proizvedli slovenske kulture ustvarjajo le za omejen krog meščanov in intelektualcev? Ali so zato napisane dobre knjige, da jih čita le ozek krog ljudi? Ali ustvarjajo slikarji in kiparji svoja dela zgolj za bogate Mecene, ki jih ni več, ali za galerije, ne pa tudi v okras in ponos vsem našim hišam, kjer se tolikokrat šopiri nič vredno tuje blago?

Problem, kako razširiti vrste kulturnih konzumentov, kako privedi do dobrih knjigami in umetniškimi deli v najširše sloje, ni samo problem tako znanje ljudske prosvete. To je tudi problem tako znanje vsake kulture, vprašanje vseh, ki pri nas kulturo ustvarjajo.

Slovenski pisatelji in umetniki imata danes zelo omejeno polje. Slovenska knjiga ne gre v tisočih med ljudi, ne teče kakor morje, osvetoč tok širini našega ljudstva, marveč kaplja počasi kakor apnenčeva voda v kraških jamah, ustvarjajoč nekele oke posameznikov, ki se zanimajo za lepo knjigo ali umetnino.

Lahko bi ugovarjali: Kdo naj kupuje tako drage knjige? Kako naj si preprosti človek kupi le reprodukcije domaćega originala? To je eno. Drugo je to: Kako naj preprosti ljudje razumejo naše leposlovne knjige, ko so pisane tako visoko?

Vse to je v medicinskih zvezi. In še drugo je s tem v zvezi: Tožave našega založništva, nizki pisateljski honorarji, obupna izoliranost likovnih umetnikov. Zastoj, odvečenost našega kulturnega življenja.

Doma bi težko našli recept za ozdravljenje.

Poglejmo preko meja, v tuji svet:

V Nemčiji, Franciji, Angliji in danes tudi že v Rusiji, na Češkoslovaškem in drugod, kjer si je delavstvo pridobilo s socialnim bojem ugodnosti, to se pravi: pravičnejši gornji položaj, prebela znanost del njegovi sil na kulturno področje.

Od meseca do meseca raste število delavskih kulturnih društev, ljudskih vseučilišč, večernih tečajev prosvetnih domov, knjižnic, izobraževalnih zavodov, časopisov itd. Silna narodna plast, ogromen plaz ljudi, se pomika tja, kjer so pred desetletji stali izbranci s šolskimi soričevali v žepu in čisto z obubo praznimi glavami in srci. Pomika se plaz ne da rusi kulturno, marveč da prinese nov material, gradivo za nov, močnejši razvoj: da prinese kulturnim producentom tisoče in tisoče hvaležnih konzumentov.

Rekli smo: Kdo naj kupuje drage knjige? Število ustvarja čudeže: deset tisoč konzumentov stori, da draga knjiga postane poceni. Rekli smo: Kako naj preprosti človek razume »bolsko« knjigo? Vzhodni predneshi narodov nas uči: Treba je dela, gibanja — treba zanesti v ljudske vrste pobudo; za pobudo pride zanimanje; za zanimanje počasi tudi umevanje. V pravi lepi književnosti ni nič takega, kar ne bi bilo umljivo človeku, ki se je vzgledil za čitanje. V pravi književnosti imamo knjige za različne stopnje; tu je potrebno predznanje, vendar ovire niso niti tu nepremagljive.

Delavcu, ki hoče in delavstvu, ki se zna oprijeti dela za svoj napredek, se odpirajo široke možnosti. Demokratizacija družbe — neizogibna, neustavljiva, nedolžna — prinaša kulturno v vse sloje, v vse družbene vrste. Gre za to, da tudi mi omejeno najširše sloje pogubnemu vplivu neznanja, neodločnosti, alkohola in drugih zatiralcev in da z močno socialno zakonodajo omogočimo vsemu delavstvu duševno življenje, ki zahteva nekaj več časa, denarja, truda in zavedanja vase.

Palača Delavske zbornice na eni najlepših ljubljanskih ulic je simbol tega prvega prebujenja, začetek nove dobe v našem socialnem presnavljanju.

Mimo prostorov, ki vodijo v jedilnice, mimo potov k dobri, ceneni telesni hrani — tudi to je važna pobuda, pomemben vzgled! — zavijete k skladišču duševne hrane, v čitalnico in knjižnico. Ob tej hudi znanj so toplo zakurjeni prostori polni ljudi. Danes se vsi ne čita. Vsaj z zanimanjem ne. Nekateri se le greleto. To je prva stopnja; najprej je treba zadovoljiti človekove telesne potrebe. Tudi drugi se že pridno poglabljajo v časnikarje; nekatere vidiš, ki z zanimanjem obračajo strani revije. To so razne stopnje v delavčevem duševnem razvoju. A talentom je odprta pot še višje, navzgor: Maksim Gorkij, Pankaj Istrati in drugi so vzgled.

Po stenah umetniške slike. Stalna razstava naših socialno čutečih umetnikov: stalen poziv delavcem, da naj se zanimajo za delo umetnikov.

Dolga polica težko obložena s knjigami. Desettisoči knjig. To je knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice, odprta vsak dan od 10. do 12., od pol 18. do 21. ure. Iz neznanih začetkov raste skoraj skokoma. V januarju leta 1927, je štela 481 obiskovalcev, v decembru 1649 lani v januarju 2029, v decembru 1811 — število se izpreminja vendar: če preizkusimo mesece v celoti, vidiš stalen porast članstva. Lani v januarju je bilo izposojenih 4051, v decembru 3798 knjig; slovenskih: v januarju 2419 v decembru 1703; nemških: 1390 — 1814; hrvaških 242 — 263. Izmed teh: leposlovnih 3670 — 3261, znanstvenih 281 — 537.

To so številke dveh mesecev, ki jim je treba dodati še to — le:

Več kot polovica obiskovalcev so delavci, četrtina diaki, ostalo drugi poškili. Ta statistika še ne pove ničesar, vendar je dejstvo, da se naše delavstvo vedno bolj kulturno prebuda, da vstopa v slovensko življenje kot kulturni konzument. Nimam še statistike o tem, kar bi bilo najzanimivejše: kakšne knjige in katere avtorje najraje čita naš delavec? Ne moremo se določiti nivoja našega proletariata, ki je kar različen. Živeč še vedno v sila trdi borbi za gnetno življenje, ne more delavec žrtvovati veliko časa za kulturo, ne čuti še dovolj slabosti kulturne potrebe. Treba se je greti, treba je premagovati budo in strah za bodočnost.

V tem prvem svitu novega socialnega življenja slovenskega industrijskega delavstva, v luči prvih uspehov v veliki borbi je reprezentativni dom Delavske zbornice, v Ljubljani ozniščuje nove delavske samozavesti, nove vere v uspeh, ki drami naše delovne sloje in jih spaja z narodovo kulturo.

Delavsko ognilišče — to je velika knjižnica v Ljubljani, iz katere se je rodila manjša — v Mariboru. Ognilišče so predavanja Prosvetnega odseka za delavstvo: za začetek 33 izdanih predavanj vsako s skopitimi slikami. Predavanja o francoski revoluciji, o starih kulturah o tujih deželah, o delavskem življenju in delu v tujini — vsako gre približno osminkrat na leto med ljudi: v Celje, Trbovlje, Hrastnik, Zagorje, Prevalje, Ptui, Jesenice, Trzin. Se je veliko dela, še mnogo načrtov: toda podlaga je ustvarjena in v Miklošičeve ceste v Ljubljani utesnjeno kedaj teči še silnejši, prerataloči točkovi kulturne pobude in vere...

PISMO IZ ZAGREBA.

Literarna društva in revije

Mrtva društva — Potreba širše in bolj literarne usmeritve — Tradicija brez elana — Revije na riziko — Ali se literatje lahko zedinijo?

V Zagrebu, 15. februarja. Srečal sem nekaj naših književnikov, ki so presegajoč odprli oči, ki so silili, da je »Društvo hrvatskih književnikov« imelo občni zbor in izvolilo novi odbor.

Glejte, take so vezi književnikov z »Društvom hrvatskih književnikov«.

Brez dvoma je, da je bil ta občni zbor objavljen nekje v listih v rubriki »Današnje prireditve«, toda človek ki teh prireditev ne obiskuje, je pač težko izvedel, da je nastopil listi dan v letu, ko to društvo oživi.

Popolnoma tako je tudi s staro »Matice Hrvatske«.

Mladi, naprednejši književniki so že zlatavaj resignirali na obe društvi. Nekdo, ko so imeli ambicije, da bi iz njih kaj naredili, so doživeli razočaranje: preglašovali so jih člani nekvalitetni. A ti imajo brez dvoma večino. Kdo naj se potem takle bojuje z mlino na veter? In zadeva je zapela...

Se eno združenje književnikov obstoji v Zagrebu Pen-klub.

Tudi tu je zmazalo blaženo načelo parlamentarne preglasovanja. Posamezniki so

se zaokvirili v svoje interesne sfere, spravili v klub (v nasprotju z njegovimi pravili) ljudi, ki nimajo nič skupnega z literaturo, zagolovili si voliče in izvajajo svoj kardinalni program: večerjajo v Esplanadu.

S tem bi bil problem literarnih združenj rešen, če v Zagrebu vendar ne bi živeli tudi — literatje. Oni, ki so se po tej razvrstitvi v interesne sfere znašli na robu literarnih društev in tisti, ki so dočela prekinili z njimi, imajo takisto potrebo družabnega življenja. Razen osebnih pa obstoje še interesi hrvatske književnosti: prav v interesu te hrvatske književnosti nastajajo potrebe nekega skupnega dela, medsebojne moralne rešitve in pomoči — nastajajo potrebe kolektivne reprezentance.

To, kar je in kar je bilo storjeno, da bi se organizirali naši književniki, se je razbilo in se še razbija ob ozki bazi plemenitih pretenzij v literaturi in na preširoki, platformi društvenega članstva.

Boli kot kedaj poprej se čuti danes v mišjih krogih zagrebaških literatov potrebo organizacije v določeni smeri: na široki platformi pretenzij v književnosti; čuti se potreba centralnega zedinjenega združenja vseh literatov naše države, z ožko omejenim članstvom. Takšno združenje bi moralo biti zbirališče samo in edino le literatov.

Tako jugoslovensko združenje je tudi edino jamstvo, da bi se mogla naša nacija kulturno in umetniško postaviti v isto vrsto z ostalimi evropskimi kulturnimi narodi. In če bi ta pobuda prišla iz Zagreba, mislim, da bi bila simpatična tudi Slovincem in Srbom, zakaj Zagreb bi lahko le zasnoval realizira.

Tradicija ne more tekmovali z dirom današnjega časa. Samo mlade sile bi lahko obvladale tehniško časa in ji vtisnile sodobne kulture. Zato je potrebno skupno delo.

A literarne revije bi morale biti odraz takega dela.

Zagreb je v zadnjem času dal dve ali tri zanimive literarne revije.

Res je, reprezentativne revije Zagreb še vedno nima, kljub temu, da je bila za tako proglašena — pač v zmotnem umevanju literarne reprezentativnosti — »Hrvatska revija«, ki ima dobro tehnično opremo. »Hrvatsko revijo« izdaja Matica Hrvatska. To je društvo, ki je že zlatavaj izbrubilo vsak kontakt s časom. In bi bila potrebna temeljita regeneracija. Urednik revije dr. Branimir Livić je brez dvoma jalovo trudi, da bi izlisen iz tega posušenega drevesa kakšno živlensko kal. Zdi se, da je s svojimi prizadevanji brez meji v tem miljeu.

»Savremeni«, organ »Društva hrvatskih književnikov«, izhaja edino le po dobri volji treh kompanjonov tiskarne »Merkanit«, ki ga tiska. Pred desetimi leti je nemara ta »Savremeni« kaj pomenil v našem literarnem življenju, ki mu sicer ni dajal smeri, vendar ga je vsaj do neke mere ilustriral. Pozneje je tudi on prenehal izhajati. Polje se je povečal znova in zlatavaj izbrubilo izbrubil na vrednosti sodrugini in vsebine. Sedaj ga urejajo neki anonimni odbor. List je — ba je — po zaslugi lastnikov agilitnosti dobro fundiran; sam njegov pojav v našem književnem življenju je prikrupen in zanimiv. Toda manjka mu značilna in bistvena stvar: linija.

Za novo leto je ustanovil mladi zagrebaški pisatelj dr. Mladen Horvat svoj lastni list: »Pantheon«. Doslej sta izšli dve številki. Horvat ima velike pretenzije: skuša dati listu nekaj mednarodnega značaja. Zato prinaša sestavke tujih književnikov v originalnem jeziku. Tako ima vsaj v programu. V prvi številki je priobčil Mauricea Dekobro. V drugi številki mu sicer manjkajo internacionalni sodrugini, zato pa ima nekaj novih domačih imen. Vse to je za enkrat zgolj — zanimivo.

Renomirana »Kritika« Slevana Gologa — trpi za nerednim izhajanjem. Večne finančne nepriključnosti literarnega delavca! Gologa je dal svojem listu izraziti socialno-literarno smer. On je edini pri nas afirmiral solidnost v literaturi.

»Socialna Misao«, ki jo je lani ustanovil sam publicist dr. Božidar Adžija nima leposlovnega značaja. Čeprav je v zadnji številki »Socialna Misao« dosegla svoj kulturno — socialni časopis. Ze z nekaj številkami je »Socialna Misao« dosegla svoj popolni rezon. Naposled — morda je časa važnejše obravnavati socialno kulturne probleme nego pisati beletristiko...

»Nova Evropa« izhaja in to je vse.

»Vijena«, ki je bil v redakciji dra. Ivana Nevešića, je lani naš literarno najbolj

reprezentativni časopis, je lansko jesen prenehal izhajati.

In vendar se čuti potreba velike reprezentativne literarne revije, ki bi zbiral okoli sebe vse jugoslovenske književnike. Taka revija bi imela danes bolj ko kedaj poprej svoj pravi, veliki in uspešni rezon. Vprašanje samo: Ali res ni mogoče, da bi se vsi jugoslovenski aktivni književniki zbrali v eno organizacijo? Ali je to zares tako nemogoče?

Ka Mesarić.

Iz francoske književnosti

Nepregledna je vrsta knjig, ki se kopičijo tako rekoč dnevno na francoskem knjižnem trgu. Ze sam Pariz jih daje v tisočih, a tudi provinca je zelo pridna. Francoski literarni kritiki imajo ogromno — seveda specializirano — dela, da določijo spisom pomembnejših avtorjev mesto, ki jim gre v celokupni slovenski produkciji.

O aktivnosti francoskih založnikov naj da vsaj model pojem pregled knjig, ki jih je izdalo ali jih napoveduje založništvo »Nouvelle Revue Française«, znano pod kratko »NRF«. Ta pregled, objavljen v najnovejši številki »Les Nouvelles Littéraires«, pravi, da je izšlo v času od 1. oktobra 1923 do 15. januarja 1929 pri omenjeni založnici 17 novih romanov oziroma zbirke novel, 1 zvezek poezij, 6 zvezkov esejev, 1 drama, 3 prevodi iz tujih literatur, vrhu tega pa večje število zvezkov v raznih zbirkah, ki jih izdaja »NRF«, kakor so: »Bibliothèque des Idées«, »Les livres du jour«, »Vie des hommes illustres« itd. Izmed pomembnejših jih knjiž omenjamo roman Mauricea Bedela »Molinoff-indre-et-Loire«, ki je dobil Goncourtovo nagrado, M. Mauricejev roman »Amour, Terre inconcuse«, zbirko esejev po kojneja Guillaume Apollinaira »Le Flaneur de deux rives«, esej čisto omenjanega Julesa Benda »Mon premier Testament«, Paula Claudela »Positions et Propositions«, knjigo izbranih spisov Charlesa Peguya, Brionova »La Vie d'Attila« in dve različni nov izdaji znamenite Mauroisove biografije Disraelija. Za čas od 15. januarja do 15. aprila t. l. napoveduje isto založništvo 12 beletrističnih novitet, med njimi Andreja Gidea »L'Ecole des Femmes«, dve knjigi J. Kessela, VI. zvezek največjega francoskega romana v poslednjem desetletju Rogera Martina du Garda »Les Thibaults«, izšli bodo trije zvezki poezij, novi esej J. Benda »La Fin de l'Eternel«, Paula Claudela »L'Oiseau noir dans le soleil levant«, Leona Daudeta »Paris vécu«, dve knjigi Paula Valerija, 5 dram, med njimi Romaina sova predelava Johnsonove »Volpone«, ki se pravkar igra v Ljubljani v Zveigovi predelavi, prevodi Conrad. Rebindranata Tagoreja, Zamiatina (zbirka »Les jeunes Russes«), Poljaka Szynarskega (zbirka »Collection Polonaise«) in cela vrsta novosti v zbirkah »Vies des Hommes illustres«, »Les Documents bleus« itd. Isto založništvo izdaja tudi zbrane spise Marcela Prousta.

Predstavljajo razne literarne časopise in predel francoskih knjižnih novosti, vidimo, kako malo odmeva ima v tem svetu jugoslovenska književnost, da bi se našlo marsikaj, kar bi zdaleč odtehtalo to ali ono sicer mnogo omenjeno knjigo. Vendar že površen pogled pričuje, da so Francozi v prevajanju iz tujih literatur zelo vzdržni; značilno je, da imajo relativno najhujšo prevodno književnost še mali narodi. In pravi ti so z vsem navdušenjem sprejeli avtorsko zaščito, ki jim samim ne bo nudila praktičnih koristi, zakaj o praktični reciprociteti ni besede.

Listi komentirajo s simpatijami, da se je zopet skupina pisateljev zavzela za svolega tovariša Leona Daudeta, ki živi v izgnanstvu v Belgiji. Kakor znano, je bil Leon Daudet, eden najboljših pisateljev novejšega generacije, a tudi vodja realistov, pred leti iz političnih razlogov aretiran. Daudet pa je pobegnil iz zaporov. Več tednov ni bilo znano, kje se skriva. Nenadoma se je opasal iz Belgije, kjer živi v Bruslju in pridno dela. V izgnanstvu pisani štirje zvezki »Cours des Pays-Bas« so njegovo najboljšo delo. Z l. 1927 je pozval sedem odličnih pisateljev Société des Gens de lettres, da naj se zavzame za: zdaj se jih je oglasilo zopet petorica, med njimi tudi levičarsko orientirani, za zahtevo, da se Daudetu dovoli prost prestop v domovino.

Vsekakor je ta solidarnost pisateljev raznih smeri in svetovnih naziranj lep dokaz francoske srčne kulture.

Krize mladega rodu

Med nemškimi romani, ki so dosegli v zadnjih mesecih največji uspeh, sta zlasti zanimiva »Jahrgang 1902«, spis Ernesta Glosiera, in »Josef sucht die Freiheit«, delo Hermann Kestena. Junaka obeh romanov sta mladostnika: prvi junak je postavljen v sredino vojnih dogodkov in upodablja odnos mladine nasproti vojni, drugi roman pa analizira odnos mladostnika nasproti odraslim, ki ga obdaajo.

Prvi romanopisec je imel poglavitni namen, opisati nemir in skrb generacije, ki je odrasla med vojno, krize mladih lu-

di, ki so bili iztrgani očetovski avtoriteti in tradicionalnemu redu in v katerih so povzročila silna in mnogovrstna vznemirjenja, da so rasti hitreje nego katerakoli generacija pred njimi. Ernest Glosier je opisal vse strani te globoke in obsežne življenjske drame. Prebujenje spolnosti pri mladih dečkih, čutne in čustvene krize — to je zgolj ena stran drame mladega rodu. Bistvo problema pa je predvsem socialno.

V tem romanu čitamo, kako je ta rod, »letnik 1902« reagiral na dogodke, ki so se razvijali po izbruhu svetovne vojne, kako je zrl na manifestacije po prvih zmagah, kako se ga je lotevalo malodušje in kako mu je bilo v letih gladi, revolucije in razkroja. Roman ni prosta fantazija, marveč izpoved priče, človeka, ki je vse to sam občutil in doživel. To so preproste, vsakdanje beležke o velikih dogodkih, odvsej, ki so jih zapuščali v občutju oseb, ki nastopajo v romanu. Dejanje se dogaja v majhnem mestu z njegovimi takisto neznanimi prebivalci; čeprav pisca ni šlo za absolutno resnico, so vendar njegove osebe izredno resnične, kakor da bi jih imeli žive pred seboj. Pisec je izborni analiziral mladostni entuzijazem prvih let, naglo dozorevanje in nato prehod k obupu nad vsem, kar je malo prej navduševalo mlade ljudi. Vidimo, kako ta mladina naenkrat zaživi socialno: lakota v mestih jo požene na kmete, kjer težko dela za nahrbtnik moke in krompirja. Vse te izpremembe povzročijo, da dobi mladi rod čisto svoje pojme o dobrem in zlu. Čeprav je dorasčal v kaotičnih razmerah, ima pred drugimi rodovi to prednost, da si je pridobil svoboden pogled na življenje, ki je pred njim razgalilo ves svoj nered in razveljavilo vse konvencionalne vrednote.

Dočim je »letnik 1902« dobil tako rekoč mehanično od same vojne pojme o svobodi, mora junak romana Hermann Kestena sam iskati svobodo. Ta romanopisec se bolj pogloblja v individualno dušo mladostnikov. Deček Jožef — opazuje iz svojega skrivališča za žimnico v kotu sobe najbolj skrivnostne prizore rodnega življenja. Ljubzen, slepe strasti, revščina, sovraštvo, samomor, presestvo — vse to se dogaja v tej sobi in vsiljuje otroku strašno in groteskno privide življenja. Jožef bi rad došel vse to in pobegnil od rodnine, v kateri se čuti priklenjenega. Navda ga silna želja po svobodi in čistosti, hrepenje ven, daš člja ne pozna. Kako prispeti v »svobodo? Oče njegovega prijatelja je obdolen tatvine in zaprt. Dasi mu je ta mož indiferenten, vzame Jožef tatvino nase in tako vstopi v »svobodno« življenje. — V mladih dušah živi nagona potreba žrtvovanja, strast za svobodo v samem sebi. Po tej strasti je postal Jožef tip današnjega mladostnika.

Oba nemška prijatelja sta s svojima romanoma globoko analizirala dušo vojne in povojne mladine.

Anatol France in madžarski pisatelji

Nesmrtni avtor »Thaise«, »Kuhinja pri kraljici gosli nočice« in drugih velikih del ima po svetu mnogo gorečih častilcev. Med njimi spada madžarski pisatelj Sándor Kemery, ki je nekaj časa živel pri Francozi in beležil, kot nekdo Ekekmann, izjave svojega Goetheja. Ko pa ga je Horthyjeva vlada zbog revolucionarstva poglajala čez mejo, je na veliko žalost opazil, da je pozabil doma v Budimpešti svoje zapiske o Francozi.

Kaj storiti? Korz za velja: Sándor Kemery se vrne na skrivaj v Budimpešto. Tu so ga policaji prepoznali in zaprli. Dva meseca je tical v zaporih, nato pa mu je uspelo, da je s skrivnimi listinami pobegnil čez mejo.

V vsaki nesreči je kaj dobrega. V zaporu je pisatelj toliko doživel, da bo lahko izdal pri nekem pariškem založniku svoje spomine z naslovom: »Na polje boletic«.

Zveza pregledalec

Se je ustanovila na Poljskem z naslovom: Związek Zawodowy Tłumaczy (Warszawa, Wspania 51). Tajnica se piše Stella Olgiard. Namen društva: ščititi gmojne, pravne in duhovne pravice prestavljalcev; posredovanje pri inozemskih pisarjih za poslažitve prevodov; navezovanje neposrednih stikov z inozemstvom zaradi enotnosti nagrad avtorjem in prevoditeljem; nadziranje prelagateljev namraz založnikom; izbor del iz tujih slovestev za prevajanje; osnovanje prevodne knjižnice, priročnikov in drugih knjižnih pomočkov. Uspeh te zveze, kakor javlja nova smotra »La Coopération intellectuelle«, zavisi dorek od vprašanja, ali se bodo morale ostvariti tudi po drugih državih slična združenja.

Repertoarji

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

LJUBLJANSKA DRAMA

(Normalen začetek ob 20. uri, izpremembe označene.)

Nedelja, 17.: ob 15. Krojačji junak. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

ob 20. Cyrano de Bergerac. Izven.

Ponedeljek, 18. Volpone. B.

Torek, 19.: Zaprlo.

Sreda, 20.: Vdova Rošinka. Premijerski abonma.

LJUBLJANSKA OPERA

(Normalen začetek ob pol 20., izpremembe označene.)

Nedelja, 17.: Ob 13. Pri treh mladencih, opereta. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Zvečer zaprlo.

Ponedeljek, 18.: Zaprlo.

Torek, 19.: Tosca. Gosnija g. Iličić A.

MARIJBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 17.: ob 20. Operno koncertni večer Zamejševa-Nerajlić-Zivko.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 17. ob 16.: Jesenski manever. Ob 20.: Rajsterna. Gosnovanje Mariborčanov.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

Nedelja, 17.: »Svetnik«. (Izven.)

Iz ljubljanskega gledališča. Premijera Mozartove opere »Bog iz Seraila« se je zaradi bolezni nekega člana in iz tehničnih razlogov zopet preložila. V nedeljo zvečer bo opera zaprta. — Tretje gostovanje Ljubljane ličiča: bo v torek 19. t. m. Gost nastop kot Cavaradossi v Puccini-evi operi »Tosca«. Naslovno vlogo boje ga. Vilfan-Kučeva, Scandija g. Primožič, cerkovnika g. Betetto.

Josip Stolcer-Slavenski

Ni še leto dni, kar je beograjska filharmonija ob priliki prvega jugoslovanskega festivala iz rokopa izvajala Slavenskega orkestralno suito »Balkanofonija«. A Lajovic je v »Jutro«, o tem delu poročal sila simpatično. Pred tedni je »Balkanofonija« izšla v založništvu Schott v Mainz. Dirigiral jo je Erik Kleiber 25. januarja t. l. v berlinski državnih operi »Unter den Linden«. Kakor mi poroča Slavenski je bila izvedba dela na idealni višini. Uspeh pri občinstvu je bil nenavaden, kar je pri delu tako moderne fakture naravnost čudež. Dnevne kritike so bile deljene.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« (Schrenk) poudarja pri Slavenskem silno ustvarjalno silo in moistroko obvladane orkestra. Tudi pripominja, da je skladatelj poskrbel za primerne kontraste, brez katerih vsako kolikar obširnejše delo utrla. Dr. Hut piše v »Halleische Zeitung«, da je »Balkanofonija« pravo muzikantsko delo, rojeno iz prirodne sile in dragocene obogatitve moderne orkestralne glasbe ter da bo dosegla povsod sigurne uspehe. »Berliner Börsenzeitung« primerja Slavenskega zaradi uporabljanja folklornih elementov s Smetano. »Vse je prava, resnična muzika, ki osvaja poslušalca — »Tempo« odobrava skladbo, ne strinja se z naslovom. — »Deutsche Tageszeitung« hvali delo zaradi etnografskih pravcev, oblike, temperamenta in zvočnosti. — Nekoliko kritikov je nastopilo tudi proti, kar je umevno. V svrhu preglednosti

citiram konec kritike v »Vossische Zeitung«: »dovoljeno je biti komponist kakega naroda, ali komponirat balkansko muziko je nesmisel, ako ne označainost.«

Zakaj sem to napisal?

Da se vsaj malo informiramo o našem v Evropi tako uglednem komponistu: da ugotovimo, da je Slavenski prvi in edini jugoslovanski komponist, ki ima v tujini že trdnja tla in končno, da se zavarujemo ob priliki izvajanja podobovprečnih »sinfonij« pred opazkami »na naših vsi kaj boljega, ako vam to ne ugaia.«

Pred kratkim je nekdo (v reklamne svrhe) napisal, da koncert ljubljanskih kritikov onemogoča dober poset koncertov, češ, da vsako nemoderno delo že v naprej ignorirajo. E. briga se publika za kritike! Polez cvička je še mnogo, mnogo vzrokov, da gre človek drugim. Na primer: opetovano prirejanje slabih koncertov. In da dotični, ki agitir

MLADO JUTRO

Kako se je Maca izkazala

Maca, ljubka mlada mačica, je šla v svet sreče iskat.

»Bodi vedno vlijudna.« ji je svetovala mati pri slovesu, »nikoli si ne pozabi očistiti šapice, če si bila kje zunaj v dežju in blatu in pred vsem skušaj postati koristna človeški družbi. Lena mačica, ki pušča za seboj sledove umazanih, mokrih šapic, nima nikoli uspeha v svetu!«

Nu, mačica Maca, ki je bila ubogljiva mačica, je kmalu našla prijazen dom in se storila vse, kar ji je bila mati svetovala. Vedno in povsod je bila vlijudna, nikoli si ni pozabila osnažiti šapic, le nekaj ji je delalo težave — kaj naj stori, da postane koristna živalca.

»Rada bi ulovila miško.« si je mislila Maca, toda iskala jo je zaman, zakaj v kleti in na podstrešju ni bilo miši.

A nekega dne je našla na mizi leseno kletko in v njej je sedela drobna bela mačka. Maca se je zdelo malce čudno, da je miška bela, vendar se je tolažila s tem, da je miške treba uloviti in pojesti in da je naposled vse eno, ali je miška bela ali rjava.

»Zdaj bom postala koristna!« se je razveselila Maca. In takoj se je spravila na posel in udarila miško s šapico skozi špranjo kletke.

»O porednica grda!« so zavpili otroci. »Jankovo belo miško hoče pojesti, ko leži ubogi Janko bolan v postelji!«

»Tega ne razumem,« je rekla Maca. »Prepričana sem bila, da imajo radi le one mačice, ki love miške.«

Drugi dan je šla v gostinsko sobo, da bi lovila muhe. »Taka se bom izkazala!« si je mislila.

Oh, kakšno razočaranje! Nagnali so jo iz sobe in oštelj, zakaj prevrnila je bila vazo in natrgala zastor.

Tudi naslednje dni ni imela sreče. Hotela je pomagati kuharici pri preli-vanju mleka iz lonca v skodelico, a nesreča je hotela, da se je pri tem Maca prevrnila v lonec. Kuharica, ki je bila prepričana, da je Maca to nalašč storila, jo je zapodila iz kuhinje: »Ti grdobica!« je vpila na vse grlo. »Ali ni že dovolj dela v hiši, ko je ubogi Janko tako zelo bolan?«

»Joj, kako sem nesrečna,« je vzdihovala Maca, »prav ničesar ne najdem, s čimer bi se izkazala koristno!«

Stopila je v spalnico in skočila na toaletno mizico, da bi se grela na soncu. A kolikšno je bilo njeno začudenje, ko je videla, da je skočila obenem tudi neka druga črna mačica na toaletno mizico.

Tuja mucka je buljila in buljila v Maco.

»Joj, kako je neotesana!« si je mislila Maca in vzdignila šapico, da bi naučila svojo nasprotnico boljšega vedenja.

A glej, črna mačica je storila isto kakor Maca.

»Nesramnost!« se je razburila Maca in skočila v sovražnico, a kaj, ko se je tisti mah tudi tujka zagnala vanjo. Vendar nista mogli doseči druge druge, zakaj med njima je bilo steklo.

»Takoj jo bom imela,« si je mislila Maca ter iztegnila glavo in šapico za ogledalo. A tam ni bilo mucke. Nato je ponovila ta poizkus z druge strani, a tudi tu zaman.

Tedajci pa se je začel smeh, ki je prihajal od postelje. »Mamica, glej! Maca lovi samo sebe v ogledalu!«

Odslej se je Maci prav dobro godilo. Otroci so jo vzljubili, pestovali in milovali; celo kuharica je kazala svojo naklonjenost s tem, da ji je skledo napolnila s slaščicami.

»Janku se obrača na bolie!« so vpili otroci. »Odkar je videl Maco, kako ljubko se je igrala pred zrcalom, se spet zanima za svojo okolico!«

Maca se je popraskala za ušesom in se čudila. »Kakor vidim, sem vendar postala koristna živalca,« si je mislila. »a nerazumljivo mi je, na kak način sem to dosegla; težko je vse razumeti, če nisi človek — ampak samo mala mačica ...«

Še Hero in Sultan

(Srbska narodna pripovedka.)

Hero je prišel k sultanu in mu prinesel v dar košaro hrušek s svojega drevesa. Stopivši v sultanovo sobo, videl pet, šest možakarjev, ki so bili nekaj ukradli in so jih janičarji prijeli in priveli pred sultana, da jih sodi. Hero, to videč, se stisne v kot sobane in odnese tja tudi košaro, pokrito s prevezo, ki jo je snel z glave, da bi mu oni lopovi hrušek ne ukradli. Ko je sultan slišal obtožbo, zapove: »Vse skupaj v ječo!« in odide v drugo sobo. Janičarji povežejo vse one lopove in Hera z njimi miš; Hero pa se jame braniti: »Kaj ste ob pamet, ljudje božji? Mar ne vidite, da sem prinesel sultanu hruške v dar in da nisem v družbi teh lopovov!« Ali niso mu verjeli, mislili so, da laže in so vrgli nesrečnega s tatovi vred v temnico. Čez leto in dan gre sultan pregledat jetnike in čuje njih pritožbe; nekatere izpusti, druge pa pusti še dalje v ječi. Pride od Hera in ga vpraša: »Odkod pa ti tukaj, Hero, bes te pleni-taj?« »Nobene krivice nisem storil, čestiti sultan, po nedolžnem so me spravili semkaj! Lani sem ti prinesel v dar košaro hrušek, pa so me tvoji biriči z onimi tatovi vred zvezali in vrgli v ječo. Bodi mi milostljiv in Bog naj ti to povrne!« Sultanu je bilo močno žal.

»Povedi ga v moje dvore,« zapove svojemu ministru, »in karkoli si požeeli naj vzame in ne domu.« Minister odvede Hera ter mu pove, kaj je sultan ukazal in mu reče: »Tukajle, v tem zaboju je denar, vzemi ga, kolikor te je volja.« Hero vzame, ali samo deset petic; potem jame brskati po hiši ter najde in vzame neko prav debelo knjigo iz sultanove omare in sekiro, ki jo je zagledal v kotu. Minister se zavzame nad tem čudakom in krene z njim naravnost pred sultana ter mu pove, da ni hotel Hero ničesar drugega vzeti, samo deset petic, koran in sekiro. Sultan se jame smejati in pokliče Hera k sebi, rekoč: »Glej ga, glej, zakaj pa si vzel samo deset petic?«

»Več ne potrebujem, s tem pa si morem kupiti opanke, da ne pojdem bos domov.«

»Čemu pa ti bo sekira?«

»Da tisto hruško doma posečem.«

»Kaj pa boš s koranom?«

»Kaj pa boš s koranom?« položim obe roki nanj in se zakolnem, »Ko se vrnem domov, da vsako leto položim obe roki nanj in se zakolnem, da ne bom poslej nikoli več nosil sultanu darov.«

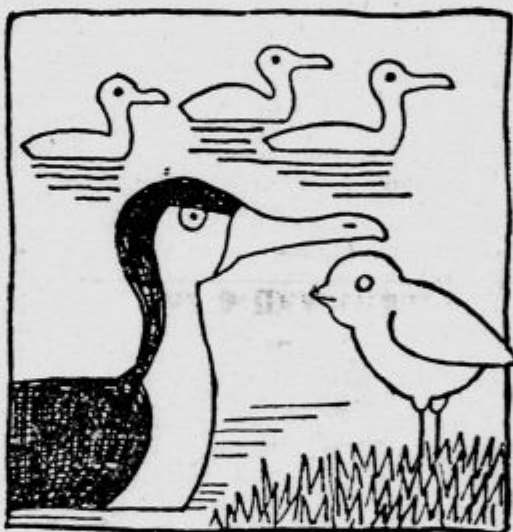
Sultan se jame od vsega srca smeja-ti in mu napolni žep s denarjem ter zapove, naj mu vsako leto nakažejo iz njegove blagajne plačo, dokler bo živ.

Daniilo Gorinšek:

Putka noče v vodo

Mamka goska, gaga gag,
izvalila jajčka,
goske tri so, en gosak
— putka kratkosrajčka,
gaga gag.

Mamka goska, gaga gag,
plavat že jih žuri,
komaj pridejo do mlak,
— putka jo odkuri,
gaga gag.

Mamka goska, gaga gag,
jo prizivati hoče,
putka pravi: nek — nak — nak,
putka v vodo noče,
gaga gag.

Mamka goska, gaga gag,
solze jeze toči,
žaba v mlaki, kvak — kvak — kvak,
— v smeju se razpoči.
Gaga gag.

Aljožij Boh:

Mucka in čarobne igle

Nekega mrzlega jesenskega dne je šla stara ženica v gozd po drva. Ko se je zvečer vračala z butaro drv na ramni, je zapazila bolno mačico za plotom, ki je žalostno mičavkala. Uboga žena jo s sočutjem vzame v naročje ter jo odnese domov. Na poti ji prideta naproti njena otroka. Ko sta videla, da mati nekaj nosi v naročju, sta jo vprašala: »Mamica, kaj nosiš v naročju?« in sta hotela imeti mačico. Toda milosrdna žena ni hotela dati otrokoma mucke, boječ se, da ji ne bi storila kaj zalega,

pač pa je mucko položila na mehke cunjice ter ji dala piti sladkega mleka. Ko se je mucka okrepčala z dobrim mlekom in zopet ozdravela, je mahoma izginila. Čez nekaj dni gre uboga žena zopet v gozd in ko se zvečer vrača z butaro proti domu, pride k mestu, kjer je našlo bolno mucko, in zdajci zagleda tam lepo gospo, ki ji migne, naj pride nekoliko bližje. Ko žena pristopi, ji vrže v predpasnik pet pletilnih igel, nato pa izgine. Žena ni vedela, kaj na stori s tem čudnim darilom. Zvečer je izle položila na mizo ter odšla spat. Drugo jutro pa, ko je vstala, je opazila na mizi par novih nogavic. To se ji je zdelo zelo čudno; zvečer je izle zopet položila na mizo in drugi dan je spet našla izgotovljen par nogavic. Sedaj je žena videla, da je bila za svoje sočutje z ubogo mucko obdarovana z iglami, ki so same pletle nogavice. Ko je imela dovolj nogavic narejenih, jih je prodajala in je bila tako preskrbljena do konca svojega življenja.

Sirotka Slavka

V neki gorski vasici je stala siromašna kočica, v kateri je živela vdova s svojo hčerko. Slavka je bila kaj ljubko dekletce in vsi so jo imeli radi. Ko pa je prišla jesen, je njena mati zbolela in obležala. Slavka ji je stregla od ranega jutra do poznega večera, a nič ni pomagalo. Čez nekaj dni je umrla. Odslej je sirotka sama opravljala vse gospodinske posle, v prostem času pa je sanjarila o bogastvu in sreči. »Kaj naj storim, da si lahko nabavim čedno obleko? Če bi imela kaj obleči, bi lahko hodila v mesto prodajat mleko in tako bi sčasoma obogatela!«

Stopila je k sosedu, bogati posestniku, ter jo prosila za delo, da bi mogla kaj zaslužiti. Soseda jo je sprejela v službo in dejala: »Pomagala mi boš v gospodinjstvu, a jaz ti bom zato kupovala obleko.« Tako se je tudi zgodilo. Odslej je služila Slavka pri sosedu, ki jo je kmalu vzljubila. A Slavka s tem ni bila zadovoljna. Želela si je lastnega doma. Ko je prišla pomlad, je imela Slavka že lepo obleko, bel predpasnik, rjave nogavice, rjave čevličke in lepo čepico. Vsa srečna se je ogledovala z vseh strani in naposled prosila gospodinjstvo za dan dopusta. Soseda je rada ustregla njeni želji in Slavka se je odpravila na pot v bližnje mesto. Napolnila je lonec z mlekom in si ga postavila na glavo, da bi ga nesla na trg.

Dolga je bila pot in Slavka je jela sanjari: »Oh, kako srečna in vesela bo moja bodočnost! Mleko bom prodala in si bom kupila nekaj putk. Putke bodo znesle mnogo, mnogo jajec in poleti bom imela mnogo mladih pišk ... Potem bom prodala nekaj perutnine in za izkupiček si nabavim mladega prašička. Prašiček bo rasel in se redil in ko bo že zelo velik in težak, ga prodam, za dobljeni denar pa kupim lepo kravico in telčka. Tako bo postala sčasoma posestnica; uredila si bom lep dom in bogastva ne bo konca ne kraja ... Bogata bom in srečna!« Od samega veselja je Slavka poskočila, ne videč kamna, ki je ležal sredi ceste. Sirotka Slavka! Spotaknila se je in lonec z mlekom — temeljni kamen njenega bogastva — je pal na tla in se razletel na drobne kose. Tako je bilo konec lepih sanj. Zbogom putke, prašiček, telček, kravica in bogastvo! Lahko si mislite, kako velika je bila Slavkina žalost! Sedla je na kamen kraj poti in mlo zajokala. Kar začuje za seboj glas: »Zakaj plačeš?« Slavka se je obrnila — in glej, tam je stal star možiček z dolgo belo brado in zakrivljeno palico v roki. Slavka mu je potožila svoje gorje in starček se je ubog dekletce zasmililo. Segel je v žep ter ji podaril lep zlatnik, rekoč:

»Ná zlatnik, a svetujem ti, da v bodoče ne zidaš več gradov v oblake. Niti najlepši cilj ne more pomagati tistemu, kdor ne pazi pred vsem na to, kam stopi!«

Slavka je ubogala starčev nasvet. Kadar je hodila v mesto, ni več sanjari-la o bogastvu. Marljivo je delala od zore do mraka in ko je gospodinja umrla, je zapustila vse posestvo njej.

Kdor išče vzrok, ga najde

Lep bel janček se je pasel na travniku. Kmalu se je naveličal zelene trave in skočil k potočku, da si ugasí žejo. Toda iz gozda je prišel stradan volk, zagledal jančka in zarenčal: »Zakaj kališ vodo, ki jo hočem piti?«

»O, gospod volk,« se je zgovarjal janček, »nikar se ne jezite, saj teče od vas proti meni!«

»Kaj za to! Voda je vendarle kalna. In razen tega se spominjam, da si me lani obrekoval!«

»To ni mogoče, gospod volk, saj lani še nisem bil rojen!« je pojasnjeval janček.

»Če nisi bil ti, je bil pa tvoj brat!«

»Nimam brata, gospod!« je odgovoril janček.

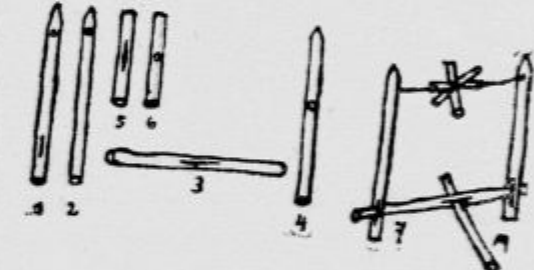
»Tedaj je bil nekdo drugi iz tvoje rodbine; razumel boš, da se mi hoče maščevanja!«

Tako govoreč je skočil volk k jančku, ga zadavil in odnesel v gozd, kjer ga je požrl.

Za spretné roke

Mlinček na sapo

Mlinček na sapo je prijetna igračka, ki nič ne stane, pa je vendar zelo zabavna. Potrebujemo samo pet lepih gosjih peres, dolgo iglo in nožiček. Od peres si narežimo štiri po 10 cm dolge cevke. Cevki št. 1 in št. 2 napravimo skozi eno samo steno majhni luknjici, v

katere bomo vtaknili osi kolesca. Cevki št. 3 napravimo z nožem natanko v sredi zarez. Št. 4 zopet izvrtamo majhno luknjico skozi eno steno in sicer 3 cm od vrha. To cevko zamašimo na vrhu s pečatnim voskom.

Kolesce: od peres odrežemo dve 4 cm dolgi cevki, ki morata biti na obeh koncih odprti. Št. 5 naredimo v sredi zarezu, skozi katero potegnemo št. 6. Obe morata tvoriti pravokoten križ. Skozi središče tega križa zvrtamo luknico, kamor vtaknemo tanjšo cevko, skozi katero zdaj potegnemo iglo.

Ko smo si vse to pripravili, sestavimo mlinček tako, kakor nam kaže slika 7. Pri A pihamo v cevko in jo toliko časa naravnavamo naprej in nazaj, dokler se ne prične loviti zrak, ki ulaja skozi luknico, v votle cevke kolesca. Tedaj se prične kolesce veselo vrtiti in mlinček na sapo je gotov!

Koliko jajec je pojedel Brdavs na tešče tisto jutro, preden se je bil s Krpanom? (eno, potem ni bil več tešč)

Sem najtemnejša, ko je najsvetlejša, najtoplejša, ko je najbolj mraz in najhladnejša, ko je najbolj vroče. (klet)

V čem sta si podobna slikar in lovec? (oba bi rada zadel)

Slepi je videl zajca, kako teče, hromi ga je ujel, golj ga je vtaknil v žep, kaj je to? (laž)

Najin prvi lov na tigre

Moti je zatrobila na poplah. Ponevedoma se je bila z rilcem dotaknila mrtvega tigra; v svoji ženski bojazljivosti je odskočila nazaj, zaletela se v naš »mahana« in ga podrla.

Mislite si ta polom! Vin je bil pal na g. Radcliffea, name je pritiskal stric Sam z vso svojo težo; vsi smo hiteli, da bi se čim prej izkopali izpod sloničinih nog.

»Val! Val!« je vreščal vodja domačih lovev in »mahavt« je na vse pretege miril razburjeno žival. Toda »biser« je mahal z rilcem okoli sebe in se ni dal potolažiti.

Vodja domačinov je prižgal svojo plamenico ob »mahavtovi« in nas je peljal k mrhovini. Zeljno smo jo ubrali za njim. Kdo popiše naše zadoščanje, ko smo zagledali mrtvo tigrico, zlekignjo nedaleč od naštrgega bivola!

Ubila je bila tedaj samo ona. Kje je bil njen tovariš? Ali se je besen plazil okoli nas, da osveti njeno smrt? Strahoma smo se ozirali po temni džungli, pripravljeni, da zdajci spet zagledamo žareč krogi njegovih oči. Morda jih je videla Moti, kdo ve? Vsekako je bila tako razburjena, da nas ni hotela spustiti nase.

»Tedaj moramo peš ostaviti džunglo,« je rekel gospod Baigree ter po-

slal domačina naprej, da nam je svetil s plamenico.

Stric Sam se je zdaj pa zdaj oziral preko rame in lahko si mislite, da jaz tudi. Vsi štirje smo držali puške napete v rokah. V svoji domišljiji sem vso pot videl tiste ognjene kroglice, da, celo zver, kako je prežala na nas izza dreves. Globoko sem se oddahnil, ko smo prišli iz gozda in zagledali zvezde, ki so sijale na nebu.

Ko smo dospeli na plano, se je Moti vendar že pomirila in nam milostno dovolila, da smo zlezli nanjo. Jadrno jo je ubrala proti domu in tako smo srečno dospeli v tabor.

Drugo jutro smo šli brez nevarnosti po ubito tigro. Dolga je bila skoro deset čevljev. Vin se je kakor zaljubljen sklanjal nad njo; a vendar je za-trjeval, da njegova sreča ne bo popolna, dokler ne podere njenega kraljevskega soproga. »Gvale« so trdili o njem, da se še vedno klati po okolici.

Nekdo ga je bil videl, kako se je utrnil v visoko travo; drugi ga je uprežal, ko se je senčil pod velikim slivovim grmom — obakrat v bližini dolnice med gričema. Vse »gvale« so bili slišali rivojenje, s katerim je neprestano klical tovarišico. Bivolove kosti so bile obrane do belega in gospodar džungle je spet postajal lačen.

»Progsti!« — so strahoma namigavali o njem domačini, zakaj vsak se

ga je bal nazvati s pravim imenom: »bagh«.

Midva z Vinom sva upala, da bo spet podrl kakega bivola, toda vodja domačinov je trdil: »Ne pobiti bivola, odkar izgubiti samico.«

»Nu.« sem vzkliknil, »nadejam se vsaj, da tigar ne misli umreti od žalosti!«

G. Radcliffe nama je to pojasnil. »Noben tigar se ne loti sam doraslega bivola,« je dejal. »Na tak posel se spravi vsaj dva. Eden mu skoči na grlo, drugi pa mu raztrga kite v kolčnih, da ne more naprej. S pohabljenimi nogami postane bivol lahek plen in pogosto pade, ne da bi prišlo do boja.«

»In tigrji napadejo vselej le bivola, ki je zablodil v stran od črede,« je dodal stric Sam. »Dokler je čreda strnjena, se ji noben tigar ne upa približati, zakaj vsi bivoli bi se vrgli nanj in težko da bi odnesel zdravo kožo.«

»Stric Sam,« sem vprašal, »ako se tigar premisli, preden gre sam na bivola, kako bomo mi prišli tigrju do živega?«

»Vprašaj g. Baigreeja,« je rekel stric. G. Baigree se je smehljaj, čeprav ga je noga še vedno bolela. »On nerad ždi v »mahanu« pri mrhovini; njegov način je, da gre za tigrmom in ga poišče, ne pa da bi čakal tigra, kdaj pride k njemu.«

»Ali pojdemo na tigrja, g. Baigree?« je z drhtečim glasom vprašal Vin. »Pojdemo, pojdemo,« se je nasmehnil g. Baigree. »Naročil sem slone za jutri.«

Vinovi lasje so se najčezili od razburjenja, da se mu je kar čepica vzdignila na glavi.

»Slone!« je vzkliknil, »In — midva s Tomom bova smela z vami?«

»Kakopak,« je rekel veliki lovec in ga potrepil po ramenu. »Če si le upata, da je vajin pogum tej nalogi kos. Tak lov zahteva trdnih živcev, bistrih oči in ureden rok. Vidi se mi, da ima moj mladi prijatelj vse troje.«

Vin je od radosti zardel kakor mak. »Hvala vam, gospod,« je zajecjal in solze so mu zalile oči. »Vse svoje življenje hrepenim po tem, da bi postal lovec. Skušal bom biti prav tako spreten in neustrašen, kakor ste vi.«

Mislite si najina čuvstva, ko sva drugo jutro zagledala šest slonov, tri vse like s »havadma« in hrbtih in tri manjše. Le-ti, med njimi tudi Moti, so nasili samo gonjače, veliki pa so bili namenjani za nas lovece.

G. Baigree in »mahavt« sta imela svojega slona, Vina so povabili v »havad« strica Sama in g. Radcliffe se je zadovoljil z mojo družino.

Na poti v džunglo smo prišli do travnatega močvirja; lepšega si tigar

ne bi mogel izbrati, da se v njem ohladi od solnčne pripeke.

»Oglejmo si najprej tu,« je velel gospod Radcliffe.

Lepo je bilo gledati trojico manjših slonov, kako so na povleč svojih »mahavtov« slovesno krenili v travo, med tem, ko smo mi v svojih »havadah«, vsi v enaki razdaljah drug od drugega, napeto čakali, kdaj plane »progasti« iz močvirja.

»Splašiti utegnemo vsakojako divjad,« mi je rekel g. Radcliffe, »zajec, jelene ali celo divje svinje; toda ker smo se odpravili na tigre, Tom, je danes prepovedano streljati na kaj drugo.«

»Oh, razumem — in komaj sem to rekel, je že nekaj šinilo po visoki travni.«

Vsi kakor eden smo dvignili puške. Kakopak! Bil je samo jelen, ki je v dolgih skokih bežal proti džungli, ne da bi ga kdo nadlegoval.

A v tem je prilomastilo nekaj drugega; začuli smo jezno kruljenje in takoj nato Motin bolestni krik. Vzdignila je bila čemerikavega merjasca, ki jo je zlovoljno ubral mimo nje in se pri tem ni pozabil obrežiti ob njeno nogo.

Tedajci pa je drugi slon, ki je dotlejš

Iz življenja gozdnega samotarja

Dobrodušni kosmatinec — Medvedova jutranja molitev — Moje prvo srečanje z medvedom — Medved Mujko in njegov mali prijatelj — Junak Blagoje izpod Vitoroga

Od kar sem lovec, čutim za njega posebno simpatije in, odkrito povedano, spoštovanje. Naj bo kdo kakršen hoče, jaz gledam na srce, in kar se tega tiče, moram dati medvedu najboljšo spricovalo. Dobričina je, in ne vem, kako je mogel priti na glas hudobne in nevarne zverine. Saj že to govori zanj, ko ima smisla za humor, za šalo, in ljubi godbo, — in to v toliki meri, da se pusti celo ponižati na ulogo plesača in glumača pri ciganih... Z življimi pa je kakor z ljudmi: hudobni ljudje ne poznajo šale, kvečjemu kako prav surovo.

Volk, ta je rojen razbojnik in zločinec, krvočen morilec, ki ni vreden da živi, ampak medved, njemu je kap hrček-lesnik ljubši nego kaka mastna ovnova gnjat, in če že mora preliti kri, stori to le v sili, kadar ni drugega za pod zobe. Takole spomladi, ko zapusti svoj zimski breg, ko je ves slab in se stradan, pa ni zanj nikjer še pravega živčja, takrat ga rado zapelejo kako prijazno rejeno živčine na zeleni paši. Drugače pa... Neka statistika bosanske uprave iz leta 1910, ceni letno škodo, povzročeno na živini od volkov, na 200.000 kron, škodo od medvedov v istem času pa na samo 800 kron. Torej malenkost. In medvedov je v Bosni bogome veliko, po hrbljinskem pogorju se jih je jeseni paslo vsaj kar po šest skupaj na divjih hrskah.

Medved je miroljuben samotar, ki se človeka najraje ogiblje. Njegovo stališče napram človeku je čisto pravilno: Pusti me na miru, saj ti tudi jaz nič nečem. V resnici ne vem primera, vsaj dokazanega ne, da bi se medved kdaj sam od sebe lotil človeka. Kar takole pripovedujejo, to so same bajke. In gotovo tudi tista dva medveda, ki sta raztrgala vseh 42 hudobnih dečkov, ki so zasmehovali starčka Elizeja, nista storila tega iz lastnega nagiba, ampak na višji ukaz. Službeno takorekoč. — Kaj drugega pa je, kadar je medved ranjen ali drugače kaj razdražen: takrat Bog s teboj, brate, če te dobi v svoje strahovite šape, s kremplji, ki so kakor je-kleni srpi!

Na medvedu je simpatično tudi to, da kadar ubija, ubija spodobno, usmiljeno: en udarec njegove močnejše šape, in vse je končano. Dočim volk, ta mesari na najgrš, najgrozovitejši načine, trpinči svoje žrtve brezsrčno. Videl sem kravo, ki ji je volk iztrgal iz živega telesa, iz ledij kos mesa. Očividno ni bil niti lačen, ampak je storil to zgolj iz krvoželja, v svojo zverinsko zabavo.

Medved ni tak. On si vzame samo, kolikor potrebuje, da si uteši glad. Seveda, nič ne rečem, tudi pri medvedih so izjeme, kakor pri ljudeh, — pa se urajma včas kakšen izpriženec, kriminalen tip, ki ga je treba iztrebiti.

Meni je medved vedno imponiral že zaradi orjaške svoje moči. Čudovita je ta moč. Na lovu na Zvezdi-planini sem videl medveda, ki so ga gonili psi, kakš se je pognal čez širok prepad kot pšica, — bil je to skok, ki bi ga ne zmogel noben gamz. A ne le to, kako je skočil, ampak se veliko bolj to, kako se je onkraj zasidil v popolnoma navpično steno, da ni zdrknil v globočino. Moč teh šap, teh krempljev!

Na Hrbčini pa so mi seljaki pokazali kralj, kjer je medved postal junca in ga nato čez visoko skalovje zvelkel gor na vrh. Kako je to napravil, mi je uganka, in da nisem videl tiste krvave proge, ki je zaznamovala njegovo pot, bi tega nikoli ne verjel. Celo seljaki, vajeni marsikake »medvedje«, so značevali z glavami in dežali: »Naj ga le ima junca. Bokme, zaslužil ga je.«

Dva dni za tem sem imel srečo, da sem tega istega medveda videl na lastne oči. Bilo je ob jutranjem svitanju, ko sem zapustil svoje skrivališče v brinju, kjer sem prežal na petelinu - ruševca in stopil na bližnji vrh, da z daljnogledom malo preiščem okolico. In takrat sem ga opazil, na kakih 600 metrov zračne razdalje. Na golem ploskem griču je stal orjak, ves oblit od rdeče zarje in se umival z roso. Pri tem je

delal kretnje kakor musliman, kadar se v molitvi klanja Alahu. Dolgo sem ga mogel tako opazovati in je bil to najlepši pogled, ki sem ga kdaj imel kot lovec.

Prvo srečanje s stricem kosmatincem pa sem doživel na Igman-planini, prav za prav s teto kosmatinko. In to srečanje ni bilo nič prav prijetno.

Pripetilo se mi je to vročega poletnega dne na neki jasi, ko sem baš obiral maline, ki jih je bilo tam vse rdeče. Puško in nahrbtnik sem bil obesil na drevo, slekel tudi suknjič, zavihal rokave in se tako lepo miroljubno že precej časa pasel po gostem robidovju, ko je čez jaso naenkrat prilomastila medvedka z dvema mladičema. Vrag vedi, odkod so se vzeli — a naenkrat so bili tu. In jo ubirali naravnost dol k meni. Toda kakih deset korakov nad menoj so zavili v stran, in vse bi bilo dobro, da se ni tisti hip en medvedek zapletel v robide in zavekal kot otrok. Blisko ma se je stara okrenila — in takrat je zagledala mene. Pa je gotovo mislila, da sem jaz malemu kaj žalega storil, zakaj votlo je zarenčala in se dvignila pokoncu — komaj pet korakov od mene. O —!

Hip sva si pogledala v oči, jaz v nje ne togotne, strahotne, ona v moje prestrašene, obupne... In še danes sem prepričan, da je uprav ta moj obupni pogled ganil medvedkino srce — ženska je bil tedaj že precej odrasel, ko ga je gozdar zaradi nekega pregreška kaznoval, ga je to tako užalilo, da je ponoči pobegnil in ga ni bilo več nazaj. Čez leto dni, neke nedelje, ko je bila doma sama služabnica z otrokom, pa se sredi dneva naenkrat pojavi na verandi velik medved. Služabnica je od strahu skoro omedlela, otrok pa je zavriskal: »Mujko, o Mujko!« in stekel medvedu naproti. In potem se je ta medved z otrokom igral po vrtu in po hiši celo uro, tako je pripovedovala služkinja, dokler ni spet odšel. »Mujko!« je jokal otrok za njim, in medved je res še enkrat obstal in pogledal nazaj, potem pa ga je zagrnila šuma. Prišel je bil samo, da še enkrat vidi milga prijatelja svojega detinstva in da vzame slovo za vedno...

Dobričina je medved in ni zaslužil, da je na tako slabem glasu pri ljudeh. Pa saj je največ le od lovcov tako razvpi kot strašna in nevarna zverina. Razumljivo. Medveda ustreliti, to je imenitna stvar. To pride celo v časopise... In čim nevarnejše je prikazan lov na medveda, tem imenitnejše izgleda to za lovca. Vendar ne vem, če je

se v takih trenutkih zanimal za mumije... Toda takrat je bilo kakor zakletost; kamor sem se ganil, je bila mumija za menoj... Videl sem, da me zasleduje. Prešel sem na prste vse ženske, ki sem jih poznal zadnji čas in nisem mogel dognati, da bi bila katera izmed njih. Moram reči, da je bila njena maska ne le nevarna, ampak na ravnost ponesrečena. Bila je zopna in odbijajoča. Pomislite, da taka maska popolnoma prikriva oblike telesa in da je to vselej sumljivo. Bila je podobna rujavi vreči z velikimi obkoljenimi očmi. Skušal sem prodreti v skrivnost skozi tisti dve odprtni, za njimi so se kazale temne neznane oči, ki so gledale vame živno prosoje. Bilo me jih je strah in sem se jim izogibal. Toda mumija je bila vedno za menoj; pri prvi priliki je stopila molče k meni in s poklonom prosila za ples. Veste, da v takem slučaju ni mogoče odreči. Da bi ji pokazal svojo nevoljo, nisem hotel začeti razgovora. K sreči so me ji kmalu druge maske iztrgale iz rok. A to je ni motilo, da bi mi ne bila sledila, kjerkoli sem se ustavil, mumija je bila za menoj in me je gledala...

»Jaz te poznam,« je rekla mimogrede in je imenovala letovišče, kjer sem prebival preteklo poletje. Tudi to me

to kaj junaškega: zvabiti medveda na kako mrhovino in ga tam z visoke varne preže počiti. Ali pa ga takole pričakati nad njegovim bregom takrat, kadar prvič spet prileze ven, še ves krmežljiv in oslabljen od dolgega zimskega spanja, pa mu od zgoraj dol zavratno pognati strel v glavo.

Junaško pa je to, kakor je naredil moj prijatelj Blagoje izpod Vitoroga, ki je, ko sta se nenadoma srečala z medvedom, kar meni nič tebi nič sprožil vanj svojo staro zarjavelo šišano, s katero bi komaj ubil mačko, in sta se nato z medvedom spopadla. O, to je bil res boj na življenje in smrt, iz katerega je Blagoje, hvala svojemu nožu, sicer izšel zmagovalce, — ampak kakšen. Bože moj, kakšen! Tri mesece je ležal Blagoje v bolnici, da so ga zdravniki mogli za silo spet zakrpati.

In če ga zdaj sreča kaka ženska, se prestrašeno prekrži. Blagoje pa se za to nič ne zmeni: Kaj, če je malo popačen obraz in drugo. Samo da je srce ostalo živo, srce junaško, in da so oči ostale zdrave, oči sokolje, pa hvala Bogu!

Josip Fr. Knaifč.

Kino

Pismo iz Hollywooda

(Od našega poročevalca.)

Moj prijatelj scenarist, ki je že pet let zaposlen v Hollywoodu, je imel sprva velike težave s plasiranjem filmskih zgodb pri filmskih producentih, tako da je še končno odločil poslati jih nekemu newyorškemu mesetarju z manuskripti v eventualno prodajo. Le-ta je eno teh zgodb nedavno poslal nekemu hollywoodskemu producentu, ki jo je takoj kupil. Seveda je bilo avtorjevo ime na manuskriptu psevdonim. Producent, ki je potem iskal pisatelja, da mu napiše scenarij, je nevede poklical pravega avtorja k sebi in ga je angažiral za scenarij. Toda prej je hotel čuti njegovo sodbo o kvaliteti filmske zgodbe. Pisatelj je seveda rekel: »Kolosalno!« — Komično, ne?

Najstarejša hollywoodska filmska igralka je Marija Percivalova, 77letna komparska, ki je pri filmu zaposlena že celo vrsto let. Nastopila je tudi z manjšo ulogo v Janningsovem filmu »Kralj Soho«. Nemškega zvezdnika je njena mimika tako prevzela, da je rekel: »Ta ženska samo zato ni postala velika filmska diva, ker v njeni mladosti še ni bilo filmske industrije!«

Če vas, čestiti čitatelji in čitateljice, kaj zanimajo statistike, potem vam bom z naslednjimi številkami brez dvojbe ustrejel. V hollywoodskih atelijih je v vseh strokah filmske industrije zaposlenih po približno 43.000 oseb. Skupno je to devet velikih in pet in štirideset manjših atelijev. Tehničnih in trgovskih nastavlencev je okrog 14 tisoč, komparsov pa 27.000. Vsi komparski so vpisani v centralnem uradu za oddajanje ulog, ki jih potem po potrebi pošlje različnim atelijem.

Polepševanje žen

Spisala Greta Garbo.

Naši časi zahtevajo od žene, da je lepa in da se polepšuje. Bolje povedano: ženo silijo razmere k polepševanju. Lepota je za njo življenjski boj in s tem boj za srečo.

Tako je bilo vedno, porečijo modri gospodje, ki vedo kaj o lepi Heleni, Kleopatrin in Pompadurki. To so žene, ki so živele pred stoletji in tisočletji ter so bile lepe brez slehernega polepševanja in so s svojo lepoto povzročile razne zapletitve v zgodovini. Toda mi ne maramo, da bi bile take dame ideal naše dobe. Nismo postale bog ve kaj moralne, toda lepota si lahko predstavljamo tudi brez greha. Prej je bilo ženskam lahko. Že od rojstva so pripadale golemu družabnemu sloju in tam jim ni bilo težko najti si moža, ker so za to skrbeli drugi — roditelja, tete, strici in dr. Rodnja je smatrala za svojo dolžnost, da najde dekletu moža. Če je deklet bilo lepo, si je krog možkih, s katerimi je lahko računala, povečala, toda krog je vedno ostal tako ozek, da se ženam ni bilo treba mnogo truditi s polepševanjem.

Danes je to drugače. Žena je bolj navezana sama nase kakor je bila prej. Priporila si je svoje mešanske pravice, nič več ni sužnja okolice in ima priliko, da pride njena osebnost bolje do izraza. S tem pa je dosegla, da se ljudje manj brigajo zanj, in zato mora sama skrbeti, da bo ugajala možkim in da si bo dobila moža.

Razen tega se ne maramo odpovedati ljubezni. Prav za prav bi brez ljubezni, te vevkovne in največje iluzije v naši mehanizirani svetlobi, ne moglo živeti. Moškemu pa, ki si ga nameravamo pridobiti, se moramo kazati lepe in priključive. V tem položaju pridejo moderni ženi vsakovrstne stvari na um, da si razvije in oplemeniti svoje čare in lepoto. Masaža in gimnastika, sport in kozmetika, higijena in negovanje telesa, ne

moč privilegij moškega spola, odličnih in imovnih dam in svečenic Venere, so danes postali skupna dobrina vsega ženskega spola. Zene polepšujejo svoj stas, hojo in barvo. Današnja žena je nasproti včerajšnji pravcaro »razuzdano bitje«. Ne vem, ali so današnje žene bolj zadovoljne. Mislim pa, da so srečne. Jaz sem srečna, da živim v teh časih.

Številke govore

Več ko deset tisoč angleških milj je bilo potrebnih, da je Lon Chaney dosegel svojo današnjo popularnost. V to številko računa John Nicolaus, šef Metrogoldwynovega oddelka za kopiranje filmov samo filma, ki je v njih Lon Chaney nastopil kot zvezda. Gre namreč za milje celuloidnega traku, na katerih so bili kopirani Chaneyevi filmi, pri čemer niso vračunani obligatni odpadki, ki jih je gotovo tudi kakih deset tisoč angleških milj ali 180 milijonov metrov.

Filmov Johna Gilberta je bilo kopiranih po približno 85 milijonov metrov. Za njim je na vrsti Norma Shearer s 67 milijoni. Hobart Bosworth, ki je nastopil že v prvih filmih, ki so vobče bili posneti v Kaliforniji, pozneje pa sodeloval v sedemsto filmih, ima 22 milijonov metrov. Edward Conelly, star karakterni igralec, ki je nedavno umrl, ima 4 milijone metrov. Greta Garbo ima za seboj 6 filmov in 1.600.000 metrov celuloidnega traku.

Te številke se zde neverjetno visoke. Toda vpoštevati je treba, da napravijo vsakega negativca najmanj 40 kopij, večinoma pa več sto in tako nam postanejo gornje številke razumljive.

V Ameriki pripravljajo filmsko adaptacijo najlepših Andersenovih pravljic.

Novi film Greta Garbo bo imel naslov »Tigrova koža«.

Ernst Lubitsch pripravlja film »Večna ljubezen«. V glavni ulogi bo nastopil John Barrymore.

Frank Capra (USA) vrti film »Moč tiskar«. King Vidor režira film, v katerem bodo igrali sami črnci.

Socijalna politika

Zanimive socijalno-gospodarske publikacije Delavske zbornice

Delavska zbornica za Slovenijo je slovensko publicistično knjižnico obogatila z važnimi in zanimivimi publikacijami: izdala je »Letno poročilo Zbornice za Slovenijo za leto 1927 in 1928« in posebno brošuro »Iz statistike našega delavskega zavarovanja«. Letno poročilo ni navadno poročilo z naštevanjem suhoparnih dogodkov in podatkov iz poslovanja Zbornice. Poročilo je znanstvena publicistična zbirka načelno važnih člankov o perečih socijalnih problemih delavstva in zbirka zanimivega socijalno-političnega statističnega gradiva.

S tem delom je delavska zbornica za velik korak stopila bliže eni svojih glavnih nalog: vsaka stanovska zbornica mora biti poleg administrativne korporacije, ki opravlja tekoče dnevne posle v zaščito interesov svojih članov, tudi korporacija, ki problem javnega življenja znanstveno obravnava in tako pripravlja edino pravilno osnovo za temeljito in trajnejše ureditev medsebojnih interesnih odnosov. Delavska zbornica je stopila na pravilno pot: pojave dnevnega življenja hoče objektivno znanstveno analizirati in s tem pri reševanju problemov izločiti dostikrat samo slučajnostni vpliv razredne moči ali morda celo demagogije.

Pri nas na splošno manjka znanstvenostudjskega dela, objektivne poglobitve v govorice števil ter raznih socijalnih in gospodarskih pojavov. Zato se dogaja, da skušamo marsikaj problem rešiti z napačnimi ali nesposobnimi merami ali samo na pol. Vidi se, da se Delavska zbornica trudi, dati realne osnove novemu modernemu delovnemu redu. V resnih razmotiranjih se poglavlja v skrivnosti povojne pravne discipline. Delavska zbornica ustvarja novo civilizacijo: spoštovanje pred delovnim pravom. V tem delu je velik kos soudeležbe Delavske zbornice na delu pri konsolidaciji države in pravnega reda ter pravne varnosti. Poročilo razpravlja o unifikaciji obrtnega in rudarskega prava in pri tem podčrtava nove pridobitve na polju juridičnega raziskavanja o osebnih in materialnih pravicah človeka. Poročilo prinaša osnutek zakona o službenih odnosih poslovnega osebja, v katerem kaže smernice novega delovnega prava.

Posebno pažnjo zaslužijo statistične študije. Popolna in poučna je študija o mezdah, ker ona ni izumetničena, ampak sestavljena na dejanskih razmerah in nudi v marsikaterem pogledu važno snov za študij socijalne in gospodarske strukture Slovenije. Študija o potrošnji in gibanju cen nudi verno in realno sliko življenja delavca. Študija

me je gledala od daleč. Bil sem vesel, da sem bil prost in da me nihče ne moti sredi vselega rajanja. Mumija je izgnila. »Mogoče«, sem si mislil, »se skriva za njo kaka lepa skrivnost in ni lepo, da se ne zanimam, kdaj in kam se bo odpeljala.«

A takrat mi ni bilo do avantur, bil sem zadovoljen v svoji samoti in gledal sem življenje od daleč, ne da bi se hotel kakorkoli udeležiti njegovih sladkosmešnih neumnosti, ki nosijo s seboj toliko britkosti in bolesti.

Vračal sem se z maskerade po lepo pobeženem mestu in poezija snežene noči mi je bila skoraj zabavnejša od plesnega šuma, ki je izvenel skozi razsvetljena okna visoke dvorane. Komaj da sem se drugo jutro še spomnil na mumijo — a spomin je bil kakor britek očiček na mojo brezbriznost za usodo neznanke, ki se mi je bližala.

V sredo sem šel na ples. Priznati moram, da brez posebnega zanimanja, in sem sklenil, da z ničemer ne pokažem svojo radovednost, kajti v resnici bi bil šel na ta večer tudi brez njenega povabila, ker sem bil tiste dni zelo razpoložen za predpustno rajanje. Veste, da mi včasih postane družba zopna. Zato nisem imel vzroka, da bi bil vstajal doma.

Španska hripa!

INFLUENZA

Za ojačanje rekonvalescentov je izborna sredstvo

1797 a

Vprašajte zdravnika za svet

Dobiva se v lekarnah.

ja vsebuje bogate statistične podatke. Posebno poglavje je posvečeno gospodarski in socijalni statistiki rudarstva v Sloveniji. Davčna statistika odpira pogled v zanimivosti naše davčne zakonodaje s stališča socijalnih vidikov. Iz pregleda mezdnih in drugih pokretov ter stavk moremo sklepati na uspešno praktično dnevno zaščitno delo Zbornice.

Izredno poučna je tudi brošura »Iz statistike našega delavskega zavarovanja«. Delo in material za to študijo je nudil po svojem statističnem oddelku OUZD. Material je obdelan pregledno in poučno, tako da morejo podatki delavskega zavarovanja služiti kot dober gospodarski barometer. Tudi v tem leži pomen in važnost zavarovanja in OUZD s svojim statističnim delom brez dvoma vrši važno narodno-gospodarsko študijsko in praktično delo. Delavski zbornici pa gre zasluga, da je podčrtala potrebo znanstvenega obravnavanja problema delavskega zavarovanja nasproti površnemu gledanju na stvar.

Nova ureditev prispevkov za bolniško zavarovanje. Minister socijalne politike je na podlagi sklepa ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev odločil, da se bolniško-zavarovalni prispevki od 1. februarja t. l. pri posameznih okrožnih uradih uredi sledeče: 36 odst. tedenska premija za enodnevne zavarovane mezde velja za okrožne urade Ljubljana, Zagreb, Beograd, Banjaluka, Belovar, Brod, Karlovac, Mostar, Niš, Novi Sad, Sarajevo, Skopje, Sombor, Subotica, Susak, Travnik, Tuzla, Vršac, Zemun, Društvena blagajna »Merkur« v Zagrebu in Trgovsko bolniško podporno društvo v Ljubljani, 39 odstotka premija velja za Dubrovnik, Veliki Bečkevek, Osijek in Varaždin, 42 odst. premija pa za Okrožni urad v Splitu. S tem je delno odstranjena možnost, da posamezni okrožni uradi slabo gospodarijo na škodo onih, ki gospodarijo dobro, kar je bilo pri enotni, za vsa država enaki premiji mogoče.

Državna podpora starcem v češkoslovski republiki. Socijalno politični in proračunski odbor praškega parlamenta sta dne 7. in 8. t. m. sprejela zakonski osnutek, s katerim se zaključuje veliko socijalno zavarovalno zakonodajno delo bratske republike. Zakon dopolnjuje in izpopolnjuje starostno zavarovanje. On misli na one osebe, katere po zakonu o starostnem zavarovanju radi previsoke starosti ne morejo biti sprejete v redno obligatno zavarovanje. V postev pridejo tako delavci, kakor tudi oni obrtniki in trgovci ter mali posetniki, ki so izzveti iz zakona o starostnem zavarovanju samostojnih oseb. Vsem tem starim osebam priznava novi zakon posebno podporo iz državnih sredstev, ne da bi bila z zakonom ukinjena dolžnost ubožnega skrbstva občin. Podpora sicer trenutno ni velika, vendar pa ustvarja načelo redne državne podpore proti nesistematičnemu in ponižujočemu sistemu ubožnih podpor po občinah. Podpora bo znašala Kč 500 na leto. Tej podpori morajo občine iz lastnih sredstev priznati posebno doklado od 10 do 20 odst. državne podpore. Tako je čsl. republika znala ustvariti predpogoje, da je vsak njen državljan za slučaj potrebe vsaj skromno prekrbljen.

Znižanje nezdolžno-zavarovalne premije na Češkem. Nezdolžno-zavarovalnica za Češko v Pragi je zavarovalno premijo za I. 1929. znižala od 6 na 5 in pol vinarjev za vsak nevarnostni odstotek pri Kč 100 zavarovanega zasluzka. Pri nas znaša premija 6 odst., kar ima svojo utemeljitev poleg v raznih drugih momentih tudi v tem, da pri nas znaša najvišja renta 100 odst. zavarovanega zasluzka, pri praški zavarovalnici pa le 66 in dve tretjini odstotka zavarovanega zasluzka.

Najboljše najtrajnejše, zato naicenejšel

Dr. L. L.

Mumija

»Najnevarnejše so maske, ki so najbolj zakrite.«

»Kako to misliš?«

»Za takimi maskami se navadno skriva zvižaja, past... Ne eden se je že vjel. Ali pa se skriva pod masko star, nclap obraz. Mogel bi vam povedati slučaj... Ko se je tista maska razkrinkala, smo bežali in bilo nas je skoraj sram...«

»Ne vselej, ne vselej! Dovolite, da povem zgodbo, ko je bila taka maska izjema,« je rekel Mario. »Pomislite, da je predstavljala mumijo. Ali si morete misliti bolj nevhaležno masko od mumije. Nehvaležna maska je tista, ki se ji vse umika. In zdaj pomislite: mumijo. Ze na zunaj nekaj nepriklupnega. In poleg tega si misliš: za to mumijo se skriva stara ali grda ženska. Mogoče te pozna in te hoče vložiti, ali pa te ne pozna in se hoče zabavati. Za oboje je škoda časa, ko skačejo okrog tebe skratelčki, odaliske, ciganke, piete, kolumbine in sto različnih ljubkih podob iz vseh bajnih in daljnih krajev in izpod vsake krinke žari dvojica mladih gorečih oči, in bele roke in lepe noge — vraga, saj nisi znorel, da bi

ni zvabilo, kazal sem se ravnodušnega, kakor da me ne zanima. Skušal sem se ji izogniti, toda zaman. Zopet se mi je približala in me vzela nagajivi plesalki ki sem jo zelo nerad izpustil iz rok. To me je spravilo skoraj v slabo voljo. Imenovala je zopet kraj na letovišču, kamor sem hodil na sprehod. Ni bilo dvoma, da me je poznala... »A kdo si?« sem jo vprašal končno, da bi razjasnil skrivnost, kajti zaman sem si klical v spomin ženske obraze iz pretekle sezone.

»Ne smem povedati.«

»Kaj?«

»Ker sem tu na skrivnem. Nihče ne sme vedeti.«

»Hm, zato si mumija?«

»Da, zato, vem, da nisem lepa. A če prideš v sredo na medicinski bal, me boš videl.«

»Mogoče, A kako bom vedel.«

»Sama se ti bom dala spoznati. Danes ostanem samo do enajstih, potem pobegnem. Ne poizveduj za menoj. Prideš?«

»Pridem.«

Vesel roj plesalk je naju obdal in iztrgale so me iz rok nesrečne mumije. Bil sem zadovoljen. Prepustil sem se razposajenemu veselju in le parkrat mimogrede sem še videl mumijo, ki

Sedel sem v fotelju na koncu dvorane, ko se je približala... Mlada, lepa dama, v beli obleki, črni lasje, temne oči... Mumija... Gospoda, takrat sem ostrmel...

»Torej vi ste prišli...«

»Bil sem namenjen.«

Gledal sem jo. Nisem se mogel spomniti, da bi jo kdaj videl na letovišču.

»Jaz sem mumija...«

Moram priznati, da sem bil presenečen. Rekli boste: to je slučaj. Da, slučaj. priznam, tudi jaz bi nikoli ne verjel močno prikritim maskam. A tu je bila izjema. Ni se nama ljubilo plesati. Gledala sva se. Kako zavzeto drug v drugega. Način pogovor je bil zelo prostodušen. Že dolgo se nisem pogovarjal tako od srca, pristo in nepristilno. Odšla sva na stopnicah na galerijo. Sredi stopnic se je ustavila, sklonila se in me poljubila z otroškovočim poljubom, ki me je presenetil. Ko sva prišla na vrh, sva govorila o vseh mogočih stvareh, kakor da se ni nič zgodilo. V resnici božanski doživljaj. Povabla me je, naj pridem drugi dan v Rožne vrtove, da pojdeva na izprehod.

»Snež je.«

»Nič ne de, vi se bojite?«

»Ne, pridem!«

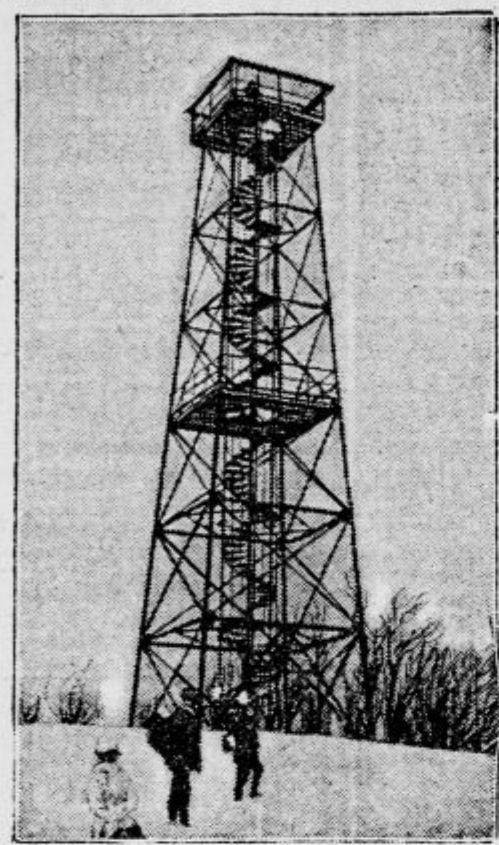
Pohorska Ribnica v snegu in ledu

Počasi skoro leno in nekam nezadovoljno, rekel bi na pogled, se valijo mrzli, ledeni valovi Drave, drveče iz dežele Koroške, skozi ozko in tesno odmerjeno strugo, ki jo ji obrobijo na južni strani široke noge in obširna stopala zasneženega Pohorja, na severnem bregu pa srebrosvetli, dragoceni čreveljčki obmejnega in zato samozavestno-ponosnega našega Kozjaka. Pa to se izletniku, ki je, bodisi na smučeh, bodisi po železnici, izpostavljen nevarnim plazovom in snežnim zametom, dospel na postajo Ribnica-Brezno, na prvi mah samo tako zdi. Koroška Drava, ledena, zmrla vsa in vsa s snežnim peskom pomešana, ljubi nad vse zimsko, štajersko Pohorje in se očito, če jo opazuješ delj časa, kar ločiti ne more. Sedaj se poslavlja od Pohorja, potem zopet od Kozjaka; sedaj podaja v slovo svojo roko sv. Lovrenca, potem zopet sv. Urbanu; sedaj boža in poljublja sv. Antona in sv. Primoža, potem zopet objema vse svetnike in svetnice, ki, vsi zaviti v tople, bele zimske plašče, bahato gledajo z belih hribov in holmov mladega Kozjaka, gorovja. Vse tajnosti in skrivnosti pristne koroške duše nosi v svojem srcu skrite s seboj; zato je njeno slovo od te krasne zimske pokrajine tako težko, da se, odhajajoč, vedno in vedno v ledenih, pa vendar toplih pogledih, švigajočih kvišku ob skalah in čereh, ozira z ledenimi solzami na svojih rdečesvetlih licih nazaj na ono pohorsko zimo, ki je ne bo videla nikoli več.

To je v Dravski dolini pri kolodvoru, ki se imenuje Brezno-Ribnica. Je res, da se vidi to pa tam tudi osamljene, zapuščene breze, ki jih teža debele, snežne plasti tlačijo k tlom, da poljublja s svojimi nežnimi vrškami ledena in trda tla zmrazlega dravskega obrežja. Očitno blizu Ribnice na Pohorju, 715 m visoke, tudi rib ne manjka v mladinski razposajeni pohorski reki Veliki, ki kaže v globoko razjedeni, s snegom in ledom obzidani debri, tuju pot k Ribnici. Če se ob zasneženi progi dr. Lenarčičeve železnice in zmružujoče, a vedno glasne Velike poganja v strjemem snegu na smučeh od žage do žage, od mlina do mlina, dokler ne dospo v Lehen, do snežnobelega Grobelnika, te venomer pozdravljajo veseli, sedaj sredi hude zime krasno pisani, razkošni povodni kosi; pa tudi gorske, rumene pastirčice, ki tik ob deročih, ledenomrzlih valovih na ledu, ki pokriva pot skoraj docela, žde, čepe in prežijo na svoj sladki plen, na rdeče-pikčaste postvri in še mnoge druge slastne ribice, ali pa se za zabavo kopljejo in potaplja v svojih zimskih kopališčih, v Velikinih tolmunih.

Pa če dospo skozi Lehen in skozi pohorsko, s snegom pobeljeno gorsko idilo Velkar in Solarjevo do tja, kjer se pokažejo v zimskem solncu se lesketajoče sive brade Velike in Male kope, Višavja in Jezerskega vrha, vse napravljene iz samega snega in leda, te speleje z izhrojene, prave poti mična cerkva, stoječa na obnem zasneženem holmu, sv. Lenart, prijatelj pohorskih voznikov in drvarjev in v novjšem času gotovo tudi zaščitnik številnih pohorskih zimskih izletnikov, smučarjev in sankarjev.

Vse v ledu in snegu ti prisrčno in veselo poda svojo roko v pozdrav, da ne moreš, da se ne bi vsaj za trenutek ustavil pri njem, si ogledal za njegovo oltarjem čudno podkev iz turških časov in pogledal malo tudi na zasneženo pokopališče, ki je vse njegova last in kjer počivajo bivši pohorski Ribničani in Ribničanke v grobovih, zasnovanih in okrašenih s tako bogatimi in krasnimi spomeniki, da takih cela naša Slovenija nikjer drugod v tako izbranim okusu in sijaju na deželi nikakor ne zmore. Srebrni sneg in led, pohorski, črno-bleščeči se mramor, vmes pa udarci tople čutečega pohorskega srca: vse to je tu v krasni pohorski pokrajini zlito v eno samo močeno bučečo simfonijo, polno najlepše harmonije.

Razgledni stolp

S tega zimskega počivališča pobožnih pohorskih Ribničanov je samo še četrta ure, ki bje mimo snežno bele žive meje, skozi drevored in mimo križevga pota v vas Ribnico na Pohorju.

To je skupina, ki jo je neznana umetnikova roka stvarniška naslikala v obliki hudega mraza, snegu in ledu na svetlo, belo hrbitišče, ki veže glavni pohorski greben z vzporedno raztezačo se Orlico, to je družina, velika, obširna in šivilna, v kateri vlada morebiti baš zavoljo hude zime, debelega snega in trdega ledu tako velika medsebojna ljubezen, da se vse tišči okoli ene točke, da vse silijo samo k onemu središču, k beli, zasneženi cerkvi, kjer je tudi sedaj, sredi hude zime, v srcih vseh tople, vroče, da se, zlasti v zimskih praznikih, kar gnete množica pobožnega pohorskega ljudstva; množica ljudi, ki prihajajo semkaj, nekateri s krivci od ruševca za klobukom, drugi pa v težke raševinaste kožuhe zaviti; nekateri brhke in lahkokrile, druge zopet po nepozabljeni dostojanstveno oblečene, z visokih vi stari in dragi šegi in nava-

višav vsi, vsi s samotno nad 1000 m visoko ležečim kmetij, ki žde, s snegom in ledom pokrite in tudi obdane, a od zimskega solca in tople domače ljubezni ogrete, sredi pohorskih gozdov, tik pred najvišjimi gorskimi vršaci in njihovimi snežnimi zameti. Prihajajo Hribniki, Kopniki, Piskniki, Kralji in Samci, pa še mnogi drugi, vsi veseli, zdravi in urjaveli, kakor da bi jih bilo opeklo južno solnce dalmatinsko.

Cerkev, ljudska ali državna osnovna šola, tri gostilne, dve trgovini, lepa občinska hiša in nekaj čednim vilam podobnih hiš, vsaka posamezna in vse v celoti obdane od vestno negovanih vrtov, sadonosnikov, njiv, travnikov in pašnikov, v večji daljavi pa od bukovih, borovih, smrekovih in jelovih gozdov, povsod na vsakem mestu vasi, posebno pa nad vasjo, kjer ječi star oreh pod neizmerno težo svoje snežne zimske obleke, z obsežnim in kristalno čistim razgledom na krasni pohorski in kozjaški zimski svet; vse polno svežega, visokogorskega zraka, polno toplega zimskega solca, polno prijetne svetlobe na jasnem, odprtem brdu, polno melodijozno žuborečih voda: To je po zimi, v snegu in ledu, Ribnica na Pohorju.

Ne le solnce, kojega žarki, lomeč se ob obronkih glavnega pohorskega grebena, prihajajo čez Višavje in obe Kope v svetlih, rdečih in violetnih pramenih, semkaj, izhajajoč iz velike, tako mirne solne plošče, da ji lahko gledaš v oči, tudi luna, ki dela velikanse sence in teme pohorskih vršacev, na srebrosvetli zimski odeji cele po-

krajine, oba, solnce in luna, združujeta v svojih mirnih in stalnih pohodih preko pohorskih grebenov, hrbtov in vrhov toliko krasote, milobe, toliko tajnih in skritih občutkov, da se popotnik, prišedši v sneg in led pohorske Ribnice, komaj zaveda, kdaj ga objame prijetno spanje in sanje.

Spodaj v gozdu pod sv. Lenartom nekje se oglašajo ponočna ptica, kakor da bi jo bilo strah nočne samote; višje gori blizu idilične cerkvice sv. Volbenka pa uka, zdravja in mladostne moči in kreposti prekipajoč, razposajen mladenič, izzivajoč vse, kar se greje v toplu hramu, pa tudi svetnike in svetnice, ki zmružejo v sedaj zapuščenih pohorskih svetilih v vaseh, na križpotih v kapelah v snegu in ledu.

Pot, ki vodi z Višavja mimo Pisknika in Hribnika, skoz trati Lepenarico in Berglico, dalje skozi Ribnico mimo sv. Lenarta doli do Velke in njene dolinice, je, kadar so jo drvarji in vozniki s hodi in bruni izorali in izgladili, krasno in sijajno sankališče, ki vedno lahko tekmuje z onima v Karavankah na Ljubelju in na Semerinku pod Dušnjem.

Ta krasni zimski kotiček pohorski, do sedaj širšemu svetu še malo znan, pa vendar od tujcev bolj obiskan kakor pa od domačinov, bo, čim bo pri Ribniškem jezeru (1530 m) zgrajena nova turistična postojanka, še zaslovel širom naše ožje domovine, pa tudi preko njenih mej tako, kakor spriču svoje srečne in lepe lede zaslužijo po vsej pravici.

Dr. Fr. Mišč.

Po slovanskem svetu

Trezen bolgarski glas

Da je bila politika raznih bolgarskih vlad v preteklosti pogrešana, poudarja sedaj tudi že v Bolgariji sami, zato se vedno česče čujejo v bolgarski javnosti glasovi, ki svari merodajne kroge, da bi zopet zašli na pota, ki vodijo neizogibno v propast. Tako je te dni priobčil »Mir«, glasilo bolgarske narodne stranke, veležanišni uvodnik, v katerem razpravlja pisek vl. St. Gešov o pogreškah bolgarske državne politike v minulosti, ter roti svoje rojake, naj se v bodoče ne dajo voditi čustvom, marveč razumu. Izvajanja vl. Gešova so zanimiva tudi za one, ki pozorno zasledujejo politiko posameznih slovanskih držav, zato ni odveč, ako podamo tudi mi čitateljem glavne odstavke.

»Zadnji čas je že«, pravi Gešov, »da se otresemo pozrešk, ki jih delamo od časa do časa in da se prenehamo igrati z ognjem. Spori, atentati, bombe, katerih se tako često poslužujemo, nam povzročajo samo škodo in prav nič ne koristijo. Zlasti sedaj, ko se razvijajo okrog nas novi in usodni dogodki, moramo biti oprezní, previdni in skrajno vzdržljivi. Zasledovati moramo dogodke pazno in oprežno in jih ocnjevati po njihovi pravi in realni vrednosti, ne da bi zahtevali od njih takojšnje ali celo predčasne koristi.

Predvsem pa je nam potrebno potrpljenje in hladnokrvnost, ako hočemo dočakati z nado in vero v srcu boljši dni in ugodnejši razmer. In boljši dnevi pridejo morda prej, kakor si mislimo, zakaj tudi čas opravlja svoje delo in pogodbe tudi niso večne. Ne bodo se več vrnili časi, ko smo meje nove Bolgarije risali po sofijskih ulicah, ne ozirale se na takratni mednarodni položaj in njegove težnje. Zlasti rezultati so dobro znani in so nam otrovili naše duše do groba. Takrat, l. 1913. in l. 1915., smo zakrivali take grehe, da jih bo povestnica zabeležila kot zločine. Krivci teh grehov so ostali nekažnovani, njih imena pa bodo preklinjala še bodoča pokolenja... Naj nam prošlost služi v svarilo, da se spametujemo.

Razvoji dogodkov na bližnjem vzhodu, zlasti pa na Balkanu, bo ustvaril nov položaj tudi za Bolgarijo, toda samo pod pogojem, da vlada v Bolgariji mir, red in javna varnost. Prijetno nam je, da lahko ugotovimo, da so tudi to isto poimovati tudi oni krogi, ki jih javnost najbolj obtožuje zaradi raznih nasilnih akcij. Med temi opažamo sedaj zatišje, duh samoobvladavanja in pomirlivosti. Dobro bi bilo, da vztrajamo na tem stališču tudi v bodoče.

Tako Gešov v »Miru«. Zdi se, da se na Bolgarskem res pripravlja preokret v javnem življenju. Do nedavnega so imeli v Bolgariji, to je bilo znano vsemu svetu, glavno besedo makedonskimišč in v čada je morala plesati, kakor so ji velevali razne makedonske organizacije. Teror teh organizacij je bil tako velik, da se ni upal nihče javno nastopiti proti kvarnemu vplivu, ki so ga imele te organizacije na vladne kroge in na vladno politiko. Razkol v teh organizacijah, borba na nož med pri-

staji Protogoreva in Vanče Mihačkova, vse to je znatno zrahljalo njihovo moč in njihov vpliv in posledice se sedaj že kažejo. Javnost si zopet una govori in izraža svoje mnenje. Govori sedaj še pohlevno, poudarja potrebo miru in reda in izraža željo, da bi v krogih, ki jih dolže »razornih in nasilniških akcij«, vladal duh samoobvladavanja in pomirlivosti, toda vse kaže, da je led prebit in da ho v doglednem času tudi v Bolgariji prišla do veljave pravilno pojmovana politika razuma.

10-letna smrti voinega ministra dr. Stefanika. Dne 4. maja t. l. poteče 10 let, odkar se je pri Bratislavi smrtno ponesrečil prvi vojni minister češkoslovaške republike general dr. Stefanik, vračajoč se na italijanskem letalu v svojo domovino. Na Slovaškem, predvsem v Bratislavi in Košicah, nameravajo ob tej priliki prirediti velike spominske svečanosti, saj je bil slovaški rojak dr. Stefanik eden izmed borcev za ustanovitev češkoslovaške republike. Tudi v Pragi bodo velike spominske slavnosti. Aranzma svečanosti je v rokah Masarykov letalske lige, ki je sklicala vse svoje podobore in razne patriotske korporacije na sestanke v Prago dne 20. t. m. s svrhom, da se sestavi program za čim nasilnejšo proslavo spomina velikega narodnega heroja dr. Stefanika.

Kaj zahteva mesto Čirpan. Mesto Čirpan, ki je štel 12.000 prebivalcev, je lani, kakor znano, popolnoma uničil in razdejal potres, ki je razsajal meseca aprila v južni »vzhodni Bolgariji. Čirpan, so te dni poslali posebno deputacijo v Sofijo in zahtevali, da jim vlada dovoli iz državnih sredstev: 6.750.000 levov za napravo vodovoda in električnega omrežja, 11.000.000 za kanalizacijo, 6 in pol milijona za vodovodne cevi, 5 milijonov za napravo cest, 4 milijone za mestno gledališče in čitalnico, 3 in pol mi-

lijona za zgradbo občinskega doma, 2 in pol milijona za tržnico, 2 milijona za bolnico in ambulatorij itd., vsega skupaj nad 53 milijonov levov. Poleg tega pa še 44 milijonov levov za napravo in popravilo cest v mestu; okoliči Vlada je obljubila, da bo Čirpancem po možnosti ustrežila iz razpoložljivih sredstev državnega posojila.

Spalni vozovi III. razreda v Bolzaril. Bolgarska železniška uprava se je odločila uvesti na brzih vlakih tudi spalne vozeve III. razreda, ki naj manj premožnim slojem omogočijo udobno potovanje. Bolgarska javnost je to misel pozdravila z velikanskim zadoščenjem. Kakor poročajo bolgarski listi, bodo spalnici vozovi uvedeni takol, ko se izpremenijo gotove točke železniško-prometnih konvencij, ki posegajo v to vprašanje.

Novosti Šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matija Rode.

(Nadaljevanje.)

Sienkiewicz H.: Na polju slave. Povest iz časa kralja Jana Sobieskega. 4400/01. Tavčar dr. Iv.: Zbrani spisi III (ur. dr. Iv. Priatelj): Otok in struza. Tiberius Panonius Kuzovci Vita vitae meae. Janez Solnce. 4402/04.

Wallace E.: Die toten Augen von London. 10383n.

Wallace E.: Die blaue Hand. 10388n.

Hollander W.: Schicksale gebündelt. Ein Menschenpanorama von heute. 10384n.

Lothar E.: Der Hellscheiter. Roman. 10385n.

Schlaezewer H.: Henri Rousseau. Novelle. 10386n.

Ross Colin: Der Weg nach Osten. Reise durch Russland. Ukraine. Persien usw. 10387z.

Koch-Weser E.: Russland von heute. Das Reisetagebuch eines Politikers. 10389z.

Briand A.: Frankreich und Deutschland. 10390z.

Vollmer W.: Flug in die Sterne. Der Roman eines Weltraumfliegers. 10391n.

Viereck G. S. und Eldridge P.: Meine ersten 2000 Jahre. Autobiographie des ewigen Juden. 10392n.

Sompault Ph.: Der Neger. 10393n.

Wille H. J.: Juan Sorolla. Roman. 10394n.

Machard R.: Triumph des Eros. Roman. 10395n.

Berg B.: Arizona Charleys Junke. 10396n.

Zimmermann W.: Liebesklarheit. Eine Frucht aus Erlebnissen Erkenntnis und Tat. 10397z.

Katz O.: Neun Männer im Eis. Dokumente einer Polartravdie. Der authentische Bericht der Krasin-Expedition. 10398z.

Behounek F.: Sieben Wochen auf der Eisscholle. Der Untergang der Nobil-Expedition. 10399z.

Aubertin V.: Einer bläst die Hirtenflöte. 10193n.

Wescott G.: Die Towers. Der Roman einer Familie. 10194n.

Brunn L.: Van Zantens wundersame Reise. 10195n.

Kemp H.: Johnnie. Vagabund des Lebens. 10178n.

Lewisohn L.: Der Fall Herbert Crump. Roman. 10180n.

Sinclair U.: Präsident der U. S. A. Roman aus dem weissen Hause. 10182n.

Frank B.: Die Fürstin. Roman. 10204n.

Machard A.: Der schwarze Mann. Roman. 10172n.

Heller F.: Marco Polo. Millionen. 10158n.

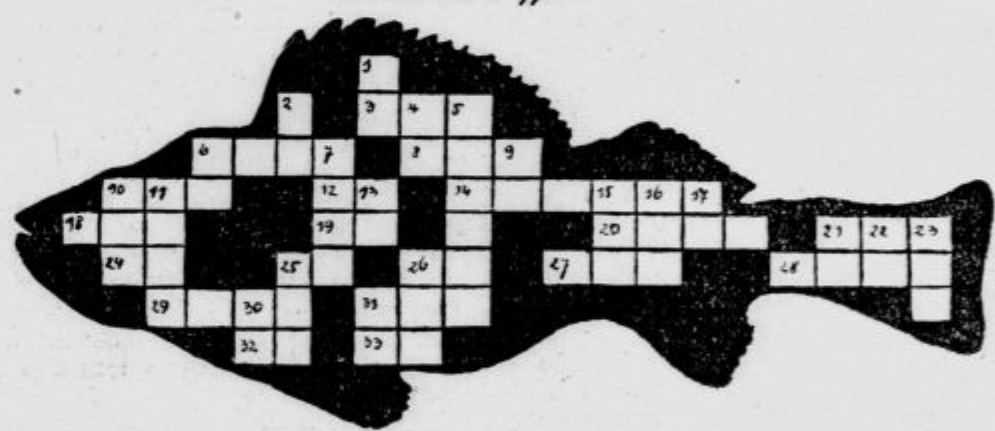
Heller F.: Die Diagnosen des Dr. Zimmertür. Roman. 10159n.

Rolland R.: Die Leoniden. 10164n.

Rolland R.: Palmsontag. 10165n.

Križanka pošlje vsak delavnik od 3. do 10. ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 12.

Križanka „Riba“

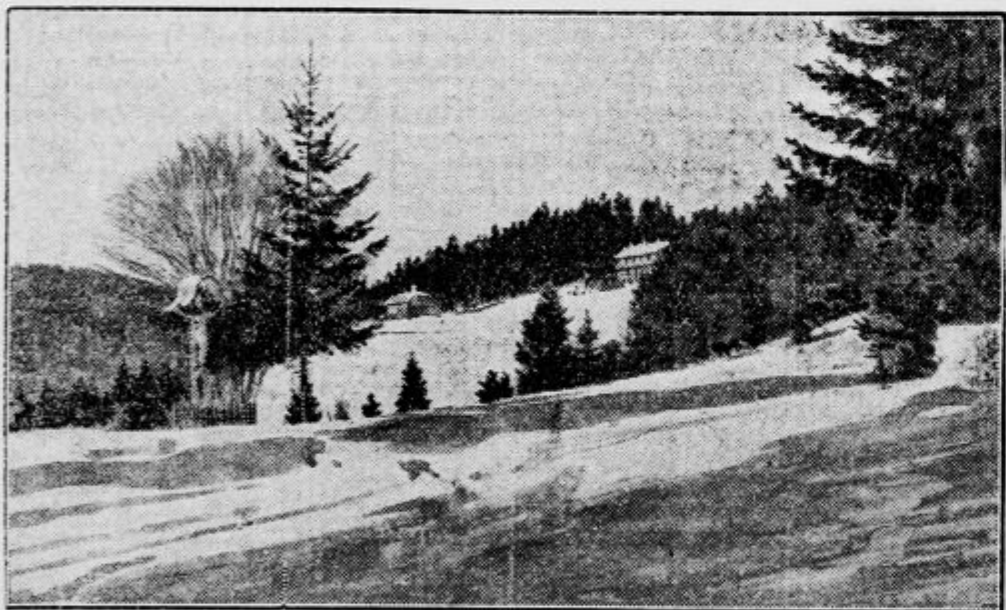

Poben besed.

Vodovarno: 3. bog vetrov; 6. južna rastlina; 8. okrajšava za denar; 10. ptič; 12. Egiptovsko božanstvo; 14. polotok; 18. Epirski kralj; 19. vzklík; 20. reka; 21. pesnitev; 24. Egiptovski bog; 25. del voza; 26. naslovna kraljica; 27. osebni zaimek; 28. matematični izraz; 29. del dreva; 31. duhovnik Zoro-

astrove vere; 32. jaz (italj.); 33. veznik.

Navpično: 1. osebni zaimek; 2. predlog; 4. predlog; 5. spartanski zakonodajalec; 6. igralna karta; 7. bog vojne; 9. medved; 10. perzijski kralj; 11. ptič; 13. vzklík; 15. žensko ime; 16. pravo; 17. dolžinska mera; 21. zlato (fr.); 22. veznik; 23. naziv ožeta; 25. moško ime; 26. čas; 30. osebni zaimek.

Mariborska koča na Pohorju

Príovedovata mi je o svojem življenju. Santala je zelo lepo, a bila je pod skrbnim nadzorstvom. Zato je hotela krasti trenutke, kakor vsi, ki nimajo svobode, da bi živeli.

Tisti sprehod, gospoda, po lepem bellem snegu, daleč ven iz mesta.

»Vi ste utrjeni, vem,« je rekla, »a mora biti tako.«

In potem? Mraz je bil zunaj. Tretji dan sem dobil pismo. Danes imam koncert. A ne pridem, pridem ob osmih k vam. Mumija.

Prišla je, lepa, v koncertni slavnostni obleki. Hotel sem izvedeti njeno ime. Ni ga povedala.

»Čemu,« je rekla, »vse eno je, recite mi mumija. V mumijah so skrivnosti. Tisto noč se mi je razodela vsa njena razkošna skrivnost. Bila je lepa in opojna — in tako vse do pomladi, ko sem odhajal. Nikoli nisem izvedel njenega imena. Sedaj v teh snežnih dneh sem se spomnil mumije in tistih prelestnih časov, ki so nam ponujali sladkosti brez plačila in radosti brez vprašanj. Vendar bi se ogibal močno zakritih mask, kajti njih skrivnosti so vedno nevarne.

Kupujte „Zvezdanko“!

Zimska noč vrh Pohorja

Ribniško sedlo (1530 m) ni nobeno sedlo; sedlo, ki tvori tu v bližini skozi vratica prehod iz Dravske v Mislinjsko dolino, leži nekoliho bolj spodaj, tam, kjer groblja kamenja, poraslega s smrečicami in grmovjem, popotniku razodeva pobožne želje pohorskega ljudstva, da bi tu sezidali cerkvico. Te želje ni moglo izpolniti; toda sedla se je vendar le prišlo značilno in zasluženo ime pri »Cerkvici«. Kopa, ki se zove Ribniško sedlo ali pravilneje »Jezerski vrh«, okrogla in stožčasta kakor ugasel ognjenik, moli in kipi proti nebu, blede lumi proti zvezdam in zvezdicam iz vseh tajnosti in skrivnosti, ki jih je razgrnila okoli nje zimska noč.

Jasna je, da se vidi daleč na okoli na vse strani preko pohorskih vrhov, kop in grebenov, preko Višavja, Črnege vrha, preko Velike in Male kope, preko Roglje in Velikega vrha, na ves nočno-čarobni kras dostojanstveno molčičih Savinjskih planin, na veličastno resnost Karavank s Plešivcem, Obirjem in Košuto; pa tudi na oni prelepi svet, kjer možje in ženske, mladeniči in mladenke, otroci našega rodu in naše krvi na nam ugrabljeni grudi vsako zimo vsaj enkrat pred zelenimi, razsvetljenimi ja-

sličami popevajo svojo starodavno božično pesem še vedno v svojem materinem jeziku: »Pastirci na polju...« Jasna je tu gori zimska noč, da se vidi doli v polmrak zavita dolina, skozi katero nosi zimske pozdrave Drava iz dežele naše Gospe Svete nam in vsem bratom doli do Beograda in še dalje; jasna je, da se vidijo razločni in odlični obrisi Kozjaka, našega zvezesta obmejnega čuvaja, od Dravograda Koroškega pa do tja, kjer škof z mečem, Sv. Vrban, nad Mariborom podaja svojo roko preko globoke zarezave vinorodnim Slov. goricam in pozdrav.

Čim višje se dviga luna, tem jasnejši, pa tudi tem krasnejši postaja vse svet, ki nas obdaja, v bližini in v daljavi, kjer izginja in se že izgublja v neskončnosti.

Malo in lahno potegne veter z dveh, treh strani, iz dveh dolin in preko grebenov, in že začujemo milo, prelepo, ubrano zvonjenje zvonov in neznansko krasno, srce slehernega očarujoče njihovo pritkavanje. Morebiti segajo vsled lahne sapice, ki veje, sem gori zračni valovi, vzbujani v cerkvici Sv. Bolfenka pod Veliko Kopo ali v cerkvici sv. Antona in sv. Primoža. Morebiti. Pa ti ne zvonijo, ne donijo tako nebesko lepo! Ne! To so zvonovi, ki zvonijo, vsakemu pravemu planincu dobro-

slišno, tik pod nami, tik pod Jezerskim vrhom, tam doli pri »Cerkvici«. Sila in hitrost zračnega gibanja in vrvenja se stopnjuje: s severa iz Dravske, z juga iz Mislinjske doline prihaja in se bliža. Že prihaja ljudstvo sem gori k »Cerkvici«, nanovo pozvone zvonovi in kmalu nato se razlega pobožno petje iz »Cerkvice«, ki je še niso mogli zgraditi Bogu vdani Pohorci.

Za čas, za trenutek vse utihne. V »Cerkvici« je očitno vse narod zatopljen v gorko pobožno molitev. Tudi mi tu gori na Ribniškem sedlu; zatopljeni v molitev, vsak v svojo, v otroškonežne misli, v občudovanje krasne jasne zimske noči, ki leži okoli in okoli nas in nas zaziblje polagoma v prijetno nebesko uživanje.

Pohorski vršaci, ki se dvigajo posebno razločno iz glavne gorske gomote, zlasti Velika in Mala Kopa, se v svojih orjaških obrisi vsi po vrsti vidijo nad Dravsko dolino in nad predgorjem, ki se razprostira med glavnim gorskim grebenom in Dravo, nad Orlico in nad Rdečim bregom. Čim globlje v dolino sega pogled, tem daljše, tem temnejše postajajo njihove sence, prihajajoč od svetlobočih barv v višini preko vijoličastih v temno črne nad grabami in prepadi. Kakor kresnice v vroči poletni

noči se pomikajo skozi rje svetle, ognje-ordeče, žive pike, ena oddaljena od druge; a ne v neredu; pač v različnih vrstah, a v vsaki vrsti vse usmerjene v isto smer. To so plamenice, ki kažejo pobožnim Pohorcem pot v rožnenske cerkev na Ribnici, da tam, stari možje in stare žene, odrasla mladina in celo otroci, v ledenomrzlem Božjem hramu s toplim občutkom zapojejo ali vsaj čujejo svojo pobožno pesem.

Tik pod nami, na nasprotni strani »Cerkvice«, spi, vkovan in vkljen v tisoč ledenih verig, sivobrati orjak Jezernik v mrzlih vodah Ribniškega jezera. Okoli njega in tudi okoli nas je razprostrti beli pri snežne odeje, prijetne ne le za oko, ampak tudi za vse, kar pokriva. Le tu pa tam je slišati, če veter zopet potegne močnejše, zamolklo ječanje mladih smrečic, ki se, kakor visoke breze do tal upognjene, še niso navdale skozi celo, dolgo zimo nositi težke bele obleke, in se zajočejo na glas, če jih zbudi veter iz zimskega spanja, da se na celu telesu tresejo od mraza.

Tam blizu jezera, tik pred Jezernikovim gajem, pred njegovim grajskim vrtom, ki ga tvori nizko, zimi in mrazu že davno prilagojeno ruševje, se dviga samotna smreka, pokonci stoječ, od vr-

A.J.S. 1000 ccm modeli 1929

DOSPELI

2315

Kmetijski vestnik

Inozemska gonja proti našemu hmelju

Ob novem letu sem pojasnil našim hmeljarjem vzroke slabih cen zadnjih dveh let. Kot glavni vzrok sem navedel brezglavno širjenje hmeljarstva v neprikladnih legah. Vojvodine in poplavo svetovnih tržišč s tem slabim blagom. Kvarna posledica tega je silna gonja nemških in češkoslovaških hmeljarjev proti jugoslovenskemu hmelju.

Ta gonja se nadaljuje z vedno hujsko silo. »Saazer Hopfen- und Brauerzeitung« od 9. t. m. piše dobesedno: »Poročevalec časopisa »Bohemia« poroča 26. januarja o položaju na nürnberškem trgu: ... V tranzitu ponujajo na vse pretege malovredno blago jugoslovenskega izvora, ki mu predpiše ceno vsakokratni kupec.« To je višek vsega. Ker za tem blagom nihče ne povprašuje, temveč se izključno le ponuja, ne moremo o notiranju tega blaga sedaj več govoriti. Kakšna je ceno, ki jo kupec predpiše? Bržkone jih je sram, take cene sploh imenovati. Če se gode na trgu take stvari, si pač lahko vsakdo predstavlja položaj. Kaj nimajo jugoslovenski voditelji hmeljarjev več nobenega vpliva na svoje ljudi? Kaj lahko mirno gledajo to početje? Zakaj ne zadržijo svojih ljudi pred takim blaznim ponujanjem? Taki načini trgovanja so v Nürnbergu in Zlatcu povsem neznani. Tako trgovanje mora na imenovanih tržiščih povzročiti popoln razkroj. Jugoslovenci se pa še čudijo, če se nemški in češkoslovaški hmeljarji branijo na vse kriplje pred poplavo tržišč s takim blagom. Čemu ne napravijo srednjeevropski hmeljarski biro konca temu početju? Sedaj naj pokaže, da ima pravico do obstoja! Sestajati se in krasnosloviti je brez pomena. Tako početje zaustaviti — to bi bilo delo. Če se ne povzdignejo Jugoslovenci do drugačne taktike, bi bilo pač pogrešno, če se še kdaj nemški in češkoslovaški hmeljarji vsedejo z njimi k skupni posvetovalni mizi: tisto malo statistike bomo že sami sestavili. V vseh hmeljarskih okoliših Evrope je še mnogo hmelja, a nihče ga ne razmetava na tak način. Če se hočejo ti ljudje na vsak način materialno uničiti, jih pač ne more nihče od neudeleženecv zadržati pred to norostjo. Nikakor pa ne gre, da bi se dali hmeljarji drugih dežel potegniti z njimi v red vrtnece!

Tako nas upravičeno bje inozemstvo. A mi?

Poldrugo leto je že preteklo, odkar sem opozoril naše hmeljarje na izjavo vodilne osebnosti v srednjeevropskem hmeljarskem biroju: »Če boste širili hmeljarstvo v Jugoslaviji tako brezglavno v neoprikladnih legah, Vas bomo morali zaradi prevladujoče slabe kakovosti izključiti iz naše srede in Vas šteti med nekvadratne kraje. Savinčani boste s svojim res prvovrstnim pridelkom najbolj prizadeali, zato si skušajte zagotoviti svojo obilnatno znamko, da se rešite iz vrtnece.« Mislite, da je kdo poslušal in verjel?

Vsa zadnja leta je svaril naš tisk pred brezglavnim širjenjem hmeljarstva in slika z zgornjo besedo gospodarski polom celih pokrajin, ki mora nujno slediti. Storiši smo svojo dolžnost. Naš delež je bil vsestranska zamera. Od gotovih strani smo bili na to tudi pripravljeni. Nerazumljivo pa nam ostane vedno čudno stališče voditeljev našega hmeljarstva in naših starih hmeljarjev, ki bi bili morali po svojih dolgoletnih izkušnjah in strokovni izobrazbi vsaj isto predvidevati.

Kdo je torej kriv, da smo zabredli tako daleč? Ali nismo imeli pri kmetijskem ministru posebno oddelka za hmeljarstvo z načelnikom inž. Gjurićem in referentom inž. Teržanom. G. Gjurić je pred vsem svetom postavil tezo: »Pridelati bom več in boljše blago kakor Čehi in Nemci ter bomo prva hmelj pridelujoča država na kontinentu.«

ha do najnižjih vojev, segajočih do tal, s snegom pokrita, ne samo s snegom, tudi z božičnimi darili za Jezernika in za nas. Dragocena težka so in zelo mnogo jih je; zato se njene vejice šibijo do tal. In ko svetla luna, vedno višje in višje se dvigajoč, o polnoči, ko je pri »Cerkvici« že umolknilo zvonenje zvonov, ubrano petje in pobožna molitev, s tisoč in tisoč čarobnimi biseri in demanti v blestečih se snežnih kristalih začne prižigati tisoč in tisoč lučic in svečic v vseh mogočih barvah, tedaj stoji tam dol, med nas in Jezernika postavljeno, pravo božično drevo s takšnimi nebeskimi darili v tako lepi nebeski svetlobi, da si slinčena se nobena umetnikova roka nikoli ni znala postaviti.

Pa ko se utrja z nebeskega svoda zvezdica in v srebrnosvetlem loku blizu nas neke pade na zemljo, zapuščajoč za sabo vidno sled, segajočo od pohorskih vrhov gori do nebes, tedaj vsi vemo, kod in kam: tako jasna je zimska noč vrh Pohorja.

Or. Fran MIŠIČ.

To je bila parola za razmah hmeljarstva, ki ga je inozemstvo tudi pravilno razumelo kot vojno napoved in izvajalo posledice, ki jih občutijo tisoči naših hmeljarjev.

Ali naj povem še to, da je poslal 1927. leta mariborski veliki župan strokovnjaka za živinorejo gledat rastlinsko bolezen peronospero na hmelju? Ali naj zapišem staro pesem o črni deski itd?

Kako pridemo hmeljarji do tega, da naj plačujemo z ogroženjem svojega obstanka in dolgoletno tlako take eksperimente in si damo doposti, da vpričarja za nami vse prizadeto inozemstvo vedno hujsko gonjo. Mar se ne boste zganili hmeljarji niti ob 12. uri?

Zahteva vseh poštenih hmeljarjev mora biti: **dajte nam zakon o izvoru hmelja z obveznim signiranjem hmelja!** —ko.

Hišni vrtovi in obrezovanje grmičja

Lepota naših mest, trgov in vasi ni izražena samo v okoliščini, temveč se poudarja tudi s sliko vrtov, ki obdajajo posamezne hiše. Čim pestrejši vrtič, tem živahnejši okvir.

Grmičje in drevice, posuto s snegom in ivjem, nudi v zimskem soncu kaj slikovit pogled. Komaj pa bo v nekaj tednih skopnela snežna plast, že se bo vrt popolnoma spremenil. Mehke barve rumenocvetiče forsitiije, puhasta srebrnina muck in nežnost dolgih lešnikovih čepkov, bodo hiteli oznanjati bližnjo pomlad. Žal, da vsa ta lepota ni dostopna tudi onim, ki nimajo lastne peči zemlje, pač pa dušo polno hrepenenja po sveži pomladni harmoniji in hodijo sklonjeni mimo težkih, temnih cipresnih ograj, obteženih še s prisiljenimi, obrezanimi kronami okroglih akacij in jesenov.

Ali bi ne bila ulica živahnejša, če bi preko ograje padale kaskade cvetja in zelenja, ki bi tudi mimoidočemu dovoljevale pogled na pisane vence notranjosti? Če bi bila za ograjo mehka trta polna rož?

Izpeljava vrtičev pri hišah ob cesti naj se ne bi usmerjala za tem, da se kolikor mogoče zakrije pogled na vrt, temveč naj bi vrtič skozi rahlo ograjo nudil idlično in spremenljivo polno sliko vsem, ki hrepene po mehki pesmi cvetja. V to svrhu imamo veliko množino različnega drevja in grmičja, ki po barvi listov, cvetja in obliki rastline same nudijo toliko izprememb, da ne dela zadetiv vrta ob cesti dolgočasne slike zazidane ulice.

Eden najlepših vrtov v Ljubljani je vrt na Eriavčevi cesti nasproti vladne palače. Tam se preko ograje sklanjajo v mogočnih kaskadah starodavna vrba žaluzka. Pod njo rase razno grmičje in praproti; iz teh se smejejo pisane glavice najrazličnejšega cvetja. Tulipano-vo drevo ustavi ob času cvetenja korak vsakogar.

Vrt, kot razširjeno stanovanje, je v svoji obliki samo okvir. Pravo sliko nam da šele pravilno gojeno grmičje, drevice in cvetlice. Za pravilno gojitev je v zadnjih zimskih tednih pred vsem najnujnejše obrezovanje cvetličnega grmičja, da nam tekom leta bogato cvete, obenem pa ohrani značilno obliko zdrave rasti. V tem oziru se pri nas mnogo greši. Marsikje nam nudi pogled skozi vrzel v vrtu zanemareno in stisnjeno grmičje, ki komaj diha ter se med seboj bori za solnčne žarke in peč zemlje. Posledica tega je žalostna slika celega vrta in s tem tudi polagoma ugašajoče zanimanje posestnika za vrt.

Obrezovanje cvetličnega grmičja se ne da naučiti iz knjige. Treba je celoletnega opazovanja, kako grm rase, kdaj cvete, iz kakšne mladice požene cvet, kakšen prirastek ima ter kakšne oblike. Pomen obrezovanja je pred vsem ta, da se da grmu čim naravnost obliko, kolikor mogoče razvoju bogastvo cvetja. Vsled tega moramo že pri saditvi paziti, da damo grmu dovolj prostora. Ne smemo pa nikdar dopustiti, da se nam zasaadi tako na gosto, da nastane tekom par let goščava in smo prisiljeni najdragocenejše grmičje izruvati in zavreči.

Glede obrezovanja se nam je ravmati po treh glavnih točkah. Vrste, pri katerih izidejo cveti iz predletnih popkov kot magnolije, drevnate potonke, španski bezeg, ne smemo obrezovati pred cvetenjem, temveč izrežemo samo slabše vejice, ostale obrežemo po cvetenju. Pri drugi skupini, ki požene cvete iz lanskih kroglic pogankov, kakor pri dentiziji, forsitiiji, keriji, jasmínu, weikolijah, skušamo doseči z močnim prirezovanjem starejšega, izčrpanega lesa silen prirastek za bodoče leto. Tretjo vrsto, katera požene cvet na dvoletnem, triletnem lesu, kakor kutina, negmoy, lepotična jabolka, beli trn, starejšega lesa ne smemo obrezovati, temveč prikrajšamo na njem samo enoletne mladice na 6—8 oči. Starejša pa pustimo popolnoma pri miru. Soliterno skušamo kolikor mogoče malo obrezovati: pri teh skrbimo le, da imajo dovolj zraka s tem, da izrežemo samo pregoste, slabše vejice.

Kakor sem že omenil, je pri obrezovanju gledati na to, da se ohrani naravna oblika in logastvo cvetja. Naj nam bo narava sama učitelj. Vsako mrcvarjenje cvetličnega grmičja nas kaznuje z golim revejem in žalostno sliko vrta.

Šmarnica in druge samorodnice

Proti ameriški necepljeni, direktno rodeči trti šmarnici kakor tudi proti drugim ameriškim samorodnicam (izabela, elvira, delavare, otelo, huntingdon) ter proti raznim križankam ali hibridom (z ameriški križanka žlahtne trte) se vodi že nekaj let precejšen boj, ali naj se te vrste trt še nadalje pomnožujejo ali naj se popolnoma iztrebijo.

V Sloveniji je pomnoževanje teh trt že od leta 1923. uradno zabranjeno ter morajo do 1930. leta vsi taki nasadi sploh izginiti.

Poseben boj se vodi proti šmarnici, ker je ta samorodnica najbolj razširjena in povzroča tudi največje zlo v smotnem vinogradništvu in v realni vinski kupčiji.

Ker ta trta izredno obilno rodi in ne zahteva posebne nege, se njen pridelak lahko toliko cenejše oddaja, kar dela precejšnjo konkurenco dobrim vinom žlahtnih trt.

Glavno zlo te trte pa tiči v kvaliteti njenega vina, ki je zopnega okusa, neprijetne rumene barve ter vsebuje poleg običajnega neškodljivega etilnega alkohola zdravju škodljivega metilnega alkohola izredno mnogo, ki človeka do nezvesti hitro opijani ter povzroča glavobol, vrtoglavost, bljuvanje in v večji množini zavžit, eventualno tudi smrt. Omili se, seveda, ta slab efekt,

Omrtničnost dihalnih organov

Kaj pospešuje in kaj ovira dihanje — Voliv vina in močne kave na delovanje človeških pljuč.

Dihanje, ki se vrši v normalnih prilikah čisto avtomatično, je podrejeno nekemu dihalnemu centru, ki leži pretežno v možganih med možgani in hrbtnim možgom, v tako zvanem podaljškem možgu. Drazljaj k delovanju dobiva ta center v prvi vrsti od količine ogljikove kisline v krvi. Poleg ogljikove kisline povzročajo takšne drazljaje tudi druge kisline v telesu, n. pr. mlečna kislina, ki nastaja radi dekanja mišic.

Pri težjih obolenjih, zlasti pri infekcijah in zastrupljenjih, se dostikrat zgodi, da izgubi dihalni center deloma ali celo popolnoma to drazljivost in ker je to skrajno nevaren pojav, je v takšnih primerih potrebno umeno spodbujanje njegovega delovanja. Zdravna veda in običajna praksa poznata mnogo spodbujajočih sredstev in v naslednjem hočemo imenovati le nekatere najvažnejše.

Močna vina

Že dolgo časa vedo ljudje, da manjša množina tako imenovanih »močnih« vin ugodno pospešuje dihanje. To je v prvi vrsti zasluga v vinu vsebovanega alkohola in v drugi vrsti »buketnih« snovi, ki dajejo vinu svojevrsten prijeten aroma.

Poleg alkohola se poslužuje zdravilstvo tudi etra, kakršnega uporablja v svrhu narkoze. Z alkoholom pomešani eter prodajajo po lekarnah pod imenom »Hoffmannove kapljice«. 20—40 kapljic na kocko sladkorja povzroči v kratkem času normalno dihanje. V novejšem času priporočajo, zlasti po narkozah in zastrupljenjih s parami pruske kisline, vdihavanje čiste ogljikove kisline.

Vbrizgavanje kafe

Kafa spada med vrsto rastlinskih strupenih snovi, ki drazijo dihalni center. Sem spadajo n. pr. tudi kofein, atropin in lobelin. Ker se kafa v vodi težko raztopi in pa radi svojega neprijetnega okusa in močnega duha, jo uporabljajo, raztopljeno v olju, v podobi injekcij. Dandanes nadomestujejo kafro večinoma s surrogati, ki so v vodi raztopljivi, predvsem s trikrat močnejšim heksetonom.

Močna kava

ali močan čaj sta v pomanjkanju čistega kofeina oz. njegovih solnih kemičnih spojin dobro sredstvo za pospeševanje dihanja. Pri teh dveh pijačah vplivajo drazilno tudi neke druge aromatične snovi, podobne buketnim snovem v vinu. Injekcije s salicilno ali podobnimi kisljinami zvezanega kofeina pa vplivajo seveda neposredneje, hitreje in močnejše. Posebej zato je kofein priporočljiv, ker učinkuje tudi na možgane in srce. Zlasti pri zarupljenjih z mamili (morfin, opij, veronal) je nenadomestljiv. Zgoraj smo omenili atropin in lo-

Pri slabokrvnosti

no prestandi težki boleznij uživajte samo

Chinoferrin

Dobi se v vsaki lekarni.

3-a

ako se šmarnično vino zmeša z drugim boljšim, milejšim vinom. In prav to početje daje največ povoda za boj proti strupeni šmarnici, kajti s prodajo takega vina se kvari celotna kvaliteta, zaradi česar izgubljajo boljše vina na svoji veljavi ter napredni vinogradniki, odnosno celi vinski okraj na potrebnem ugledu.

Tudi po avstrijskem Štajerju in po Nižnjavstrijskem se je pričela ostrabota proti saditvi samorodnic ter proti mešanju vina teh z vini žlahtnih trt. Istotako kakor pri nas je ost boja obrnjena v prvi vrsti proti šmarnici, katero imenujejo tam kratkomočno »gnojnico«. Deljena so pa tam še mnenja glede razmnoževanja dobrih križank, z vzgojo katerih se nekatere trtnice, zlasti obsežni državni nasadi višje vinarske šole v Klosterneuburgu zelo intenzivno bavijo.

Ako presodimo objektivno današnji položaj našega vinogradnika in današnje vinske kupčije, moramo odločno zavzeti protivno stališče napram razmnoževanju samorodnic, zlasti pa šmarnice, kajti še popolnoma brezhibno vino se s težavo spravi v promet, čeprav se to nudi pogostokrat s strani producenta ali tudi s strani vinskega trgovca po skrajno nizkih cenah, ki večkrat ne krijejo niti pridelovalnih, oziroma režijskih stroškov. Če pojde še malo let tako naprej, bo tvorilo vinogradništvo samo še neko posebno luksuzno panogo, kateri naši revni, mali vinogradniki ne bodo več kos ter bodo primorani obdelovati svojo vinogradniško zemljo s kako drugo kolkotoko dobičkanosno rastlino. Že letošnja izredna zima bo najbrže marsikaterega vinogradnika prisilila do take spremembe.

Fr. Gombač.

in ne postanejo to, kar so obetali. A to ni pravilo. Resnica je tudi ta, da so postali mnogi

Genijalni otroci genijalni možje.

Naj navedemo za primer matematika Karla Friderika Gaussa, ki je že kot otrok izdelal celo vrsto matematičnih problemov, ki so tvorili osnovo njegovega poznejšega neminljivega dela. — Torquato Tasso, Goethe, Schiller, Pope, Viktor Hugo in nešteti drugi pesniki, so kazali že kot šibki poganjki, da jim je namenjeno postati močna drevesa; Händel je šel 18 let, ko so uprizorili njegovo prvo opero. Mozart je komponiral že s šestim letom, Beethoven z desetim, istotako Rossini. Naravnost neumljivo je, česa so včasih sposobni mladi človeški možgani. Neki

Karel Seisler iz Monakovega

je obolev v svojem 6. letu na vnetju možganov in je ostal idiot, ki so se na šolah zaman mučili z njim, da bi ga naučili pisati in računati. Toda njegov spomin je postal po boleznih tako trden, da se spominja natančno na dan in uro vsakega dogodka, ki se je pripetil v njegovi okoliščini. Imenujejo ga »živi koledar«. Še bolj čudno je to, da ne pozna niti najosnovnejših računskih operacij, pa ti pove v hipu in brez pomisleka, na kateri dan in teden pade katerikoli datum od l. 1916.—1940. In tega se ni mogel naučiti na pamet, ker ne zna brati ne številke ne drugih koledarskih tekstov.

Spričo takšnih pojavov se ne moremo nič več čuditi, če so bile kdaj in so še starejše osebe, čijih možgani žonglirajo s sposobnostmi, kakršnih normalni možgani ne poznajo.

Antonin Dvořák

slavni češki skladatelj, je imel izreden dar, da ti je znal povedati na pamet vse staroavstrijske železniške zveze z natančnimi urniki in številkami vlakov. Če se je v urniku karkoli spremenilo, je o spremembi samo enkrat bral in se mu je vtisnila neizbrisno v spomin.

Na pariški Sorbonni študira dijak, ki zna na pamet 40.000 zgodovinskih datumov z dogodki, ki so se ob teh datumih zgodili. Svoje brezprimerno znanje izpopolnjuje neprenehoma. Napše na list papirja 50—500 novih datumov z zadevnimi dogodki po vrsti in jih prepiše še enkrat, še dvakrat — potem jih ne pozabi nikoli več.

V Liverpoolu živi drugače povsem normalen človek, urar Jenny, ki ti lahko vsak čas na minuto in na sekundo natančno pove, koliko kaže ura — pa na uro nikoli ne pogleda. Samo če se ne počuti zdravega, se bo zmotil, toda nikoli ne za več nego kvečjemu pol minute. Edino enkrat, ko so zdravniki eksperimentalno z njim in ga gnjavili z vsemi mogočimi sekaturami več ur, se je zmotil za 45 sekund — tri četrte minute. Nočabene: Ves ta čas ni niti enkrat pogledal na uro, ki jo je imela samo zdraviška komisija v rokah in tudi zdravniki so mu povedali šele na koncu preiskave, kdaj so mu zastavili kakšno vprašanje in v koliko so se njegovi odgovori strinjali z resničnim časom.

Veda stoji pred temi pojavi kakor pred »terro incognito«. Pravi sicer, da izvirajo takšne čudežne sposobnosti iz podzvesti, a ker še do danes ni povedala, kaj je prav za prav ta podzvest, ostanemo po takšnih pojavih prav tako pametni, kakor smo bili prej.

11.000 km brez pristanka

Pred nekoliko dnevi smo priobčili sliko novega angleškega monoplane »Skrivnost«, o katerem trdijo njegovi konstrukterji, da lahko ostane tri dni in tri noči v zraku, ne da bi mu bilo treba obnoviti zaloge in pristati.

Monoplan tipa Fairey Napier

deloval neprenehoma več nego 70 ur ima 35 m krilne razpetine in motor Napier-Lyon s 450 k. s., ki je konstruiran na nov način, tako da porabi veliko manj kuriva nego dosedanjí motorji. Ob neki preizkušnji v tvornici je deloval neprenehoma več nego 70 ur, kar pomeni, da bi premagal brez težave 11.000 km dolgo progo iz Londona v Kapsko mesto in nazaj brez pristanka. Na to pot se poda orjaški umetni ptič za poskušnjo in za dosego novega rekorda v nekoliko dneh.

Letalo je opremljeno

s signalno napravo, ki avtomatično uravnava polet v pravo smer.

Kako ta signalna naprava prav za prav deluje, Angleži nočejo izdati. Kurivo je namrečeno v tanke v ogromnih krilih. Za rekordni polet bodo vzele 4500 l kuriva, kar bo dalo z vsem aparatom teže 10.160 kg. Kurivo bodo gnali v motor

trije tipi sesalci,

ena običajna, druga na veter, tretja na roko. Druga bo stopila avtomatično v funkcijo, čim bi prva odpovedala, a tretje se bo pilot poslužil v skrajni nevarnosti.

Sedež za pilota tvorijo pnevmatične blazine, a posadaka lahko počiva na istotakšnih posteljah. Poleg mnogih drugih aparatov, s kakršnimi ni bilo doslej opremljeno še nobeno letalo, je omeniti aparate, ki ohranjajo jedila topla ali mrzla, kakor je pač posadki in potnikom po volji.

Sport

SPORTNI DROBIŽ

Letos se vrši v Madridu kongres FIFA, na katerem se bo na svačan način proslavil 25 letni obstoj te nogometne organizacije, obenem pa 25letno delovanje tajnika Hirschmanna. FIFA bo g. Hirschmannu ob tej priliki izročil dar, h kateremu bodo prispevali vsi nogometni savezi, ki so vključeni v FIFA. Ali bo naš savez zastopan na tem kongresu po svojem delegatu, je zelo dvomljivo, ker bi bili stroški za to preveliki.

Dunajski »Sporttagblatt« objavila članek o srednjeevropskem pokalu, v katerem pravi, da je mogoče, da se bo mogoče moralo zaradi neugodnih vremenskih razmer odgoditi tudi to tekmovalno. Pomanjkanje terminov bo v spomladanski sezoni tako veliko, da bodo avstrijskemu nogometnemu savezu komaj zadostovali za prvenstvene tekme. Isti položaj je tudi v Pragi. Madžarska pa zaradi odhoda FTC in HUNGARIE v Južno Ameriko letos niti preveč ne forsira to tekmovalno. Z ozirom na vse to je prav lahko mogoče, da se to tekmovalno leto sploh ne bo vršilo.

Pruski prosvetni minister je obvestil nemški nogometni savez, da je v novi načrt za telesne vežbe uvrstil tudi nogomet kot učni predmet.

Slavni teniški igralec Cochet, ki je na svetovni listi teniških igralcev za leto 1928. na prvem mestu, je moral te dni v Lillo na turnirju v hali doživeti od Borote v finalu poraz s 6 : 4, 7 : 5, 6 : 4. Tudi v doblu ni imel sreče. Brata Borotra sta premagala par Cochet-Job s 6 : 4, 6 : 4, 7 : 5.

Avtomobilski klub češkoslovaške republike je 10. t. m. zimsko vožnjo na 205 km dolgi progi Praga-Podebrad in nazaj. Ta vožnja je bila za vozače zaradi vremena prava tortura. Pri 30 stopinjah pod ničlo je startalo 76 konkurentov. Že po kratki vožnji so bili tekmovalci docela premrzni. Večina je prispela na cilj z nevarnimi ozeklinami. Kljub temu je absolviralo vso vožnjo 62 vozačev. Pet tekmovalcev se je moralo zateči na progi po zdravniško pomoč.

Razpis smuških tekem dne 24. februarja v Mojstrani

Smučarski klub Dovje-Mojstrana razpisuje za nedeljo, dne 24. februarja dopolne modrski štateni tek na progi 32 km s startom in ciljem v Mojstrani. Start ob 9. jutraj. Štateni obsega 4 tekmovalce, a klubi lahko prijavijo poljubno število štaten. V soboto zvečer v hotelu »Triglav« zdravniški pregled. Prijavnina Din 10.— na osebo, zaključek prijav 23. t. m., naknadne prijave le proti dvojni prijavnini. Štateni morajo le verifikirani tekmovalci JZSS. Zmagovalec — klub sprejme čestno darilo in diploma.

Popoldne ob 14.30 se vrši na skakalnici v Mojstrani skakačna tekma, odprta za verifikirane tekmovalce JZSS. Prijavnina Din 10.—, naknadno dvojno, prijavni rok do 23. t. m. Prvi trije prejmejo lepa priložnost darila.

Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku JZSS.

Mladinske drsalne tekme

SK Ilirija izvede danes dopolne od 10. do 12. ure na svojem drsalnišču drsalne tekme za moško in žensko mladino v skupinah do starosti 16 let ter nad 16 do 18 let. Pričakovati je mnogoštevilne udeležbe, saj ima na vseh drsalniščih glavno besedo naraščajoči, dočki in deklice. Zlasti zanimivo obeta biti prosto desanje, v katerem bodo mogli mladi in mlade tekmece izraziti še v večji meri svoj talent in ambicioznost kot v obveznih valih.

Prijave se sprejemajo v garderobi na drsalnišču od 9.30, ko se morajo vsi tekmovalci in tekmovalke predstaviti razsodišču. Na zahtevo morajo prijavljeni predložiti dokaz o starosti s solsko knjižico ali krstnim listom. Prijavnine ni, običajna vstopnina za drsalnišče se udeležencem tekme povrne. Zmagovalci v vsaki skupini dobijo darila, obdarovani bodo tudi vsi ostali tekmovalci in tekmovalke.

Smučarski patrolni tek v Ljubljani

Današnji patrolni tek bo novost za naše smučarje. Te vrste tekem do sedaj pri nas še nismo poznali, prav prikljubeno pa so pri drugih narodih. Dolgost proge znaša 10—12 km, tako da lahko tekmujejo tudi začetniki in juniorji od 17. leta dalje. Start je na Dolenjski cesti v bližini rakovniške cerkve. Tekmovalci se zberejo v gostini Jelačin na Dolenjski cesti, in sicer ob 14. Do te ure se sprejemajo tudi prijave.

Iz domovine zimskih sportov

Da so Švedi tudi v hokeju na ledu močnejši, so pokazali na lanskoli olimpijadi v St. Moritzu, kjer so zasedli drugo mesto za nepremagljivimi Kanadijci in se pokazali kot najboljšo moštvo Evrope. Letos so se ta prvenstva vršila v Budimpešti in, kakor znano, je zasedla prvo mesto bratska Češkoslovaška, ki je s tem zopet dokazala, s kako naglimi koraki se bliža ostalim velikim narodom na sportnem polju.

Boj je bil izredno ogorčen. Madžari, Avstriji in na tihem so tudi Italijani upali na zmago. Vsi so upali tem lažje, ker ni bilo najhujšega nasprotnika — Švedov. Sele polagoma prihaja na dan, zakaj praviki niso šli iskat naslova. Udeležba bi bila stala mnogo več kot bi lahko prinesla. Moštvo ki doma le malo igra in se zbira le za turneje, je bilo premalo vigrano in najbrže ne bi moglo častno nastopiti kot lanskoli prvak. Zima je nastopila pozno in brez ledu — ni hokeja. Igralci nimajo niti sedaj, ko je sezona na višku, mnogo prilike za igranje hokeja, ker se povsod igra le — bandy (nogomet na ledu). Bandy igra 11 igralcev na prosoru, ki ima enake dimenzije kot nogometno igrišče. Igra je zelo popularna in ima skoraj take množice pristašev kot nogomet.

Nedavno se je norveški prestolonaslednik Olaf zaročil s sestro, švedsko princezijo Marjo. Ob tej priliki osvežujejo švedski listi spomine na priljubljenega prestolonaslednika kot sportnika. Že njegov oče, Gustav Adolf, goji kot 45leten mož še vedno lahko atletiko. Olaf prekaša vse člane kraljevske rodbine in ne goji sporta samo za sebe, temveč se udeležuje tudi tekem. V Amsterdamu je bil med veslači v norveški olimpijski regati. Bil je tudi prvi član vladarskih hiš, ki je defilirал kot tekmovalac pred častno tribunom v Amsterdamu in s tem dokazal, da sport vzgaja zdrav duh in zdravo telo v vsakomur.

Olavov najljubši sport je smučanje. O njem se lahko reče, da je bil rojen s smučmi na nogah, ker ni bil še tri leta star, ko se je pričel učiti. Njegov učitelj in trikratni zmagovalec v Chamonixu Thorleif Haug

je rekel o njem: »Če Olaf — vsi Norvežani ga kličejo domače po krstnem imenu — ne bi bil rojen zato, da postane kralj, bi bil prvak na smučeh, ker je izredno nadarjen za to panogo. Njegova vzdržljivost je čudovita.« Kot dijak se je prestolonaslednik udeleževal vseh visokošolskih smuških tekem in je stalno tekmoval tudi na slavni skakalnici v Holmenkollu, kjer je odnesel svojim tovarišem marsikatero lovoriko. Gledalec je bilo čisto do 25.000, vsi eni misli: Naš bodoči kralj bo vreden tradiciji svoje zemlje!

Tudi njegova zaročenka švedska princezinja Marta, je navdušena sportnica. Usoda je izbirala dobro, da sta se oba prijatelja sporta spoznala in vzljubila na lanskoli olimpijadi, sredi boja za zmago silnejšega duha in trdnije volje. Princezinja je navdušena plavalca; zelo rada tudi kolesari. To izvira od otca, ker je rodom iz Danske, kjer je »vse« na kolesih. Statistike iz Kodanja kažejo, da ima 800.000 prebivalcev 200.000 koles, torej vsak četrti. Saj res ni čuda, če se zdi danska prestolnica kot veliko dirkališče, kjer dirka vsak s svojim ciljem.

Oficijelne lovske kroje

priporoča JOS. ROJINA,
Ljubljana, Aleksandrova cesta 3.

Sokol

Občni zbor Sokola v Šiški

V nedeljo 10. t. m. je imel šiški Sokol svoj redni občni zbor v sokolski dvorani pri Kregarju. Starosta brat Ivan Zakotnik je pozdravil zastopnika ljubljanske sokolske župe podstarosta Juvana, se spominjal umirlih bratov in sester in podal nato obirno poročilo o delovanju društva v minuli poslovni dobi. Telovadnico je Sokol dvakrat med letom izboljšal ter končno našel svoj krov pri g. Kregarju. Da pa pride Sokol do svoje lastne strehe, apelira na vse članstvo, da se žrtvuje za sokolsko delo ter tudi gmotno podpira ne samo Sokola, ampak tudi društvo za zgradbo, ki si je naredilo nalogo postaviti letos Sokolu lastni dom.

Lepo sestavljeno tajniško poročilo je podal br. Hinko Klavara. Društvo ima prednjači zbor, prosvetni, socialni in upravni odtsek. Društvenih sej, rednih in izrednih, je bilo 29. Da pridobi društvo nekaj denarnih dohodkov, je Sokol vzdrževal plesno šolo in kino, ki je priredil do zdaj 62 predstav. Društvenih prireditev je bilo 11, ki so vse prav lepo uspeli. Lep napredek kaže tudi sokolski orkester pod vodstvom br. Prindiča.

O tehničnem delovanju društva je poročal načelnik br. Stane Burja. Prednjači zbor je štel 6 članov in 3 članice ter se sestojl 18 rednim in 1 izredni seji. Telovadba je ravno zaradi pomanjkanja telovadnice mnogo trpela in bo moralo društvo napeti vse sile, da se telovadba pri vseh oddelkih zopet poživlji. Prvega tečaja JSS za volstvo narašča in deca sta se udeležila dva člana. V l. 1928 je bilo vpisanih 1564 oseb, v 382 urah je telovadilo 6291, povprečno 16 na uro. Telovadili so vsi oddelki ter sta najštevilnejša moška in ženska deca. Društveni praznik se je proslavil 8. julija z delnim župnim zletom, ki je prav lepo uspel. Pri drugih društvih je sodelovalo društvo šestkrat. Pri lankotelskih tekмах je društvo doseglo 2 prvi in 2 tretji mesti. Drugo mesto v župi pa je dosegel br. Dava Burja z 50 točkami.

Iz blagajniškega poročila br. Kosirnika posnemamo, da je društvo kljub težki gospodarski krizi lepo napredovalo in se je društveno premoženje znatno zvišalo. Prosrčeno je bil soglasno sprejet. Obširo prosvetno poročilo je podal br. Nande Tušar. Prosvetno delo se sicer ni moglo tako razviti, kakor si ga je PO zamislil, vendar pa izkazuje bilanca nekaj uspehov. Društvo je prišlo igrice, družabne večere, predavanja, imelo plesno šolo, v zadnjem času pa se je osredotočilo vse delo na prebavljanje kulturnih in drugih filmov. Bilo je 65 predstav. Namerni dramatični odsek se ni mogel ustanoviti zaradi premalega zanimanja članstva. Glavna krivda, da se prosvetno delo ni moglo tako razmahati, kot bi bilo to za žiško potrebno, je pomanjkanje lastne strehe.

Poročilo statističarja br. Romana Boltavca navaja, da šteje šiški Sokol konec l. 1928 239 članstva, in sicer 170 članov in 69 članice. Članstvo naj bi redno plačevalo svoje prispevke ne samo društvu, ampak tudi savez in župi. Namesto obolelega gospodarja br. Novaka je podal gospodarsko poročilo br. Kosirnik in je bilo soglasno sprejeto. V imenu revizorja je podal br. Lebon br. blagajnik in ostalemu odboru absolutorij.

Ponovno je bil med viharimi ovacijami članstva soglasno izvoljen za starosta poštovalni in neumorni br. Zakotnik Ivan, za podstarosta br. dr. ing. Ladislav Gurež, za načelnika br. Rudolf Berdajs, za načelnico s. Mira Otrinova, za prosvetarja br. France Kovič, dalje 16 odbornikov, 12 namestnikov in 2 preglednika računov. Br. starosta se je nato v lepih besedah zahvalil za izvolitev in apeliral na vse članstvo, da se z vso ljubeznijo oklene sokolskega dela, da se uresniči želja po lastni strehi.

XXI. občni zbor Sokola v Ptuj

se je vršil dne 20. januarja ob 20. uri zvečer v Narodnem domu. Starosta br. dr. Salamon je orisal delo društva v preteklem letu. Iz poročil posameznih funkcionarjev posnemamo:

Odbor je imel 14 rednih in 5 izrednih sej ter prejel 209. odposlal pa 225 dopisov. Prednjači zbor je štel 14 članov in 6 članice in vodil 10 oddelkov. Telovadilo je povprečno 250 oseb.

Sodelovali smo pri 6 nastopih in priredili 3 akademije in 1 letni nastop ob priliki otvoritve letnega telovadila. Pri žurnih tekmah je dosegla vrsta članov in članice 3. mesto, vrsta naraščajoča pa 1. mesto v župi. Prosvetni odtsek je priredil skupno 40 nagovorov, 9 predavanj in 6 družbenih večerov. Knjižnica se je v preteklem letu popolnoma preuredila in šteje 189 izvodov tiskanih in idejnih ter 259 lenoslovnih knjig. Blazina je imela 98.117,69 Din dohodkov in 95.940,59 Din izdatkov. Slavnostni odsek je pomnožil svoj fond za cca. 13.000 Din. Socialni odbor je ob priliki Miklavževega večera deca obdaroval 204 naraščajoče in deca. Zdravstveni odtsek je pregledal vse oddelke in poslal v poštovalni dva dekta na morje. V preteklem letu si je društvo naredilo tudi arhiv in nabavilo letno konstrukcijo.

V novi odbor so bili izvoljeni večina

dosedanji bratje in sestre s starostjo dr. Salamonom na čelu.

Občni zbor sokolskega društva na Jesenicah se je vršil 7. t. m. v društveni telovadnici. Bil je prav dobro obiskan. Starosta br. dr. Maks Obersnel je po pozdravu omenjal v daljšem govoru važnejše dogodke v savezu, društvu in župi. Tajnik br. Rudolf Ogrin je poročal, da je bilo v preteklem letu 11 sej, došlo je 123 dopisov, odposlanih pa je bilo 194. Društvo je štel med letom 232 članov in članice, pristopilo je med letom 45, odšlo, odnosno črtanih je bilo 42. Načelnik br. Buh je poročal, da so vsi oddelki telovadili redno in da je v 499 urah telovadilo 7334 oseb, povprečno 15 telovadcev na uro. Prav agilen je smučarski odsek, ki šteje že nad 30 članov. Zelo skrbno sestavljeno poročilo je podal blagajnik br. Srečko Cop. Društvo je imelo v minulem letu 325.711 Din 62 p. prometa.

Izvoz našega vina na Češkoslovaško

Vino spada med glavne kmetijske pridelke naše države. Saj bi se ga v normalnem letu lahko izvozilo 1 milijon in več hektolitrov, kar bi predstavljalo za našo trgovinsko bilanco znatno aktivno postavko. Vendar ni naša izvozna trgovina doslej pri nobenem od naših glavnih kmetijskih pridelkov pokazala tako malo uspeha, kakor baš pri vinu. Tolžili smo se, da Avstrija, Češkoslovaška in druge države predvsem skrbijo za uvoz hrane, medtem ko jim vino ni nujno potrebno. Kljub temu navidezno točnemu naziranj pa je dejstvo, da te države vendar rabi in uvažajo veliko količino vina, samo Jugoslavija je pri tem uvozu zelo slabo udeležena.

Več let so se naši merodajni krogi trudili, da bi omogočili izvoz našega vina na Češkoslovaško. Pet let je trajalo, preden se je doseglo, da smo dobili od Češkoslovaške kontingent, po katerem moremo letno izvažati v to bratsko državo nekega manjšega, in sicer vsega skupaj 110.000 hl letno (100 tisoč hl v sodih, 10.000 hl v buteljkah). In dasiravno je češkoslovaška vlada nazadnje pristala, da se uvažajo naša vina pod istimi pogoji, ki veljajo tudi za uvoz italijanskih in francoskih vin, smo na koncu nimalo ugotovili, da ne izkoristimo niti malega kontingenta kontingenta od 110.000 hl. V l. 1927. nismo izkoristili niti polovice kontingenta, prav tako ne l. 1928. V tem zadnjem letu smo izvozili komaj eno tretjino kontingenta, okrog 35.000 hl. O t. kolikšne odpadke šest sedmin na Banat (Vrške), a samo ena sedmina na vsa ostala vina Jugoslavije, Slovenija je izvozila v l. 1928. le par sto hektolitrov!

Nas zanimata dve stvari: 1.) Zakaj lahko Banat izvezi znatne količine, a Slovenija, ki ima mnogo boljše vino, ne izvezi v Češkoslovaško skoraj nič? 2.) Kako bi se dal izvoz vina iz Slovenije povečati?

Pri prvem vprašanju igra veliko ulogo okolnost, da je produkcija vina v Banatu mnogo cenejša, nego v Sloveniji in so zato tudi banatska vina cenejša. Produkcijski stroški za liter vina znašajo v normalnem letu za Banat samo 2 Din, medtem ko se računajo za Slovenijo na 6,50 Din. Vzrok tiči v tem, ker je obdelava v Banatu cenejša (ni treba n. pr. rabiti toliko modre galice, kakor v Sloveniji) in ker je tam tudi količina pridelka na hektar mnogo večja, čisto trikrat tako velika, kakor v Sloveniji. Vse to vpliva na višino proizvajalnih stroškov, a obenem na ceno pridelka. Na Češkoslovaškem trgu je treba konkurirati predvsem s cenami italijanskimi vinskimi pridelki. V tem pogledu so doslej uspeli iz Jugoslavije samo banatska vina, ki imajo iz navedenih razlogov nižjo ceno, a so obenem tudi dobro pripravljena, ker je vinogradništvo in letarska tehnika v Banatu na visoki stopnji. Slovenska vina so dobera, kletarstvo zelo dobro, toda cene so previsoke. — Vsi za vino v sodih to velja. Manje je razumljivo, da ni izvoza slovenskega buteljskega vina.

Za izvoz slovenskega vina se mora nekaj ukreniti. Slovensko kmetijstvo doživlja udarec za udarcem. Izvažali smo mleko v Avstrijo, to je prenehalo. Izvoz težkih kovin je popolnoma prestal. Izvoz masnih prašičev skoraj ne bo več mogoč. Z lesom je tudi vedno večja težava. Perutinarstvo prav tako pripravljajo težave. In pr. živilski zahteva žigosanje inje) itd. Težave nastopajo predvsem pri onih pridelkih, katerih produkcijo lahko izvozne države same razvijejo. Tako je Avstrija močno razvila svoje mlekarstvo in svojo prašičijerejo ter zaradi tega dela težave uvozu iz Jugoslavije. Sliha usoda ugne zadeti še druge naše pridelke. Toda pri nekaterih pridelkih te bozani ni, ker naše uvozne države nimajo prirodnih pogojev za samosvojitev. Med te pridelke spada gotovo tudi vino. Severneje se države lahko poskušajo, kar hočejo, toda vina teže kakovosti, kakor je naše, ne morejo pridelati, vsaj ne v zadostni množini. Tu je za našo izvozno politiko odprto še vedno široko polje dela. Seveda pa bo to mednarodni krogi morali voditi računa o naših razmeroma visokih produkcijskih stroških. Možnosti je več. Naj bi se dale olajšave pri davkih za vino, ki se izvozi; naj bi se dale olajšave za prevoz in končno naj bi se za izvoz vin določile posebne izvozne nagrade. Uvoz modre galice in drugih vinogradniških potrebščin je treba osvoboditi od carine. Eno k drugim bi nanese toliko, da bi nazadnje bila možna na našem trgu uspešna konkurenca tudi proti vinom z manjšimi pridelovalnimi stroški.

Potrebno je, da se ukrene nekaj pozitivnega. Tako delo je pametneše nego ubijati vržo gospodarsko naneo s pretiranimi gosilniškimi taksumi in deklaracijami za vino.

Žitni trg

Na vojvodinskem žitnem trgu je bila pretekli teden kupčije manj živahna. Dovozi na trg so bili zaradi snežnih zametov izredno slabi. Iz Slovenije je bilo nekaj več poravnavanja za moko, ker zaradi mraza stoji večina slovenskih mlinov, katerim so pošle tudi zaloge. Iz Vojvodine prihajajo pošiljke neredno, vendar se ni bati, da bi nastopilo v Sloveniji pomanjkanje moke, ker se pričakuje, da bodo v kratkem promene razmere zopet več ali manj normalne.

Koncem tedna so se cene ošene na novo-slovenskem tržišču okrepile, in sicer cena baški pšenice od 245 na 247,50, banatski pšenice pa od 240 na 241 — 242,50. Sremsko pšenico kupuje Bosna po 250. Cena koruzi je v Novem Sadu dalje žvrsta in znaša 269 — 262,50 za promptno blago in 265 za dobavo

ta ter da je letni prebitek znašal 27.336,70 dinarjev. Prosvetar br. Klavara je poročal, da je imelo društvo v preteklem letu 9 dramatičnih predstav, dalje proslavo O. Zupančičeve 50letnice in proslavo državnega ujedinenja. Predavanja so bila 3, filmska predstava 1 ter 1 pevski koncert. Društvene knjižnice šteje 564 knjig. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: starosta dr. Maks Obersnel, l. podstarosta Rudolf Ozvald, il. podstarosta Jaka Cop, načelnik Anton Buh, prosvetar Franjo Klavara, novinar Matija Sušnik, tajnik Rudolf Ogrin, blagajnik Srečko Cop, matrikar Crnko Viktor, za pisarnik Josip Truhlar, gospodar Mirko Stebih, praporščak Ivan Potratko Odborniki: Pepca Ravnikova, Branka Stegujeva, Franc Hlebanja, Jože Poljanec, Jože Čebulji, Lovro Humer, Janko Učkar, Namestniki: Franc Rabič, Ivan Napokoi, Franc Vovk, mlajši, Stane Gorup. Preglednika: Ivan Šega in Stane Zorec.

Gospodarstvo

v marcu. Vojvodinska koruza za konsum v Sloveniji še ne pride v poštev, ker prvo vrsto laplatsko blago pri ceni 303 Din fco. Rakke (ocarinjena) se vedno bolj konvenira. V splošnem je na konsum koruze v Sloveniji letos zaradi visoke cene znatno nazaj, ker je poraba koruzne moke zelo majhna in se koruze tudi za krmo zelo malo konsumira. Še v večji meri kakor Bosna se je Slovenija naglo prilagodila nastalemu položaju, za katerega je znatno dejstvo, da je letos koruza dražja kakor pšenica. V Sloveniji se konsumira skoro izključno pšenični kruh. Za krmiljenje se v veliki meri uporablja ajda, pa tudi konsum otrobov je postal večji. Drobni trobi stanejo sedaj v Novem Sadu 180 — 185, debeli 210 — 220, v Sloveniji pa na drobni dobijo 220 in debeli 250 — 260. Moka je v Vojvodini ostala nesprenjena in stane 345 — 355, pravtako je ostala nesprenjena cena ječmenja (260—262,50 za običajni krmilni ječmen, 265 — 270 pa za boljši krmilni ječmen).

Na ljubljanski borzi se je pšenica nekoliko podražila, in sicer promptna od 287,5 — 290 na 292,5 — 295. Ostale cene so nesprenjene.

— Vest o ponudbi poravnave pri Slavenški banki. Zagrebški Jugoslovenski Lloyd poroča v svoji številki od 15. t. m., da je bila od strani upravnega odbora Slavenške banke predložena ponudba za poravnavo, po kateri bi upniki dobili 22,5 odstot. kvoto.

Kakor smo se informirali, ta ves ni točna. Doslej upravni odbor še ni stavil konkurznemu sodišču nikake ponudbe. Pričakuje pa je, da bo v kratkem predložil ponudbo, po kateri naj bi upniki dobili 20 odstotno kvoto.

— Anketa o načrtu zakona o nepošteni konkurenci. V črtitki se je vršila v zagrebški Zbornici za TOI anketa trgovskih, industrijskih in obrtnih organizacij, ki se je pela z načrtom zakona o nepošteni konkurenci, ki ga je izdelal ravnatelj direkcije za zaščito industrijske svojine g. dr. Suman. Po daljši razpravi in ponovnih debatah so organizacije v načelu izjavile svoje soglasje z načrtom zakona. V podrobnostih so predstavniki saveza trgovcev stavili izpreminjvalne predloge glede določb, ki se nanašajo na razprodeje. Na podlagi ankete bo zagrebška zbornica podala trgovskemu ministrstvu svoje mnenje ter bo izrazila željo, da se zakon čim prej uveljavi.

— Predložena konferenca o vprašanju revizije urebe o odpiranju in zapiranju obratovališč. Kakor znano, je ministrstvo za socialno politiko sklicalo za 21. t. m. v Zagrebu anketo o vprašanju revizije urebe o odpiranju in zapiranju obratovališč. Iz Beograda pa je večerj prispela vest, da je konferenca predložena na 1. marec.

— Uprava monopolov prešla zadnji obrak kratkoročnega posojila v angleških funtih. Kakor znano, je uprava monopolov lani zaključila s skupino angleških bank posojilo od 1.080.000 angl. funtov. Te dni je na račun tega posojila prešla zadnji obrok v višini 270.000 funtov ali 74,7 milijona Din. Dotok deviz iz tega izplačila bo dobrodošel Narodni banki, ker se bo z zamenjavo v linar je povečal njen devizni zaklad.

— Živinska sol. V kratkem bo uprava monopolov pričela prodajati živinsko sol. Odrdila je že prodajne cene, ki jih je sedaj finančni minister potrdil. Prodajne cene za vso državo bodo naslednje: kamena sol (romunska) 140 Din za 100 kg, mineralna biketirana iz Krehe 140 Din, morska bela 160 Din in siva 140 Din za 100 kg. Molo prodajalci, ki bi namesto čiste soli prodajali demantirano živinsko sol, bodo kaznovani v smislu čl. 81 finančnega zakona za tek leto (denarna kazen znaša po tem členu 150 do 900 Din).

— Proti uvozu starih tekstilnih strojev. Na ustanovni skupščini Saveza tekstilne industrije SHS, ki se je vršila te dni v Beogradu, je zagrebški industrijec g. Milan Princi razpravljaj o uvozu starih strojev, zlasti tekstilnih, v našo državo. Glede na nujno potrebno racionalizacijo naših industrijskih strojev je uvoz starih in neracionalnih strojev ter instalacij škodljiv in ga je treba preprečiti. Skupščina je enodušno odobrila predloge glede preprečenja uvoza starih strojev.

— Novi člani uprave monopolov. Kakor poročajo iz Beograda, je kralj na predlog finančnega ministra imenoval za člana upravnega odbora monopoloske uprave upokojenega gimnazijskega ravnatelja g. Mihaila Banica in zemunjskega mestnega senatorja dr. Nikolo Fugera. V kratkem bodo imenovani še štirje novi člani.

— Razvoj trgovine, obrti in industrije v Sloveniji od l. 1903 do l. 1927. Kakor doznava, je Zbornica za TOI v Ljubljani zbrala obsežno statistično gradivo, ki se nanaša na razvoj trgovine, obrti in industrije v Sloveniji od l. 1903 do l. 1927 in ki bo v kratkem objavljeno v obliki knjige.

— Statistika našega brodarstva. Oddelek trgovinskega ministrstva za znanostno trgovino je zbral podrobne podatke o našem brodarstvu (pomorskem in rečnem) na podlagi katerega bo ministrstvo v kratkem izdalo obširno statistiko o stanju našega brodarstva.

— Kako naj se izpolni davčna prijava za pridobitno. Zveza trgovskih gremijev je zahtevala 4000 izvodov ponatisa predavanja zborniškega konzulenta g. Zagarja o vprašanju, kako naj se izpolni davčna prijava za pridobitno. Predavanje, katerega vsebino smo objavili v izvezku, je za pravilno izpolnjenost davčne prijave velike važnosti. Zveza trgovskih gremijev je ponatis razposlala gremijem, kjer jih lahko dobijo posamezni interesi. Prijavo je, kakor znano, treba vložiti pri pristojni davčni upravi

najkasneje do konca t. n., in sicer osebno ali priporočeno po pošti.

— Ovirje v deviznem poslovanju zaradi zastaja železniškega prometa. Zaradi zastaja v železniškem prometu niso dospeli iz Beograda čeki Narodne banke, ki so jih zadnje dni kupile banke. S tem so nastale težave v dispozicijah posameznih bank. Iz Zagreba je bila s tem v zvezi predložena Narodni banki nujna predstava, v kateri se zahteva, da bi zagrebška podružnica lahko sama izstavljala čeke, ki so bili kupljeni v Zagrebu.

— Švedski vžigalčni trust je dal že za 10 milijard Din državnih posojil. V zvezi s prevzemom vžigalčnega monopola v posameznih državah in s sličnimi transakcijami je švedski vžigalčni trust doslej dal posameznim državam posojila v skupni višini 183 milijonov dolarjev ali 10,4 milijarde Din (od tega odpade 22 milijonov dolarjev na Jugoslavijo). Seveda švedski trust denarja ni dal iz lastnih sredstev (čeprav je kapitalista moč truda ogromna), temveč je izdal lastne obligacije po nižji obrestni meri kakor pa znaša obrestna mera danih posojil. Obligacije trasta so na svetovnih denarjih tržiščih zelo priljubljene, ker ima publika veliko zaupanje v te papirje. Zato je tudi obrestna mera za te obligacije zelo nizka in znaša le 4,5 do 5 odstotka, dočim se od trasta državam dana posojila obrestujejo po 6 do 7,5 odst. Poleg ugodnosti, ki jih je trust za dana posojila dobil v posameznih državah glede produkcije in prodaje vžigalke, znaša še danes zaslužek trasta pri razliki na obrestih okrog 3,5 do 4 milijone dolarjev ali 200—250 milijonov Din letno.

— Štirinajst novinarstev bank je odobrilo kredite za stabilnost romunskega leja. Kakor znano, se ima del romunskega zunanje ga posojila porabiti za stabilizacijo romunskega leja s tem, da se z odplačilom državnega dolga pri romunski Narodni banki poveča likvidnost in krije novčanih obtoke. Poleg tega pa je romunska Narodna banka za ohranitev stabilnosti leja dobila — kakor je bilo doslej pri valutnih stabilizacijah že običajno — še posebne kredite od velikih novčanih bank. Te kredite so odobrile naslednje novčanih banke: Bank of England, Federal Reserve Banks (U. S. A.), Banque de France, Deutsche Reichsbank, Banca d'Italia, Banque Nationale Suisse, Nederlandsche Bank, Sveriges Riksbank (Švedska), Bank Polski, Narodni banka češkoslovaška, Oesterreichische Nationalbank, Banque Nationale de Belgique, Finnlands Bank in Magyar Nemzeti Bank.

— Razširjenje newyorške efektne borze. O bahini cenah, ki se plačujejo za sedeže na newyorški borzi, smo že ponovno poročali. Število sedežev, ki dajejo pravico do članstva borze, je že 50 let omejeno na 1100. Ker je to število članov za ogromni promet že davno premajhno, je bilo te dni sklenjeno, da se število poveča za 275 ali 25 odstotkov. Da pa ne bi bili oškodovani dosedajni člani, bo vsak dosedajni član dobil pravico na eno četrtino sedeža, ki jo bo lahko tekem 3 let prodal. Glede na cene, ki so se začele čase plačevati za sedeže, je računati, da bo znašala cena za pravico do ene četrtine novega sedeža okrog 7 milijonov Din.

— Občni zbori. Redni občni zbor Združenih opekarn d. d. v Ljubljani se bo vršil 25. t. m. v prostorih Jadransko-podunavske banke v Ljubljani; redni občni zbor Strojilne, lesne in kemične industrije v Polzeli 26.

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Gospod vitez,« je brezčutno nadaljeval Espinosa, »dal sem vam besedo, da boste lahko živi in zdravi odšli iz Alcazarja. Držati jo hočem zato, ker vem, da vas bom izlilika našel — in tedaj gorje vam, zakaj strl vas bom brez usmiljenja! Zakaj? Zato, ker ste ovirali mojim važnim, zdavnaj zasnovanim načrtom. Idite, gospod, in čuvajte se.«

Pardallan ga je pogledal z iskječimi se očmi in mu z neustrašno samozavestjo zabrusil:

»Tudi vi se čuvajte! Zakaj namenil sem se, da vam izpodnesem te važne, zdavnaj zasnovane načrte; in kadar jaz kaj obljubim, je moja navada, da tudi storim.«

To rekši je s trdimi koraki odšel iz sobe. Čuden smehljaj je krivil inkvizitorju ustnice, ko je gledal za njim.

XV.

Favstin načrt.

Ponte-Maggiore je bil odvedel Montalto iz Alcazarja. Ne da bi izpregovoril besedico, ga je peljal na zapuščene bregove Guadalquivirja, nedaleč od zlatega stolpa.

Menih, dozdevno zatopljen v globoko premišljevanje, je stopal nekaj korakov za njima ter opazoval sleherno njuno kretnjo.

Na bregu reke se je Ponte-Maggiore ustavil pred Montaltom in izpregovoril z glasom, ki se je trgal od razburjenja:

»Čuj, Montalto! Kakor v Rimu, te vprašam tudi tu, a poslednikrat: ali se odrečeš Favste?«

»Nikoli ne!« je z mrko odločnostjo rekel Montalto.

54

Vojvodove črte so se spadle in njegova roka je krčevito zgrabila za bodalo. Toda z nečloveškim naporom se je premagal ter skoro proseče nadaljeval:

»Ne da se ji odrečeš, bi se... do nadaljnjega... vsaj lahko ločil od nje. Poslušaj... Nekdaj sva bila prijatelja, Montalto, in bi lahko spet postala... Če hočeš, se vrneva oba v Italijo. Ali veš, da je papež bolan? Tvoj stric je star in iznemogel, bati se je konca... Oba imava važne razloge, da naru najde tisti trenutek v Rimu: ti si določen za Sikstovega naslednika, meni pa je obljubljeno mesto mojše strica, kremonskega kardinala.«

Ko je vojvoda omenil Sikstovo bolezen, se je Montalto nehote zdrnil. Tiara je bila od nekdanj vseh njegovih častihlepnihih sanj. Nekaj trenutkov je omahoval med ljubeznijo in častihlepiem. Treba se je bilo odločiti, ali naj pohiti v Rim, da se polasti papeške krone, in ostavi Favsto, da je ne vidi nikoli več — ali pa naj ostane pri Favsti ter pokopje visoke načrte. Toda dolgo se ni obotavljal.

»Lažeš, Sfondrato,« je dejal in v srditi odločnosti zmajal z glavo. »Kakor jaz, se tudi ti malo meniš za papežovo smrt in za vprašanje nasledstva... Tebi je le do tega, da me oddaljš od nje!«

»Nu da, resnica je!« je zarenčal Ponte-Maggiore. »Misel, da živim jaz daleč od nje, med tem ko jo ti lahko vidiš in govoriš in ji služiš... ter si lahko morda celo pridobiš njeno ljubezen... ta misel me spravlja ob razum!... Zato hočem, da odpotuješ z menoj! Jaz je ne bom več videl, a tudi ti ji ne boš... Tako bom vsaj rešen te strašne muke, ki me preganja vse dni in vse noči!«

Montalto je srdito skomignil z rameni in zamolklo odvrnil:

»Brezumneš! Njena bližina mi je potrebnejša od zraka, ki ga sopem... Ostaviti jo!... Zakaj ne zahtevaš, naj rajši prestanem živeti!...«

»Pač, zahtevam!« je zarjovel Ponte-Maggiore in navalil nanj z golim rapirjem. »Umri!«

Montalto se ognil sunka s tem, da je naglo odskočil. Med skokom je po bliskovito izdrl svoj meč in se postavil v bran. Rezili

sta za zaženketali drugo ob drugem...

Oba nasprotnika sta bila enako močna, oba polna smrtnega sovraštva, oba sta hlepela drug drugemu po krvi.

Njuna srditi boj je trajal že nekaj trenutkov. Bliskovitim sunkom so sledile enako brze parade, skoki naprej in nazaj so se menjavali z mačimi priklaki — vse to ob neprestani toči kletvic in psov, ne da bi se nagnila sreča na to ali na ono stran.

Naposled pa se je Ponte-Maggiore po dveh ali treh spretnih fin-tah v nenadnem izpadu zagnal naprej in njegov meč se je zadril v nasprotnikovo ramo.

Toda v trenutku, ko se je vzravnil in zarjovel v okrutnem zmagoslavju, je zbral Montalto vse moči ter mu porinil svoj meč v rebra. Oba sta zakrčila z rokami in se zrušila na tla. Tedaj je stopil menih iz zatija, v katero se je bil potuhnil: pristopil je k ranjenca-ma, pogledal ju in neutegoma krenil proti Zlatemu stolpu. Dospevši do tajnih vrat je potkal nanje na poseben način, in ko so se odprla, je kakor senca izginil v notranjost zgradbe.

Čez nekaj trenutkov se je vrnil z dvema menihoma, ki sta naložila onesveščena ranjenca na nosilnice in ju z vso opreznostjo prenesla v stolp.

Montalto, ki je bil manj težko ranjen, se je prvi zavedel. Ležal je v neznani sobi na mehki postelji s skrbno spuščeni zastori. Ob zgledu je stala mizica, polna zdravil, mazil in povojev. Nekaj dalje v stran je zagledal drugo, takisto zavešeno posteljo.

Med posteljama je menih tiho hodil sem ter tja, mešal nekaj v marmornati skledici, zlivlil goste tekočine in z neskončno skrbjo pripravljaval rjavkasto mazilo, od katerega se je očividno nadejal čudežnih učinkov.

Ko je menih videl, da se je ranjenca vrnila zavest, je pristopil k postelji, odgrnil zaveso in vprašal s krotkim, spoštljivim glasom:

»Kako se počuti vaša prevzvišenost?«

»Dobro!« je s šibkim glasom odvrnil Montalto.

Menih se je zadovoljno nasmehnil.

RAZLIKA v Vašo korist do **30%**

če nabavite blago za obleke plašče perilo itd.

pri tvrdki **NOVA K-Ljubljana**
KONGRESNI TRG 15

Dospelo že nad 200 najmodernejših desenov
angleških in čeških kamarnov za prehodni čas in pomlad

Priznana najugodnejši nakup! Oglejte si zalogo!
Strogo solidna postrežba! Prepričajte se!

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo vseh pisalnih, računalnih in kopirnih strojev, razmnoževalnih apar-
atov in blagin.

Lud. Barača, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6

Točna postrežba! Konkurenčne cene! 0051 Telefon 2980.

DOTA Din 20.000 v oddelku A
" 10.000 " " B
" 5.000 " " C **DOTA**

izplača KREDITNA ZADRUGA, reg. pom. blag. v MARIBORU že po de-
setih mesecih vsakemu članu in članici. V interesu vsakega, ki se name-
rava poročiti je, da postane takoj član te ustanove ter si tako za slučaj
poroke zagotovi izdatno pomoč.

Zavaruje se lahko v vseh treh oddelkih. Navodila pošilja proti znamkam

KREDITNA ZADRUGA reg. pom. blag. MARIBOR

Palača Pokojniškega zavoda.

Zanesljivi zastopniki se sprejemajo v vsakem okraju.

Popravila in čiščenje orožja

izvršuje najceneje in najvestneje

F.K. KAISER, puškar, LJUBLJANA
Kongresni trg 9

DAME!

Priglasite se k pouku za izvršitev svoje spomla-
danske garderobe. — Pričetek 1. marca.

Modni atelje

M. SARC

Miklošičeva cesta

Na novo je izšla v založbi Oblastne zaloge šolskih knjig in
učil v Ljubljani

**karta zgodovinskega razvoja kraljevine Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev 1804—1918.**

v priročni izdaji (43x50 cm) za srednje, meščanske, osno-
vne in strokovne šole. Dobiha se pri Oblastni zalogi in po vseh
knjižarnah za ceno 8 Din.

POTOP

je največji in najživahnejši
zgodovinski roman
H. SIENKIEWICZA

1906 strani obsegajoči
roman je izdala v dveh
delih

**TISKOVNA ZADRUGA
V LJUBLJANI**

Prvi del velja broširan 100.— Din
vezan v platno 134.— Din
Drugi del velja broširan 100.— Din
vezan v platno 124.— Din

**Teod. Korn
LJUBLJANA**

Poljanska c. št. 8

(prej Henrik Korn)

krovec, stavbni, ga-

lanterjski in okras-

ni klepar. — Instal-

lacija vodovodov in

central. kurjave. —

Naprava strojevo-

dov; kopališke in

klosetne naprave.

Radio aparate
za priključek na
električni tok in
vse radio po-
trebščine
Vam nu-
di naj-
ceneje

Radio-tehnika

STONE
POLJSK

Strokovno
podjetje za
splošno radio-
tehniko
LJUBLJANA
Aleksandrova c. 5.

Kupujte pri tvrdki
ki inserirajo
v našem listu!

Ako želite zaupa-
nje in fino ku-
pite »OLLA«. Iz-
ognete se nevar-
nosti. Dokazano je
najpogostejše.

**„OLLA“
GUM.?**

**LOKOMOBILE
MOTORJI** DIESELOVI IN NA
SEŠAN PLIN

JAREMNKI PIN & KAT
KOMPL. ZAGE

Povo in diatlin ogori

Braća Fischer & Co.
ZAGREB Gunduličeva ul. 26

FIGOL

APOTeka
DE SEMELIČ
DUBROVNIK 2

Mnogim ni znano

da bolečine v želodcu in črevesju, glavobol, nervoznost, nespanje, slab apetit in hemoroidi nastanejo vsled slabe prebave, katere vedno urejajo in ozdravi poznani eliksir FIGOL. Uverite se tudi Vi, da preskušena zdravilna specialiteta FIGOL- eliksir uredi prebavo in Vam povrne zdravje.

FIGOL proizvaja in razpošilja po poš-
ti po povzetju z navodilom o uporabi
lekarna SEMELIČ, DUBROVNIK br. 2.

Originalen zaboček s 3 steklenicami z
omotom in poštino vred Din 105, z
8 steklenicami Din 245, a 1 stekl. 40 Din.

Mnogobrojne zahvalne listave prihajajo
dnevno o uspešnem delovanju FIGOLA.

CENE globoko znižane. PREPRIČAJTE
SE v manufakturni trgovini
IVAN KROŠELJ
na Martinovi cesti 15 in Zaloški cesti 17

3 besede

**Altwater
Gessler
Jägerndorf**

2755

prvovrstni zeliščni
likor se v SHS po-
vsod zopet dobi

**MAKULATURNEGA
PAPIRJA**

Za trgovce,
za obrtnike,
za peke,
za mesarje,
za industrijo

kg 4 Din

večja množina
na razpolago po ugodni ceni

Naslov pove uprava »Jutra«.

V KARLOVCU in okolici na
glasu 24 let obstoječe in za
16 delavcev istočasno urejeno

strojno mizarstvo
Za stavbe in pohištva

je na prodaj po zelo ugodni
ceni z ali brez zaloge mate-
rijala radi smrti poslovnega
druga.

L. Bareis, Karlovac

Ravnatelj

oziroma namestnik in pomočnik šefa
velikega trgovskega podjetja se sprejme
v mesu v Sloveniji. Pogoji: Višja
trgovska naobrazba. V ponudbi, katere
se pošlje na JUGO MOSSE, Zagreb,
Zrinjevac 20, pod šifro »Ravnatelj« je
natančno popisati dosedanje službo-
vanje in priložit popis spricval. 2813

Sivi lasje

so v resnici največji so-
vražnik mladosti, a gotovo
kvarijo lepoto vsake dame

»EXCELSIOR - HENNE«
od dr. Doraine & Cie.,
Pariz, barva las, perfek-
tno in enako v vseh niansah
od svetlo rjave do črne. Ne
povzroča posebnega. Ne ma-
da roke, glave niti perila.
Popolnoma neskočljivo za
dame in za uspeh vsake
pametne. Garnitura 36 Din

CENTIFOLIA, kozmetični zavod, Zagreb, Jurišićeva 8
— Zahtevajte brezplačno ilustrirane prospekte 226 a

RUSKI MELEM

Uporabljajo ga že nad 18
let z najboljšim uspehom
kar dokazujejo razne na-
hvalnice, ki prihajajo dnev-
no. — Cena originalnemu
omotu s poštino vred 25
Din. Dobil ga v vseh le-
karnah in drogerijah po
vseh državah. Po pošti 32
Din. Pošljite dvoraka apote-
ka M. Bogojevič, Skopje

Dvorka lekarna Bogojevič, Skopje. Uporabi-
te Vasega ruskega Melema proti revmatizmu in
drugim boleznim je popolnoma sigurna, o čemer
sem se uveril ne samo jaz temveč tudi vsi moji
prijatelji, ki sem jim ga bil priporočil. Zahvalju-
jem se Vam za uspeh in prosim te za pet skatljic.
Spoštovanjem Radislav Veljović, Beograd, 10. aprila
1928, Zajčkar.

Dobi se v Ljubljani v apoteki BAHOVEC
in v Mariboru v apoteki ALBANEZE

Potrjim srcem naznanjam vse sorodnikom, prijateljem in znan-
cem tužno vest, da je moja predobra soproga, sestra, teta itd., gospa

Josipina Svetličič roj. Kenda

v soboto, dne 16. t. m., nenadoma v Gospodu zaspala. Pogreb ne-
pozabne pokojnice se vrši v ponedeljek, dne 18. t. m., iz hiše žalosti
na tukajšnje pokopališče.

Žiri, dne 16. februarja 1929.

Franc Svetličič, soprog — in vsi ostali sorodniki.

PREŠERNOVA 4

ulica, poleg franciskanske
cerkve

H. SUTTNER

Lastna, protokollirana tovarna UR v Švici
Najbolja zaloga UR, ZLATINE in SREBR-
NINE

NIZKE CENE. SOLIDNA POSTREŽBA.

SAMO **SAMO**

49 49
dinarjev dinarjev

63 63
para para

St. 100. Kovinasta anker-Roskopf Din 49.60
St. 111. Kovinasta anker-Roskopf s radium
številkan in kazalcem Din 69.20
St. 105. Budika, 16 cm visoka, s prvovrstnim
anker-strojem, Din 64.20

ZAHTEVAJTE BOGATO ILUSTRIRANI CE-
NIK S KOLEDARJEM, GRATIS IN FRANKO!
od

H. Suttner, Ljubljana 4

Kupujte samo KINA SRE-
BRNO JEDILNO ORODJE
S PETDESETLETNO TO-
VARNIŠKO GARANCIJO pri

WMF

H. SUTTNER
Ljubljana,
Prešernova ulica

4

2810 a

STANKO KOS naznanja v svo-
jem, kakor tudi v imenu vseh
ostalih sorodnikov, da je njegov
ljubljeni brat, gospod

Josip Kos

generalštabni major, komandant
101. vaspodoplovne čete v Raj-
lovcu pri Sarajevu

dne 15. febr. 1929, ob 1/2 12. uri
preminul.

Pogreb nepozabnega se vrši v
Rajlovcu.

Ljubljana, dne 16. febr. 1929.

2814

Potrjim srcem naznanjam vse sorodnikom, prijateljem in znan-
cem tužno vest, da je moja predobra soproga, sestra, teta itd., gospa

Josipina Svetličič roj. Kenda

v soboto, dne 16. t. m., nenadoma v Gospodu zaspala. Pogreb ne-
pozabne pokojnice se vrši v ponedeljek, dne 18. t. m., iz hiše žalosti
na tukajšnje pokopališče.

Žiri, dne 16. februarja 1929.

Franc Svetličič, soprog — in vsi ostali sorodniki.

Kakaj se zadovo-
ljite s drugimi
izdelki, ki so baje
ravno tako dobri
ako možete vendar povsodi
dobiti pravi original:
MEIRIMA
MILO

Pristni Harzerl

od 10 M naprej predvel,
plemeniti pari, snežnobeli
kanarčki, kletke, tiča kr-
ma, zdravila za tiče. —
Ilustrovani cenik zastoj
Velepičereja Heydenreich
Bad Suederde 150. — Harz

FAMOL
učno sredstvo
proti moljem
FAMOL
Desinfektor (čistilec zraka)
Dobiva se v lekarnah, dro-
gerijah in tozadevnih tr-
govinah. — Samoprodaja:
ZAGREB »TECHNA« Prilaz 36-a.

Velika moda

so pomladanski in letni
plašč, posebno če so fini
in krasno izdelani. Predno
si letos nabavite plašč
pod nobenim pogojem ne
opustite si preje ogledati
novi veliki ilustrovani ce-
nik veletrgovine **STER-
MECKI**, radi tega pišite še
danes po tisku, kar ga
dobite popolnoma zastoj.
Cene plaščev so: modno
krizasti 258 Din, moderno
melirani 350 Din, kasha
410, kasha s svilno podlo-
žen 585, coverkot 600,
kasha dunajski model 840
in 1115 Din. Razen tega
najdete v ceniku krasne
modele od bluz kostumov,
kril, otroških obleke in
raznih drugih predmetov.
Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Veletrgovina **R. STERMECKI**,
CELJE štev. 20 (Slovenija).

MLADOSTNA LEPOTA

NOVA KOZA OBRABA. — Z uporabo
epubolnega medicinskega priprav-
ka dr. Durraine & Cie. Paris —
«Astrucina» Special Venua postane ub-
ras v 10-14 dneh penuljena izgubi
jo se za vedno vse gube, madeži pe-
ga, boboljice, madeži in groba ko-
ža. Odras postane nežen in svež in
mehak kakor pri majhnem otroku.
Garnitura stane 92 Din.

LJUPITEV KOZE. Znan specialist «Eltin Mysti-
cism» od dr. Durraine & Cie. Paris za nečisto lup-
ljenje kože. To sredstvo je nenadkriljivo za odstrani-
tev velikih napak tega Velike gube, groba ruini-
rana stara in sveža koža, madeži, rdeči in rumeni
madeži se se s prvimi tozadevnimi izboljšajo. Po izboljš-
anju toliko mila in glatke kože — to biološko
vulkansko sredstvo absolutno ni škodljivo. Garni-
tura vsebuje 5 preparatov — Stane 183 dinarjev.

FLUID DE BEAUTE «NOVELIA» Moderna izumitev
franc. kozmetike, katere v 5 minutah pokrije vse
nastale obrabe. Ako smo indispotirani ali če oze-
dovoli in svojim obrazom radi gub postojanske
po-boljšati ali guboljivosti preprečiti obraz v Fi-
sdom «Novelia» in za 5 minut je ten obraza po-
pravljen. Obraz dobi svojo neženost, polnost in mila
dositi izgled. Nenadomestljivo za veselite, gleda-
lišča promena 65 Din.

**LEPA, OKROGLA IN POL-
NA PRSA** so okras vsake
dame. Če prav so prsa že
tako jako zadržana in vi-
seja, dobita bodo v upora-
bo «Lait de Junes» sredstvo
bujnost okroglost in trdnost
v najkrajšem času 85 Din.

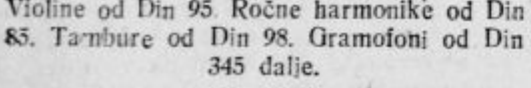
GOLD POWDER, najidealnejši biološki angleški puder.
Kakod dober se priljubljen vsakemu obrazu ter ga dela
nežnega in pikantnega. Fino parfumiran Puder par
excellence v vseh barvah. — Stane 27 Din.

CENTIFOLIA, kozmetički zavod, Zagreb, Jurišićeva 8.
Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekti.

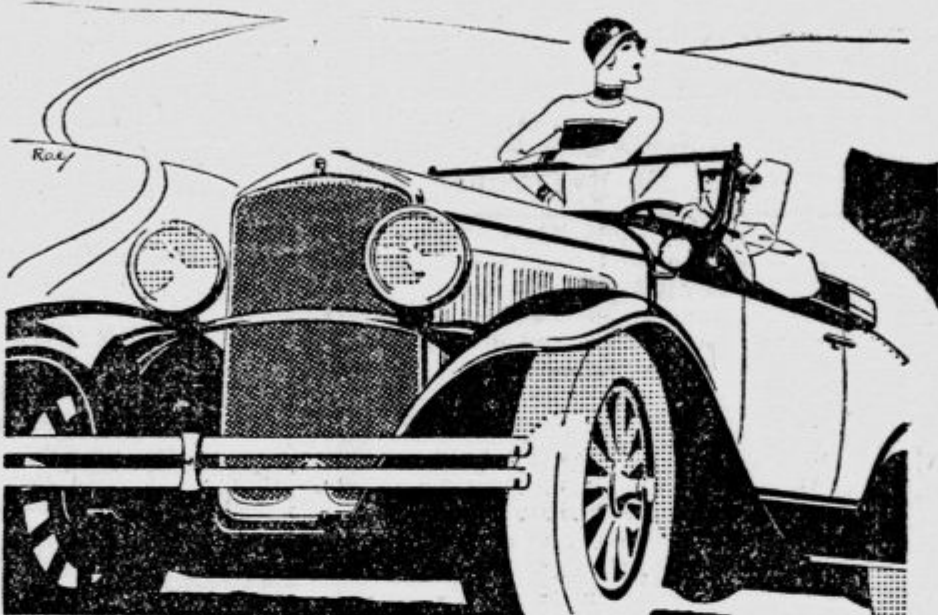
Veliki ilustrovani cenik dobite zastoj
Zahtevajte ga od skladišča
MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik
R. Lorger MARIBOR, št. 101-B
Violine od Din 95. Ročne harmonike od Din
85. Tambure od Din 98. Gramofoni od Din
345 dalje.

DE SOTO SIX

CHRYSLERJEV IZDELEK

O priliki neobvezne poskušne
vožnje, Vam bomo pokazali
nenavadne vrednosti tega no-
vega Chryslerjevega proizvoda.

Na njegovi hitrosti, na njegovem pos-
pešenju brzine, na njegovih hidravličnih
zavorah — na njegovi lepoti, bodele spoznali,
kaj sploh pomeni moderni, šest cilindrski
avtomobil. Za nizko ceno Vam nudimo
največjo protivrednost. Za vas De Soto Six.

COUPE
ROADSTER
TOURING
SEDAN (2 VRATA)
SEDAN (4 VRATA)
LUXUS SEDAN
LUXUS COUPE

DOLENC & TÖNNIES, DVORAKOVA UL. 3, LJUBLJANA.

Zahtevajte v vseh trgovinah samo:
Jugobanat-patent-moko
ker boste potem
s svojim pecivom zadovoljni!

Kupim stalno vsako množino

kostanjevega laninskega lesa,

smrekove skorje cele in drobljene, smrekove, jelove, droge,
ablene, dobro očiščene sode od strojnega in edilne a-
olja po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

Franc Osei, Sv. Peter v Savinjski dolini

Pridite

**Lioski
pomladni
velesojem 1929**

Pričetek 3. marca

splošni vzorčni velesojem . . . od 3. do 9. mar-
veliki tehnični in stavbeni vele-
sojem od 3. do 13. marca
tekstilni velesojem od 3. do 7. marca
čevlarski in usnjarski velesojem od 3. do 6. marca

Vsa pojasnila dobite pri:
časnem zastopstvu za ljubljanski okraj
STEGU, Ljubljana, Gledališka ul. 8/II., tel. 2925
časnem zastopstvu za mariborski okraj
dr. Leo Schleichenbauer, Maribor Trg Svobode 3

„SPECTRUM“ d. d.

INŽ. KOPISTA DUBSKY IN KRSTIC

tvornica ogledal in brušenega stekla.

Ljubljana VII. se nahaja od 1. novem-
bra na Celovški cesti 51. telefon 2313.

Zagreb, Osijek. — Središnica Zagreb.

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašin-
sko steklo 5—6 mm ogledala, brušena
v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vstekljanje v med — Fina, navadna
ogledala.

Pobrigajte se za
zdravje svojih uet!

Razkužite nos, grlo in du-
pline v vratu z dnevno upo-
rabo

Pastil »VALDA«

Ta antiseptikum Vas obva-
ruje pred vsakim OSOLE-
NJEM DIHALNIH ORGA-
NOV kakor tudi pred oku-
ženjem v času epidemij.
Zahtevajte in uporabljajte
samo prave »Valda«, kate-
re so naprodaj samo v škat-
licah z imenom

»VALDA«.

Dobijo se v vseh lekarnah
in drogerijah.

PARKETNE DESKICE

brstove in bukove

TRSTJE ZA STROPE

iz najboljšega materiala

BAKULA (leseno pletivo)

za strope in stene

S'rešno epenko in lesni cemen.

dobavlja takoj v vsaki množini najceneje

Jos. R. PUH, Ljubljana

Gradaška ulica št. 22. — Tel. int. 2513

**Najpopolnejši
Stöwer**
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, ogledajte si to vrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana

Selenburgova ulica 6 I.

trajna garancija 15-letna garancija

Telefon št. 980.

specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

KLEIN & STIEFEL v Fuldi

Zastopnik

Peter Angelo, Ljubljana

Gledališka ulica, 4/I.

Specijaliteta **mizarski in ko-
larski stroji posamezni in v
vsaki kombinaciji z vdelani-
mi elektromotorji** (pogon brez
jermenja) kakor tudi vsi stroji za
jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage

Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika

Ljudska Samopomoč
v Mariboru

Stem se najprisrčneje za valjujem za izdatno podporo
v največji meri org. dom smrti moje žene Ivanke za
kulatno in takojšnje zplačilo. Pro poročam vsem težko
prizadetim to ugledno institucijo

Franc Žnideršič, pol. oficijal v p.

PERJE!

Razpošiljamo perje, naravno, ne skubljeno:

Mehko purje perje razprodano.

mehko kokošje perje, rumeno . . . Din 20.— za kg

mehko kokošje perje, pisano . . . Din 15.— za kg

gosje perje Din 60.— za kg

rače perje, sivo Din 50.— za kg

franko Maribor. Proti povzetju. Vreče zaračunane po lastni ceni.

V paketih po 50 kg razpošiljamo po pošti:

5 kg mehko kokošje perje, pisano . . . Din 110.—

5 kg rumeno kokošje perje Din 135.—

5 kg gosje perje Din 440.—

5 kg sivo rače perje Din 290.—

bruto za uelo, franko po pošti proti povzetju ali predplačilu zneska.

Exportna družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ul. 18.

Lesna industrija

Parna žaga s polnojarmenikom, venečanko ter
vsemi cirkularji, parketarna ter vodna moč (ža-
ga), z moderno parilnico in sušilnico, v gozdnem
okraju bukovine in hrastovine, tik kolodvora,
ugodno napredaj. Ponudbe pod značko »Petek«
na inšeratni oddelci »Jutra«.

2758

**Politični
memoari**

spadajo med najpriljubljenejše čtivo v vseh
literaturah. Sem spada dr. Vošnjakova
knjiga

**U borbi za uedinienu
narodnu državu**

ki je izšla za božič in je tako interesantna
in z ozirom na pravkar se vršče spre-
membe velesaktuana.

Jako elegantno opremljena knjiga obsega
410 strani in velja broširana Din 120.— v
platno vezana na Din 140.— Naroča se v

KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI
Prešernova ulica 54.